Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 ÁPR. 9.
TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

„Ezt akarjuk Dombóvár népéért"

Két kiállításon láttuk

Sok látogatója van a felszabadulási ünnepségsorozat keretében megrendezett két dombóvári kiállításnak.

„A dombóvári járás 20 éve, dokumentációs kiállítás anyaga, szemlélteti a múltat, a jelent, a jövőt" — olvashatjuk a látogatókönyvben. „Ezt akarjuk Dombóvár népéért" címmel az MKP 1945-ös kiadványa már akkor olyan programot adott, amely a bizonytalanságban élő embereket felrázta. Az ugyancsak MKP helyi szervezetének 1945. szeptemberében kiadott pártértesítője is, azokra az égető problémákra irányította a figyelmet, amelyek az embereket abban az időben foglalkoztatták. A jegyzőkönyvek a párt helyi szervezeteinek munkáját tükrözik. Dokumentálják a kommunisták kezdeményezését, mit tettek a földosztás, a gazdasági élet és a közlekedés beindításáért. A dokumentumokat, írásos anyagokat a megyei archívum bocsátotta a szervező bizottság rendelkezésére.

A felszabadulás óta eltelt 20 év április 4-i ünnepségeit évről évre megörökítő fotóanyag szemléltetően és kommentár nélkül is sokat mond a látogatóknak. A megváltozott életről, és hogy mit kapott a járás az elmúlt 20 év alatt, ugyancsak a kiállított képanyag ad ízelítőt. Ötletes fényképfelvétel dokumentálja a járdaépítést és a kifejező kép láttán a nézők nem is hiányolják, miért nincs feltüntetve, hány méter járda épült a járásban. Minden statisztikai számadatnál többet fejez ki a két felvétel, a vízben, latyakban gázoló, sáros csizmás láb, s mellette a másik felvétel, amelyen az esőtől csillogó betonjárdán tűsarkúcipős láb lépdel.

A kiállítás jelentős része képanyagból van összeállítva, és sok felvétel foglalkozik a fiatalokkal. Igen kedves és kifejező a „Fürdőkádunk a Balaton" cím alatt összegyűjtött képanyag, amely a járás úttörőinek balatoni táborozását örökíti meg. A „Pillantás a jövőbe" című grafikai összeállítás Dombóvár távlati fejlődéséről ad ízelítőt.

A dombóvári felszabadulási ünnepi program másik kiemelkedő eseménye az Apáczai Csere János iskola kultúrtermében megrendezett képzőművészeti kiállítás.

A kiállítás főszereplője Marczel György festőművész, akitől a dombóvári képzőművészek indulásukhoz sok segítséget kaptak. Kiállított munkái közül az Önarckép, és a muzsikus családot bemutató Kvartett, valamint az Erzsébet híd építőiről készült festmény vonzzák a látogatókat. A festőművész munkáit a szerkesztési harmónia és élénk színek jellemzik.

Ujvári Lajos szintén Dombóvárról származott el Budapestre. A művészeti gimnázium tanárát a falusi élet szépsége ihleti meg. Anya gyermekével című képe bensőségesen fejezi ki a gyermeket szerető anyát. Naplemente a Dunánál festménye a nyárvégi esti hangulatot adja vissza. Ujvári Lajos festőművész munkái ismertek Tolna megyében. Ő festette a hőgyészi általános iskola falfreskóit. Festészetében a dunántúli táj hangulata érezhető.

Kaponya Judit kiállított munkáin a grafikus hatás jut kifejezésre. Lányok című képe finom eszközökkel megrajzolt grafika.

Vati József jelentős tagja a magyar képzőművészek középgenerációjának. Tiszai halászok című képe a munka szépségéről vall. Ősz című festménye az élete őszébe hajló öregasszonyról és unokájáról készült.

Sarkantyú Simon Munkácsy-díjas festőművészt közvetlen kapcsolatok és sok emlék fűzi Dombóvárhoz. A művész Dombóvárhoz tartozásának egyik szép megnyilvánulása a segítőkészség. A kiállítás anyagának összegyűjtésében, a képek megfelelő elhelyezésében, az ünnepség tiszteletére megrendezett kiállítás szervezésében a lehető legtöbbet vállalta.

A művész kiállított képei előtt hosszasan elidőznek a látogatók. Börtönudvar című festménye a minden körülmények között helytálló forradalmárt szimbolizálja. A festmény Egyiptomban, Irakban és a Párizsban megrendezett képzőművészeti kiállításon is magára vonta a figyelmet. Dohányszedők című festménye a Művelődési Minisztérium tulajdona. A festmény kék és zöld színeivel, a nyugalom, a biztonság és a megváltozott munka hű kifejezője.

A képzőművészeti kiállításon Radó Károly szobrászművész sarlós lányról, és golyózó fiúról mintázott szobrai, plakettjei a mai élet realizmusát tükrözik.

Majoros János fiatal kerámikus Pihenők című munkája a békét, a nyugalmat szimbolizálja.

Nagy látogatottságnak örvend a felszabadulási ünnepségsorozat két kiemelkedő kiállítása Dombóvárott. Örvendetes, hogy a megyei, de országos szinten is rangos kiállításban gyönyörködhetünk. Reméljük hogy a felszabadulás tiszteletére rendezett kiállítással, megyénkben is elindul egy olyan kiállítási sorozat, amely az esztétikai nevelést felszítja.

P. M.

A „Sió Kupa" végere

Mint arról már hírt adtunk április 4-én, a Simontornyai BTC kézilabda-villámtornát rendezett Simontornyán a „Sió Kupáért". Részletes eredmények: Férfiak: Telefongyár—Dunaújvárosi Kohász 21:10, SBTC—Tolnai Textil 23:12, Dunaújvárosi Kohász—Tolnai Textil 21:14, SBTC—Dunaújvárosi Kohász 17:6, Telefongyár—Tolnai Textil 20:13, Telefongyár—SBTC 14:10. Nők: Dunaújvárosi Kohász—Telefongyár 4:0, Tolnai Textil—SBTC 3:1, Dunaújvárosi Kohász—Tolnai Textil 8:7, Dunaújvárosi Kohász—SBTC 9:3, Tolnai Textil—Telefongyár 7:6, Telefongyár—SBTC 5:1.

Az egésznapos kézilabda-tornán mintegy 300 néző előtt a csapatok színvonalas mérkőzést vívtak egymás ellen. Az SBTC—Telefongyár (férfi) döntő mérkőzés hozta a nap legnagyob
a két csapat nag
folytatott, és a ru
gyár 14:10 arányban győzött. Ezzel elnyerte a „Sió Kupát" is. A női mérkőzések közül a Dunaújváros—Tolnai Textil találkozó emelkedett ki a mezőnyből, ahol a szerencsésebb dunaújvárosi csapat 8:7 arányban győzött, és ezzel elnyerte a „Sió Kupát".

A „Sió Kupa" végeredménye

Nők:

1. Dunaújváros	3	3	—	21:10	6
2. Tolnai Textil	3	2	1	17:15	4
3. Telefongyár	3	1	2	11:12	2
4. SBTC	3	—	3	5:17	—

Férfiak:

1. Telefongyár	3	3	—	55:33	6
2. SBTC	3	2	1	50:32	4
3. Dunaújváros	3	1	2	37:52	2
4. Tolna	3	—	3	39:64	—

számú iskola) 26,8, 5. Jantner József (Paksi I. számú iskola) 26,7 6. Halász Gábor (Paksi I. számú iskola) 26,6 pont.

Lányok:

Csapatbajnokság: 1. Szekszárd I. számú iskola 130,5 pont, 2 Bátaszéki I. számú iskola 126,0, 3 Szekszárdi II. számú iskola 124,9 4. Bonyhádi I. számú iskola 124,3 5. Bonyhádi II. számú iskola 120 6. Paksi I. számú iskola 119,9 pont

Egyéni összetett bajnokság: 1 Dési Éva (Szekszárdi I. számú iskola), 28,1 pont, 2. Kovács Mária (Bonyhádi I. számú iskola) 27,3, 3 Miszlai Zsuzsa (Szekszárdi I. számú iskola) 26,8 pont, 4. Poltura Vera (Szekszárdi II. számú iskola) 26,4, 5. Palkó Margit (Bonyhádi II számú iskola) 25,9, 6. Takács Rozália (Bátaszéki I. számú iskola) 25,9 pont.

A Bonyhádi Spartacus Sportkör női kézilabdacsapata az idén a kétcsoportos megyei bajnokságban szerepel A csapatot tervszerűen készítették fel a bajnokságra. és ennek alapján remélik, hogy a bajnokság befejezésére a középmezőnyben sikerül végezniök. A vasárnap kezdődő bajnokságban a Bonyhádi Spartacus mindjárt rangadót játszik: a Bonyhádi Cipőgyár csapata lesz az ellenfele. Képünkön a Bonyhádi Spartacus női kézilabdacsapata.

MARCZELL GYÖRGY

MEGHÍVÓ

7088 fnyv 1

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

MARCZELL GYÖRGY

ÉS

RÁFAEL GYŐZŐ

FESTŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÁSÁRA

1964 JÚLIUS 31-ÉN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
GÁDOR EMIL FESTŐMŰVÉSZ

ERNST MÚZEUM
BUDAPEST VI, NAGYMEZŐ UTCA 8

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Marcell György

NÉPSZABADSÁG

1964 JUL 30

MARCZELL GYÖRGY ÉS RÁFAEL GYŐZŐ festőművészek kiállítása július 31-én nyílik meg az Ernst Múzeumban.

XVII. évfolyam, 192. szám. Ára 15 fillér Pécs, 1927. augusztus 26. Péntek.

Előfizetési ár házhoz szállítva vagy postán
Egy hóra 2 P...
Egyes s... ok...
Kéziratok...

DUNANTÚL
18 Nagys.
Dr. Szőnyi Ottó úrnak
Szépművészeti Múzeum
Állatkerti-út 1. Budapest IV

DUNÁNTÚL

Szerkesztőség:
Lyceum-utca 4. sz.
Szerkesztőség telefonja:
650. szám.
Kiadóhivatal:
Lyceum-utca 4. sz.
Kiadóhivatal telefonja:
222. szám.
Hirdetés díjszabás szerint.

A kisantant-akció

Magyarország Szent István ünnepét is az alattomos és rosszhiszemü támadásnak alkalmául ragadja meg és különös vádak hangoztatásával tesz panaszt ellenünk a külföld közvéleménye előtt. Súlya már nincs az eféle kitöréseknek s a gyanusitás mérgező nyila viszszapattan a magyar igazság vértezetéről. Bevádol a felhivatalos román kormánylap a Viitorul, hogy a Szent István első magyar király emlékezetére rendezett ünnepségek irredentikus célzattal a környező államok alattvalóinak felizitását szolgálták. Ürügynek minősiti az ünnepi hét alatt Budapesten megnyilt gépipari kiállitást is arra, hogy a szomszédállamok kereskedelmi miniszteriumai kedvezményes vasutijegyeket engedélyezzenek s ennek révén a magyar fővárosba csábitsák az ott élő békés polgárokat. Alig érdemes az együgyüiségnek ezzel a klasszikus megnyilatkozásával s a nevetséges befeketitési kisérletnek evvel a sokszor tapasztalt módszerével foglalkoznunk, mi mégis szót pazarlunk a Viitorul akciójára, mert nem türhetjük, hogy a magyar nemzeti emlékezet ünnepét is megrontják ilyen s ehhez hasonló idétlen és izetlen ujságförmedvényekkel s a visszataszitó düh kitörésnek ezzel a hallatlan impertinens hangjával.

Szent István emlékében és ünnepében valóban együtt dobog minden magyarnak, ép úgy az itthonvalóknak, mint a kiszakitottaknak szive s az érzésnek közössége több a mesterséges irredenta hatásainál, mert erejét nem papiros érvek, hanem emberi és nemzeti érzésforrások talajából meriti. A magyarság ezredéves együvétartózását s a jövőre szóló életjogát bizonyára nem az utódállamok vasuti jegykedvezménye biztositja, sem a központi rugókra beszerzett kisantantsajtó rágalmi gépezete, mely természetszerüleg ép az ellenkező hatást váltja ki, mint amit szeretne, hanem biztositja azt egy történelmi szükségesség s az Igazságból táplálkozó lelki folyamat.

Vass József dr. népjóléti miniszter vasárnap reggel Pécsre érkezik

Pécs, aug. 25. — A természetvizsgálók és orvosok pécsi vándorgyülésének előkészületei megtörténtek és minden készen áll arra, hogy az ország minden részéből Pécsre érkező vendégek minél kellemesebben érezzék magukat a város falai között. A mai nap folyamán megjött az értesités, hogy Vass József dr. népjóléti miniszter is résztvesz a vándorgyülésen és ecélból vasárnap reggel érkezik autón Pécsre. A népjóléti miniszter Virág Ferenc megyéspüspök vendége lesz. A kultuszminiszterium képviseletében Magyary Zoltán miniszteri tanácsos, a honvédelmi minisztérium részéről pedig Mesterházy István dr. vezértanácsos orvos érkezik Pécsre a vándorgyülésre. A honvédelmi miniszterium képviselőjével együtt jön Benzler Félix német birodalmi követségi tanácsos is.

Pécs városa a vándorgyülés résztvevőinek tiszteletére augusztus 28.-án, vasárnap este 9 órai kezdettel a Nemzeti Kaszinóban kerti estélyt rendez.

Botrányos finálével zárult a nemzeti kisebbségek III. értekezlete

Genf, aug. 25. — (Svájci Távirati Iroda.) A nemzeti kisebbségek III. értekezletét tepnap az állami szuverenitásról, a kisebbségi jogokról, a kisebbségek belföldi és államközi együttmüködéséről, az európai békét veszélyeztető nemzeti türelmetlenségről és a nemzetiségi ügyek ismertetéséről szóló határozati javaslatok elfogadásával befejeződtek.

Az értekezlet külön felhivta a Népszövetséget arra, hogy haladéktalanul kezdjen hozzá a kisebbségi probléma komoly megoldásához.

Az értekezlet utolsó ülésén incidens történt. Kaczmarek dr. a németországi lengyel kisebbség vezetője, a nemetországi lengyel, valamint a többi németországi nemzeti kisebbségek nevében kijelentette, hogy ezeknek a csoportoknak képviselői egyelőre visszavonulnak az értekezlettől és várakozó álláspontot foglalnak el. A németországi dán kisebbség képviselője csatlakozott Kaczmarek dr. nyilatkozatához, mire e csoportok a dán kisebbségek társaságában elhagyták a termet. Vilfan, az értekezlet elnöke sajnálkozását fejezte ki a kivált csoportok eljárása felett.

Azok a kisebbségi csoportok, amelyek kivonultak a kisebbségi értekezlet üléséről, nyilatkozatot tettek közzé, amely többek között a következőket mondja:

— Tekintettel a kongresszus élesen kialakult egyoldalu politikai jellegére, a németországi nemzeti kisebbségek delegátusai arra kényszerülnek, hogy a kongresszust elhagyják és várakozó álláspontra helyezkedjenek.

Valamennyi lengyel-csoport szolidarisnak jelentette ki magát a németországi nemzeti kisebbségekkel. A lengyel kisebbségi csoport példáját követve a többi szláv csoportok is elhagyták az üléstermet. Valamennyi csoport megállapitja, hogy magatartásuk semmiféle tekintetben sem irányul a kongresszus elnökének személye ellen, aki továbbra is valamennyiük bizalmát élvezi. A kivált csoportok egyhangulag elhatározták, hogy kitartanak azon eszmék mellett, amelyeket az első kisebbségi értekezleten követtek és bátran teljesitik a kisebbségi ügyek védelmének feladatait.

Hirek néhány sorban

A Vatikán felveszi a diplomáciai összeköttetést Albániával. — **A kormányzó** Degel Árpád dr.-t, a kiváló botanikust egyetemi nyilvános rendkivüli tanárrá nevezte ki. — **Walkó** Lajos külügyminiszter a jövőhéten Genfbe utazik a népszövetségi ülésekre, Apponyi Albert gróf után, ki már a napokban indul utnak. — **A Rothermere** akció mellett nyilatkozott a csehországi német ellenzék vezére Horpyka Ottó dr., ki együtt akar küzdeni a magyarokkal. — **A Ferencváros** 4:2 (1:1) arányban legyőzte a Wiener AC-t. — **Elhunytak:** Ringenbach Dezső dr. nyug. tb. vármegyei főorvos Kalocsán, Wickl Rupert jézustársasági atya Kalksburgban, Dezső József bankigazgató Szegeden, Mocsáry Miklós földbirtokos Borsódszemerén, Mauritz Gyula Isaszegen, Fischer Róbert Lajos kereskedelmi tanácsos Bpesten, Czabán Vilmos g. százados neje Szivós Ilonka Bpesten, Woyciehowszky József nyug. dohánygyári szertári gondnok Budapest. — **Az amerikai ujságirók** 12 főnyi csoportja megtekintette a Hortobágyot. — **Véres összeütközés** volt Amszterdamban és Hágában Sacco és Vanzetti kivégzése miatt. Több rendőr is sulyosan megsérült. — **Felakasztotta** magát Ráb Imre nagyberkii fiatalember. — **Összeütközött** a japán flotta gyakorlatain Varabl Sunk torpedóromboló két cirkálóval. 129 emberélet esett áldozatul. — **Risztics** repülő világrekordját magyar rekordnak minősitették Genfben. — **Kaszala** Károly a 20 lóerőnél kisebb gépek tartamrepülési világrekordját javitotta meg Bpest és Székesfehérvár között, bár a kedvezőtlen időjárás miatt, 5 órai repülés után leszállni kényszerült. — **Fegyveres banditák** kirabolták Marseilleban egy robogó közuti villamos utasait. — **Az állami** középsikolákban szept. 14-én kezdődik a tanitás. — **Bubifrizurás leánnyal** nem táncolnak a szarvasi leventék. — **Összeütközött** egy repülőgép egy gőzhajóval Kopenhágánál. — **A párisi divathóbort legujabb** kreációja, hogy minden ruhához hasonló szinü hajat viselnek és kékesaranyra festik szájukat a „hölgyek." — **Kun Béla** Magyarországra küldött egy veszedelmes agitátornőt, kit Borsódmegyében elfogtak és Bpestre hoztak. — **Uj vásárcsarnok** céjára telket vásárol a főváros. — **Erhard kapitány** nőül vette Hohenlohe-Oeringen hercegnőt, ki neki köröztetése folyamán 1920-ban menedéket adott. — **Máriazellbe** idén is Magyarországról ment a legtöbb zarándok. — **Időjóslat:** Változékony, szeles, hüvös idő, egyelőre még sok helyütt esővel, vagy zivatarral.

A csonka főhercegi uradalom mintagazdaságában

110 ezer holdból 24 ezer maradt meg — Kárpótlás nélkül vették el az uradalmat a jugoszlávok

Pécs, aug. 25. — Csonka Baranyának egyik fájó sebe a határmenti Magyarbóly. Amolyan trianoni határ ez is, amely a szörnyű igazságtalanság ellen égbe kiállt. A jogtalanságoknak, a terület és földrablásnak hosszú láncolatába, mint egy láncszem illeszkedik bele Magyarbóly. És most, amikor a világ lelkiismerete megszólal lord Rothermere akciójában, ide is rá akarjuk irányitani a figyelmet Baranyára és Baranyának arra a megcsonkitott és kirabolt uradalmára, amely mintagazdaságával egyik büszkeségünk volt és intenziv gazdálkodásával nemzetgazdasági jelentőségre emelkedett. Az igazság és becsületesség szemüvegén át jövőbe tekintő Rothermere lord ugyanazt a levelet, amit Benes cseh külügyminiszterhez intézett bátran adreszálhatta volna a jugoszláv külügyminiszterhez is, hogy megkérdezze, miként történt a baranyai magyar birtokok elkobzása, a gazdasági felszerelések jogtalan elsajátitása és miként, mennyivel kárpótolták a megrabolt földtulajdonosokat. Elkérhetné a becsületére a büszke angol lord azokat az elszámolásokat és nyugtákat, amelyeknek lenniök kellene, ha az igazságnak és méltányosság egy halvány sugara ragyogna a Balkánon.

Frigyes főherceg 110 ezer hold birtokából mindössze 24.443 holdat hagytak meg a jugoszlávok, a többi 85 ezer holdat minden fillér ellenérték nélkül egyszerüen birtokba vették, sőt elvették az összes felszereléseket is.

Ezen a megmaradt csonka részen bolyongtunk most a Frigyes főhercegi uradalom főintézőjének, a kitünő gazdának elismert Zambach Endrének kalauzolása mellet. Megnéztük a magyarbólyi és ormányi főhercegi mintagazdaságokat. És bizonyos jóleső, reménykedő érzéssel állapitottuk meg, hogy

nincs itt egy talpalattnyi magyar föld kihasználatlanul.

Kérdezősködéseinkre a főhercegi uradalom mai helyzetéről Zambach Endre főintéző a következőkben volt szives informálni a Dunántúlt:

— Az uradalom 110 ezer holdnyi területéből jelenleg 24.443 hold maradt meg, a többi jugoszláv kézre került.

Arra kérdésre, hogy az elvett birtokok után mennyivel kártalanitották a főhercegi uradalmat Zambach főintéző ezeket mondja:

— Semmivel. Minden ellenszolgáltatás nélkül vették el. Sőt a kivonulásuk alkalmával a megcsonkitott területről **elvitték a vasuti parkot, gőzekéket, gépfelszereléseket, az anyagkészletet és az állat állományt.** Ugy, hogy az uradalom, hogy az intenziv gazdálkodást folytathassa kénytelen volt nagy áldozatok árán állatállományát, szántóterületéhez képest kiegészitení, ugyszintén a mezőgazdaságához szükséges gépeket ujból beszerezni.

A jelenlegi csonka bellyei uradalom az alábbi mezőgazdasági kerületekből áll: Sátorhely circa 4900 kat. hold; Izabella föld és Debrina 2900 hold; Károly major 2450 hold; Magyarbóly 1673 hold, Szentmárton 790 hold és Villány 246 hold. Ehez csatlakozik még az uradalom legkedvesebb helye, a hires vadászatok területe, szintén csak töredékben mai és ez Karapancsa 5372 holddal és Izabella föld erdőgondnoksága az ugynevezet bédai erdőgondnokság 4975 hold terjedelemben.

A földreformmal kapcsolatban 1923. és 1924-ben az uradalomból, mintegy 20% adatott le a földreform céljaira. A megmaradt területen ma a legintenzivebb gazdálkodás folyik. A tehenészet olyan magas nivóra emelkedett, amely páratlanul áll. Holdankint 0.4 számos marha jut, ez lehetővé teszi, hogy négy éves turnusban a szántóföldek kitrágyázhatók, hozzávéve holdankint átlag 80 kiló különféle műtrágyát.

A mezőgazdaság jelenlegi állásában jelentős szerepet tölt be a tejtermelés is. Átlag 9.11 liter tej esik marhánkint, mely tej menyiség Pécsre és Budapestre kerül, valamint a pélmonostori vaj készitésére szolgál. A tej tehenészet allgai (Oberinthali és montafoni) törzsből áll, melynél a tej zsirtartalma 3.6 és 4% között váltakozik.

100 liter tejből átlag 4 kiló vajat termelnek.

Végig az uradalomban mindenütt a legnagyobb rend, az észszerü kihasználása mindennek, a gőzeke és a különböző tipusu traktorok egész serege, mindehez járul még a szakértelem és a folytonos munka. Ez a titka a főhercegi uradalom mintaszerüségének.

És hova fejlődnek ez az uradalom, ha a trianoni igazságtalanság nem sujtja le. A megcsonkitott uradalomnak ezt az igazságtalanságát szerény virágként szeretnénk bekötni abba a hatalmas tövises virágcsokorba, amelyet most kötöget Európa feltámadó lelkiismerete és közvéleménye.

Az alkoholmentes
„DELMA"
a legolcsóbb és legélvezetesebb pezsgő és üditő ital.
! Kérje mindenütt !

Az uj üzleti záróra nem okozott zavarokat Pécsett

Pécs, aug. 25. — A kereskedők zárórájára vonatkozó szabályrendelet augusztus 22.-én élet belépvén, a hatóságok a törvényesség és a rendelet kötelező betartásának szempontjából, a kereskedők testületének az elnöksége pedig a kartársi összetartozandóság és együttmüködésre való felügyelés keretében figyelte meg az életbelépés óta ugy a zárórák betartását, mint annak a kereskedelmi életre való kihatását. **A beérkezet jelentések szerint az életbeléptetést minden zökkenés nélkül valósitották meg.**

Pécs komoly kereskedői eleme örömmel üdvözli a rendeletet, a közönség pedig hozzászokott ahoz hogy szükségleteit a rendelkezésre álló időben szerezze be. Szórványos esetekben ugyan az első napokban voltak némi eltérések. sőt talán nézeteltérések is, melyeket a kereskedők testületének elnöksége eloszlatni igyekezett. Figyelmezeteti azonban a tagokat, hogy

a rendelet áthágóit a hatóság szigoruan meg fogja büntetni.

A kereskedők testülete már eleve is elháritja magától azt, hogy adott esetben megvédelmezze a rendelet ellen vétőket, mert a rendelettel egyetért. Annak betartását a kereskedők kartársi becsületének égisze alá helyezi. Viszont megszerzett magának minden garanciát arra, hogy ha a szabályrendelet egyes rendelkezései módositást igényelnének, — a mindennapi élet kivánalmainak megfelelően — ugy a hatóság készségesen fog ehez segédkezet nyujtani. Ilyen irányu kérdéseket azonban a testületnél kell előterjeszteni.

Kép- és szoborkiállitás Dombóváron

Dombóvár, aug. 25. — Dombovár rohamos fejlődése a felületes szemlélőnek is azonnal feltünik és erről mostanában a vidéki, sőt a fővárosi lapok is megemlékeztek. De érdemes a község belső életét is megfigyelni. Ezuttal értékes képzőművészeire óhajtjuk ráirányitani a közfigyelmet. Egész kis képzőművész-csoport él és munkálkodik Dombóváron. Nemrégen a patikus-piktor, Szemenyei Ferenc állitotta ki hangulatos kis munkáit. Itt működik a Nemzeti Szalon pécsi kiállitásáról már ismerős, komoly erejü művész-rajztanár, Marcell György, azonkivül a nagybányai iskola-nevelte Vargáné Davida Mária. Itt dolgozott hosszú időn át a tehetséges Pohárnok Zoltán is.

E cikkben részlesebben Peukert Károly festő, rajztanárról és Fetter Károly szobrászról kivánunk szólni, kik aug. hó 14—21-ike között rendeztek a dombóvári reálgimnáziumban kollektiv kiállitást.

Fetter szobrász most 38 éves. Annyira csendes, szerény ember, hogy a mi viszonyaink között nehezen tör utat erős tehetsége. Pedig már fiatalkori munkái figyelmet keltettek, különösen a külföldön. Igy Bukarestben az a kitüntetés érte, hogy a költőkirálynéről, Carmen Sylviáról. továbbá a mostani román extrónörökösről és a jelenlegi szerb királynéről ülés után portré- plakettet készithetett. Nevezetesek a Meyer trieszti szobrász mellett. a budapesti Iparművészeti Iskola látogatása közben, azonkivül a Bécsben alkotott munkái. Értékesek a háboru alatt készitett schwarzenbergi, haidenschafti, magyaróvári emlékművei az elesett hősökről. Dombóvári munkásságát az iparos-hősök emléktáblájának elkészitésével kezdte, ezt a dekorativ, kissé barok jellegü emléktáblát, négy példányban rendelte meg az Országos Képzőművészeti tanács hősi emlékosztálya. A Szepessy László költő szülőházán elhelyezett emléktáblája komoly páthoszával, technikai megoldásával előbbi alkotásai fölé emelkedik. A dombóvári hősök emlékére állitott kétfigurás, mélygondolatu, naturalisan súlyos mozdulatu, monumentális bronzszobor nagy dicsérete Fetter művészetének. Vetekszik vele plaszticitás szempontjából a napokban felszentelt ujdombóvári feszület. Ebben a művében klaszszikusan nagyvonalu erő és finomság él: valósággal lenyügöző. A kiállitáson sok friss vázlatát, tervét kész munkáját láttuk. Szép alkotás Szt. József, Pieta, Szt. Anna. Sokat sejtett Krisztus sirbatétele c. kompoziciója. Apollo és Daphne kompoziciója finom bátorságával üdén hat. Sétára készen c. vázlata elegáns, biztosvonalu, kecses. Plakettjei közül Domosvay Lajos képe különösen sikerült. Mellszobor portréi külön érdekességei művészetének. Minden munkája igaz rátermettséget mutat. Öröm beszélni evvel a csendes szavu szobrásszal. „Minden közöny, baj mellett mégis szép az élet, ha az ember a szépnek él", — ahogy ő vallja.

SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Marcell György
NÉPÚJSÁG (TOLNA)
Péstömuv. fig.
1980 MÁJ 25.

1021

1980. május 25.

Kiállítás Dombóváron

A megyéből elszármazott művészek szekszárdi kiállítása után a Dombóvár környéki napok alkalmából az onnan elkerült festők, szobrászok kiállítását rendezték meg, s mindkettőt jellemzi, hogy többen meg sem hallották a hazahívó szót. Természetesen senkit nem lehet arra kényszeríteni, hogy bárminő közösséget is vállaljon azzal a vidékkel, ahol az első ösztönzést kapta, viszont a tüntető távolmaradás, melynek okai között anyagiakat is emlegetnek, meggodolandóvá teheti mindkét városban a rokonszenves vállalkozás folytatását.

Dombóvárott ezúttal nyolcan mutatják be munkáikat, s bár — a gondos rendezés ellenére is — egyenetlen a kiállítás, tulajdonképpen a felfedezés erejével hat, hisz a szó igazi értelmében a sírból hozza vissza néhai Marczell György művészetét. A múlt tipikus művészsorsa volt az övé, mert miközben Dombóvárott több nemzedék legjobbjait indította el pályáján, magának is az élvonalban lett volna a helye. Méltatlan sorsát akkor is csendes megadással viselte, amikor már nem kellett „vidéki" voltának betudnia mellőzöttségét. Tanítványai közül nem egy látványos karriert csinált, így tudom, főiskolai tanár is van közöttük, annál meglepőbb, hogy Marczell Györgyről mindenki megfeledkezett, kiállítása nem volt, s nevét is most kell megtanulnunk.

Vérbeli festő volt, a franciákon finomult ízlése megóvta a túlzásoktól, s bár nem tudta mindig függetleníteni magát körülményeitől, kár lenne, ha feledésbe merülne nemes értékű hagyatéka.

Újváry Lajos: Hófoltok Tolnában

Marczell György: Noémi

Újváry Lajos már régen kialakította egyéni stílusát, megtalálta a számára leghatásosabb kifejezési formát, s biztos kézzel festi költői hangulatú tájait. A Hófoltok, a Naplemente a Dunánál legjobb kvalitásain kívül azt is mutatja, hogy jelentőséget tulajdonít a dombóvári kiállításnak.

Kaponya Judit: Veronka

Szirmainé Bayer Erzsébet: Csendélet a kamrában

Sz. Bayer Erzsébet most is megbízható hűséggel ábrázolja világát, elsősorban szép sienai utcarészletére figyeltünk fel, kár, hogy néha megfeledkezik rajztudásáról, Szemenyei Ferenc pedig nyolcvanhat évesen úgy festi naturalista tájait, mintha az elmúlt száz esztendőben az égvilágon semmi nem történt volna itthon és az európai művészetben. Megkésett naturalizmus ez, de legalább következetes. Kaponya Juditról ezt sem mondhatjuk el, akiben még a ma már megmosolygott Böcklin ál-idillje is kísért, egyik portréja pedig pontosan olyan, mint egy Modigliani-másolat. Ehhez nincs mit hozzátennünk.

Majoros János jónevű keramikus, de amit itt bemutat, csak hiányérzetet kelt, Radó Károlytól pedig szívesen láttunk volna többet is, mást is. Medgyesyre emlékeztető, tömör egységbe fogott formái mindig a lényegesre irányulnak, de igazi műveire feltehetően még várnunk kell.

A korszerűség gondolata legjobban Samu Gézát foglalkoztatja, aki, mint a művelődési központ előtt álló szobra is mutatja, nem riad vissza a legmodernebb megoldásoktól sem, vagy pontosabban attól, amit annak tart. Mert forrásvidékei aránylag könnyen feltérképezhetők. A delphoi kocsihajtó újra meg újra átfogalmazott alakja közelebbi példát is idéz, elsősorban Giacomettiét, s épp Samu Géza kísérletei bizonyítják, hogy az, amit avantgard-nak nevezünk — de már mióta! — napjainkban megújulásra vár, mert ugyan ma már ki fogadná el, amit a Dadával kapcsolatban Arp hetykén így fogalmazott meg: „Kimondtuk, hogy minden, ami létrejön, vagy amit ember alkot, művészet." Nem is lehet az, s Dombóvárott inkább Fülep Lajost érdemes idézni, aki a húszas évek elején itt lelkészkedett: A művészet csak az önkényt nem bírja el. De ez nemcsak modern kísérletekre vonatkozik, hanem elavult formákra is.

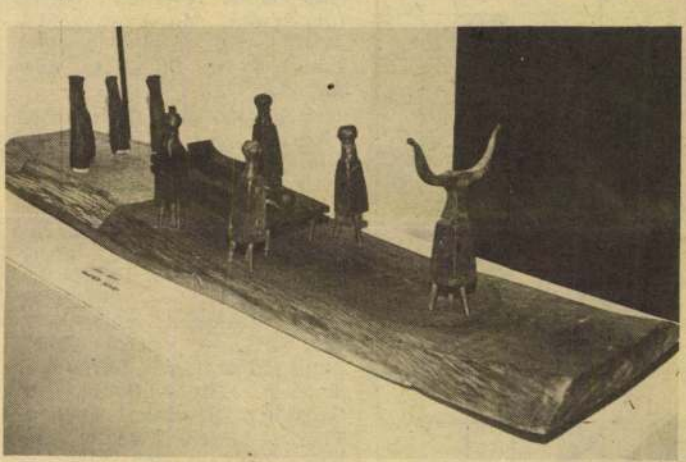

Samu Géza: Temetési menet

Radó Károly: Felhőnéző

Azok közül, akik végigjárták a modern művészet útjait — s ez már történelem is — csak a legnagyobbak képesek megújulni, mint itthon Martyn Ferenc, s éppen az ő példája bizonyítja, hogy vannak új és korszerű lehetőségek. Minden okunk megvan arra, hogy higgyük, Samu Géza ennek az útnak közelében jár.

CSÁNYI LÁSZLÓ
Fotó: DOMBAI ISTVÁN

Furcsaságok

KÖLTSÉGKÉRDÉS

Egy éltes amerikai hölgy közölte az ohiói (USA) orvostudományi főiskolával, hogy halála után testét anatómiai célokra felajánlja az intézetnek. Az idős hölgy némileg elcsodálkozott a válaszon, amelyben ez állt: „Költségvetési korlátozások arra kényszerítenek bennüket, hogy minden pácienstől szerény, 35 dolláros díjat hajtsunk be". Ezenkívül az illetőnek magának kell gondoskodnia arról, hogy idejében elszállítsák a patológiai intézetbe.

ESKÜVŐI KERÉKPÁR

Különösen kedvelt esküvői ajándék, amelyet Finnországban az újdonsült férjek frissen hűséget esküdött feleségüknek adnak, a kerékpár. Egy vizsgálat szerint 100 finn nő közül legalább 75 kap ilyen kétkerekű ajándékot. Ez semmiképpen nem azt szimbolizálja, hogy a nők a házasságban agyonstrapálják magukat, hanem sok fiatal házaspár rögtön az esketés után kerékpárra pattan és kerekeken indul neki a mézesheteknek.

TOLVAJSPECIALITÁS

Nem mindennapi zsákmányra voltak éhesek azok a tolvajok, akik Nápoly egyik raktárába törtek be. Az átszámítva 200 ezer márka értékű ellopott áru kizárólag sajtból állt, mindazonáltal a legdrágább fajtákból.

Telefon az úron át

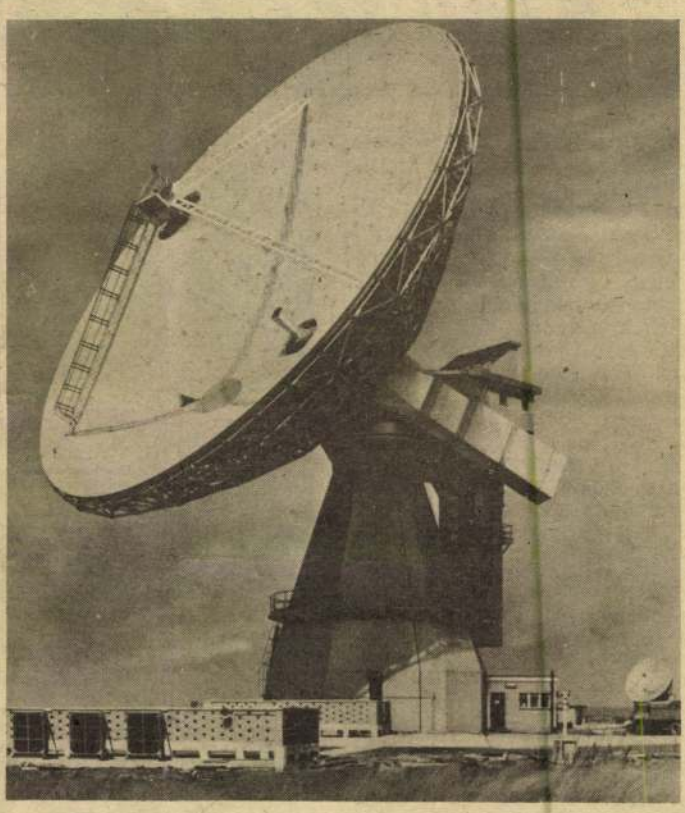

Az Atlanti-óceánt áthidaló műholdas telefonösszeköttetési rendszer egyik európai földi állomása. A 45 méter átmérőjű parabolaantenna — két hasonló társával együtt — Angliában található, s évente kb. 10 millió telefonbeszélgetés lebonyolítását teszi lehetővé. (KS)

Két évtizeddel ezelőtt indították útjára az amerikai Echo—1 műholdat, amelynek a kibocsátott kb. 30 méter átmérőjű alumínium bevonatú ballonja visszaverő felületként szolgált a Földről ráirányított rádióhullámok számára. Fedélzetén még nem voltak hírközlési célú elektronikus berendezések, ennek ellenére kísérleti hang- és képátvitelt valósítottak meg vele az Egyesült Államok és Európa között. Az első igazi távközlési műholdon, a Telstar—I-en elhelyezett ismétlőadó már több kétoldalú telefonbeszélgetést, valamint egy tv-csatorna műsorát tudta továbbítani és nagy sebességű adatátvitelt tett lehetővé.

Az USA első postai szolgálati hírközlési műholdja az Early Bird—I volt, amely 240 telefoncsatorna és tv-műsor vagy nagy sebességű adatátvitel továbbítására készült. A fejlődést jól érzékelteti, hogy az ebből kifejlesztett Intelsat—IV—A kapacitása már 6500 telefonvonalnak felelt meg, és évente több mint 600 óra tv-műsort vitt át.

Rivaldafényben

Rejtvényünkben tizennyolc operaszerepet helyeztünk el.

VÍZSZINTES: *1. Basszus szerep a Rigolettó című operában.* 11. A Volga mellékvize. *14. Basszus szerep a Carmen című operában.* 15. Határátkelőhely. 16. Oldalirány. 17. Hatalmában tartó. *18. Egy Verdi-opera tragikus szoprán szerepe.* 20. A lítium vegyjele. 21. Francia űrmérték. 23. Tessék, ez az egész (francia kifejezés). 24. Zenemű rövidített jelzése. 25. Alma-... 27. ...Roselle (Gyenge Anna), neves operaénekesnő. *29. Tenor szerep Mozart: Varázsfuvola című operájában. 31. Szoprán szerep Polgár Tibor: A kérők című operájában.* 33. Középkori itáliai városállamok vezetője. 35. Csúszós. 36. Erőművéről ismert, Várpalotához csatolt község. 38. Befejez. 40. Indíték. *41. Basszus szerep az Álarcosbál című Verdi-operában.* 42. A Ludolf-féle szám. 44. Filmkomikus, Pan párja. 47. Révhajó. 49. Korhol. 50. Piperecikk márkája. 52. Előny. 53. Tokió régi neve. 55. Dél-afrikai tartomány. 57. Egyfajta fa. 59. Vállkendő. 61. A bridzs kártyajáték első része. 62. Visszarúg! 63. Neves francia polgári író (André). 64. Nitrogén része! *65. Bariton szerep az Aida című operában. 67. Bariton szerep A trubadur című operában. 68. Egy Rossini-opera mezzoszoprán szerepe.* 69. A Miniszstertanács névjele. *71. Tenor szerep a Turandot-ban. 72. Mezzoszoprán szerep Wagner: Lohengrinjében. 73. Basszus szerep a Tannhäuser-ben.*

FÜGGŐLEGES: *1. Szoprán szerep Goldmark: Sába királynője című operájában.* 2. Bellini utolsó operája (Névelővel is írják.) 3. Santa... (kikötőváros Californiában). 4. Híres bolgár hegység és kolostor. 5. Klaszszikus görög piactér. 6. Mint a vízszintes 50. számú sor. 7. Terefere. 8. A „Táncoló paraszt" szobrászművésze. 9. Elveti a súlykot. *10. Tenor szerep Kodály: Háry János című daljátékában.* 11. Folyó Etiópiában. 12. Magasrangú pap. 13. Mindenre kiterjedő. 19. Öregasszony kedveskedő megszólítása. 22. Angol filmek utolsó felirata. 26. Istállószalma. 28. Hónap rövidítése. 30. Pravoszláv szentkép. 32. Igeképző. 34. Kegyben áll! 37. „...kódex", magyar nyelvemlék a 15. századból. 39. Kiejtett kettős betű. 43. Fiatalok havi folyóirata. 45. A Giselle szerzője. *46. Verdi-opera bariton címszerepe.* 47. Epidémia. *48. Bassz-bariton szerep Erkel: Bánk bán című operájában.* 49. Bobby... (neves táncdalénekes). *50. Bariton szerep R. Strauss: Rózsalovag című operájában. 51. Bariton szerep Rossini egyik operájában.* 52. Bútorlemezt is készítenek belőle. 54. Csángó szájhangszer. 56. Diák. 58. A beszéd és írás vidám eleme. 59. Virágüzletei a főváros minden részében megtalálhatók. 60. Levegő, angolul. 63. „Brevi..." (rövid úton). 66. Nirvana eleje! 67. Álarc része! 70. Te meg ő. 71. Kicsinyítő képző. E. B.

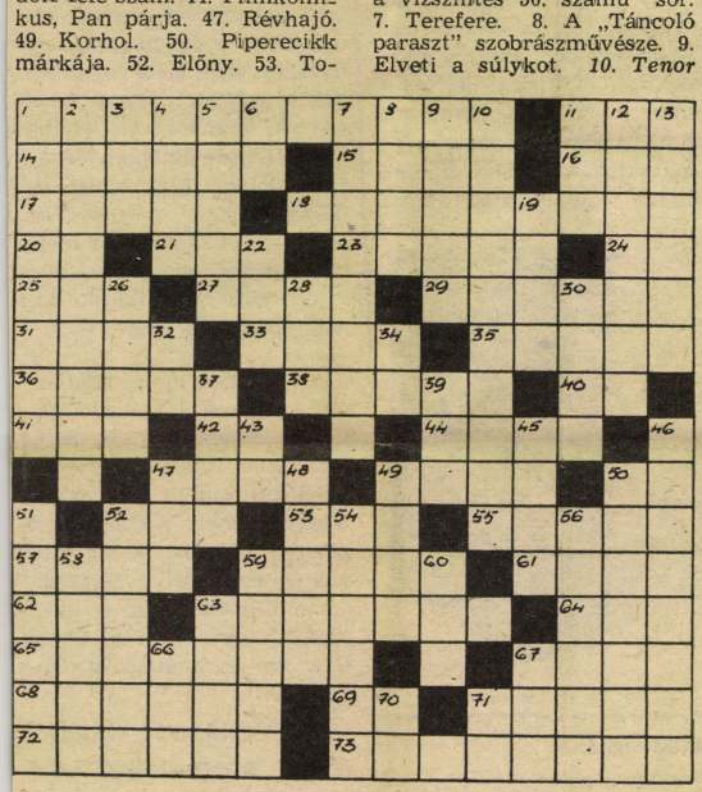

Beküldendő a rejtvény helyes megfejtése a Tolna megyei Népújság szerkesztősége címére: Szekszárd, Beloiannisz u. 1—3. 7101. Beküldési határidő: június 2.

A május 11-i számban megjelent rejtvény helyes megfejtése: Udvarias közlekedés. Túl lazán hagyva csatolják be. Előzékeny magatartás.

A helyes megfejtők közül könyvet nyertek: Vájer Attila, Paks, Táncsics u. 2. 7030. — Szokics Elekné, Medina, Kossuth u. 52. 7057. — Wolher József, Tolna, Alkotmány u. 99. 7130. — Nagy Károlyné, Gyönk, Bajcsy-Zs. u. 112. 7064. — Monozlay János, Szakadát, Kossuth u. 124. 7071. — Vágóné Czetli Judit, Paks, Váczi Mihály u. 8. III/2. 7030. — Szabó Pál, Sárpilis, Szociális Otthon. 7145. — Bérdi Margit, Szakály, Jókai u. 365. 7192. — Nagy Jánosné, Kákics, Ságvári u. 22. 7958. — Pesti Lajos, Szekszárd, Gemenc u. 3. 7100.

Budapest, V., Petőfi Sa...
Telefon: 188-296, 188-307

Marczell György

MAGYAR NEMZET

1964 AUG 18.

1021

Marczell György festőművész

Közös kiállításon mutatkozik be az Ernst Múzeumban *Marczell* György és *Ráfael* Győző festőművész. Ellentétes egyéniségek. Művészetükben, festői felfogásukban nincs rokon vonás. A termek egymásutánján így valójában két önálló anyaggal ismerkedünk meg, melyeket csupán a közös katalógus kapcsol össze.

Marczell György képeit átmeg átszövi valami furcsa, szomorkás áhítat. Még legderűsebb témái közé is belopakodik a melankólia. Ezt az érzést még fokozza festményeinek széttöredezett háttere. Az egymásba futó, egymást átmetsző síkok nyugtalanságot árasztanak. De nem nyugtalanítanak, mert az effajta szerkesztés állandó ismétlése óhatatlanul modorossághoz vezet. A művész ott is használja, ahol a témából eredően nincs létjogosultsága, sőt *Törött tükrök* című művén például a mélyebb mondanivaló helyett látványos megoldásként alkalmazza.

Jobban sikerültek városképei, s ezek közül is kiemelkedik hangulatos megoldású, érdekes perspektívájú *Havas háztetők* című munkája.

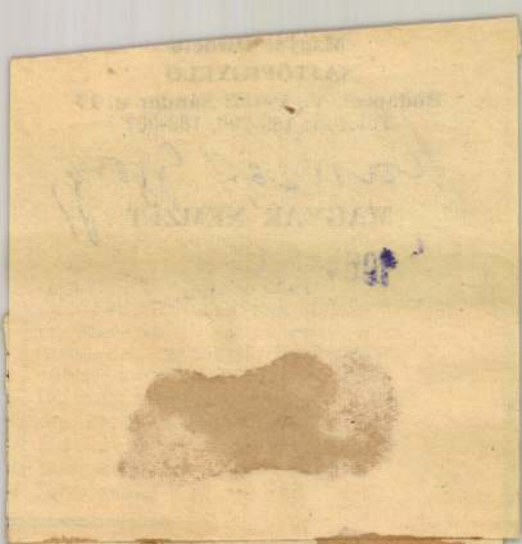

na-kutatás
rológiai decennium
rogramjában

erősödnie, mert artézi vizeink kiterjedését, összetételét csakis a szomszédos államokkal közösen mérhetjük fel.

Fontos célja a decenniumnak az is, hogy a különböző országokban gyarapodjék a vízügyi kutatók gárdája, és bővüljön a szakemberek ismeretanyaga, képzettsége. Éppen ezért a decennium idején kölcsönös külföldi tanulmányutakat szerveznek egymás országaiba a vízügyi szakemberek, s nemzetközi szemináriumot is rendeznek Magyarországon.

---

tték a Villamosipari Kutatót,

forgalomnak
Attila utcát

rendes tagok:

Igaz Lajos dr. — Nikelszky Géza
Mátyus Me... — Rainer Márton

póttagok:

Egyed F... — Viszt Béla

Szám...

Wol... — Koszorus Károly
Olasz... — ...hy Béla póttagok
Tarai Lajo...

LUKAFA...

ALAPITVA: 1883. ÉVBEN.

ÜVE...

OLCSÓ, SZÉP, ...

1500 P
mgt.
mgt.
mgt.
mgt.
mgt.

MARCZELL GYÖRGY
94. Prima Vera, olaj.
95. Fáy Jánosné úrnő arcképe, olaj.
96. Önarckép, olaj.
97. Olga arcképe, olaj.
98. Assisi Szent-Ferenc, olaj.

Marczell György

Pécsi Kiáll. 1933. nyári

Gábor Jenő
Gebauer Ernő
Szentpétery Kristóf
Tóth Zsigmond dr.
Visnya Ernő

póttagok:

Gábriel Pál
Havas László

Kiállítási bíráló bizottság

rendes tagok:

Börötzffy Károly
Gábor Jenő
Nagy Mihály
Nikelszky Géza

Bérmaszülők figyelmébe
ajánlok maradandó, szép kivitelű zsebórákat, nyakláncokat Mária amulettel és karórákat leszállított áron

Keményi Béla
órásmester, ékszerész és látszerész.
Jókai tér 9 (Hoffmann hentes mellett.) Takarékossági könyvecskére **6 havi hitelt nyujtok**

Marczell György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1963 DEC 23

Marczell György festőművész kiállítása december 27-én délután 6 órakor nyílik meg a IX. kerületi tanács Mester utca 5. szám alatti klubjában.

Marczeli György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1968 DEC 22

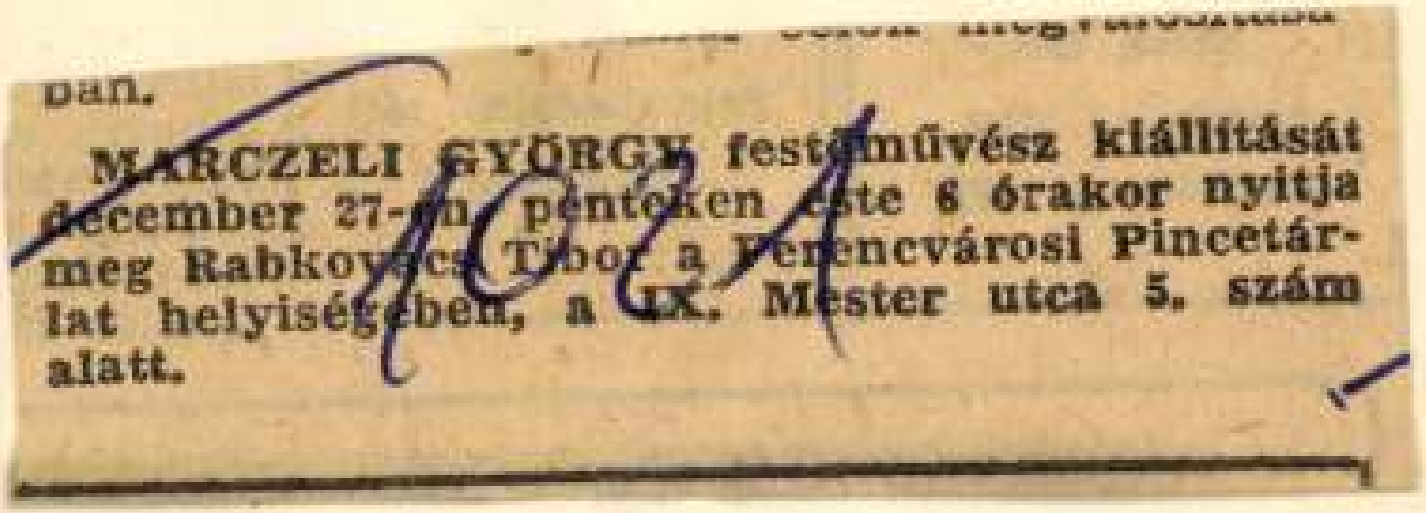

pan.

MARCZELI GYÖRGY festőművész kiállítását december 27-én, pénteken este 6 órakor nyitja meg Rabkovecs Tibor a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében, a IX. Mester utca 5. szám alatt.

Marczel György.

— **őszi tárlat Pécsett.** Pécsről jelentik. Vasárnap nyilt meg a Képzőművészeti Társaság ezévi őszi tárlata. A tárlat anyagából kiváltak *Marczel* György kompozíciói és a Párisban élő *Martin* Ferenc grafikái. A kiállított szobrok közül *Fetter* Károlynak Virág Ferenc megyéspüspökről készített mellszobra keltett feltűnést.

8 ó. Újság 1932. XII. 20.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Marczell György

MAGYAR NEMZET

Július 26

1021

Július 31-én nyílik meg az Ernst Múzeumban Marczell György és Ráfael Győző kiállítása. A két festőművész kiállításán a megnyitó beszédet Gádor Emil tartja.

A gond. Vide
fájdalmát, megaláztatását, a
pusztulástól való menekülés
kiútjának a lehetőségét

Marczell György

MDK

MARCZELL GYÖRGY

az elismert művészpedagógus kiállítása adja a legegységesebb összhatást. Ennek elsősorban bizonyára az az oka, hogy műveit csupán öt esztendei munkásságának anyagából válogatta össze. Képei fiatalos vállalkozó kedvéről tanúskodnak. Érdeklődésének középpontjában nem a természet, nem is a formai kísérletek állanak, hanem ember és környezet lírai egységének megragadása, a természeti formák erősen leegyszerűsített átköltésével. (Ez a törekvése leginkább *Öreg pákász* című képén valósult meg.) Képeinek témája többnyire ember és zene kapcsolatának képi megfogalmazása. Kirándul a kevésbé spekulatív ábrázolás területére is, ilyenkor megelégszik az eléje táruló látvány festői visszaadásával. Utóbbi törekvéseit igen szépen szemlélteti *Havas háztetők* című festménye, amely látszólagosan egyszerűbb volta mellett is a bonyolultabb képi látás eredményeinek hasznosításáról tanúsk[illegible]

— Három művész kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszava 1964 aug 25

Marcell György.
festőművész

N. U. 930. XII. 30.

— **Képzőművészeti kiállítás Dombóvárott.** Hétfőn délelőtt nyilt meg Dombóvárott *Marcell* György festőművész, reálgimnáziumi tanár és *Petter* Károly szobrászművész bemutatkozó kollektiv kép- és szoborkiállitása. Már az első nap több kép és szobor kelt el.

Nemzeti Ujság, 1930, dec. 30.

2

1988 NOV 1
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

1021

Marcell György: Béke

tegnek tö
üveg? ! „Ny
latokat
szarvasma
ban!" (Eg.
márc.—ápr.,
mezőgazdas
annyira, h
ságnak áll
állomány
teganyag
kategóriák stb. szerint
oszlása..." (Rheumatológia...
1969. ápr., 76. o.): íme a
biszexuális és több-
foglalkozású betegek... „Sok
elhanyagolt, vagy nem kellően
felismert eset kerül a *szakrendelésekre*" (uott. 82. o.): egy
beteg menjen csak egy szakrendelésre, mindjárt nem lesz
akkora zsúfoltság !... „Több
lehetőséget kellene biztosítani
megfelelő *szakirodalmak* beszerzésére" (Népeg. ügy, 1968.
dec., 349. o.): nono, szerző úr,
nem elég *szakirodalmat* beszerezni? ! „Kísérleti anyagként vegyes fajtájú, különféle
súlyú és nemű kutyák *szívei*
szerepeltek" (M. Sebészet,
1968. dec., 382. o.): *többszívű* kutyák, világszenzáció
ez! Még majd felfedezzük a
többszívű embert, s akkor
munka nélkül marad Barnard... Végül hadd kérdezzem meg az illetékeseket: tudják-e mért van — a sok építkezés ellenére is — lakáshiány? Mert *egy* családnak
több lakása is lehet Magyarországon. Íme: „Ez idő
alatt ápolónők és bizottsági
tagok ellenőrzik a versenyben
részt vevők *lakásait!*" (E. Felvil., 1969. márc.—ápr., 84. o.),
helyesen: *lakását!*

állt Juli néni házikója. Ő
mindig ezen a vidéken. Tizenkétgyerekes parasztcsaládban
telt örömtelen gyerekkora, aztán verte a rabiátus ura, 1944-
ben elvált tőle, fia, lánya máshol, s a 71 éves kis öregasszony szinte minden ember
kapcsolat nélkül morzsolja
napjait, pár tyúkkal, három li-
bával, a kecskéjével meg a
macskával osztva meg magányát.

A filmen csak őt látni. Felelget egy láthatatlan férfi kér-
déseire, s a szinte magának el-
dünnyögött mondatokból ki-
bontakozik az élete. Neki jó
itt, a magában, állatokat nevel, hívta is ide lakni a lányát,
akinek tenyérnyi szobája van
valahol a városban. Másfél
hold homokján megterem
minden: kukorica, krumpli.
A felvevőgép pedig könyörte-
lenül ellenpontoz: megmutat-
ja a mindent. A földig érő ku-
koricaszár-tetőn vastag erek-
ben csorog be a víz, kéményül
agyonrozsdásodott kályhacső
bújik ki a falon, bent szalma
helyett giz-gazzal megtömött

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 31
Tolna m. Népújság

TOLNA MEGYEI VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!
NÉPÚJSÁG
A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT TOLNA MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Marcell György

Tolna megyei művészek

Siker Franciaországban

1021

Már február elején hírt adtunk arról, hogy Szekszárd francia testvérvárosában, a kommunista vezetésű Bezonsban megyénkbeli és innen elszármazott művészek kiállítására készülnek. A francia választások miatt, ami a helyi vezetők energiáját érthető módon lekötötte, e hó elején került sor a kiállításra a bezonsi Romain Rolland-szalonban, mely május 10-én zárult. A kiállítást M. Bettencourt polgármester nyitotta meg és azon megjelent Mód Péter, népköztársaságunk franciaországi nagykövete is. A helyi sajtón túlterjedően jó fogadtatást kapott a kiállítás. Idézet a Le Parisien c. lap május 3-i számában megjelent kritikából: „Marczell György, Vati József, Simsai Ildikó, Bazsony Arany Sarkantyú Simon, Matthioni Eszter, Szily Géza, Szabó István, Ujvári Lajos, Mayer Berta, Lőrincz Vitus, Würtz Ádám és Végh András mutatták be műveiket." (a megyeieket képviselő Molnár M. György festőművész alkotásaival együtt) „melyeket biztos vonásokkal, tehetséggel dolgoztak fel, de amelyekre jellemző a komolyság és néha a szomorúság. A művek lebilincselők, de igazán harmonikus színeikkel tűnnek ki."

DIVATOS SZINE
VÁLTOZATOS,
UJ FORMÁK.

minden igényt ki
belföldi és impor

napszemüvegek

bő választékát kínáljuk boltjainkban.

OPTIKA

(188)

Az MMG Szekszárdi Műszergyára azonnali belépéssel felvesz

GÉPÉSZMÉRNÖKÖT ÉS ÜZEMMÉRNÖKÖT.

Jelentkezés a gyár sze-

(220)

Az 5-ös ÉPFU szekszárdi kirendeltsége forgalmi ügyintézőt felvesz, jelentkezés: 5-ös ÉPFU, Tartsay V. úti telepén. (230)

SZEKSZÁRDI munkahellyel szakképzett bolti eladót azonnali belépéssel alkalmazunk. Jelentkezés: ÁFÉSZ Szekszárd, Jókai u 2. (264)

ADMINISZTRÁTORT középiskolai végzettséggel felveszünk. Jelentkezés: Bútoripari Vállalat, Szekszárd, Mikes u. 26. (260)

— INGATLAN —

ELADÓ háromszobás családi ház. Szekszárd, Alkotmány 24. (178)

MAJOSI tetőn házhely sürgősen eladó. Érdeklődés: Izmény, Fő út 38. (89)

2 szobás kertes, komfortos házamat sürgősen eladnám. Dr. Kovácsné, Tolna, Alkotmány u. 1. (210)

TERMŐ szőlős, kertes családi ház beköltözhetően eladó. Érdeklődni lehet: Tolna, Alkotmány u. 27. (225)

DOMBORIBAN tető alatt lévő nyaraló olcsón eladó. Cím a nyomdában. (201)

SZEKSZÁRD, Zrínyi u. 21. alatti

Marczell György

Mária eljegyzése
c. képe repr.

Művészet 1943. 18. l.

(Dunántúli téli
tárlat Kaposvár)

SZÉPM

HAVI FOLYÓIRAT, MEGJELENIK MIN
FELELŐS SZERKESZTŐ VITÉZ NAGY
KÁROLYI-U. 28. TEL.: 182–610. — KIA
BUDAPEST, VIII. MÚZEUM-KRT. 6. TEL
KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA
— POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKK
37.473. — KIADÓTULAJDONOS: K

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk

BILDENDE KUNST

MONATSCHRIFT — SCHRIFTLEITU
ODÓN MARIAY U. ZOLTÁN VITÉZ N

ADMINISTRATION: KGL. UNG.
VERSITÄTSDRUCKEREI, BUDAPEST
MÚZEUM-KRT. 6.

JAHRESABONNEMENT RM. 20.

TARTALOM —

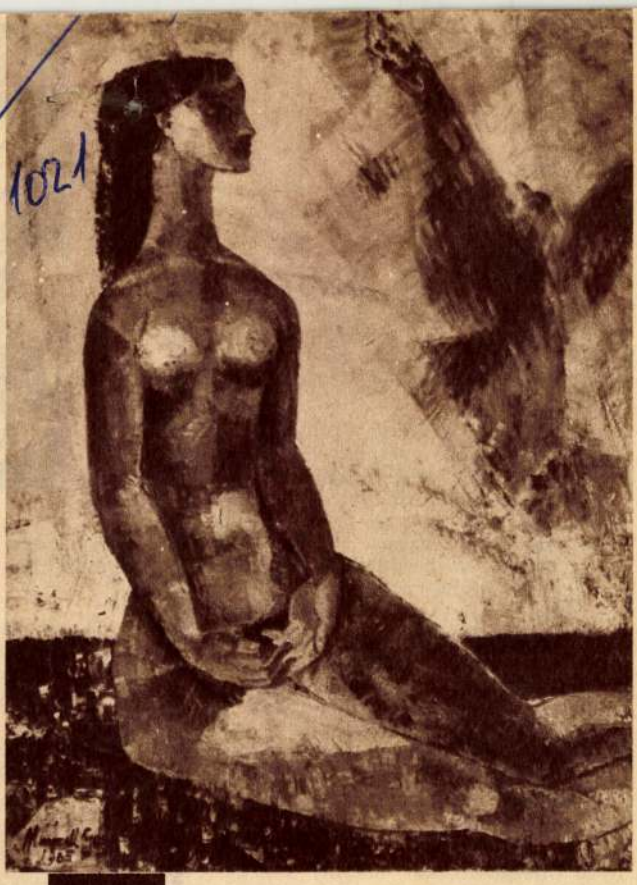

Marczell György: Szfinx

KÉPZŐMŰVÉSZETÜNK 20 ESZTENDEJE v.

Az 1956-os ellenforradalmat megelőző, majd azt részben jellemző eszmei zürzavar jócskán tükröződött az eseményeket követő első nemzeti kiállításon. Nem mintha ezen nem szerepeltek volna haladó, szocialista eszmeiségű, realista célkitűzésű művek. Sőt új, fiatal tehetségek is jelentkeztek itt. Mégis, már a

Marczell György: Kvartett

vezni az argentín csoport izgalmas, modern kísérletét, a nancy-i egyetem Perzsák előadását — s csak egy kevéssel jobban a török és az olasz pantomimet.

Valamennyi látott előadásról beszámolni egy teljes lapszám terjedelme is kevés volna, ezért, a második helyezettek közül csak a török és a magyar együttes műsoráról szólunk.

Az ankarai egyetem folklór játéka az ünnepi hétnek, ha nem is a legjobb, kétségtelenül a legérdekesebb előadása volt. Ismeretlen szerző 809-ből való műve a darab: *Ahmed, a varga.* Főhőse erősen hasonlít Naszreddin Hodzsa védenceihez; Ahmed kicsit bohém, jószándékú, könnyen bajbakeveredő flótás, de nyiltszívű és kötelességtudó. A körötte mozgó mesefigurák — a pasa és egész udvara, a kétbalkezes orvos, a nagyszájú szolga a mesevilágból régi ismerőseink. Az alapjában igen primitív témát a rendező, *Özdemir Nutku,* remek ötlettel az interpretálás mesterművévé avatta. Valamennyi figurát a karagőz árnyjáték merev és hagyományos mozgásformái szerint mozgatott, mégis bájosan és emberien. Ezt a permanens, minden alakra egyénitetten kidolgozott testmozgást pergő dob ritmusa kísérte, s néhány népi hangszer színesítette. Sikerükre jellemző az a prózai előadásoknál szinte példátlan eset, hogy a darab utolsó jelenetét a közönség teljes egészében *megismételtette.*

Szokatlanul nagy várakozás előzte meg az *Universitas* szereplését. Látatlanban javasolták már az együttest a Nemzetek Színháza párizsi előadássorozatába, s a nagy tét az volt, vajon tudjuk-e jóhírünket *igazolni.* Az elnyert 2-ik hely — megosztottsága ellenére — nagy eredmény. Úgy tünt, elsősorban a könnyed, jó ritmusú játékstílus, a commedia dell arte-ra emlékeztető harsány vidámság nyerte el a nézők és ítélők tetszését — Nancyban és Párizsban egyaránt. S hogy ennyi jó, rutinos, nagy együttes között is sikerrel szerepeltünk, az nemcsak az egyetemnek és a csoportnak, de az egész magyar színházi kultúrának dicsősége — *műkedvelőknek és hivatásosoknak egyaránt.*

Mezei Éva

A hamburgi egyetemi színjátszók Brecht Antigoné-jét adták elő 1964-ben

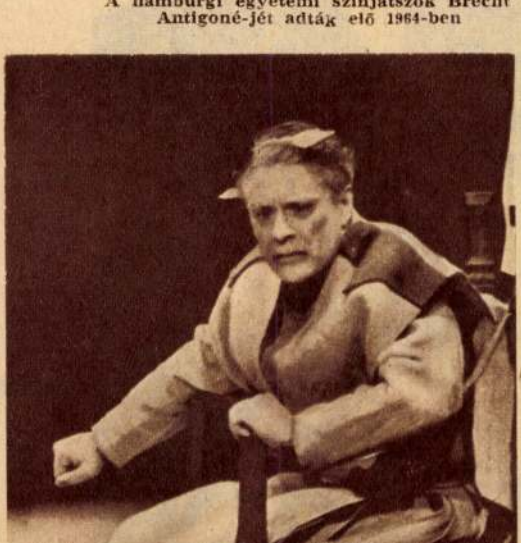

A Csemad
kat. A nagy s
legjobb magy
is.

A bemuta
szabadulási sz
tási lehetősége

Örömmel
vonala. Két —
Csiky Buborék
lengyel drámá

A Csiky
vál egyik leg
csoportok szí
darabot ilyen
vinni. Minden
szerepet. Nálu
olyan közügy,

Talán ez
litikában is. A
gor és Tünde,
és az irodalmi
nak szenteltek
a konvenciona
vevő fiatal kö
problémáknak
említett Rozev
faji megjelölés
hanem a sajá
láthattuk egy
(szülővárosa i
költeményét (
ra került még
hóban és Jan
műsor modern
sonc, Ipolyság
az utat, amely

A rendez
magyar és c
a puritán, m
felfogásmódot
alkalmazását.
bár ez gyakr
tok leggyeng
közökhöz nyú
portok hang-
megirigyelhe

A legiri
hivatásosok
szlovákiai m
valamint *Oz*
említsek. A
rendezője és
együttes (X:
juk a műkec
a számukra

Egyikük
„Mindnyájun
tábor, kultu

Azt hiss

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

NÉPMŰVELÉS

1965 JUL

Borics Pál: Ruhaöblögető

kiállítás anyagának összeállításában visszalépést állapíthattunk meg az előbbi nemzeti tárlatok szervezéséhez képest. Formailag a stílusjegyek illetve stíluseszmék alapján három zsüri működött — és a művészek választhattak: melyiknél jelentkeznek. Így azután a realista eszményekhez ragaszkodó szigorú zsürit választó művészek hátrányba kerültek egyrészt a rendkívül elnézően bíráló naturalista, másrészt az ugyancsak elfogult szürrealista-abszstrakt zsüri elé járult művésztársaikkal szemben.

Ennek a kiállításnak lett minden tekintetben az ellentéte *A magyar forradalmi művészet kiállítása*, amely a Nagy Októberi Szocialista Forradalom negyvenedik évfordulója tiszteletére nyílt meg a Műcsarnokban, és egybegyűjtötte s felmutatta mindazokat a forradalmi hagyományokat, amelyben oly gazdag a magyar képzőművészet. (A kiállítás anyagának jórésze azután nagy sikereket aratott a Szovjetunióban és a szocialista országokban; mindenhová elvitte a magyar forradalmi művészet halhatatlan értékeit.) Ám ugyanennek a kiállításnak az anyaga azt is mutatta, hogy *új alkotással aránylag kis számú művész szerepelt*, és ez a tény, Bortnyik Sándornak, a képzőművészeti szocialista realizmus egyik legelmélyültebb ideológusának a megállapítása szerint arról tanúskodott, hogy a művészek bizonyos közömbösséget mutattak: *a valóságnak kevés kivétellel hátatfordítottak. „A figyelem, írta újra a forma felé fordult, nem foglalkozunk a tartalommal. Milyen veszélyt rejt ez? Azt, hogy elveszítjük szem elől a művészet igazi értelmét és célját, zsákutcába jutunk, a formajátékok és a túlhajtott individualizmus zsákutcájába.”*

Borics Pál: Súroló nő
(Jánosi felvétel)

Ma nyolc év távlatából, felmérve mindazt, amit azóta művészeink teremtettek, méltán állíthatjuk: az aggodalom nem bizonyult *jogosultnak*. Legalább is alkotóművészeink egy jórészénél *nem*. Kétségtelen, hogy képzőművészetünk fejlődése az ellenforradalom felett aratott győzelem óta nem határozottan egyvonalú, nem ellentmondás nélküli. *De vajon mikor is volt az?* A Magyar Szocialista Munkáspárt VIII. kongresszusának határozata e tekintetben is felmérte a helyzetet, és kitűzte a feladatokat. Helyénvaló, ha idézzük néhány mondatát: *„Irodalmi-művészeti közéletünk ma még különféle eszmei árculatú csoportokból áll. Minden erővel és eszközzel segítjük, támogatjuk a marxista világnézetű, szocialista-realista irodalmat és művészetet, de teret adunk minden más jó szándékú, nem ellenséges művészi tevékenységnek is. Az a feladatunk, hogy megteremtsük irodalmunknak és művészetünknek a szocialista eszmeiségen alapuló egységét... A szocialista realizmus magában foglalja a kísérletezés szabadságát, a különböző stílusirányzatok létjogosultságát, a témák, és a formák változatosságát. Elutasítjuk azonban a dekadenciát, a formalizmust, a valóságtól elforduló, öncélú modernkedést.”*

És ha a kitűzött célt: *az eszmei egységet* még nem is értük el, mégis büszkén tekinthetünk azokra a legújabb alkotásokra s törekvésekre, amelyek *igazolják*, hogy mai képzőművészetünk legjobbjai rátaláltak arra az útra, amelyen „a kísérletezés szabadságával, a különböző stílusirányzatok” gyakorlatával, a „témák és a formák változatosságával” folytatják, még hozzá korszerűen folytatják a forradalmi elődök művészi tevékenységét.

Hogy ez elsősorban, talán a legszélesebben hullámzóan, a szobrászatban sikerült, arra bizonyság volt legelsősorban *Olcsai-Kiss Zoltán* megrendítő s monumentális *Mártír-emlékműve*, s talán egészében az 1958-ban rendezett kiállítás, amelyen két pályázatra: a Tanácsköztársasági-emlékmű s a *Lenin*-emlékmű kiírt pályázataira beérkezett munkákat mutatták be. A Lenin-szobrot, *Pátzay* Pál alkotását, ez évben már felállították. De közben felállításra került több olyan emlékmű is, amely az említett kiállításon megnyilvánuló eszmei egység és formai változatosság jegyében született. Hadd említsük meg ezek közül (a teljesség igénye nélkül) *Segesdi* György szegedi *Emlékművét*, *Kalló* Viktor Köztársaság téri szobrát és békéscsabai *Tanácsköztársaság emlékművét*, valamint *Mikus* Sándor székesfehérvári *Felszabadulás-emlékművét* és *Kórusát*. És ide sorolható a hazánkban tevékenykedő *Makrisz Agamemnon* külföldön felállított megrázó erejű *Deportáltak-emlékműve*, s vörös márványdomborműve a XIV. kerületi pártbizottság épületének falán.

A festészetben talán nem állíthatunk így, ilyen egyértelműen egymás mellé monumentális alkotásokat. (Ennek oka a különböző műfajok problémájával kapcsolatos. Hiszen pl. a szobrászoknál sem találtunk arra alkalmat, hogy ily sűrített áttekintésben kitérjünk például valóban kiváló kisplasztikáink vagy éremművészetünk eredményeinek közelebbi ismertetésére. A festészetben egyébként *tovább folyik a vita* a táblaképek és a monumentális alkotások viszonyáról, egészséges arányáról, egyikük vagy másikuk biztosabb jövőjéről, — miközben egymás után születnek — jó portrék, bensőséges csendéletek, állandó gyönyörűséggel ajándékozó tájképek.) Mégis hadd említsük meg azokat a sikereket, amelyeket például a brüsszeli kiállításon arattunk *Bernáth* Aurél, *Kádár* György és *Túry* Márta falképeivel. S fel kell arra is hívni a figyelmet, hogy hány új freskó, s graffitto díszíti olykor nagy, olykor szerényebb középületek, iskolák — vagy lakóházak falát. (E műfajban különösen *Domanovszky* Endre, *Barcsay* Jenő, *Z. Gách* György, *Kádár* György és *Túry* Mária jeleskedtek. Utóbbi két művész gyűjteményes kiállításai bizonyították sokoldalú érdeklődésüket, amely szerencsésen kiterjedt a faliszőnyegekre is. A gobelin műfajában egyébként rajtuk kívül többek között *Redő* Ferenc, *Vörös* Rozália és *Benkő* Erzsébet alkotott az utóbbi években különösen figyelemreméltó darabokat.)

A kulturális forradalom eredményeit elsősorban — *ezt vitathatatlannak vélem* — a könyvolvasás elterjedése s ezzel kapcsolatban a könyvkiadás hatalmas arányú növekedése tükrözi a legnyilvánvalóbban. Ezek a körülmények könyvművészetünk nagy fellendülését eredményezték. Ez pedig a legszorosabban összefügg grafikánk fejlődésével. A könyvillusztráció sajátos műfaj. A művész nem törekedhet csupán a könyv tartalmának egy-

szerű illusztrálására. Hanem a kiváló grafikus művészek ennél magasabbra törnek: grafikai eszközökkel egyenértékűt kifejezni az író mondanivalójával. Az útmutató ezen a téren kiváló Kossuth-díjas mesterünk, *Hincz Gyula*. De az ő nyomdokába, az utóbbi években, egész sereg ifjabb művész lépett. S ha egynémelyiküket itt feljegyzem, azért teszem, hogy rámutassak: *mily különböző stílusirányokban lehetett maradandó értékűt alkotni.* Hiszen *Szántó Piroska*, *Bartha László*, *Szász Endre*, *Martyn Ferenc*, *Würtz Ádám*, *Reich Károly*, *Róna Emy*, *Csernus Tibor* márcsak a nevével is jelzi: mily különböző útakon keresheti egy könyv illusztrátora a valóság tükrözését, az álmok megragadását, a szépség, a gondolat, az emberi mozdulat, az érzelem kifejezését. És a nevek felsorolását még sokáig lehetne folytatni. Különö ha arra gondolunk: grafikus gárdája nem szorítkozik a könyvillusztrálásra.

Az életszínvonal emelkedésével, a művészetek iránti érdeklődés fokozásával szorosan összefügg a sokszorosított grafika (rézmetszet, rézkarc, fametszet, litográfia stb.) elterjedése. Művészeink felismerve a szükséglet növekedését, nagy szeretettel és fantáziájuk erejével fordultak e talán „legdemokratikusabb" műfajhoz és a *Miskolci Grafikai Biennálék* meg a *Dürer*-teremben sorozatosan rendezett sokszorosított grafikai kiállítások, de nagy általánosságban a kiállítások bizonysága szerint is, változatos gazdagságban a kifejező képességüket, kifogyhatatlan invenciójukat, formateremtő erejüket.

Mégis, éppen a grafikában mutatkoznak meg a legkuriózumok hajszolása közben, gyakorta váltottak ki alapos idegenkedést a nagyközönségben. Érdekes és ellentmondásos jelenség, hogy olykor a „legdemokratikusabb", a legelterjedtebb műfajban mutatkozik meg a legélesebben újra a szakadék művészet és közönség között. Ezt a szakadékot egyrészről a tájékozódás, az ismeretek fejlesztése, a képzőművészeti törekvések *megértése* hidalja át. Másfelől azonban a művészek önfegyelme, formalista torzításaik leküzdése s annak a tudatosítása, hogy feladatuk: szocializmust építő korunk valóságának, eszméinek legteljesebb, legmélyebbre hatoló kifejezése.

Murányi-Kovács Endre

Tóth Ilus bábui

ÉLETRE KELTENI AZ ÉLETTELEN ANYAGOT, ki nem játszott még ezzel a gondolattal? A bábjátszásban ez történik, megtoldva azzal, hogy a varázsló és a varázsolt anyag egy és ugyanaz, hisz a kézre húzott bábú azonosul a játékossal — a csoda tehát kétszeres, a hatás pedig magávalragadó.

A bábjátékosok varázslók, semmiből világot teremtenek, fantáziájuk, művészi hajlamuk, izlésük szerintit, s ez a világ él és visszahat a valódira, segít formálni, jobbá, szebbé tenni.

Tóth Ilus, a debreceni Lúdas Matyi Bábszínház kiváló vezetője bábtervező és -készítő munkásságának legjavát mutatta be a Déry Múzeumban, majd a hajdúböszörményi Hajdúsági Múzeumban rendezett kiállításán. Kiállított anyagát szemlélve mindenekelőtt az a fölényes biztonság tűnik szemünkbe, amellyel az anyagot kezeli, felismeri az anyag sajátosságait, s a megfelelő formát megkeresve kivetíti, világos, egyszerű, közérthető módon. A bábjáték kifejezési nyelve nem az ábrázolás, hanem a jelzés, a stilizálás, az ábrázolandó tárgy vagy személy legjellegzetesebb vonásának erőteljes kiemelése. A különféle anyagok mindegyikének van valamilyen alapvető sajátsága, amely szinte kínálkozik egy bizonyos figura elkészítésére. Ezt a kiállítás egyik legsikerültebb darabján láthatjuk szemléletesen, a Gyermekjátékok ciklushoz készült Bagoly figuráján. A bagoly tollhalmaz, s telitalálatként a Bagoly bábú tollseprőből készült. Két nagy, csiszolt üveggömb van ráillesztve szemként, s Vörösmarty sorai jutnak eszünkbe: Szürke apján a bagoly, Szemmeresztve lovagol.

Ilyen árnyalt formában sorakoznak elénk a kiállítás bábúi, s még a legkorábbi figurákban is, amelyek magukon viselik a keletkezésük idejében többé-kevésbé általános naturalisztikus ábrázolásmódot, a királyfi koronája — mintha nyelvet öltene arra a stílusra — befőttesüveget lezáró fémkarika.

A kiállítás anyagát kronológikus sorrendben követve, világosan rajzolódik elénk Tóth Ilus komponálási készségének fejlődése. Formái egyre tömörödnek, a járulékos elemek, staffázsok eltűnnek, s mind élesebben rajzolódnak a jellemek. Mindez együttjár nagymértékű lírai gazdagodással, amely legjobban talán állatfiguráin figyelhető meg.

TÓTH ILUS FOGÉKONY MŰVÉSZ. Figyelemmel kíséri hazai bábjátékos művészetünk fejlődését, s külföldi tanulmányútjai során is értékesíti mindazt, ami a bábjátszás világszerte fellendülő műfaja tapasztalatokban nyújthat számára. A lengyelek formagazdagsága, a szovjet bábosok lírája, a csehek klasszikus hagyományai mind-mind értelmet nyernek munkásságában. További útját maga tűzte ki magának. Tudatosan figyelni, határozott szándékkal nyúlni az anyaghoz, korszerű formát létrehozni, hogy modern, humanista nyelven szólhasson továbbra is a gyermekekhez, és a gyermekkorukat el nem felejtett felnőttekhez.

Hollós Róbert

Bagoly és róka

A két bors-ökröcske

A kis kéményseprő

Eszkimó-gyerekek

Hol az angyal?

MARCZEL GYÖRGY

Az angyali üdvözlet után

Marczel Győző

Pécsi kiáll. 1932.
tavasz

MDK

Marczell György

Önarckép, ofc r.

Gingi, r.

Füzfák, of.

Pécsi Képzm. és Műbar. Társ. kiáll. 1927. nov. 9. l.

MDK

Marczell György

Az angyali üdvözlet, of.

A sellő mesél. of.

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társ.
11. kiáll. Pécs, 1932. dec. 3. l.

MOK

Marczell György; festő.

Angyali üdvözlet után, of.

Pécsi Vigadó. A Pécsi Képrőm. és Műbar. Társ. - X. kiáll.
1932 III. 27. - IV. 5. - Kat. 21. l.

MDK

Marczell György

Angyali üdvözlet

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

32 l.

Marcel Lyotey

Auguste Desvalet

Nemz. Képesmív. Múlt. Mlos. 1933. évf.

32 I.

M.D.K.

Marcell György
festő

1959-ben volt kiállítása az
Ernst Museumban, majd 1964-
ben rendezett ugyanott tárlatot
és 1969-ben volt Princetárlata.

Ecsery Elemér: Marcell György
Művészet, 1969 február - 33 kép.

M.D.K.

Marcell György
festő

1932-ben alkotta ki a novecentista „Angyali üdvözlet"-et még a készítés évében a Műcsarnok országos tárlatán.

Ecsony Elemér: Marcell György
Művészet 1969. február – 33 lap.

M.D.4

Marcell György
festő

1922-től 1940-ig Dombóvárott élt
és tanított az ottani gimnázium-
ban.

Eösry Elemér: Marcell György
Művészet, 1969. február - 33 lap

Marcell György
festő -

M.D.Y.

A Főiskolán Tardos-Kremer Viktor, Révész Imre, Vaszary János, Rudnay Gyula, Réti István és Csók István voltak a mesterei.

Eczony Elemér: Marcell György
Művészet, 1969. február - 33 lap.

MDK

Marczell György

1921-ben ösztöndijat kapott

Képzőm. Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Marcell György

Szerepelt az I. nemzeti színházban.

M. 1933. IV. 20.

Marcell György.

Szfinx (repro.)

Kvartett. —"—

~~repro~~.

Népmüvelés, 1965. 7. s. 38. old.

MDK

Marczell György

Assisi Szent Ferenc, of.

Lidérc, of.

Aranyhalak, of.

Főtisztelendő Rajczi János pléb.ur portoritja, of.

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társa.

Pécs, 1931. dec. 2. l.

Marczell György

I.

Pécsi KMT. 1928

16. l.

Krisztus születése

Vászon, olaj, 175×92 cm. (Első emeleti fogadó.)
Maszlaghy II., 556. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Az alvó Szent család Ker. Szent Jánoskával

Vászon, olaj, 180×147 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 472. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

A gyermek Jézus

Madonna

Körirattal, ovális. Réz, olaj, egyenkint 25×19 cm. (39. szoba.)
Az alábbi párja.
Maszlaghy II., 563. és 562. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Krisztus és a házasságtörő nő

Krisztus és a vérfolyásos asszony

Vászon, olaj, egyenkint 89×100 cm. (39. szoba.)
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 847. l. — Maszlaghy II., 446. és 445. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Jézus a poroszlók közt

Vászon, olaj, 65×85 cm. (Hivatal.)
Maszlaghy II., 123. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Kálvária Magdolnával

Fa, tempera, 22×14 cm. (26. szoba.)
Maszlaghy II., 530. szám.

Marcell György

festő.

Az Ernst muzeumbeli gyűjteménye tárlaton vesit vett.

Deiringi Iván: Rafael Györö

Művészet, 1970, szeptember – 22 kap.

Marcell György festőművész

Vallástan dec. 27. én nyílik
a IX. kerületi Tanács Mester u. 5. alatti
Galériában.

Magyar Nemzet 1968
dec. 23.

Marczell György
festő

M.D.4

Boricsi Pál szobrásszal 1965-ben
a hőbányai „Villamosgép" Müve-
lődési Házban közös tárlata volt.

Ecsery Elemér: Boricsi Pál
Müvészet, 1966. julius - 30 kep

MDK

M. Marczell György

Önarckép

Nemzeti Szalon 65. csop. kiáll. 1929. máj.

M.D.K.

Marcell György.

Festőművész kiállitott az Ernst muzeomban.

Kovács Gyula:
A hét kiállitásai.Hét festő kiállitása.

Népszava 1959.juli 29.6.old. 176.szám.

Marcell György, festö

Baránsky E. László tanár növendéke.

Barna madár. Vizf.
Sötét kócsag. "

Az OMKK Föisk.Növ.munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. 23.
Ernst Muz.

M.D.Y.

Marcell György
festő

Az Ernst Museumba tartott tárlatot
Bemutatta: „Quartett", „Hegedűsök"
„Májusi fények", „Tavasz", „Téli nap"
„Hárfás" című képlet a tólbi körött

Déri Rózsa: Marcell György
Élet és Irodalom, 1964. aug 8. – 8 lap.

MDK

Marczell György, Dombóvár

bronz érmet kapott

Képzőművészet 1929. 19. sz. 103.1.

MDK

M.Marcell György

Önarcképével vett részt a kaposvari Berzsenyi Daniel Tarsasag kis kiallitasan, a Nemzeti Szalonban.

Cikk: A Nemzeti Szalon 65.csoportkiall.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

Morczell György.

Festőművész - kiállítása az Ernst-múzeumban. „Öreg pákász"; „Hanes háztetők".

Cuilíbe.

Népszava, 1964 aug. 25. 2. lgs.

Marcell György

Művei a pécsi képzőm.kiall.-an.

Cikk: A pécsi képzőm.és műbarátok társ. kiállításon.

Képzőművészet, 1932.108.l.

Marczal György, Jastó MDh

[Marczell]

Kiállítása nyitva az Ernst Múzeumban.

—: A két végi kulturális programból 10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. aug. 1.

01

Marczell György, festő

Júl. 31-én kiállítása nyílik az Ernst Múzeumban.

—: Kulturális hírek 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. júl. 30.

MDK

Marczel György

A Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. művésztagjai 1938.

Marczell György

festő Dombovár

Dombóvári kiáll. 1934

Prima vera, olaj

Árpádházi Szent Erzsébet 4.

Vénusz születése 3.

Madonna 4

Lidérc 4

Angyali üdvözlet 3

Életkerekök 4

Földvár, Szabolcs vezérnek tulajdonított

VIII. 204.

Marczell György
festő

9.

Pécsi kiáll 1928 ősz

IV., EGYETEM-U. 6.
IGAZGATÓ.

MŐK

Marczell György festőmüv. Dombóvár

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs,
1936. jun. 11 1.

t támpilléres tornya ép, két méter

...Tudományos Gyűjtemény, 1824, X. kö-

MDK

Marczell György

Angyali üdvözlet után, olaj

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932, márc. 21 l.

MDK

Marczell György

Életkeresők, olaj

~~Xxpxxxxxy~~ "

Cigányleány,

Noémi, "

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. VII.kiáll.

1930. nov. 5 1.

MDK

Marczell György

Dunántul 1931. dec. 2o. A pécsi képzőművészek téli tárlata.

MDK

Marczell György

Menekülés, festm.

Nikelszky: Pécsi képzőművészek képkiáll.
Dunántul, 193o, ápr. 2o. 9 l.

MDK

Marczell György

Önarckép, rajz
Gingi, "
Füzfák, olaj
Kompozició, olaj
Bözsi és Laura, olaj
Noémi és mamája, olaj

Pécsi Képzőművészek és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs, 1927. nov. 9-lo 1.

MDK

Marcell György, dombóvári festő tanár
Gyerek a tarlón, festm.
Tündértánc, "
Golgota, "

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek őszi kiáll.
Dunántul, 1928. nov. 4. 9 l.

MDK

Marcell György festő, tanár

Életkeresők, festm.
Cigányleány, "

Nikelszky G: Pécsi képzőművészek...tárlata...
Dunántul, 1930. nov. 23. 8 l.

Marczell György, festő MDK.

Az Ernst Múzeumban hét festő kiállításán szerepel Marczell György.

P. I.: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság, bp. 1959. aug. 6. 8. l.

M.D.K

Marcell György
festő

csoportkiállításon vett részt az Ernst Museumban

Magyar Nemzet, 1959. aug. 2
Kiállítások.

4 r.

MDK

Marcell György, festő

(kiváló ifju tehetség, bár nem volt római öszkondíjas, mégis modern olaszos stilusban dolgozik.)

Angyali üdvözlet (benső ahitatot tükröz.)

Mücs. - Nemz. képzőmüv. kiáll. - Magy. Kamle, 1933, XVIII. 2.
165. l. - Gerevich.

MDK

Marczell György, festő,
kiállító.

Ernst Muz.- Mücs-által rend. kiáll. 1959 VII.-18 (megkívó)

MDK

Marczell György, festő

nagyméretű alakoskompozíciói feszültséggel

telitettek.

Ernst Mur. - Hét festő kiáll. -a. - Népsz. 1959 VII. 29. - 6 - l. Kovács Gy.

Marczell György
festő

M.D.K.

Az Ernst Múzeumban a csoportkiállításon vett részt

Magyar Nemzet, 1959. július 19.
Kiállítások.

Hl

M.D.K.

Marosell György
festő

Az Ernst Múzeumban csoportkiállításon
vesz részt.

Magyar Nemzet, 1959. július 26.
Kiállítások

4l.

Marczeli György

festőművész kiállítása december 27-én, péntekén este 6 órakor nyílik a Ferencvárosi Princetárlat helyiségében (IX. Mester u. 5.)

Krónika

Magyar Hírlap, 1968. december 22. 9. l.

Marczell György

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

305. old.

Marcsali György festő
a Ferencvárosi Pincetárlatban
rendezték meg kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1969. febr.

Marczell György, [festő]

Megemlítve.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvszemle
Szij Rezső: Rafael Győző 283-286.

JELENKOR, Pécs, 1973. márciny XVI/3,

Marczell György

Pécs, kiáll. 1930. tav.

2		16½	174	1.48	
				6.63	

Kiszolgálta:

KIFIZETVE

618 — Palatinus-nyomda

MDK.

Marcell György

Kiállitási kritika

Vasas 1964 szept. lap 8.

Marcell György

Kiállítás a volt az Ernst
Múzeumban

Vigília, 1964, 10 sz., 629old.

MDK.

Marczell György

Kiállitásának hirdetése

Villamosgép 1965 május 8.lap -

Marcell Györy

Vil/ Budapest 1965 május 8.Isp -

Marcell Grósz

dombovári vajz-
tanár

vrząd

Nikelszky Géza:

A pécsi képzőmi-
veszek nagy őszi kép-
tárlata a Vigadó
nagytermében

Dunántul. 1930.

nov. 23.

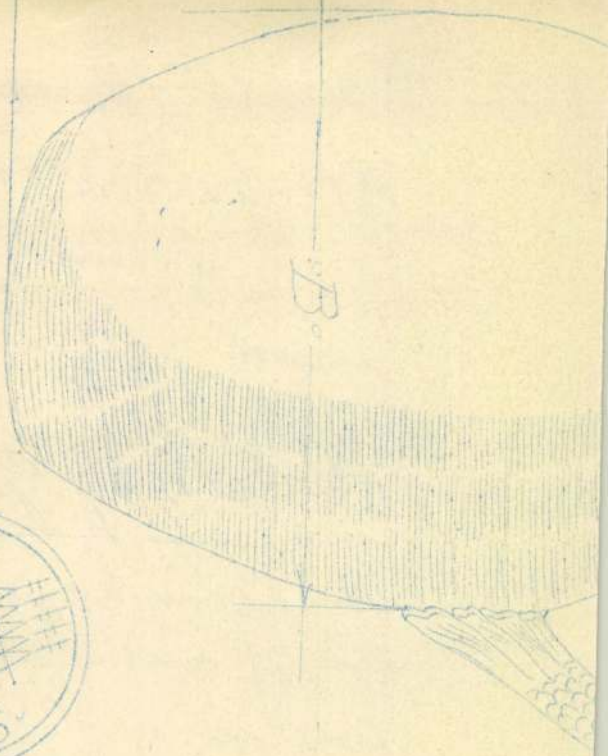

OSZ. SOLNAY - PÉCS

		A	B
NAGYSÁG	0	19 c/m	12½
GRÖSSE	I	20½ "	13½
"	II	21½ "	14½

M. Marcell György

festőművész

Hatvanötödik csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.5.

MDK

Marcell György:

Szent Erzsébet, olf.

A Pécsi Kéőzém. és Műbarátok Köre 15. kiáll.
Pécs 1934. Belvárosi Kath. Kör.

MDK

Marcell György

Hegyibeszéd, of.

Pedagógus szaksz.erv. I.képzőműv.kiáll. 1947.máj. 6. l.

MDK

Marczell György

Noémi és mamája, of.

Pécsi Képzm. és Műbar. Társ. kiáll. 1927. nov.

1o.l.

MDK

Marczell György

Kompozíció, of.

Bözsi és Laura, of.

Pécsi Képzm. és Műbar. Társ. kiáll. 1927. nov. 9. 1.

M.D.Y

Marcell György
festő

Egy természeti film élménye inspirálta a „Galapagos I" és a „Galapagos II." vált ozatoira.

Ecsery Elemér: Marcell György
Művészet, 1969 filmiár - 33 lap

Marczell György
festő

M.D.Y

Mai törekvéseit sugározzák az alábbi művei: „Lovak", „Statics", „Rukatevegetés", „Leve", „Kiáló", „Napsafongotépők",

Ecsery Elemér: Marczell György
Művészet, 1969. február - 33 lap.

M.D.K.

Marcell György
festő

A „Szigedűsök" kompozícióján két
zenében elmélyedő lány látható.
1966-ban készült a „Kvartett"
példája annak, hogy miképpen le-
het festői eszközökkel ábrázolni a zenés
cselekményt.

Ecsery Elemér: Marcell György
Művészet, 1969. február - 33 lap.

M.D.K

Marczell György
festő-

1965-ös helterésű mű a „Buda-
váze hárah" és a „Virágárus lány",
a „Lakánpár"-ja a munkásáb-
rázoláshoz közelet.

Ecsery Elemér: Marczell György
Művészet, 1969 felszínai - 33 lap.

Marczell György
festő -

M.D.K

1897 - ben született Budapesten,
gimnaziumi érettségi után 1916-
22 között végette el a képzőmüvé-
szeti Főiskolat

Ecsery Elemér: Marczell György.
Müvészet 1969. február - 33 lap

M.D.Y.

Marczell György
festő-

A „Meiseki virag" cimü mün
gardag koloritu. A müvileg át-
fogalmazott munkaábrázolás pél-
dája az „Állványok között" kompo-
ziciója.

Ecsery Elemér: Marczell György.
Művészet, 1969. február - 33 lap.

Marcell György
festő

M.D.Y

„Béke"
„Állvány oh között" } repro

Ecsery Elemér: Marcell György
Művészet, 1969. február - 33 lap.

M.D.Y.

Marcell György
festő -

Dús a szinezés az „Ablaktörlés",
a „Halógaitók" az „Eszpresszó-
kertben" cimű műveimet.

Ecsery Elemér: Marcell György
Művészet, 1969. február - 33 lap

Marcell György
festő-

M.D.Y

A Magyar Nemzeti Galeriaban van a „Műterem", az „Öreg halász" és az „Őrzachip"-e.

Ecsery Elmér: Marcell György
Művészet, 1969. február - 33 lap.

MDL

Marczell György

festő

Bravuros rajztudását illusztrálja egy rajzsorozat, amelynek minden egyes lapja leányainak archépet ábrázolja.

Eszony Elmér: Marczell György
Művészet, 1969. felmár – 33 lap.

MDK

Marczell György

nagyméretü alakos kompoziciói.

-.-

Kovács Gyula: A hét kiállitásai.
Hét festő kiállitása. - Böhm Lipót/Poldi/ képei.

NÉPSZAVA, 1959. jul.29.

Marczell György

Assisi Szent Ferenc, olf.
Lidérc, olf.
Aranyhalak, olf.
Főtisztelendő Rajczi János plébános ur arcképe, olf.

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Köre.
IX. őszi kiáll. 1931. dec.

Marczell György

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Tarsa-
ságának őszi tárlata – alkotásaival szer-
repel.

Magyarság
1934 X. 30

MDK

Marcell György

Assisi Szt. Ferenc /repr./

Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. 1934. évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov.

MDK

Marczell György

Vénusz születése, of.

Madonna, of.

Feleségem, of.

Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. 1934 évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov. 17.1.

MDK

Marczel György dombóvári festő

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

MDK

Marcell György festő, Dombóvár

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Marczell György festő, Dombóvár

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1996. nov.

MDK

M.Marcell György festőművész.
A Nemzeti Szalon 65.csoportkiállitása.

Képzőművészet,1929.21.sz.144.l.

MDK

Marzell, vésnökdiurnista.
1828.

Gustav Gündisch: Geschte der Münzstatte Nagybánya in habsburgischer Zeit. /1530-1828/. Huszár Lajos dr. közlése.

MDK

Marcell György rajztanár

Kép és szoborkiáll. Dombóváron. Dunántul, 1927. aug.26. 2.1.

"arczell György festő M.D.K.

Törött tükrök

Városképek : "avas háztetők

S.M.: Marczell György és Ráfael Győző festőművész kiállitása
"agyar "emzet 1964. augusztus 18. 4.1.

Marcell Győry Esqre M. I. X.

Győry Lukrécia

Marosképek : Nyaralások

B.M.: Marcell Győry és Rafael Győző testvéreknek

Milita a

18. 4.1.

MDK

Marczell György festő

Halászok, o.

Müteremben, o.

Öregek, o.

Marczell Gy. - Ráfael Gy. kiáll. Ernst Muz.
1964.aug.

MDK

Marczell György festő

Tavasz, o.

Gitáros leány, o.

Hárfás, o.

Marczell Gy. - Ráfael Gy. kiáll. Ernst Muz.
1964.aug.

MDK

Marczell György festő

Halárus, o.

Quartett, o.

Napsugarak, o.

Marchell Gy.- Ráfael Gy. kiáll. Ernst Muz.
1964. aug.

MDK

Marczell György festő

Festőnő, o.

Profil, o.

Piroskendős lány, o.

Marczell Gy.- Ráfael Gy. kiáll. Ernst Muz.
1964. aug.

MDK

Marczell György festő

Önarckép, o.

Kék szimfónia, o.

A várban, o.

Marczell Gy.- Ráfael Gy. kiáll. Ernst Muz.
1964. aug.

MEK

Marczell György festő

Márciusi nap, o.

Hálóvetés, o.

Májusi fények, o.

Marczell Gy. - Ráfael Gy. kiáll. Ernst Múz. 1964.aug.

MDK

Marczell György festő

Hegedüsök, o.

Havas háztetők, o.

Február, o.

Marczell Gy. - Ráfael Gy. kiáll. Ernst Muz.
1964.aug.

MDK

Marczell György festő

Ruhaszáritás, o.

Vak, o.

Öreg pákász, o.

Marczell Gy. - Ráfael Gy. kiáll. Ernst Muz. 1964.aug.

Marcell György

festő

MDK

Kék szimfonia" c. képét is
bemutatta a Sölki között
tárlatóne.

K. G.: Marcell György
Művészet, 1965. febr. – 38 kap

M.D.K

Marczell György
festő-

A 67 éves művész az Ernst Mu-
-zeumban tartott tárlatot. —
„Májusi fények" (repro)

H.G.: Marczell György
Művészet, 1965. február – 38 lap.

Marcell György, festő

MD4

Az Ernst Múzeumban alkotott ki.

G. M.: Kettős kiállítás az Ernst Múzeumban 2

ESTI HIRLAP Bp. 1964. aug. 7.

Marczell György M.D.K.

67 éves, "z utóbbi években festett képei az Ernst Muezumban kiállitva.
Csók István tanitványa volt
Kék szinfónia,
Má jusi fények, repr.

HóGó: "arczell György

Müvészet 1965. febr.

Marczell György

Angyali üdvözlet

Miesarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

M. Marczell György

Önarckép.

1929.

65 csept kiáll. Eat.

Nemzeti Szalon

fenti a Berzsenyi
Dániel Társaság.
tagja.

Liptó vármegye VI. 229

Marczell György

festő

lásd

Pécsi Képzőm. Társ

1933 nyár

Marcell György

festő Dombovár

Műcsarnok

1933. nemz. képzőm. kiáll.

398.

Marcell György festő

M.Gy.

„Lt. Ferenc" c. művével szerepel a kiállításon.

„Ifjúsági művészeti kiállítás."

Dunántúli Néplap. 1947. III. évf. szept. 23. 5. l.

MDK

Marcell György rajztanár

A Szárazdos úti Kereskedelmi Tanulóiskola kirakatrendező szakosztályának tanára. (fényképe repr.)

Jávor Viola: Fiúk, lányok a kirakatban.
Nők Lapja, Bp. 1955. december 8. [13.l.]

MDK

Marcell

Nikelszky Géza: Tavaszi képtárlat a Vigadóban.
Dunántul, 1929. márc. 24. 7 l.

Marcell Györgyfestő

Bpesti művész.1959 nyarán az Ernst Múz.egy képgyüjteményét mutatta be.Vele együtt a Mende Gusztáv soproni, Békéssy Leó győri,Barabás Gizella,Barta Mária,Csejthei J.Ferenc és Haranglábi N.József pesti festők képeit állitották ki. 285.old

Spectator: Mende Gusztáv kiállitása a budapesti Ernst Múzeumban 285.old

Sopeoni Szemle.Helytört.Folyóirat.XIV.évf.1960 Sopron

Marcell György, festőművész, pedagógus

Kaponya Judit festőművész kiállítása tegnap nyílt meg szülővárosában, Kaposváron, a Somogyi Képtárban. — A művésznek jó tanárai voltak, elsőnek a domborári gimnázium tanárásól Marcell Györgyről emlékezik meg. A főiskolán Domanovszky Györgytől tanult, három évig volt a mestere. Kiváló tanár volt, - emlékezik Kaponya Judit.

Horányi Barna: Festőnő - angyalszárnyakkal.
Somogyi Néplap, 1982. szept. 25.

MDK

Marczell György, festö

Angyali üdvözlet.

Ip.Műv.-OMKT Nemz. Képzőműv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.-
és Közokt.Min./ 1933 ápr.10.-máj.25. Kép.tu. 32.l.

Marczell György

Pesten

Műcs. kiáll. 1933 tól
Pipics 117. l.

1357. Feszty Árpád,
Sz. Ógyalyán 1856 deczembe

Önarczkép.

Mellig, balrafordultar
vészt, a ki álló gallérú inge
dőt, ugyanilyen kivágott mell
kabátot visel. Göndör haja, b
szemöldöke és szeme barna. J

Vászon, méretei 63:48
az 1912 junius 26-iki felter
24-iki 88012 sz. leirat (161
-- Kifizettetett 1912 auguszt
tember 8-án (1800-912).

Sz. n.
1610-9
Át. le

Marczell György

1918/19 - 1922/23 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

M. l

rös és barna szint is használnak a feketén kívül. A 4. csoporthoz tartozó festmények már polychromok és a foltok bizonyos lefokozásával is találkozunk. Végezetül is ornamentális jellegűvé válnak a festmények és az Azylien ornamentikájának adnak helyet.

Az 1. csoportban főleg kecskefélék, a 2.-ban a ló, a 3.-ban a szarvas, a 4.-ben pedig a bölény ábrázolása túlnyomó, általában a fűevő állatok életéből merítik a rajzok tárgyukat, csendesen legelészve, futva, többnyire egyedül vagy egymást űzve. A jámbor fűevők mellett szerepelnek az Európából ma már eltűnt ősvilági lények, a mammuth, az orrszarvú, igen ritkán ugyan a medve és oroszlán is. Amazok a minden izgalom nélkül megfigyelhető állatok sokszor a legelevenebb mozgásban is meglepő hűven vannak ábrázolva, míg emezeknek a félelmesebb vadaknak rajza csetlenebb, mint ahogy ügyetlen az emberi alak rajza is és emellett ellentétben a szobrocskák közt való előfordulásával, rajzban és festve igen ritka is.

A faragványok, amelyeket először Piette tett beható vizsgálat tárgyává és egyszersmind az őskori művészet keletkezésére vonatkozólag felállított ma már nem teljesen elfogadható elméletek kiindulási pontjává, rendszerint két meglehetősen különálló csoportra oszlanak. A faragványok ugyan csak előfordulnak csaknem azalatt az

Marczell György

Magyarországi Szt. Erzsébet c. képét (1934.) fényképen láttam dr. Könyi Ottó urnál.

Modernes kedő, egyébként naturalista piktor

Az ujdombovári gimnázium tanára

Marczell György

Card

Pécsimurcit

1941. 103 l.

HIRLAPÁRUDA
* FITZUS ZOLTÁN *
Gyergyószentmiklos

Marczell György

festő

Lakik: Dombovár

Pécsi KMT művésztagja

1933

Marckgruber István

építész

A jakabhegyi remetehá-
ban lakott 1767-ben Marck-
gruber István, Kremsmünster
városból (felső Austria) építész
(architectus). Rómában öltö-
zött be 1746. évben. 1749. évben
Fonyó vikárius vette fel a
jakabhegyi házba. Sohasem
koldult, hanem művészetét
gyakorolva élt addig. Életkora
54 év.

Szentkirályi: A jakabhegyi
remetehá lakói 1767. év-
ben. Értesítője, A „Pécs-Ba-
ranyamegyei Múzeum Egye-
sület" —. 1916. VIII. 101. l.

Marcel Jean !

az Európai Iskola
Párizsban él és
új tagja

→ Ama Margit
Művészet 1985/4/55

Festészet, táblakép
Martinuzzi György, Martzinkai Elek

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek

Keglevich Ágoston, müpártoló

Müvészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Festetich János gr., müpártoló

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Martzinkai Elek, festő

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek...

Festészet, táblakép
Hunyadi Mátyás és László, Martzinkai Elek

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Festészet, táblakép
Frangepán, Martzinkai Elek

Müvészet, II., 19o3. 349.

Martzinkai Elek

Festészet, táblakép
Vallenstein, Martzinkai Elek

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Festészet, táblakép
Verancsics Antal, Martzinkai Elek

Művészet, I., 1903. 349.

Martzinkai Elek

Festészet, táblakép
Ziska, Martzinkai Élek

Művészet II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Festészet, táblakép
Dracula vajda, Martzinkai Elek

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Festészet, táblakép
Attila, Martzinkai Elek

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Festészet, táblakép
II., Rákóczi György, Martzinkai Elek

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Festészet, táblakép
Rhédey Lajos arcképe, Marczinkai Elek

Művészet, III., 1904. 208.

Adatok művészetünk történetéhez.

Marczinkey Elek, festő

Művészet, IV., 1905. 107-112.
Bayer József: Marczinkey Elek

Festetich János, müpártoló

Művészet, IV., 1905. 107-112.

Bayer József: Marczinkey Elek

Aeglevich Ágoston, müpártoló

Művészet, IV., 1905. 107-112.

Bayer József: Marczinkey Elek

Festészet, táblakép
II. Rákóczi Ferenc és felesége,
Martzinkai Ferenc

Művészet, II., 1903. 349.

Martzinkai Elek.

Martzinkei Elek kipró.

Tud. gyűjt.
1819. IX., 114-117.

Martzinkey Elek fest. művész.

Tud. gyűjt.

1826., XII., 126.

Táblakép. Másolat. „Napoleon első konzul seregit az alpeschen keresztül vezeti. David."
Martinkey Elek. 1826.

Tud. gyűjt.
1826., XII., 126.

Táblakép. „József nádor az alcsuti kertben." Martzinkey Elek. 1826.

Tud. gyűjt.

1826., XII., 126.

Martzinkey Elek, festő

Honmüvész, 1833. 238-239.

Magyar szorgalom...rajzolatja

Önálló táblakép

Wallenstein tábornok

Marczinkei Elek

Századok 1874.84-102 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Marczinkei Elek/

Barabás Miklós festő (1810–1898)

Pesti Hirlap. 1886. ápr. 11.

Egy festőművész akadémiai tag jubileuma

Gróf Keglevich Agoston müpártoló

Századok 1874. 84-102 o.

Nagy Iván: Magyarország kézmüvészei

/Marczinkei Elek/

Tomai Gyula festő (1861–1928)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 2. 6.

Both Menyhért: A szalon

Gróf Festetich János müpártoló

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Marczinkei Elek/

Tahi Antal festő (1855–1902)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4–5.

Prein József: A jubiláris táslat.

Müvészeti oktatás

Századok 1874. 84-1o2 o.
Nagyiván: Magyarország képzőművészei
/Marczinkei Elek/

Eisenhut Ferenc festő (1857–1913)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 22. 3.

a Király vásárlása a Mitterschlag

Önálló táblakép

Ziska

Marczinkei Elek

Századok 1874.84-102 o.
Nagylvén: Magyarország képzőművészei
/Marczinkei Elek/

Andrejka József szobrász (1859–?)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 15. 5.

A Tancsics-szobor....

Önálló táblakép

Verancsics érsek

Marczinkei Elek

Századok 1874.84-1o2 o.
Nagylván: Magyarország képzőművészei
/Marczinkei Elek/

Fellner Ferdinand osztrák épitéz (1847–1916)

Pesti Hirlap. 1886. szept. 18.5.

a pozsonyi uj szinház

Önálló táblakép

II. Rákóczi György

Marczinkei Elek

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművész

/Marczinkei Elek/

Tóth István szobrász

Birálóbizottsági tagság az
Orsz.M.Iparmüvészeti Tarsulat
siremlék-pályázatán

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
95-96.

Önálló táblakép

II. Rákóczi Ferenc

Marczinkei Elek

Századok 1874.84-102 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Marczinkei Elek/

Barabás Miklós festő (1810-1898)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4-5.

Prém József: A jubiláris műtárlat

Önálló táblakép

Mátyás király

Marczinkei Elek

Századok 1874. 84-102 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészet
/Marczinkei Elek/

Cabanel alexandre francia festő
(1824–1889)

Pesti Hirlap. 1886. jun. 21. 3.

Fiatal magyar nőt vesz Párisban

Önálló táblakép

Martinuzzi érsek

Marczinkei Elek

Századok 1874.84-102 o.
Nagylván: Magyarország képzőművészei
/Marczinkei Elek/

Ábrányi Lajos festő (1849–1951)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4–5.

Prém József: a jubiláris mutárlat

Önálló táblakép

Hunyadi László

Marczinkei Elek

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművésze

/Marczinkei Elek/

Riss György szobrász (1852-1916)

Pesti Hirlap. 1886. aug. 19. 4.

A pécsi műkiállítás

Önálló táblakép

Hessen-Darmstadti Amália /II.Rákóczi Ferenc neje/
Marczinkei Elek

Századok 1874.84-1o2 o.
NagyIván:Magyarország képzőművészei
/Marczinkei Elek/

Bihari Sandor festő (1855–1906)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 2. 6. és
okt. 9. 4.

Both Menyhért: A szelon

Önálló táblakép

Az ifju Frangepán

Marczinkei Elek

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészete

/Marczinkei Elek/

Hültl Dezső építész

A Munkácsy szobopályázat
birálóbizottságának tagja

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
125-126.
"Munkácsy szobra"

Önálló táblakép

Etele

Marczinkei Elek

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarországi képzőművésze

/Marczinkei Elek/

Böcklin Arnold svájci német festő
(1827–1901)

Pesti Hirlap. 1886. dec. 1. 4.

Reszőmüveszeti jutalmak odaitélése

Önálló táblakép

Drakula vajda

Marczinkei Elek

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművésze

/Marczinkei Elek/

Strobl Alajos spokrász (1856-1926)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 2.6.

Both Menyhért: A szalon. I.

Pest

[illegible]

Pesti Hirlap. 1886. dec. 1. 4.

Rejzprünvedzeti jutalmek odaitélése

Marczinkei Elek festő

Századok 1874. 84-1o2 o.
Nagy Iván:Magyarország képzőművészeti

/Marczinkei Elek/

Munkácsy Mihály festő (1844–1900)

Pesti Hírlap. 1886. aug. 19. H.

A pécsi iparkiállítás

Bécs

Századok 1874. 84-102 o.

Nagy Iván: Magyarország kézművészei

/Marczinkei Elek/

Vagó Pál festi (1854–1918)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4–5.

Prein József: A jubiláris tárlat

Grien Hans Baldung: Adam i
(615), 1888 (218). — Eva 193 (615), 1880
(219). — Madonna 193 (615), 3822 (

Marczinkai Elek

Művészet 1904. 208
– 1905. 107 – 112
– 1906, 135
– 1908. 131

Marczinkey Elek

Szépművészeti 1941. 4. sz.

MARCZINKEY ELEK (SZENDRŐ XVIII. SZ. VÉGÉN — XIX. SZ. ELSŐ FELE): NŐI KÉPMÁS. OLAJFESTMÉNY.

Elek Marczinkey (Szendrő, Ende d. XVIII. Jhs. — erste Hälfte d. XIX. Jhs.) : Frauenbildnis. Ölgemälde. — Elek Marczinkey (Szendrő, fine del sec. XVIII. — inizio del XIX.) : Ritratto di donna. Dip. a olio.

JENNY ALAJOS (XIX. SZ. I. FELÉBEN. † *1834*): JELENET A RÓMAI TÖRTÉNELEMBŐL. OLAJFESTMÉNY.

Alajos Jenny (erste Hälfte des XIX. Jahrhunderts † 1834) : Szene aus der römischen Geschichte.

MARCZINKEY *Elek*, festő, * Szendrő (Borsod m.) a XVIII. sz. végén. A bécsi művészeti akadémián tanult, gróf Festetich János és gróf Keglevits Ágoston pártfogása mellett. 1817. Pesten rajztanár lett s csaknem kizárólag arcképeket s történelmi hősöket festett. Verseket is írt s adott ki Buda és Pest örömérzetei c. alatt (1818).

E-G II. 83 e

Viselet.

Uhlánus.

A jobbra fordultan ág
jes felszerelést visel és jo
Előtte a földön sisak és kar
OUHLAN DU ROY DE PR
legalól: balra: A Paris
Augus
jobbra: A.P.D.

Szines rm., mér. a r

Szn. 28-90
686-902-

Marczinkey Elek

Kérelme egy hazafi képírónak, már régen kívánt Olasz országi utazása végrehajtásának felsegítéseért. Pest, Böjtelőhava 26. 1826.

(Hazai művészetről, maecenásokról és a külföldről. Melléklet a Hazai és Külföldi Tudósítások 1826. I. feléhez, 4-rét egy ív.)

Szinnyei: Magyar írók. VIII. K. Bpest 1902.

551. l

Marczinkey Elek festő

szül Szendrőn

(Borsod vm). Becsben tanult,

1817-tól rajztanár volt Pesten.

A magyar történelem kiváló

alakjait és archepiket festett.

Farkas Károly, áll. isk. tanító

III. 240.

MARCZINKAI ELEK, FESTŐ. Neve némelyütt, mint Kazinczy is írja, Marczinkeinak említtetik. E festőről is a nyelvújító Kazinczy emlékezik meg egy levelében, mint Nagy Sámuel barátjáról. Tulajdonképen csak a „Hazai és Külföldi Tudosítások“ 1807. évf. 20. számában van egy hirdetése, melylyel magát arcképfestésre ajánlja. Ebből tudjuk meg, hogy Bécsben, az Akadémiában végezte tanulmányait, Hesz János volt a tanára, Borsodvármegyei születésű és Rhédey Lajos grófot, a biharmegyei főispánt is lefestette. Különben, már mint festői hirdetés is, nem lesz érdektelen ennek közlése: „Az alább írt ritka szerentsének tartja, hogy a szép Mesterségek kedvellőinek és betsülőinek ezen tudósítás által magát jelentheti, minekutánna a Bétsi Tsászári Szépmesterségek Akadémiájokban magát a képírásban gyakorolta volna, itt szorgalmatos alkalmaztatásának legelső jeleit azzal kivánná megmutatni, ha azon bokros érdemű Hazafiaknak, a kiket a késő maradék háladatossággal szemlélné és betsülne, képeiket lefesthetné. Illyen szerentséje vala már egy tündöklő érdemére és előlátására nagy Hazafiút, a tudományok és szép mesterségek Barátját és hathatós Védelmezőjét, Kis Rhédei Rédey Lajos Tsász. és Kir. Kamarás Urat Ő Nagyságát nagy formában lefesteni. Olly reménységgel hizelkedik magának, hogy azok bizodalmaiknak, a kik örömest látják a Hazafiaknak előmeneteleket, megnyerésére szerentséje lészen. Marczinkai képíró, Ts. Ns. Borsod Vármegyei Fi“. V. ö. a 70. számú adattal. —118.

NAMÉNYI LAJOS

Művészet 1904. 208. l.

ben elsőséget ad neki Jonni felett.

Mikor Vitkovics kiadni akarja Pesti Gábor fabuláit, akkor is arcképét ajánlja címképül. De figyelmezteti, hogy ezt ne Blaschke, hanem a szintén magyarországi Neidl metszsze. Ezt azért mondja, mint Rumy Károly Györgynek is írja 1813 április 25-én „Blaschke sollte keine Porträte arbeiten, sondern bloss Vignette und historische Stücke".

De azért még Helmeczynek is őt ajánlja, mikor Báróczy műveit kiadni készül. Az „auf der Wieden" lakó rézmetszőhöz szóló levél egész szövegét megküldi, hogy annál nagyobb legyen az eredménye. Meg is küldi ezt s el is készíti, mint újabb munkáját, melylyel magyar írók műveit diszítette a német írók által kegyelt rézmetsző. —115.

RENNER, rajzoló és rézmetsző, a XIX. század első felében. Wurzbach nem ismeri. Egyik nagyobb munkája: „Mappa Domiciliorum Provinciae S. Joannis a Capistrano. 1830." (l. Csevaporich Recensio Observant. Minor. Provinciae. S. Joannis a Capistrano. Budae. 1830. 8r.) —116.

GROSSCHMIDT RÓZA ANTAL, FESTŐ. E festőről is csak Kazinczy levelezése nyomán tudunk valamit. Mint 1810 szept. 19-én írja Döbrenteinek, Tarcalon, Tokaj mellett lakott és „fija a Mármarosi megholt Camerális Administratornak. Ez olly tekintetű úr, hogy pénzért nem dolgozik. De Bécsben 1803. nekem copirozta a Carlo Dolce Madonnáját a Belvederben és azt pénzért". Ezt a festőt akkor maga a Belvedere igazgatója ajánlta Kazinczynak

Marczinkei Elek

festő.

Szendrőn, Borsod m. született. a múlt század végén. Gróf Festetich János és gr. Keglevich Agoston pártolása mellett Bécsbe tanult a császári műakadémiában, hol négy évig Maurer tanár vezetése mellett tanulmányozta az akadémia remekeit és ezeket, valamint az udvari a Lichtenstein, Friss és Lamberg stb képtár jelesebb darabjainak másolása által tökéletesíté ecsetét. Különösen hajlott a nemetalföldi iskola utánzására, eszményképül Rubenst választván. Azonban mostoha körülményei miatt Európa egyéb képtárainak tanulmányozásában gátoltatván, ez okból és egészségének is megfogyatkozása miatt 1817 ben Pestre telepedett és itt rajztanári állomást nyert. Itt ösmeretes viszonyainknál fogva munkássága legnikább régibb mestermüvek másolására és arcképek festésére szorítkozott. Az általa 2' magasságban nagyságban készült arcképek közül ismeretesek az következők.

1. Etele.
2. Mátyás király.
3. Hunyadi László
4. Az Ajni Frangepán.
5. Drakula vajda.
6. II. Rákóczi György
7. II. Rákóczi Ferenc
8. Ernek neje, hessen darmstadti Annália.
9. Veranchich Antal érsek
10. Martinuzzi György érsek.
11. Ziska.
12. Wallenstein tábornok.

nagyobbára ecsetiek után készült másolatok.

L. Tudom. Gyűjt. 1819. IX K. 115. ~~117~~ 116 l

Nagy Iván. Magyarország Sejzőművészek a legrégyabidőktől 1850 ig. Századok. 1874. 100. l.

Marczinkey Elek

Universum lexikon

477 l.

FMKE III. 240.

MDK

Marczinkey Elek képiró

Borsodmegyében Szendrőn született.4 évet töltött a bécsi Szépmüv.Ákadémián, mint Maurer Hubert tanitványa. Ott másolgatta az Udvari-, Lichtenstein-, Fries-, Lamberg-képtárak nevezetesebb darabjait.

Cikk: Marczinkey Elek.

Művészet, 1905. 107.lap

MDK

Marczinkey Elek képiró

Megfestette József főherceg arcképét.1926.
Dávid: Napoleon képét másolta.

Cikk: Marczinkey Elek.

Művészet, 1905. 110.lap

MDK

Marczinkey Elek képiró

1817-ben Pestre kerül, mint a rajz és festés oktató mestere. Arcképeket is fest.
A hazai történet hősei közül a következőknek mellképeit másolta hajdani eredeti festések után: Etele, Hunyadi Mátyás, Hunyadi László, Ifjú Frangepán, Drakula vajda, II. Rákóczi György, II. Rákóczi Ferenc, II. Rákóczi Ferenc hitvese, Verantz Antal, Martinuzzi György, Ziska, Wallenstein.

Cikk: Marczinkey Elek.

Művészet, 1905. 107. lap

Marczinkey Elek

festő

pontos adatok nélkül

wód

z

Krück. II. 207. l.

Veszecni Közművelődési Ház ügye

III. 177.

Marczinkei

L táb. IV. 126

Római kori bronzlelet, nagydémi

VIII. 278.

MOK

Martzinkey /Marczinkei, Marzinkay/ Elek
szendrői születésü képiró

Ltáb IV. 126 l.

Marczinkei (Marczinkai)

Elek

Kazinczy Ferenc levelezése.
VII. k. Bpest 1896. 405, 425. l.
591. l.

Marczinkei vagy a mint egy jelentésben olvasható, *Marczinkai* Elek a Haz. és Külf. Tud. 1807. évf. 20. (szept. 5-ki) számában ajánlja magát arczképfestésre a következő sorokkal: «Az alább írtt ritka szerentsének tartja, hogy a' Szép Mesterségek kedvellőinek és betsűlőinek ezen tudósítás által magát jelentheti . . . minekutánna a' Bétsi Tsászári szép mesterségek Akademiájokban magát a képírásban gyakorolta volna, itt szorgalmatos alkalmaztatásának legelső jeleit azzal kívánná megmutatni, ha azon bokros érdemű Hazafiaknak, a' kiket a' késő maradék háladatossággal szemlélne és betsűlne, képeiket lefesthetné. Illyen szerentséje vala már egy tündöklő érdemére és előlátására nagy Hazafiút, a' tudományok és szép mesterségek Barátját és hathatós Védelmezőjét, Kis-Rédei Rédey Lajos Tsász. és Kir. Kamarás Urat Ő Nagyságát nagy formában lefesteni. Olly reménységgel hízelkedik magának, hogy azok bizodalmaiknak, a' kik örömest látják a' Hazafiaknak előmeneteleket, megnyerésére szerentséje lészen . . . *Marczinkai* Képíró, Ts. Ns. Borsod Vármegyei fi.»

591. l.

Dr. VÁCZY JÁNOS.

HETEDIK KÖTET.

1809. OKTÓBER 1.—1810. JUNIUS 30.

BUDAPEST, 1896.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KIADÁSA.

Ára 5 frt.

Marczinger Elek
(Marczinkay Elek*)
Szendrőről (Borsod m.)
1803-ban 21 éves.

Hulletett 1782-ben

lásd

Fleischer Bécs 66. l.

* az én megjegyzésem

Marczinger Elek, Szendrőről (Borsod m.), 21 éves korában, 1803 febr. 7-én iratkozott be.

LÖBL DAVID ÉS FIA
1875

Marczinkey Elek

Jestö

l.

Wick Kassa tört

420. l.

NAP. KONYV
DAPEST VIII, STANLY UTCA 11

ványi Gyula dr.
észeti Muzeum tit-
ára urnak

ér 7.IV.4. BUDAPEST

Marczinkey Elek

l.

Szana 1890

21-l-

Az egykori királyi palota teljes
állnak; műértékű berendezése el
ban épült várkápolna is.A Vár k
ma közül a Mátyás-templom, az o
épitménye erősen megsérült, a m
nak jóformán csak a tornya mara
zül a miniszterelnökségi palota
az előljárósági épület 1/2 rész
korából származó egész házsorok
meg. Nemcsak a Vár, hanem Budán
több műemlék, főként erre a vár
zadi számos templom és ház ment

A főváros két részét,
Dunahidakat a németek az ostrom
bantották.Köztük műemléki szemp

Marczinkey Elek
festő

ivod

Halm Lerzik
255. l.

Marczinkey Elek

Środ
2

Szana Szárév
17, 18. l.

P. Raimund

Csütörtök
24
Timót pk.

Péntek
25
Pál fordulása

Szombat
26
Polikárp pk. vt.

Nap kelte 7 ó. 35 p. — Nyugta 16 ó. 51 p.

1935 • 4. hét **Január** I. hó • 31 nap

naptár

Sebat

V	16	
H	17	
K	18	
S	19	
C	20	Sob. b.
P	21	
S	22	S. J.

Marczinkey Elek

pesti rajztanár és Eöltő

Női képmás, olaff.

1826.

Székesfőv. Képtár

Anlajd

Kopp Ism 19, 28. l.

Repr. n. o. XVII.

tábla

Marczinkey Elek

l.

Kazinczy lev

XX. 116. 580 l.

ach M. Marcell

Budapest

IV., MUZEUM-KRT. 37.

TELEFON: 185—532.

Finom uri-divat, fehérnemü,

Kötöttáru és női divatkülönlegességek

MDK

Marczinkey Elek, pesti rajztanár és költő

Knopp J: Ismeretlen magy. festők a 19.sz. első felében. Szépművészet, 1941, 4.sz.
79 l.

Marczinkey Elek

wód

Kopp Magzbiedfest.

10. l.

Női Elemás,

olap. 1825 bát

Fő. Képt. Aul.

Repr.

5693

40.214. — K. M. E. Ny.

Marczinkey Elek

MARCZINKEY ELEK / XVIII.sz.vége / :

116. Női képmás. - Olajf.,v.méret 56 x 72 cm. Jelz.l.j."Marczinkey E.826".

Kopp 1939/40. szezon. I.

VIII.

HANGSZEREK, LÁTCSÖVEK, FEGYVEREK

Marczinkey Elek

Jestő

S-

Kőszeghy Elemér

Kassa műemlékei

Bp. 1939. kásul 4.1.

Officina

hivataloknak,-melyeknek tilo
tásokat kihallgatni,nincs mó
tett polgári hatósági előfiz
szólgetések közül melyek tar
hitelezendő k a t o n a i
ellentétben azokkal a n e
szólgetésekkel,amelyeknek di
deményező/:felhivó:/polgári
felelő miheztartás és eljárá
delt hivataloknak,intézetekn
talanul leendő utasitása czé

Valamennyi közvetlenül a min
ságnak, hivatal

Marczinkey Elek

festő

Miskolc

l.

Szendrei V. k

379. l.

380. l.-

Küldött Szendrő

(Borsod vm)

Jegyzék

4 könyv nékony csomagolópapír 1·60

CSERNAY MÁRIA
könyv-, zenemű-, papír- és
fényképező-cikkek kereskedése
Székesfehérvár, Kossuth-u. 7.

1936 VIII/29

MDK

Martzinkei Elek.

akit a tizes években Festetics János gr. és Keglevich Ágoston gr. tanittatott a bécsi akadémián.

?: A táblabiró-világ gyüjtői és mecénásai.1800-1850
A Műbarát. 1922. II.évf.1.sz. 10.1.

Marczinkay Elek

M.D.K.

esz taniványa volt Bécsben

Bodnár Éva: Néhány reformkori uj szerzeményünk

17

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

MDK

Marczinkey Elek

/T.D./: Uj történeti anyagát mutatta be a Székesfővárosi Képtár. Esti Ujság 1940. aug. 17. 10.1.

Marczinkey Elek festő

László

Szinyei VIII. 550. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi min'a

Marsinkay János

Arcalep festő

Pest. 1827.
Lipot.

Wg 3691.

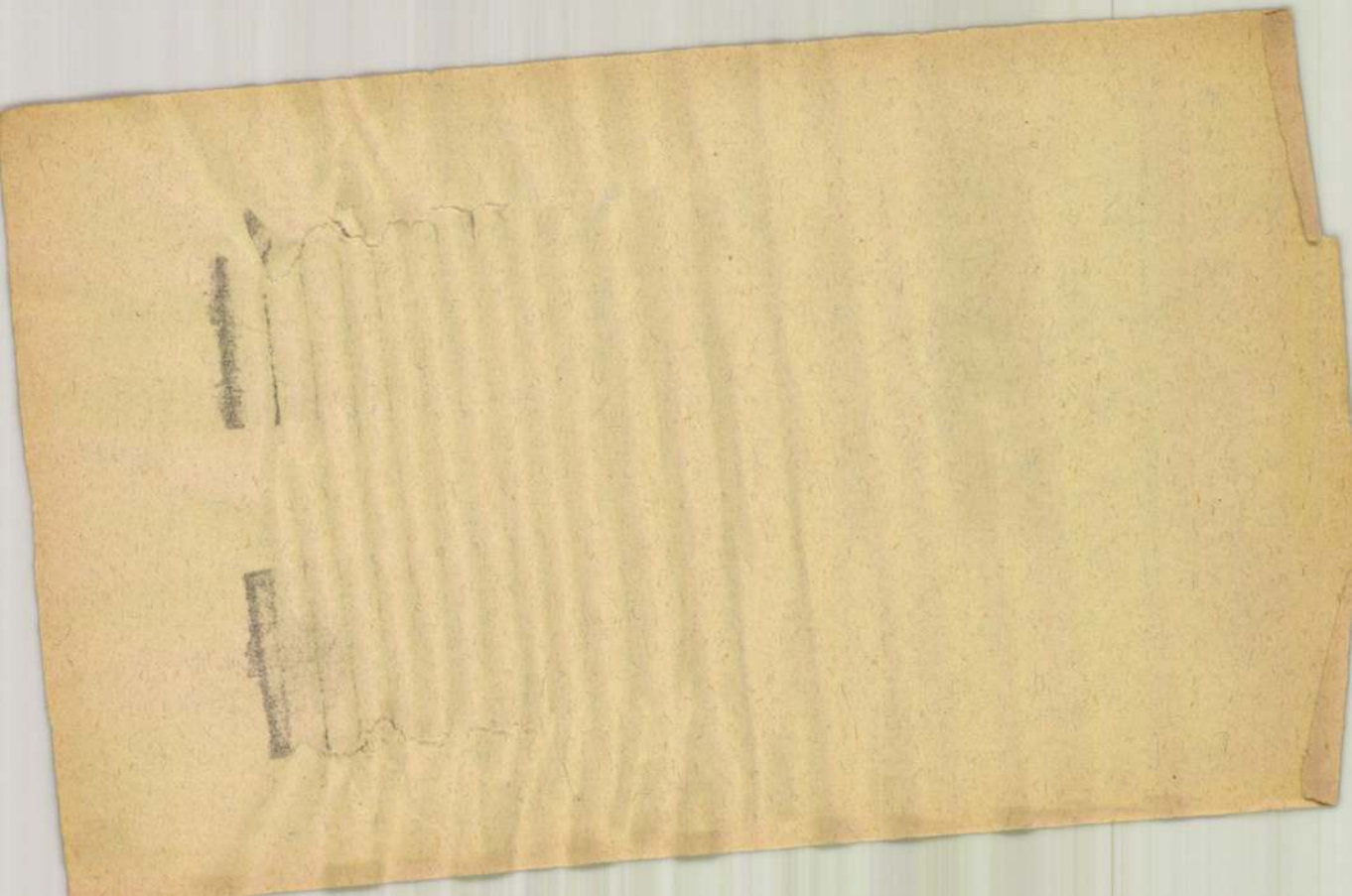

Marczinkay

Jenő

Laid

Ecsedi 1912 45. l.

.....*mühely.*

...főnökség!

...hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

...m.

...évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Marczinkay

Lárd

Z

Eesedi 1912 66.
67

nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Marczinkay Jestö

Lásd

Ecsedi 1912. 39. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Marczinkey Elek

Megemlitve a XIX. sz. lelkes képirói és a nemzeti eszmének tántorithatatlan előharcosai közt.

Mikowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

74.l.

Marczinkey Elek

l.

Myskerno

74.1.

Budapesti VI. ker. kir. járásbíróság.

Érk: 1906 JUL. 7

_____ péld. _____ felz. _____ mell.

inhut, Lózsika-utcza 8a.

Marczinkey Elek

lárd

Szemisk V, 379

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a mühelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Mühelyi minta.

MDK

Marczinkey Elek, pesti
rajztanár és költö.

a XVIII.sz. végén felbukkannak már a magyar vér elsö képviselöi is.

Kopp Jenö: Ismeretlen magyar festök a XIX.sz.elsö felében.
Képzömüvészet.1941. 75-80.l.

MARCZINKEY ELEK

Irodalmunkban először 1807-ben történik róla említés. Az azon esztendőben keletkezett Hazai Tudósítások (II. 20. sz.) ír első ízben „Marczinkei képíró, borsodmegyei fi"-ról.* Részletesebb és eddig nem említett tudósítás róla a Tudományos Gyűjteményben található (1819. IX. k. 115—6.) s ezek nyomán a következő adatokat tudjuk meg művészi életpályájáról.

Borsodmegyében született ő is, mint a Mányoky Ádám. Szülőhelye Szendrő. Pártfogói tolnai gróf Festetich János és bazini gróf Keglevich Ágoston voltak, kiknek buzdítására és segedelmével a bécsi Szépművészeti Akadémiát látogathatta. Négy évet töltött el ott, mint Maurer Hubert tanítványa. Az ő útmutatása szerint szerényen másolgatta mind az akadémia remekjeit, mind az Udvari-, Lichtenstein-, Fries-, Lamberg-képtárak nevezetesebb darabjait. Főképpen a németalföldi iskola képeiben gyönyörködött s annak a festő-modorát tanulgatva törekedett elérni. „S azért Rubens ecsetjének mindenkor hódolt és nevének említésére szinte elragadtatott".

De épp akkor, midőn művészi tehetségét idegen országokban is tökéletesíteni óhajtotta volna, „egy részről meghalálozott s eltűnt pártfogója miatt a szükséges segedelmekben fogyatkozván", másrészt egészségének gyöngülése és helyreállítása okáért, kénytelen volt hazájába visszatérni. Így ért véget művészi pályafutása, mielőtt tehetségét teljesen kifejleszthette volna Olaszország remekein. Pestre került 1817-ben s azóta „mint a rajzolat és festés oktató mestere folytatja míves életét, nemcsak a régiség mesterséges míveinek hív másolásában, hanem eredeti ábrázolásokban is (portrait), melyeket alapos színekkel fest".

Forrásunk megemliti, hogy a hazai történet nevezetesebb hősei közül a következőknek „élő színekkel festett és közönségesen két nyomdok magas táblákra rajzolt, mellképei találtatnak, melyeket nála a reggeli órákban szemlélni és jutalmas áron megszerezni lehet": 1. Etele. 2 Hunyadi Mátyás. 3. Hunyadi László. 4. Ifjú Frangepán. 5. Drakula vajda. 6. II. Rákóczi György. 7. II. Rákóczi Ferenc. 8. II. Rákóczi Ferenc hitvese, a hessen-darmstadti hercegasszony. 9. Verantz Antal. 10. Martinuzzi György. 11. Ziska. 12. Wallenstein stb. Tudósítónk — művésztörténeti szempontból fontos adatként — külön megemliti, hogy ezen történeti arcképek nem puszta „képzelésből" készültek vagy tán fa- vagy rézmetszés után kinyomtatott képekről, „hanem valóságos és hajdani eredeti festések" után, tőle a legnagyobb szorgalommal lemásolva.* A Tudományos Gyűjt. tudatta egyúttal olvasóival, hogy Marczinkey „nem kívánja tudós és művész igyekezeteit a tisztelt hazafiaktól megvonni, hanem mind az ábrázolásban késégét, mind pedig a mesterség hív közlésében oktatását azoknak, kik szándékjaikról tudósítani fognák, szívesen ajánlja" . . . . . E figyelmeztetés abból a szempontból figyelemreméltó, mert fogalmat ád arról, hogy minő ízű volt nálunk a XIX. évszázad elején a — reklam, mely napjainkban nem is sejtett magaslatot ért el.

Marczinkey Elek mint író is szerepel. Első műve 1817-ben jelent meg ily címen: Boldog emlékezete Gr. Csáky Josefának, Pest. Egy

* Közölve a Művészet 1904. évi 3. szám 208. lapján. 118. számú adat.

* Vö. Művészet 1903. 5. sz. 349. l. 70. adatával.

Művészet 1905.

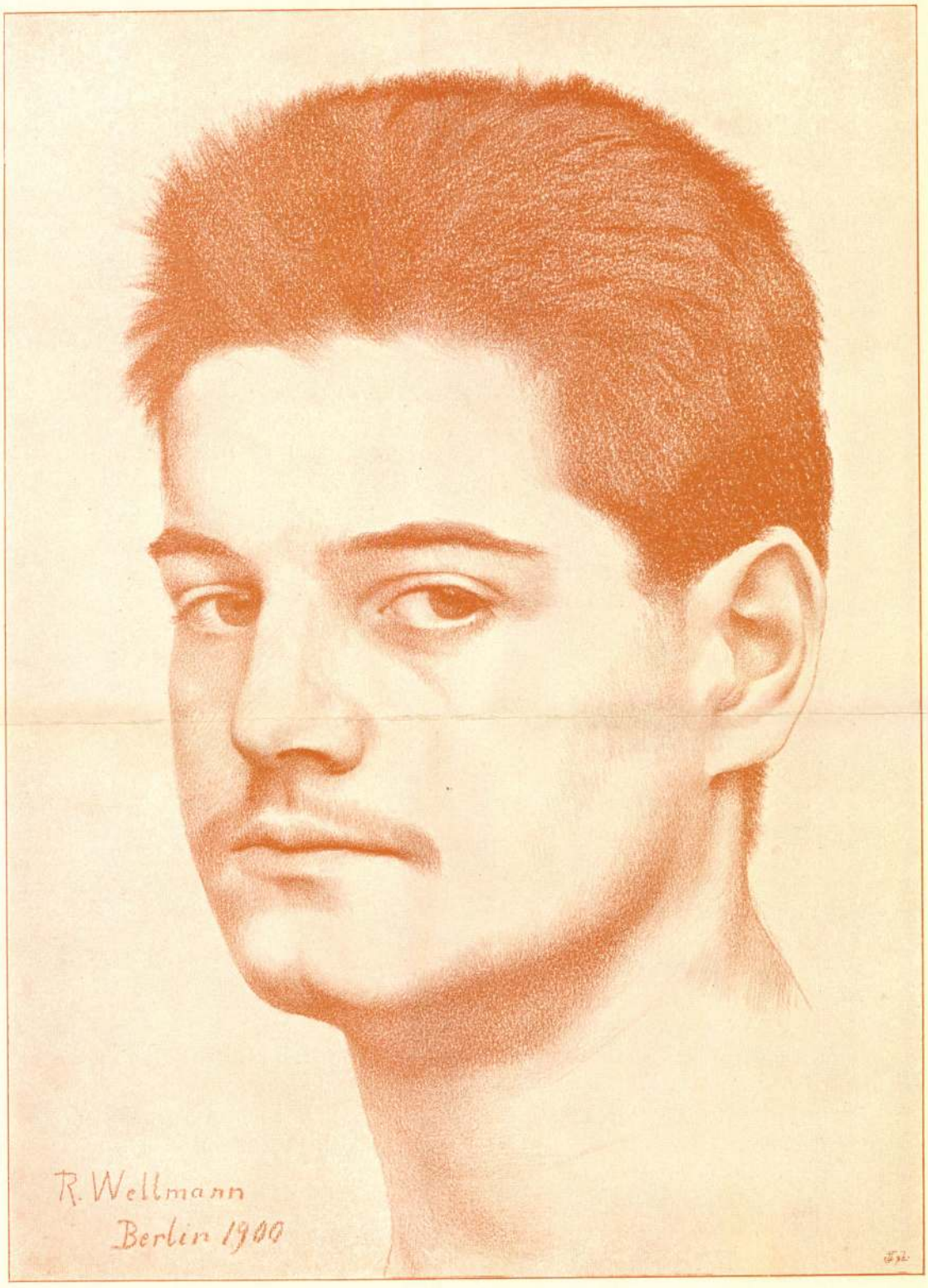

TANULMÁNY
WELLMANN RÓBERT RAJZA

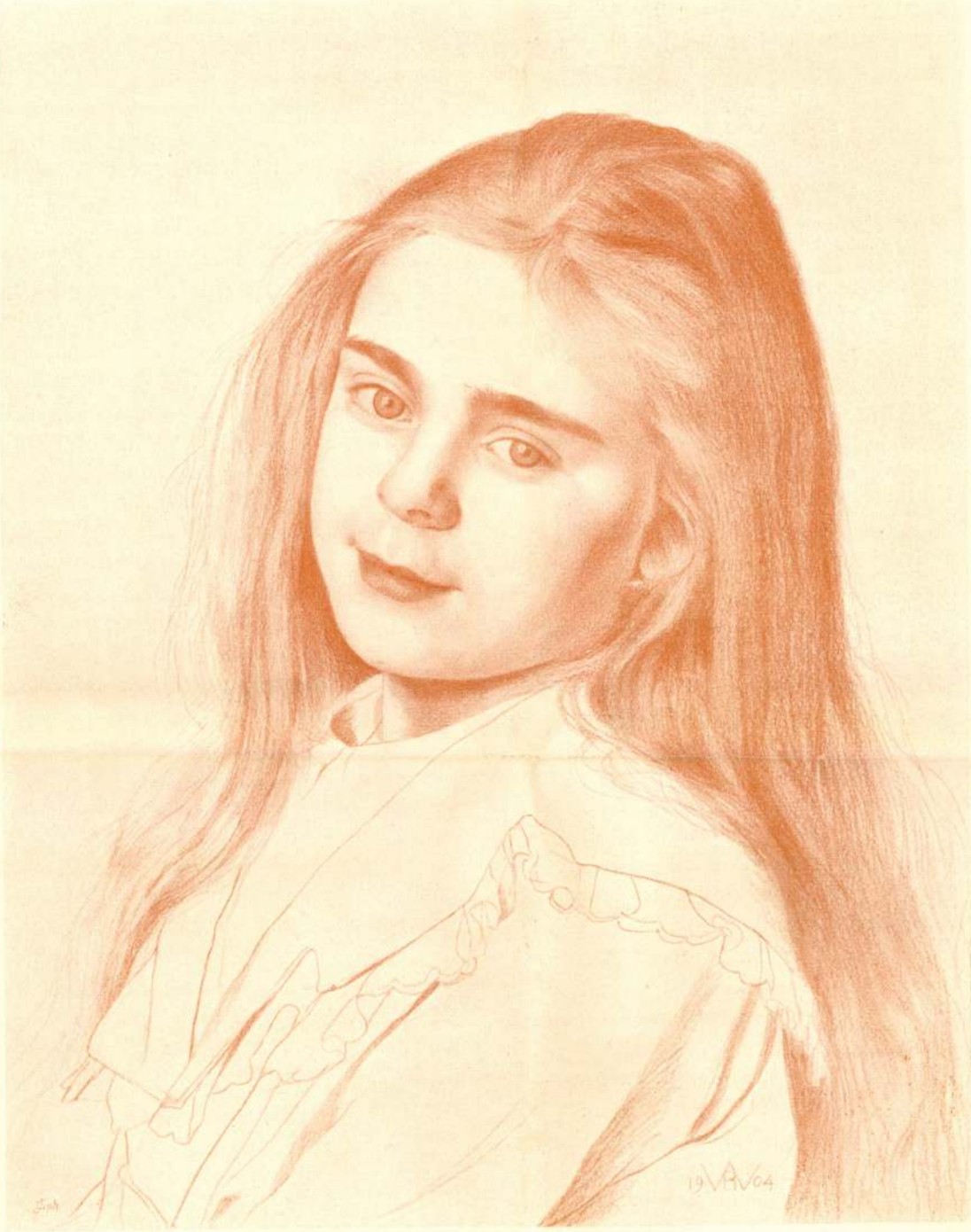

TANULMÁNY
WELLMANN RÓBERT RAJZA

Szerénykedve megjegyzi, hogy „ezen egyes tárgyakból is az ahhoz értő szem észreveheti egy olyannak természetes hajlandóságát, ki soha semmi pártfogóval és mesterrel nem dicsekedhetett,* s aki abba tartotta volna legfőbb gyönyörűségét, ha nemzetének, melynek dicsőségéért egyedül buzgott szíve a művészi pályán, melyre legalkalmatosabbnak érzette magát lenni, úgy szolgálhatott volna, amint azt a nemzet méltósága megkívánta volna.

A magyar nemzetbe helyezett nagy bizalomtól fölgerjesztve s elcsüggedhetetlen reménységtől élesztve, fölkéri azon hazafiakat, „kik dicső őseik árnyékait szemek előtt tartván, azoknak szívükkel és hazaszeretetükkel bírván, készek az olyan hazafiakat segíteni, kik a nemzet javát, hírét és dicsőségét akarják keresni és terjeszteni", segítsék elő olaszországi útját, hogy ekként a „képírásban való tökéletesítése mellett fölkereshesse mindazon méltó alakjait a magyar hősi világnak, melyeket a tudós nagy világ becsben tart, s melyeket a nemzeti háladatosság megszerezvén, eredeti mivoltukban született földjükön tisztelhesse".

Hivatkozik aztán Vasari ismert munkájára, mely szerint Corvin Mátyásnak, Nagy Lajosnak, II. Lajosnak, Attilának arcképei megvolnának a firenzei képtárban. Kérdi aztán, hátha még más „nagy magyarnak" is ráakadhatna az arcképeire Olaszországban? „Mily szép volna — írja, — hogy ha már ezen ritka tárgyakat eredeti voltukban meg nem lehetne is szerezni, legalább is jó másolásokban a nemzet tulajdonává tenni, amelyek idehaza, hol nagy emlékezetükkel a hazafit megtöltik, nemzeti képes folyosóinkban tétetnének".

A nemzeti szempont ismételt hangsúlyozásával hozzáteszi: „fesse és faragja a magyar maga az ő hőseit és jeles férfiait, mint a nemzeti háladatosság méltó tárgyait, a késő unokáknak követésül, mivel idegenek készítményeivel dicsekedni még a magános tettekben is illetlen s a nemzet tehetetlenségét vagy saját fiai iránt való hidegségét mutatná. Minden nemzetnek volna annyi értéke és vagyona, hogy idegen művészek által ékesítse fel képes folyosóit, de ez a nemzeti méltósággal ellenkezik és semmi nemes vetélkedést és iparkodást a hazafiak közt nem gerjeszt, mert csak azt lehet honnyinak tartani, amit a magyar kéz készített és teremtett, de az előbbi csak olyan nemzet sorsához illene, mely sem erejére, sem gazdagságára, sem elméjére nézve más nagyobb és csinosabb nemzetekkel semmiben sem mérkőzhet". . .

Midőn végül fölsorolja azon magyar előkelőségeket, kik „szíves részvéttel nézik a nemzet igyekezetét s nem késnek azon dicsőséget, melynek sugara reájok ragyogtatja fényét, azáltal is nevelni, hogy a honi csinosodás sebes lépéseit maguk nagy példái által siettetik"... ekként fejezi be kérő levelét: „ha valamely nagylelkű hazafi, amint reményli, találkozna, ki az ő szép feltételeit hazafiúi buzgósággal támogatni s felsegíteni kívánná, annak örök háladatossága mellett, melylyel a nemzeti lélek méltó becsét s magas gondolkozását hirdetné és magasztalná — különös köszönetét és szolgálatát ajánlja és igéri". E lekötelező nagylelkű ajánlatot, vagy másféle utasítását Karats Ferenc rézmetszőhöz kéri eljuttatni.

Záradékul: „Magát a nemesszivű magyar Nemzet nagylelkűségébe alázatosan ajánlván, annak fentartó örök dicsőségét, hírét és nagy nevét tehetsége szerint öregbíteni s terjeszteni kívánja".

Íme ilyen reményekkel volt eltelve Marczinkey Elek „Borsod Vármegyei Fi" az 1826 év elején. Ez év vége meghozta a keserű csalódást. Itthon maradt rajztanítónak. Pályafutása további éveiről eddig nem tudtunk semmit felkutatni. Amiként születési évét se tudjuk, akként halála éve is ismeretlen. Hiába vágyódott ki a „maga középszerűségéből". A szerencsés véletlen neki nem kedvezett úgy, mint „képfaragó" művésztársának Ferenczy Istvánnak.

BAYER JÓZSEF

15. Mátyás király, 16. Gr. Zrinyi Miklós, 17. Gr. Zrinyi Péter, 18. Frangepán Kristóf, 19. Bethlen Gábor, 20. Tököly Imre, 21. I. Rákóczy Ferenc és a fia arcképe. 22. II. Rákóczy Ferenc feleségével. „És több másokkal együtt" — jegyzi meg.

* Ez ellenmondásban látszik állani a Tudományos Gyűjtemény föntidézett adatával.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-743, 340-726

Marden (Ermer) Ágnes szobrászművész

MAGYAR IFJÚSÁG
1983 JAN 21

Párbeszéd

1021

Tisztelet... no, kinek, minek is? A címe szerint természetesen a szülőföldnek. A Műcsarnokban január végéig megtekinthető Tisztelet a szülőföldnek kiállításon, mint arról decemberben már hírt adtunk, a külföldön élő magyar származású képzőművészek, fotósok, építészek munkáit gyűjtötték egybe.

De így is írhatjuk: tisztelet — a mestereknek. Olyan párbeszédről van szó ugyanis, amely kölcsönösen gyümölcsöző, olyan főhajtásról, amely az egyik oldalon az útnak indító tájnak, közösségnek szól, a másikon viszont azoknak, akik máshol élnek ugyan, mégis ideartozónak érzik magukat, s a művészetükben rejlő értékekkel bennünket is gyarapítanak.

A kiállítók között vannak olyan világhírű mesterek, mint *Schöffer Miklós*, *Trauner Sándor*, vagy az építész *Goldfinger Ernő*, a fotográfus *André Kertész*, s vannak olyan fiatalok, akik már külföldön születtek, de ápolni kívánják a kapcsolatokat.

Marden (Ermer) Ágnes, akinek egyik szobra látható képünkön, életkora szerint már nem fiatal, bizonyos szempontból azonban a fiatalokhoz sorolható. Több mint három évtizede él külföldön: Ausztráliában, az Egyesült Államokban, Puerto Ricóban, majd Angliában telepedett le, s főleg az utóbbi évtizedben foglalkozik intenzíven a szobrászattal — eredeti, fiatalos látásmóddal. Mint Budapesten járt akkor elmondta, általában absztrahált formavilágú kisplasztikákat készít; főleg agyaggal, fával dolgozik. Kedveli a portréműfajt is. A szobrászat számára nem megélhetést jelentő foglalkozás, hanem önmegvalósítási lehetőség, hivatás, nemes szenvedély.

P. Sz. E.

lizmustól
méről pa
zi el re
legyen il
lasztott
funkcion
vezető, í
A má
tés: min
déknek
lehetőség
sadalom
való al
szoros
saját sor
ja a ma
delmeit, csatáit eszméiért. A politizálás nem egyenlő a kül- vagy belpolitikai eseményekről folytatott beszélgetésekkel; szorosan hozzátartozik a politikai vita, a cselekvés, a küzdelem, amelyben kiforr a meggyőződés, s amelynek szabályait, gyakorlati fogásait mielőbb meg kell tanulni, hogy politikailag érett, edzett s már valamelyest tapasztalt nemzedékek nőjenek fel.

Ezzel kapcsolatban két kérdésre külön is szeretnek kitérni. Először is arra, hogy ne féljünk egyértelműen kimondani: az ifjúság megnyerése a szocializmus eszméjének nem egyszerűen munka, hanem küzdelem és harc is. Megértem, hogy a nálunk idősebbek közül sokan viszolyogva fogadják ezt a megközelítést, és óvatosságra intenek, hiszen arról a hibás tételről, miszerint az osztályharc a szocializmus körülményei közt is éleződik, nem csak mint ártalmas gondolatról van tapasztalatunk; átélték ennek gyakorlati-politikai következményeit is. De hogy fest ez a probléma a mi — ettől szerencsére eltérő — tapasztalataink alapján? Hosszú éveken keresztül tanultuk iskolában, egyetemen, a politikai oktatásban, hogy a mi társadalmunk antagonisztikus ellentmondásoktól mentes társadalom. Ez igaz is. De ismét csak egy igaz tétel alapján, túl sok helyen rossz politikai gyakorlat uralkodott el, amellyel életünk során így találkoztunk: „Ne ugrálj, öcsikém, már foglalkoznak a dologgal, előbb-utóbb megoldódik". Hogy a nem antagonisztikus ellentmondásokat is fel kell tárni, hogy megoldásukért vitázni, küzdeni kell, s ez kötelességünk — erről nem sok szó esett.

ellenünk van, az is velünk van". Mélységesen egyetértek azzal, hogy ezt a nézetet élesen bíráljuk, és rendkívül időszerűnek tartom, mert az elmúlt időszakban volt arra példa, hogy ilyen szellemű tanács fogta le azok kezét, akik — tán néha túl hevesen és indulatosan, de — mindig elvszerűen és jóindulattal indultak vitázni, küzdeni a fel-felbukkanó tisztázatlan nézetekkel szemben.

Félreértés ne essék: a jövőben sincs más út, mint a nyitottság, a készség minden előrevivő új befogadására és a türelem. De továbbra is igaz, hogy ez nem jelenthet engedékenységet az új palástban vagy régi rongyaiban felbukkanó szocialistaellenes nézetekkel szemben.

A mi pártunkban immár négy generáció él és dolgozik együtt, egységben és harmonikus együttműködésben. Nem úgy mondom, hogy „a pártban", hanem úgy, hogy a „mi pártunkban", mert bár mi érkeztünk később, de a szó igaz értelmében a miénknek érezzük, és dolgozni akarunk soraiban. Úgy gondoljuk: minden feladatért közös felelősséget viselünk.

Most, a nehezebb helyzetben szinte leküzdhetetlen a vágy a bűnbakok keresése iránt, szinte ellenállhatatlan a kísértés, hogy egymásra mutogassunk. Szükségesnek tartjuk a kritikát — egymás bírálatát is —, de legalább ilyen sürgősnek tartjuk, hogy az ideológiai munka különböző területein dolgozók önvizsgálatot tartsanak, és azzal foglalkozzanak, hogy mit tettek jól vagy rosszul, s hogy cselekedjenek is. Mi erre fogjuk összpontosítani erőfeszítéseinket. Dolgozni fogunk. Úgy tűnik, tennivalónk van elég.

Marczibányi Imre, puchói
mühedvelő rajzoló
A tornyai Marczi-
bányi-kastély képe
Fenti rajza után rézre
metszette Czetter Sá-
muel Becsben 1796.

Repr.
Magyarmüvelődtört
IV. 284, 642. l.

III

IV

50 Brackenburg.

Marczibanyi, Jure

Tornya. T. 1120.

A háttérben van az emeletes kastély a hozzá tartozó szárnyépületekkel és homlokzatán kettős koronás czimerrel. Előtte a teret, a hol két hintó is hajt, járó-kelők és munkások élénkitik és közülök jobbra ketten egy kirugó paripát vezetnek. Felirata:

TORNYA. ISTVÁN TORNYA. OPPIDUM in Comitatu Csanadiensi
ezután: Sumtibus Illustrissimi Domini STEPHANI MARCZIBANYI de Pucho,
Sacratissimae Suae Majestatis
Consiliarii Aulici, et Equitis aurati.
alól balra: Emericus Marczibanyi de Pucho delineav:
jobbra: Sam: Tzetter Hungarus sculpsit Viennae 1796.

Rm., mér. a rl. 26.1 : 32 cm.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Marczi Edit

Hajdúbiharmegyei Népujság

1964 JUN 14

1021

A TÓTHFALUSI KULTURÁLIS SZEMLE MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA DEBRECENBEN

Debrecenben az Ady Endre művelődési házban ma, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel nyílik meg a Tóthfalusi kulturális szemle megyei képzőművészeti és fotókiállítása.

A Tóthfalusi kulturális szemle keretében eddig több ilyen kiállítást rendeztek az elmúlt esztendőkben, de mindeddig a megye más városaiban illetve községeiben mutatták be a pályázók anyagát; Debrecenben először mutatkoznak be a megye műkedvelő képzőművészei, iparművészei és fotósai.

A bíráló bizottság a napokban döntött, hogy kiknek ítéli oda a meghirdetett pályadíjakat. Megállapították, hogy a színvonal jelentősen emelkedett az elmúlt esztendő óta, s különösen a festők és a fotósok fejlődtek sokat. A festmények alkotói számára két I. díjat adtak ki, *Kapcsa János* és *Török Anikó* lettek elsők. II. díjra érdemleges munkát nem talált a bizottság, III. díjat *Horváth Jánosnak*, *Makoldi Sándornak* és *Tóth Irénnek* adtak.

A szobrászok számára egy III. díjat ítéltek oda: *Marczi Edit* az egyetlen díjazott. Az iparművészeti tárgyak készítői közül *Kiss László* kapott I. díjat. A fotósok első *Balogh László* és *Kovács Zoltán* lettek, *Erdei László* II. díjat kapott.

A ma megnyíló kiállításon láthatja a közönség a díjazott munkákat is.

t közbe megint a
asz. — Mit ér az?
egy annak az ere-

- És még ráadásul
ön fájdalom —
trázott a néni. —
ig összeszurkálják
ember száját, ki is
natják a fogát.

ívem hirtelen na-
n hevesen kezdett
ogni, s éreztem,
y a fogamból las-
de felismerhe-
„kiáll" a fájda-

Van egy ismerő-
— szólt közbe va-
— Azt is beültet-
z orvos fogat húz-
Míg elfordult a
ért, az ismerősöm

páccsal ütögetik. Csillagokat lát az ember.

— Magának vésték már? — kérdeztem naivan.

— Nekem? Négyet. Mondhatom magának, nem gyerekjáték.

Borzasztó. Éreztem, hogy lassan kezdenek összefolyni előttem az alakok, homályos köd borít mindent. Akkor nyílt az ajtó. Kedves mosollyal kísért ki a fogorvos egy beteget. A beteg szájában apró fehérség, amelyen átütöttek a vérfoltok.

— Húzás volt? — kérdeztem.

A páciens bólintott. Szólni nem tudott, csak nézett keserve-

azt akartam,
kihúzott helyet
nek másikat.

— Akkor k
ni is fognak?

— Mit csiná
— Köszörülni.
érzés, mintha
ber fejét darab
részelnék, és
dóan ott érzi az em-
ber a szájában az égést. Mintha égetnék.

Megálltam. Hirtelen szemem elé vetődött néhány kép régi történelemkönyvekből, amelyek az inkvizíciót ábrázolták. Aztán megint az jutott eszembe, biztosan csak el akarnak rémíteni, nem is olyan fájdalmas az egész.

[illegible] azt hiszem, nagyon fájt, és az én esetem egy egészen rendkívüli eset volt.

Mások is belekapcsolódtak a beszélgetésbe, és néhány perc múlva a fiatal hölgy olyan fehér volt, mint a halott. Ült magábaroskadva, és látszott, hogy remeg a szája-széle. (if)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1960 MÁR 7.

Marcy Edit

MAGYAR NEMZET

Lengyel Kultúrában.

☆

Marczi Edit, az Egyesült Izzó Képzőművész Kör és Jozefka Antal, a Derkovits Gyula Képzőművész Kör tagja március 10-től az újpesti minigalériában mutatják be munkáikat.

*

Az egyetemes művelődéstör-
...ására hat külön-

1-es számú [illegible]
igazgatója, az Akadémia leve-
lező tagja, szerdán tartotta
akadémiai székfoglalóját. Ju-
lesz professzor, a belső elvá
lasztású mini[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

IZZÓ
Major Edit

1967 FEB 23

1021

MINIGALÉRIA ÚJPESTEN

Az Egyesült Izzó képzőművészkörének kiállítássorozatában Baumgartner Rezső kiállítását követően, Dombi Lívia — egy igen tehetséges, fiatal lány bemutatkozásának lehettünk tanúi.

Ez a 20 éves „gyerek" — egy fővárosi család gyermekeként — furcsa módon magában hordozza azt, amit kivetülésében úgynevezett magyar, szorosabban alföldi festészetnek nevezünk, legalábbis motívumaiban. Természetesen egy kialakulóban — az élet és a pályakezdés elején levő emberrel kapcsolatban — felelőtlenség lenne kimondani, hát még leírni azt, hogy valamit képvisel, valami olyant, ami

Marczi Edit: Nő

már-már nemzeti festészetünk része.

Dombi Lívia természetesen — ha szabad így mondani, csak „felületében" képvisel, külsőleg teremt olyat, ami e kategóriát kimeríti. Munkássága talán csak egy-két évre tekinthet vissza. Tanára a nemrég elhunyt Zilahi György volt — tőle tanult mindent, mindent, olyannyira, hogy „ízét" még ma is hordozza, és hordozni fogja mindaddig, amíg nem önmagából, életéből, élet-látásából, az őt övező világból — belső világából nem próbál meríteni. Előbb-utóbb el kell jutnia oda, hogy túl a tanácsokon, maga is önmagában figyelőn, lelkéből teremtsen, élje és fesse a maga világát.

A következő hét kiállítása, szobrászkiállítás volt. Ugyancsak két fiatal, Marczi Edit és Szofrán János mutatkoztak be.

Marczi Edit fiatal, szintén a pálya elején áll. Ugyancsak az indítás, az indulás éveit éli. Főiskolai felvételire készül, munkája biztató. Eltekintve szigorúan megmunkált stúdiumaitól, már-már jelentkezik nála egy leszűrt — érdekes, szinte költészettel teli szoborformálás. Szerelmesek című

Szofrán János: Szerelmesek

szobrán az egy testként megoldott két figura azt a tömörséget jelzi, ami elképzelésében és megvalósításában feltétlenül szobrászi.

Szofrán János. Megfogalmazni, hogy szobrász, avagy festő, már nehezebb. Nem is hagyományos anyaggal dolgozik. Anyaga a vas, a folyóssá izzított vasanyag, s mindez színesen. Mintázó fája a hegesztőpisztoly, s az elektromossággal hevített anyagba könnyedén vési, rajzolja gondolatát. Az ember, a táj egyként jelenik meg nála. A naphold képén a rozsdasárga világ kísértetiesen fémbe fagyott világa tárul elénk. Másik anyaga, amit ugyancsak finommá művel — a fa. A fiáért, annak haláláért sikoltó anya, a szerelem, a harcos, mind-mind arról tanúskodnak, hogy a fa, ellentétben a vassal, líraibbá teszi Szofrántt, líraibbá, amely lírába benne foglaltatik a dráma is. Szofrántól épp úgy, mint társaitól sokatígérően várhatunk még újabb és újabb alkotásokat.

Horváth Ferenc

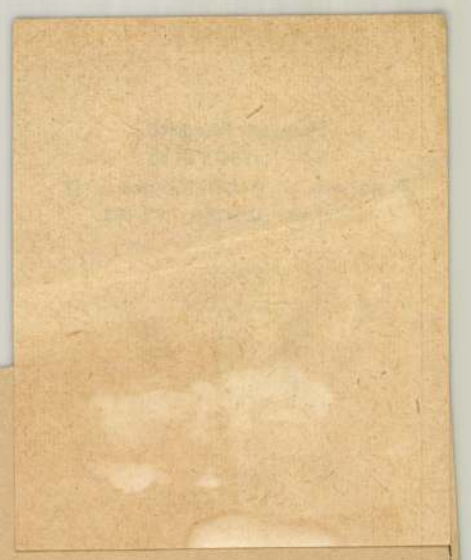

Önnek is válaszolunk

A gazdálkodás mércéje — a NYERESÉG

V.

(Folytatás az 1. oldalról.)

eredményei lesznek — ezen keresztül — jobbak. De sok olyan energia is felszabadulhat, amelyek eddig — az anyagi ösztönzők összhangjának hiánya miatt — az érdekek megvédésére és egymás „*megyőzésére*" voltak lekötve...

A közös anyagi ösztönzők mellett végre megvalósulhat — sőt, természetes lesz — *az ipari és kereskedelmi tevékenység egy célra irányuló együttes törekvése.* Megvalósulhat az az együttműködés, amiről ma is sokat beszélünk — de többnyire csak beszélünk —, s amelynek létrejöttét általában hiába várjuk.

Az azonos ösztönzők mellett viszont *a kereskedőnek gondja lesz a* — ma még *csak ipari* tevékenységnek tekintett — *gazdaságos termelés, az önköltség csökkentése, a termelésen elérhető nyereség, a műszaki fejlesztés, a gazdaságos beruházás.* Egyszóval mindaz, ami ma még csak az „*iparosoknak*" okoz problémát, s amelynek megértését hiába várjuk a kereskedelemtől.

De ugyanakkor az „*iparosok*" is sajátjuknak tekintik azokat a gondokat, amelyek ma még kizárólag a kereskedőké; *az anyag- és készárukészletek optimális szintje, az eladási árak alakulása belés külföldön, az értékesítéssel járó költségek alakulása, a vevők igényeinek maradéktalan kielégítése, minőségben, határidőben és mennyiségben* anyagi érdekeltség szempontjából is — csak *az realizálódik, amit értékesítünk.*

Hiába csökkentjük például az önköltséget, ha a készáru raktáron marad. Vagy olyan sokáig tárolódik, hogy az önköltség csökkentésével elért eredményeket felemészti a raktáron tárolódó áru után fizetett kamat, az eszközlekötési járulék s egyéb, a raktározással kapcsolatos költség. Nem lesz köszönet az olyan önköltségcsökkentésben sem, amikor az anyagokkal, alkatrészekkel addig takarékoskodunk, amíg „*elspóroljuk*" — a minőséget. S a minőség fogyatékossága miatt az árut mélyen a jó minőségű áru ára alatt kell értékesíteni, vagy — s ez még rosszabb eset —, végképp eladhatatlan marad.

Dehát mi óvhat meg a túlzásoktól,

mivel mérhetjük az értékesített árun elért nyereséget?

A „mérés" rendkívül egyszerű. S ami talán még ennél is fontosabb, ez az a mutató, amelyért mindenki a maga helyén — így a kereskedő és az „iparos" is — a legtöbbet tehet. A nyereséget az előállított áru önköltsége és annak belföldön vagy külföldön elért árbevétele közötti *különbözettel* mérjük.

A „mérési" módszer egyértelművé és világossá teszi azt is, hogy az azonos ösztönzők nek, a termelésben foglalkoztatott közösségek erőfeszítésé

Mindezekhez — különösen az átmeneti időben, de a későbbiekben is — *hozzátartozik, a gondolkodásmód, a szemlélet megváltoztatása is. Másoknak és önmagunknak nevelése.* Talán pontosabban „*ránevelése*" az új gazdasági mechanizmus elveinek megértésére, az azokhoz alkalmazkodó teljesítményre, tevékenységre. *A vállalati vezetés minden szintjén előtérbe kell kerülnie a közgazdasági mérlegelésnek, azoknak az eszközöknek és módszereknek, amelyekről már beszéltünk.*

De az „*előkészületekben*" természetesen nemcsak a nagyvállalat vezetőségének, a „*központilag*" kidolgozott elképzeléseknek van szerepe. Legalább ennyire fontos tudnunk azt is; *ki, hogyan készül fel a maga területén a gazdaságirányítás új követelményeire,* hogyan illeszkednek ezek a tervek a nagyvállalati elképzelésekhez.

(Folytatása következik)

ELÉGEDETLEN

Marcali Kiss József fotó

Intenek Sevilla eredményei

(Munkatársunktól)

Nemrégiben tartották Balatonfüreden azt a tudományos konferenciát, mely az idegenforgalom és az expo kapcsolatával foglalkozott. Előadást tartott többek között Kismartoni Endre, a Hungexpo expoirodájának vezetője és Herkó László, a Világkiállítási Programiroda közelmúltban kinevezett idegenforgalmi főigazgatója is.

Az előadásokból kiderült, hogy a szervezők szerint a budapesti expónak várhatóan 10-12 millió látogatója lesz. Minden szempontot figyelembe véve a maximális cél az lehet, hogy a világkiállítás nullszaldós legyen. Herkó László ismételten megerősítette, hogy országos rendezvényt terveznek. Elmondta, hogy a közeljövőben két szállodatender kiírását tervezik.

Igen figyelemfelkeltő része volt a konferenciának, amikor a sevillai expo már leszűrhető tapasztalatait összegezték. A tervezett kiadások ott – ahogy közeledett a rendezvény – évről évre nőttek. Nem végleges számítások szerint 2 milliárd 651 millió dollárnyi volt az összkiadás, holott 1986-ban még csak 647 millió dollárral számoltak. A bevétel összege pedig 1 milliárd 375 millió dollár volt. Előzetesen 16-18 millió látogatóra számítottak a rendezők, s 15,5 millió lett a valóság. Eloszlásuk rendkívül egyenetlen volt, főképpen nyáron volt nagy a pangás. A belső arányok azt mutatják, hogy a vártnál lényegesen kevesebb volt a külföldi vendég. Különösen a várva várt francia szomszédok nem akartak jönni. Az expo területén folytatott kereskedelmi tevékenységből származó jövedelem az elképzelt 700 millió dollár helyett csupán 420 millió dollárt tett ki.

Expokabala

(Munkatársunktól)

Megnyílt, s május 7-ig megtekinthető a Vigadó Galériában az a kiállítás, melyen az 1996. évi expo kabalafiguráira kiírt pályázat krémjét mutatják be a nagyközönségnek. A kiírók összesen 428 pályamunkát kaptak. A végső eredményt még befolyásolhatják a látogatók is, hiszen a *Rubik Ernő* vezette zsüri figyelembe veszi a Vigadóban leadott voksok összesítését. A pályázat eredményét a Világkiállítási Programiroda május 10-én hozza nyilvánosságra.

Budakeszi expotervek

(Munkatársunktól)

A főváros és a vidék expoelőkészületei mellett egyre többbet hallani az agglomerációban megszülető elképzelésekről. Budakeszin a repülőtér-átépítéstől kezdve ökumenikus kápolna létesítéséig terjednek az ötletek.

A múlt év végén a helyi önkormányzat által létrehozott expobizottság meghirdetett egy ötletpályázatot. Az emberek azonban még nem szoktak hozzá az ilyen formákhoz, a pályázat nem is volt túlságosan eredményes. Ezzel együtt a településen számos érdekes elképzelést fogalmaztak meg, melyekből hamarosan összeállhat egy egységes koncepció. Ez kerülhet majd a Fővárosi Expoiroda asztalára.

Budakeszi közelében található a farkashegyi repülőtér. A tervek szerint ezt bizonyos mértékig átépítenék, s ezzel alkalmassá válhatna kisgépek fogadására. A község tőszomszédságában található a Korányi szanatórium. Környékének fejlesztésére többféle elképzelés is született már. Egyrészt igényt tart rá a metodista egyház, másrészt azonban felvetődött egy Medfarmnak elnevezett egészségügyi komplexum létrehozásának ötlete is.

A felvetések között szerepel még a már említett ökumenikus kápolna megépítése, a Vadaspark átalakítása szafariparkká, golfpálya, atlétikai és futballpálya létrehozása is.

Új sétálóutca épül

(Munkatársunktól)

A Károly körút és a Holló utca között vetik meg Pest „új Váci utcájának" alapjait. Itt épül ugyanis a jövőben a Madách Trade Center névre hallgató két irodaház. Megépítésük kezdete lesz annak a távlati tervnek, mely a Dob utca és a Király utca között megteremtene egy új sétálóutcát.

Az új épületkomplexumban – mintegy 12 ezer négyzetméteren – irodák és üzletek lesznek. Alatta háromszintes – 230 férőhelyes – föld alatti garázs épül. A létrehozásra alakult osztrák–magyar betéti társaság alaptőkéje 123 millió forint, mely fokozatosan emelkedik a tervek szerint 2,3 milliárdra.

A beruházás összértéke 1,2-1,3 milliárd dollár. A befektetők felhajtásával a Coopers and Lybrand nevű céget bízták meg. A program finanszírozására alakult egy konzorcium az osztrák GiroCredit Bank AG der Sparkassen Wien vezetésével. Tagjai: a Z-Landerbank Austria AG és az Österreische Investitionkredit AG.

A beruházás az első lépése Erzsébetváros nagyrekonstrukciójának. Az „új Váci utca" az elképzelések szerint mintegy nyolc-tíz év alatt készülne el.

Még egyszer az Örökmozgóról

Mellékletünk legutóbbi számában „Ismét az Örökmozgóról..." címmel közöltük *Gyürey Vera*, a Magyar Filmintézet igazgatójának reakcióját egy korábbi írásunkra. A válaszból egy fontos rész kimaradt, amelyet Gyürey Vera kérésére közzéteszünk: „...Február 1-től a moziban újra kávézó működik, ahol teát, kávét, édességet lehet kapni, és az asztalok mellett ugyan nem az egykori törzsvendégek foglalnak helyet, hanem mások, de ülnek. Kétségtelen tény, alkoholt nem árulnak, a dohányfüstöt nem lehet vágni, és sörösüvegeket sem vágnak egymás fejéhez a vendégek, mint ahogy a cikk írója által nagy nosztalgiával megidézett időkben ez sajnos megesett."

A sintér

Béla az utca sarkán ül egy kerítés kövén. Nem részeg, de igen nyütt. Kérdem, mi van.

– Hát inkább vertek volna meg.

– Mert?

– Leköptek.

– Kik?

– Hát a Pista. Ferike meg azt mondta, hogy sintér vagyok. Azt mondta, géperejű sintér. Sándor meg, hogy dögevő. Én.

– Juj. És mit vétettél?

– A múlt héten elszegődtem egy autómentő céghez. Apukám, három hónapig voltam munkanélkülin, mit tehettem volna?

– És?

– És a Sándor ócska Trabantját meg pont ezen a héten szállították el, mert valahol tilosban hagyta. Egy heti kosztpénzük ráment. És erre most azt találták ki, hogy csak akkor ülnek le velem egy asztalhoz, ha én fizetek. Mert szerintük tartozom Sándornak, és különben is, egy sintér örüljön, ha fizethet az úriembereknek.

– Erre te?

– Szerezzenek másik munkát, akkor abbahagyom. De azt mondták, hogy csak becsületes embernek szereznek. Mire én leanyáztam őket. Erre leköptek. Pedig azt is mondtam nekik, hogy semmit se tehetek, nem válogathatom meg, hogy mit vigyek el, nem kegyelmezhetünk a szegény ember Trabantjának, parancsra dolgozunk.

– Erre ők?

– Azzal jöttek, hogy ezt a dumát már ötven éve Nürnbergben se vették be.

– Tényleg nem.

– Jó, de akkor most mi lesz velem?

– Semmi, Bélus, majd megbékélnek.

– Ezek? Soha? Ötven év múlva is Sintér Bélus lesz a nevem. Ezek fehér emberek, nem felejtenek.

– Hétfőn hazudd azt, hogy otthagytad ezt a melót. Szerdán meg nagy örömmel újságold el nekik, hogy sikerült új munkát szerezni: gyepmesternek álltál a polgármesteri hivatalhoz.

– Hülye vagy? Igazi sintérnek?

– Ez nagyon összezavarná őket.

– Tudod mi lenne? Pista rohadt tacskója pont azon a héten tűnne el.

– Akkor állj be hóhérsegédnek. Az annyira rémisztő, hogy a sintért teljesen elfelejtik.

– Milyen hülyeségeket beszélsz te nekem? Már nincs is hóhér.

– Az igaz. Akkor nincs több ötletem.

– Az is valami, ha meginnál velem egy sört. Nyilvánosan. A kóbor kreszpatkányok szeme láttára.

Andrassew Iván

EGÉSZSÉGÜGY

Lassan változnak a tulajdonviszonyok

(Munkatársunktól)

Dr. Szolnoki Andreát, a Fővárosi Közgyűlés egészségügyi bizottságának elnökét ezúttal arról kérdeztük: hogyan alakulnak a fővárosi egészségügyben a tulajdonviszonyok, van-e Budapesten magánklinika, s ha igen, mennyibe kerül a betegellátás?

– Van Budapesten magánklinika. De ezek a klinikák igen drágák, csak egy bizonyos réteg számára elérhetőek. Egy éjszaka a magánklinikán – információim szerint – belekerül 8-10 ezer forintba is. Ehhez járulnak még a laboratóriumi, vizsgálati, esetleg műtéti költségek, így minimum 20-25 ezer forintba kerülhet a legapróbb rutinműtét is.

– Ki ad engedélyt a magánklinikák működtetésére?

– Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat adja ki a szakmai engedélyt, a vállalkozóit és az építkezésit a kerület. Csakhogy a magánklinikák, -kórházak fuldoklanak a tb-támogatás hiánya miatt.

A tb-nek egyelőre nincs lehetősége a jelenleg finanszírozottak körén kívül másokat is befogadni. Ez pedig baj, hiszen szerintem éppen ezek a magánintézetek hozhatnák meg az egészségügynek azt a pezsgést, amelyre most nagyon nagy szükség lenne. A másik baj: mivel az országnak nincs nonprofittörvénye, ezért az egészségügyi intézmények profitorientáltak. Így nagyon hiányzik az egészségügyből a magánszféra, hiányoznak az alapítványi, valamint a közhasznú egészségügyi intézmények. Pedig ezekre nagyon nagy szükség lenne, hiszen ha nem pezsdül meg az egészségügyi terület, nagy bajba kerülhetünk. Másképp ugyanis nem tudjuk orvosolni a helyzetet. Nincs rá mód, nincs rá pénz. És ehhez az állapothoz hozzájárul a jogi helyzet tisztázatlansága is. Tudomásul kell venni: ez a helyzet békaperspektívából nem orvosolható.

– Hát akkor honnan orvosolható?

– A kormányzati oldalról. De nem kézi vezérléssel.

– Ezt a helyzetet mennyire befolyásolhatja a tb-önkormányzati választás?

– Alapvetően. Óriási lehetőség van a lakosok, a társadalom kezében. A kézi vezérlés helyett az egészet demokratikus alapra kell helyezni. Az biztos, hogy a pénz ettől még nem lesz több. De másképpen oszthatjuk el, s már ez is nagyon nagy lépés lenne. Ez a rendszerváltás óta az első igazi nagy lehetőség az egészségügy helyzetének javítására.

– Mi a helyzet a vállalkozó orvosokkal?

– Én inkább praktizáló orvosoknak nevezném őket. Mindenki hangoztatta: az alapellátásban praktizáló orvosok kellenek. Csakhogy több hibát is elkövetett az egészségügyi irányítás. Például nagyon rövid időn belül többször változtatta az orvosok finanszírozási rendszerét. A koncepció, a gondolat jó volt, de a technikai lebonyolítás nem. Az orvosok félnek, nem tudják, ho-

BOROS JENŐ FELVÉTELE

Magánklinikai árlap

Szemezgetés a budapesti magánklinikai árakból:
Szakorvosi alapvizsgálat: 1500 Ft.
EKG: 700 Ft.
Kétirányú csontfelvétel: 1000 Ft.
Minőségi vérkép: 250 Ft.
Vércukor: 300-350 Ft.
Urológiai tályogmegnyitás: 5000 Ft.
Komplett visszérműtét: 20 000-45 000 Ft.
Érsebészeti impotenciaműtét: 75 000 Ft.
(Az árak hozzávetőlegesek.)

Meccs után vízözön

(Munkatársunktól)

A korcsolyázás ideje, így május elején, igencsak lejárt. Nem csoda hát, hogy a városligeti műjégpálya betonját nem borítja hűs jég. Az azonban meglepő, hogy víz sem: ilyenkor pedig már vidám csónakázók szokták elözönleni a tavat.

Enyedi Ferenc intézményvezető lapunknak elmondta, hogy a késlekedésnek kettős oka van. Egyrészt a szükséges karbantartási munkálatok – a beton- és a csőrendszer felújítása – hátráltatják a tó feltöltését, másrészt viszont egy világraszóló sportesemény előtt állnak. Június 5-én a tó betonján rendezik meg az első magyarországi utcai kosárlabda-fesztivált, 176 csapat részvételével. Utána pedig – a tervek szerint 8-án – jöhet a víz.

A bölcsődék megteltek

Normatív támogatásra várva

A főváros 179 önkormányzati és 26 üzemi bölcsődéjéből tavaly kilenc szűnt meg. Ez eddig nem okozott különösebb ellátási problémát, de a további leépítés súlyos gondokat okozhat – tudtuk meg Mester Jánosnétól, a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének országos titkárától.

Mint ismeretes, az idei költségvetés vitájában sem sikerült elfogadtatni a bölcsődék normatív támogatását, így az ellátás költsége teljes egészében a fenntartót, tehát az önkormányzatot illetve az üzemet terheli. Ezért érthető, ha a nehéz anyagi helyzetben lévő önkormányzatok némelyike a bölcsődei helyek számának csökkentésével igyekszik takarékoskodni. Ez történt például a XX. kerületben, ahol 400 helyből 60 szűnik meg.

Mester Jánosné úgy véli, hogy ez a folyamat csak a zsúfoltság újratermeléséhez vezethet, hiszen már most sincs Budapesten szabad bölcsődei hely, sok intézmény pedig száz százalék feletti kihasználtsággal működik. Ugyanakkor megváltozott a bölcsődébe járó gyerekek korösszetétele is, egyre több közöttük a csecsemő: a gyedre, gyesre jogosult anyák ugyanis félnek munkahelyük elvesztésétől, s gyakorta nem tudnak megélni a gyermeknevelési támogatásból.

Jó hír a rosszak között, hogy a budapesti bölcsődei dolgozókat még nem sújtja a munkanélküliség: a leépítés következtében szakképzett gondozók váltották fel a képzetleneket. Vidéken ugyanakkor már 500 fölött van a munkanélküli járadékból élő bölcsődei dolgozók száma.

A szakszervezet titkára bizakodva várja a jövő évi költségvetés tervezetét: a népjóléti miniszter ugyanis kijelentette, hogy „újragondolják" a normatív támogatás kérdését.

N. K. J.

Új művészeti galéria nyílt

A budavári Korona cukrászda nagy sikerű vers- és prózaestjeivel kezdődött el az irodalmi délutánok, estek reneszánsza az országban.

A kis- és nagyvárosokban sorra jöttek létre az irodalmi kávéházak a hatvanas-hetvenes években. A közönségsiker azokat az irodalombarátokat igazolta, akik nem féltették a „magaskultúrát" az eszpresszók füstös levegőjétől.

Étterem-galéria tudtommal még nem volt, mostantól az is van, a Lord Majorban Budán, közvetlenül a Városmajori Szabadtéri Színpad árnyas környezetében. Az épületet a tetőmegvilágítás különösen alkalmassá teszi, hogy kiállításoknak is otthont adjon.

A Lord Galériát, mint arról az elmúlt héten hírt adtunk, *Marcali Kiss József* festőművész és grafikus tárlatával nyitották meg, nagy érdeklődés mellett. *Fodor Péter*, az ötlet atyja és a galéria menedzsere meghívási tervében *Lóránt János, Bihari Sándor, Zöld Anikó, Deák Ilona, Xantus János* és *Bod László* neve szerepel. Ha sikerül megnyerni őket, akkor hónapról hónapra érdekes kiállításokat láthat a közönség.

Az étterem tulajdonosai felismerték, hogy a művészetpártolással a helynek ezentúl nemcsak finom illatai lesznek, hanem szelleme is. A tárlatok újabb vendégkört alakíthatnak ki számukra. Mindenki jól jár, mert a művészek munkáit természetesen a katalógusárak szerint meg is lehet vásárolni. A Lord ismertebbé válik, a vendégek pedig festményekben, grafikákban gyönyörködhetnek.

Lesz-e sikere a vállalkozásnak ? Annak idején a csepeli iskolagalériában kevesen hittek. Megnyitása után tíz éven keresztül a főváros egyik legkoncepciózusabb kiállítási programját valósította meg.

Egy biztos: Budapest gazdagabb lett az L. M. Galériával. És lehet, hogy ugyanolyan erjedést indít el, mint a Korona cukrászda a híres irodalmi estjeivel.

F. P.

Olasz csempe, padlólap, fürdőszoba-felszerelés, legolcsóbban az EUROKERÁMIA-szaküzletben.

Viszonteladói kedvezmény, parkolási lehetőség EUROKERÁMIA már Budapesten is.

Budapest XIII., Tatai út 1.
Tel.: 149-6592

41135 JP

ÚJ DIMENZIÓ!

Minőségi papíráru irodába, iskolába, közvetlenül a gyártótól!!!!

A PIGNA HUNGÁRIA Kft.

termékbemutatója az **IFABO '93** kiállításon, az F pavilon 105/A standján.

Irodánk címe:
1136 Budapest, Tátra utca 5/D. 1. emelet
Tel./fax: 112-8284

by Pigna

41790 LJ

SZÁZADVÉGI „ÁLLAMOSÍTÁS”?

Vihar a csepeli kikötőben

A csepeli szabadkikötőben ezen a csütörtök reggelen semmi nem zavarja a horgászok nyugalmát. A nap bántóan vakít, a nagy ritkán felbukkanó teherautók fullasztó porfelhőt kavarnak. A második medencénél látunk egy működő darut: bálákat pakolnak egy uszályba. A kiépítetlen partfalon túl összezsúfolódott hajók horgonyoznak – vontatók és folyami utasszállítók vegyest. Ehhez képest az első medence legalább nem látszik hajótemetőnek, igaz, élénk tevékenykedésnek itt sincs nyoma.

– A csepeli szabadkikötő ma a korábbi árumennyiség egyharmadát kezeli: a forgalom csökkenése meghaladja az egymillió tonnát – mondja *Jakab György*, a Mahart műszaki vezérigazgató-helyettese. A KGST összeomlásával kegyelemdöfést kapott a magyar acélipar és a műtrágyagyártás, miközben gyakorlatilag megszűnt a gabonaexport. A bajok gyökere azonban nemcsak itt keresendő: a szabadkikötő korábban szabad raktárkapacitását is jól tudta hasznosítani, míg ma komoly konkurenciát jelentenek a Csepel-szerte tönkrement gyárak.

A Mahartnak hatszázmillió forintos kárt okoztak az al-dunai háború miatt elmaradt szállítások is – tudom meg Jakab Györgytől, aki hozzáteszi, hogy az embargó szigorítása csak nehezíti a helyzetet. A Duna–Rajna–Majna-csatorna forgalmának hatása is legfeljebb csak évek múlva lesz érezhető. Mindezek tetejébe hamarosan eldől, létesül-e új kikötő Győrnél: ha igen, az eddigi forgalom még többfelé oszlik. Mindezek alapján a Mahart vezetése úgy véli, nem reális bármit is a forgalom növekedésére alapozva fejleszteni Csepelen. Új bevételi forrásokat kell találni, más szolgáltatási ágakra kell építeni.

Harb Antal, a Kikötői Dolgozók Szakszervezetének elnöke azonban másban látja a gondok gyökerét. Úgy látja, hogy a csepeli szabadkikötő helyzete folyamatosan romlott, s ezen nem segített az 1990-ben lezajlott privatizációs folyamat sem.

– A vállalat vezetői rákényszerültek, hogy az eredményesség megőrzése érdekében pénzt teremtsenek. Ezért kezdődött meg a kikötő vagyonának értékesítése – mondja Harb Antal. A Masped-raktárnál már eladták a terület egy darabját, s tud más eladásokról is: ismeretes az Autótechnika- és a Mirelit-raktár eladásának terve, de szó van arról is, hogy kft.-ket, vegyes vállalkozásokat létesítenek, például a konténertelepre. A szakszervezet mindezen tervek ellen már 1991 őszétől tiltakozott, ám – mondja Harb Antal – az ügyvezetés elutasította kifogásaikat.

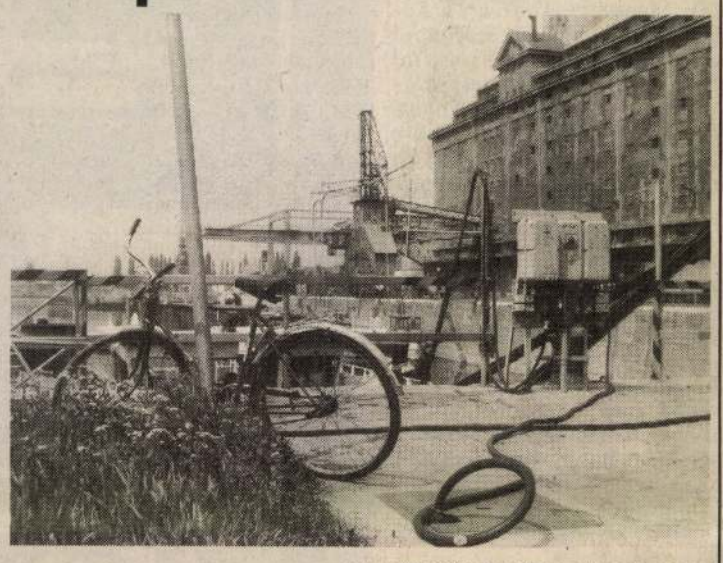

SZANDELSZKI BÉLA FELVÉTELEI

Ebben a helyzetben szinte robbant az 1992. június 19-én életbe lépett XXXIX-es törvény. Ennek értelmében ugyanis a Csepeli Nemzeti és Szabadkikötő, mint országos közforgalmú kikötő állami tulajdonba került – tehát levált a Mahartról –, s tulajdonosként ősztől az Állami Vagyonkezelő Rt. szerepelt.

– Törvény ide vagy oda, azt láttuk, hogy a Mahart vegyes társaságokat igyekszik létrehozni a kikötőbeli ingatlanokra alapozva, s az eredeti kikötői tevékenységet hovatovább teljesen megszünteti. Ugyanakkor az eredetileg fejlesztési célra tartalékolt területet saját hatáskörükben kívánják tartani, miközben a kikötőben – a Ferroporttal kötött megállapodás formájában – már megteremtették a saját konkurenciánkat is. A kikötőben jelenleg négyszáz ember dolgozik. Az ő munkahelyük forog kockán, ha a Mahart továbbra is ezt a taktikát folytatja – véli a szakszervezet vezetője.

– A magyar alkotmánnyal ellentétes a kártérítés nélküli államosítás gondolata – állítja Jakab György. – A Mahart jelenleg jogvitát folytat az államma az első államigazgatási határozatot követően még az elmúlt évben megindult az egyeztetés az illetékes tárca, az ÁV RT. és a Mahart között. A tárgyalás azonban nem fejeződött be, megoldást tehát vagy a megegyezés, vagy a bírósági út kínál. Mi az utóbbitól sem riadunk vissza, s mindenképp méltányos kártérítésre tartunk igényt.

A vezérigazgató-helyettes szerint a kikötő mindig is kihasználatlan belső részei hosszú időre teret biztosítanak a fejlesztésnek. Az úgynevezett fejlesztési terület pedig tőkéül szolgálhat, elsősorban nem eladás, hanem apportálás révén. Mint mondja, eddig csak a Masped-raktár alatti területtől váltak meg, ugyanis a svájci üzletfél az 500 millió forintnak megfelelő tőkét csak a tulajdonjog ellenében hozta be az országba.

– A Ferroport-üzletre lehet azt mondani, hogy belső konkurenciát teremtett, de azt sem szabad elfelejteni, hogy az 50 százalékos résztulajdonnal rendelkező német partner valószínűleg nem vásárolna magyar acélárut, ha nem jutna bizonyos előnyhöz a szállításnál – mondja Jakab György.

A vezérigazgató-helyettes állítja: eleddig egyetlen megvalósíthatósági tanulmány sem készült, amely azt bizonyítaná, hogy a terület kikötőként való fejlesztése megtérülő beruházás lehetne. S ha javulna is a forgalom, a csepeli önkormányzat aligha üdvözölné a növekvő közúti terhelés okozta környezeti károkat. Nincs más megoldás tehát, mint a terület más módon való hasznosítása: a 230 hektárból 140-et raktározásra, összeszerelő üzem építésére lehet használni, illetve bérbe adható kereskedő, szállítmányozó cégeknek. Egyre inkább körvonalazódik egy másik terv is: a gabonaraktárat egy külföldi befektető segítségével korszerű malommá alakítanák át.

A kihalt, csendes kikötőben ezen a délelőttön idilli a kép. Az azonban joggal sejthető, hogy az ellenérdekelt felek, a Mahart vezetői és a kikötői dolgozók türelmetlenül várnak. Megegyezésre, bírósági határozatra – szinte mindegy: megoldásra, végre.

N. Kósa Judit

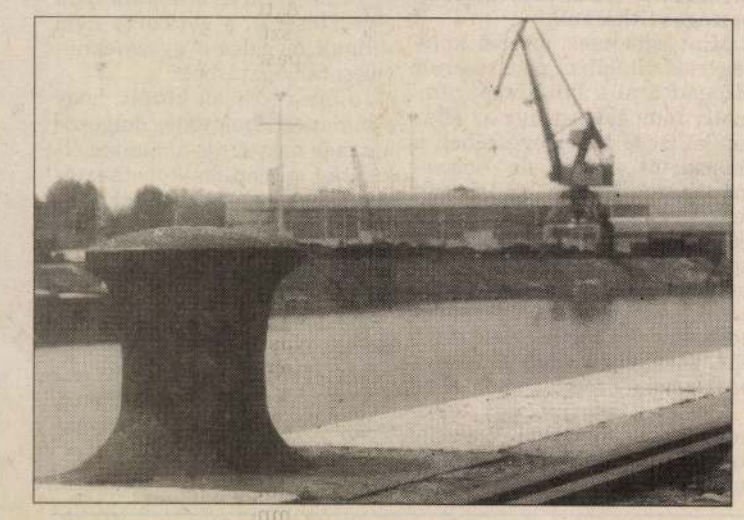

Egyenruhások sárga tréleren

Semmilyen jogszabály nem tiltja, hogy a rendőrök „civil” járművel, tehát nem a rendőrség tulajdonát képező autóval járjanak szolgálatba – mondta *Nagy Ferenc* alezredes, a BRFK szállítási irodájának vezetője. Az alezredes olvasóink kérdésére válaszolt, akik azt firtatták: jogos-e, hogy a tilosban várakozó gépkocsik elszállításáról intézkedő rendőrök magán, az autót elszállító tréleren érkeznek a helyszínre. Ezek az autók a Hungaro Pucci Kft. tulajdonát képezik, tehát „civil” járműnek számítanak. A gépkocsikat egyébként a kft. alkalmazottai vezetik, a videóval felszerelt egyenruhások csak a vezetőfülkében foglalnak helyet. A Hungaro Pucci Kft. egyébként a BRFK-val kötött szerződés szerint jár el. Olvasóink kérdésére felelve az alezredes még azt is hozzáfűzte, hogy a szállítási irodának nincs annyi autója, hogy a szállító járművek és az elszállításról intézkedő rendőr minden esetben külön gépkocsival menjen a helyszínre.

KÉPVISELŐI SZÉLJEGYZET

Valamit visz a villamos...

A közelmúltban nagy összegű EBRD-hitelfelvételről döntött a Fővárosi Közgyűlés. Mindannyian látjuk, tudjuk: volna helye a pénznek.

Nem mondhatjuk, hogy az eltelt két és fél év alatt nem történt semmi. Három nemzetközi hírű cég is átvilágította a BKV-t és megtette javaslatait. Az eltelt időszak alatt több mint háromezer fővel csökkent a vállalat létszáma, és a megmaradó létszámon belül jelentősen nőtt a forgalomban közvetlenül dolgozók száma, az adminisztratív létszám rovására. Az intézkedések eredményeként jelentősen csökkent az autóbusz-vezetők túlórája, így természetesen boritékjuk is némileg vékonyabb lett. A buszsofőrök jelentős bérkövetelléssel álltak elő, melyet – sikerrel – figyelmeztető sztrájkkal is nyomatékosítottak.

Hiába, pénz nélkül nem megy. A már eleve forráshiányos közlekedési vállalat gazdája a Fővárosi Közgyűlés, két ízben is csak az inflációt el nem érő mértékű viteldíjnövelést szavazott meg; legutóbb pedig semmit.

Szinte egyidejűleg a hitelfelvételről való döntéssel, immár harmadízben kísérelte meg a vezérigazgató kinevezését a Fővárosi Közgyűlés. Ismét sikertelenül. Egyetlen jelölt sem kapta meg a kinevezéshez szükséges többséget. Maradt tehát az ideiglenesség, legalább június végéig, de inkább szeptemberig.

Nagy kérdés – főleg a három sikertelen kísérlet után – a pályázat-e a legcélszerűbb mód a megfelelő vezető kiválasztására. Talán nem meglepő, hogy az eddigi pályázatok egyik résztvevője sem tudott meggyőző megoldásokat kínáló koherens rendszerrel előállni. Valószínűleg nincs is ilyen.

Meg kéne fontolni, hogy a valószínűleg kevés eredményre vezető újabb pályázat kiírása helyett a város vezetése azok közül válogasson, akik rendelkezésre állnak.

Addig is, a szó átvitt és valóságos értelmében is: elment a villamos. Jön-e és mikor a következő?

Pollák Jenő
fővárosi képviselő

Csak megkülönböztetett járművel... TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

CIKKÜNK NYOMÁN

Az angyalföldi világ – más szemmel

Dr. Kiss István „A mi kis angyalföldi világunk” című, 1993. április 27-i cikkére válaszolni és nem válaszolni egyaránt hiba. Válaszolni azért hiba, mert a cikk tények helyett sarkított egyéni véleményt tükröz, jól kitapintható érdekek szolgálatában, nem válaszolni viszont azért hiba, mert az olvasó könnyen azt hiheti, cáfolhatatlan tényekről értesül.

A véleményeket ütköztetni és a tényeket ismertetni nagyobb terjedelmet igényelne.

A lényeg: a XIII. kerületi IKV hét kft.-t alapított, még az önkormányzat megalakulása előtt. Az IKV-k – az egész országban – 1991. szeptember 1-jétől önkormányzati tulajdonba kerültek, a lakás- és helyiségvagyonnal együtt. Az önkormányzat többségi tulajdonosa annak a Dunapart 2000 Lakásszerviz Kft.-nek is, amely a társasági törvény megsértésével a tulajdon 76 százalékát birtokló önkormányzatot a minap törvénytelenül kizárta. A törvényes tulajdonos és a kft. vezetése közötti vitát nem retorikai eszközökkel, hanem a megfelelő bírói fórumokon, akár a büntetőjog eszközével kell eldönteni. A lényeg vitathatatlan, nem a törvényes tulajdonos, hanem a kft. akarja rátenni a kezét az ingatlanokra – a levélíró állításával szöges ellentétben. A tulajdonos elvitathatatlan joga az ellenőrzés – nyilvánvaló, ki tekinti ezt zaklatásnak és miért.

Tehetségtelen polgármester? Tehetségtelen testület? (Jaj, mit tettetek választók 1990-ben!?) Talán csak a tanács volt tehetséges – amelynek a levélíró ugyanúgy tagja volt, mint most az önkormányzati képviselő-testületnek – mivel állami pénzeszközökből épített lakásokat és lakóházakat tartott fenn – úgy, ahogy ránk hagyta?

SZÜLETÉSNAPI BULI!

AZ ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONTBAN (VII., Almássy tér 6.)

TÍZ ÉVESEK LETTÜNK!

május 7-én 19 órakor:
FOLKEST
Fellépők: Los Andinos, Maskarades, Ternipe, Vujicsics, Rece-Fice, Budapesti Klezmer Band, Bluegrass Union, Sirtos, Hegedős, Octopus Táncegyüttes, Feketeügy Független Táncszínház és a Vízöntő Zenekar.

május 8-án, 9.30 órakor:
BOHÓCKAVALKÁD
nagyszínpad:
LILI-LALA, LACI bohóc és SZISZI, PUSZI és ERNESZTÓ (a CAOLA bohócai), ALI bohóc és tanítványai
Pöttyöske gyermekdivat-bemutató
Mollini bűvészshow
100 FOLK CELSIUS együttes

MINDEN PROGRAMUNKRA A BELÉPÉS INGYENES!

május 8-án 16 órakor: *POP-ROCK A 10 ÉV ALATT*
Tőlünk indult sztárok:
LADÁNYBENE 27 koncert, találkozás az EXOTIC tagjaival (és akikből sztárok lehetnek)

19.45 órakor: *ROCK & ROLL UTCABÁL*
CADILLAC, ROLL'SKATE BOOGIE, GRAFFITI

22 órakor: *„MÁS HULLÁM” – a 10 évből*
VÁGTÁZÓ HALOTTKÉMEK, FUCHSIÁS FALL, NULLADIK VÁLTOZAT

május 7-én 9 órától május 8-án 20 óráig:
AMATŐR KÉPZŐMŰVÉSZEK ORSZÁGOS SEREGSZEMLÉJE ÉS KIRAKODÓVÁSÁRA

41286NP

A GENERALI Budapest Biztosító Rt.
Vezérigazgatósága felvesz
BRÓKERI IRODÁJÁBA
➸ *felsőfokú végzettségű,*
➸ *angol és/vagy német nyelven beszélő,*
➸ *biztosítási gyakorlattal rendelkező*
MUNKATÁRSAKAT,
valamint
➸ *szövegszerkesztői ismeretekkel rendelkező*
ADMINISZTRÁTORT.

Jelentkezni lehet levélben, fényképes, szakmai önéletrajzzal a GENERALI Budapest Biztosító Rt. Személyzeti Főosztályán a következő címen: 1012 Budapest, Kuny Domokos u. 13-15.

PORT REAL-akció!

Vételre kínáljuk fővárosi és vidéki nagyvárosokban lévő, jó elhelyezkedésű irodáink, nagy forgalmú üzlethelyiségeink és raktáraink tulajdon-, illetve bérleti jogát.

Részletek az ajánlati listánkból:

Budapest VII., Rákóczi út;
81 nm üzlet és 330 nm raktár bérl. joga, 35 M Ft.
Budapest VIII., József krt.;
62 nm üzlet és 132 nm raktár bérl. joga, 15 M Ft.
Budapest V., Bajcsy-Zs. út;
292 nm iroda bérl. joga, 19 M Ft.
Nagykanizsa, Fő u.;
35 nm üzlet, 28 nm raktár bérleti joga, 1,5 M Ft.
Debrecen, Piac u.;
137 nm üzlet, 582 nm raktár bérleti joga, 3 M Ft.

Részletes felvilágosítás:
PORT REAL Befektetési Kft.
Budapest IX., Lónyay u. 44.
Gergely János, Sillay István
Tel.: 117-0011/81, vagy 82. m. Fax: 138-2054.

41022NP

Marcali Kiss József festő

n?

deklik

Tény: később
ozás sem tárt
kat, amelyek
ggésbe hozták
sággal. Később
ó információja,
nint a németor-
nben is érintett
a magyar rend-
ti eszközökkel
okon alapszik.
Magyarországon
sal, leánykeres-
sással foglalko-
ég ugyanakkor
kban azt állí-
Magyarországon
séget nem kö-
ljárás nem in-

tt, legalábbis a
, hogy a titkos
mentumok ho-
hez. A Village
ed egyfajta vá-
Szeva „a német
volt magyar
apcsolata révén
ndőrségi erőfe-
rra irányulnak,
nszervezetébe".
eli saját szerepét
– idézi a titkos
e Voice –, hogy
osz bűnszervezе-

Fekete Gy. Attila

tályának több
an. A művelet
bbantás tette-
az együttmű-
nok, az ORFK
unk úgy tudja,
mi az elköve-
ajtóval a nyo-

al

Lehoczki István

KORMÁNYPROGRAM

– Honnan lesz rá pénz, honnan lesz rá pénz?! Ha annyira akarja tudni az ellenzék, nálam is van például vagy ötszázhatvan forint!

HÍREK

Egy észak-kínai kanton lakóinak szokásává vált, hogy testükre tekert élő kígyókkal védekeznek a nyári hőség ellen. Egy helyi napilap szerint Senhszi tartomány távoli kantonjában, Lingjuban a parasztok így nyáridőn hidegvérű – de nem támadó kedvű – hüllőikkel hűsítik magukat. Viszont a kanton ifjú hölgyeinek eszébe sem jut, hogy lingjui férfihoz menjenek feleségül, amíg lehetséges partnerük fel nem hagy e szokásával, legyenek a hüllők bármennyire frissítőek és szelídek – írja a kínai újság.

Arról nem szólt a lap, hogy a jövőben alkalmazni fogják-e a hüllőket – például klímaberendezésként...

Sz. P.

EMLÉKKÁPOLNA. A Csongrád megyei Csanyteleken vasárnap késő délután ünnepélyes keretek között tették le a helyi hősöknek és áldozatoknak emléket állító kápolna alapkövét. A községben végzett helytörténeti kutatások az 1848-as forradalom és szabadságharc, az első valamint a második világháború csaknem száz hősét, illetve áldozatát tartják számon. Az önkor-

Faial-szigetet. A rengés epicentruma alig néhány kilométerre volt a sziget közigazgatási székhelyétől, Hortától. Sérülésekről és anyagi károkról nem érkezett jelentés. A csütörtöki, 10 halálos áldozattal és 90 sérüléssel járó, 6,2-es erősségű földmozgás óta mintegy 2200 kisebb utórengést regisztráltak a helyi szeizmológiai állomáson. Az érintett települések lakosai azóta a szabad ég alatt vagy autóikban töltik az éjszakát.

EGYMILLIÁRD DOLLÁROS reklámkampányt indít a Clinton-kormány a tizenévesek narkózása ellen. A csillagászati összegből a kábítószertől elrettentő tévéhirdetéseket finanszíroznak, a televíziók könyvelőinek nagy örömére. A bírálók szerint a pénzt inkább ifjúsági programokra és létesítményekre kellene fordítani.

TENORHÁRMAS PÁRIZSBAN. Éjszakába nyúló szabadtéri koncertet adott péntek este kilencvenezer lelkes hallgatónak Párizsban a három tenor – José Carreras, Placido Domingo és Luciano Pavarotti –, és ezzel már harmadízben örvendeztetik

kantak rá, ahol egy pincében bujkált. A 44 éves maffiózó 1992 óta állt körözés alatt. A hatóságok szerint többtucatnyi gyilkosságért felelős, és ő volt az összekötő a Camorra (a nápolyi maffia) és a Cosa Nostra (az amerikai maffia) között. Schiavonét már 1989-ben, majd 1992-ben is letartóztatták, de sikerült megszöknie.

OROSZLÁNCSERE. Görög régészek másolattal pótolják a híres déloszi márványoroszlánokat, mert félő, hogy az erős napsugárzás, a szél és az Égei-tenger sója további, helyrehozhatatlan károkat okoz bennük. A görög sziget jelképévé vált 2600 éves műalkotásokat múzeumba zárják, és szilikonutánzattal pótolják őket eredeti helyükön. Délosz a régi Görögország egyik legszentebb helyének számított.

KIÁLLÍTÁS. A kortárs magyar képzőművészet egyik kiemelkedő alkotója, Marcali Kiss József festő- és grafikusművész gyűjteményes tárlata nyílt meg Keszthelyen, a Balatoni Múzeum nagytermében vasárnap. A kiállított hatvan olajfestmény és tusrajz augusztus 23-ig tekinthető meg.

IDŐJÁRÁS-JELENTÉS

MA

Budapest	Alföld	Dunántúl	É-Magyaro.
Változó	Napos	Napos	Változó
31 fok	31 fok	31 fok	29 fok

Várható hőmérséklet néhány városban

Athén	35 fok	derült
Bécs	29 fok	változó
Belgrád	33 fok	derült
Berlin	20 fok	zápor
Ljubljana	30 fok	napos
London	18 fok	szeles
Madrid	39 fok	napos
Moszkva	19 fok	esős
New York	29 fok	derült
Párizs	16 fok	esős
Pozsony	29 fok	változó
Prága	25 fok	esős
Róma	33 fok	derült
Zágráb	32 fok	napos
Graz	30 fok	változó
Besztercebánya	28 fok	esős
Ungvár	28 fok	változó
Kolozsvár	28 fok	napos
Csíkszereda	28 fok	napos
Újvidék	33 fok	napos
Trieszt	27 fok	napos

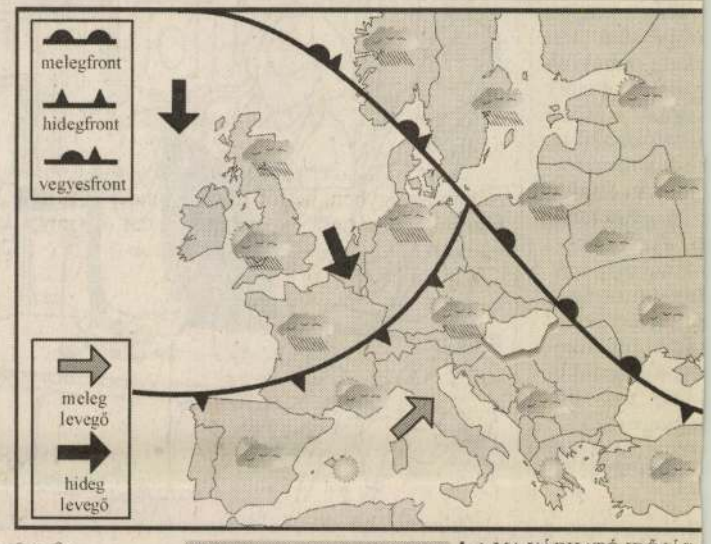

Esztergom	31 fok	Zalaegerszeg	32 fok
Nyíregyháza	29 fok	Sopron	31 fok
Békéscsaba	31 fok	Debrecen	30 fok
Győr	32 fok	Siófok	31 fok
Miskolc	28 fok	Keszthely	32 fok

Duna	16-20 fok
Tisza	14-20 fok
Fertő-tó	19 fok
Balaton	20 fok
Velencei-tó	19 fok
Tisza-tó	18-22 fok
Atlanti-óceán	16-21 fok
Földközi-tenger	21-26 fok
Adriai-tenger	24-25 fok
Fekete-tenger	22-24 fok
Balti-tenger	14-15 fok

A MA VÁRHATÓ IDŐJÁRÁ

A mai nap során hamisítatlan, n leg, nyári időre számíthatunk napsütéssel. A hétvégi esőket zó front elhagyta térségünk Földközi-tengerről meleg, sz leghullámok érkeznek a Kár medencébe. Ma országszerte órára kisüt a nap, eső sehol várható. Megélénkül a délnyu szél. A legmagasabb nappali mérséklet 28, 33 fok között lesz.

Orvosmeteorológia: erős meleg fronti hatás várható.

	Napkelte	Napnyugt
Nyíregyháza	4.49	20.28
Budapest	**5.00**	**20.39**
Szombathely	5.10	20.49

5 napos előrejelzés: 88Ft+Áfa/perc	06-90-304-631
30 napos előrejelzés: 88Ft+Áfa/perc	06-90-304-628
Hazai és nemzetközi információk	
előszavas telefon: 180Ft+Áfa/perc	06-90-504-001
Széljelentés:	06-60-505-055

A HÉT VÁRHATÓ IDŐJÁRÁSA

Változékonynak ígérkezik a következő napos időjárása. Kedden hidegfront éri el a Kárpát-medencét, a gyakori, erős felhősödést egyre többfelé kíséri zápor, zivatar. Megszűnik a nagy meleg, mérséklődik a nappali felmelegedés. A további napokban változóan felhős lesz az ég, és szórványosan lehet számítani záporesőre, helyenként zivatar is előfordul. Az északnyugati, időnként délnyugati szelet élénk, olykor erős lökések kísérik. A hőmérséklet elmarad az ilyenkor szokásostól.

Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
Min:20 Max:28	min:15 Max:23	min:12 max:25	min:13 max:24	min:13 max:25

AZ ÁNTSZ AEROBIOLÓGIAI HÁLÓZATÁNAK JELENTÉSE

	Pollen				Allergén gombák
	Füvek	Libatopf.	Üröm	Csalán	
Budapest	+	+		++	++
Győr	+	+		++	++
Miskolc	+	+		+	++
Pécs	+	+	+	+	+
Zalaegerszeg	+	+		+	+

Jelmagyarázat: +: alacsony, ++: közepes, +++: magas, ++++: nagyon magas

A légköri össz-pollenkoncentráció az ország egész területén igen alacsony, és a gombaelemek száma is csökkent az elmúlt napokhoz képest. Jelenleg a gombaelemszám alacsony, helyenként közepes szintet ér el, ám ez a mennyiség komolyabb allergiás tüneteket nem okoz.

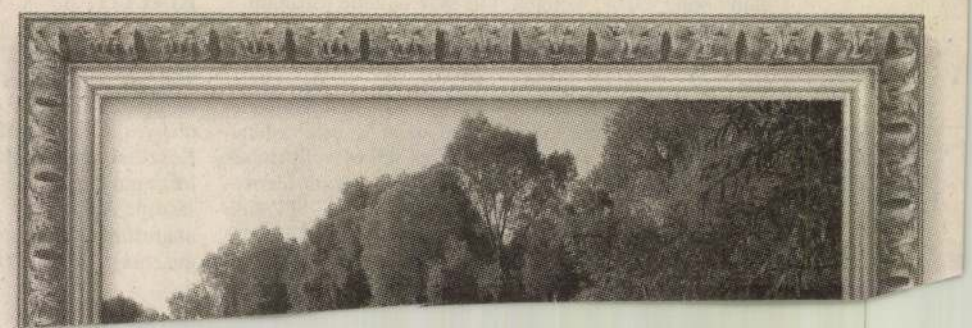

Nagyobb a sugárzási veszély?

Német tudósok az „íróasztal mellett kiötlött" határértékekről

Több német sugárszakértő szerint az eddig feltételezettnél nagyobb a nukleáris sugárzás kockázata. Megítélésük szerint a jelenlegi törvényi rendelkezések téves adatokon alapulnak, és ezért a határértékeket a lehető leghamarabb le kell szállítani. Erre vonatkozó megállapításait a Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung hasábjain tette közzé *Wolfgang Köhnlein* münsteri sugárbiológus, a német Sugárvédelmi Társaság elnöke, valamint *Edmund Lengfelder* és *Roland Scholz* müncheni professzor.

Scholz, a müncheni egyetem biokémia-professzora, íróasztal mellett kiötlött adatoknak nevezte a jelenlegi határértékeket. Megítélése szerint az ötvenes években, amikor a határértékeket megállapították, még nem volt ismert, hogy alacsonyabb sugáradagok is rákot okoznak. A hirosimai felmérések, az újabb atomkísérletek és a csernobili katasztrófa után ismertté vált új adatokat – mint hangsúlyozta – soha nem építették be a vonatkozó törvényekbe.

Köhnlein, a münsteri egyetem sugárbiológiai intézetének ügyvezető igazgatója utalt arra, hogy az ötvenes években megállapított határértékek a hirosimai és nagaszaki atombomba-robbanások következményeivel kapcsolatos első felismeréseken alapultak. Az évek folyamán azonban kiderült, hogy az egészségkárosodást szenvedettek száma sokkal m gasabb – adta hírül az MTI.

Lengfelder müncheni sug orvostani professzor utalt gyermekek körében tapaszt pajzsmirigyrák- és leukém megbetegedések magas arán ra a csernobili balesetet kö keztében radioaktívan szenn zett ukrajnai és fehéroroszor gi térségekben. Felhívta a gyelmet, hogy jelentősen n kedett a cukorbetegek, vala a légzési és szembetegsé szenvedők aránya is. Megál tása szerint a csernobili kat rófa egészségügyi következ nyei sokkal súlyosabbak, azt a Nemzetközi Atomen Ügynökség (NAÜ) szak 1991-ben előre jelezték.

Havelnek nem tetszik a paktum

Fenntartásai ellenére a cseh államfő kinevezi Milos Zemant

Václav Havelt „zavarja" a Cseh Szociáldemokrata Párt (CSSD) és a Polgári Demokratikus Párt (ODS) úgynevezett ellenzéki megállapodásának „szövege és tartalma", de magát a dokumentumot nem tartja alkotmányellenesnek. A cseh államfő ezt abban az interjúban mondta, amelyet tegnap adott a prágai Prima kereskedelmi televíziónak.

Az ellenzéki megállapodás lehetővé teszi az előrehozott képviselőházi választásokon győztes szociáldemokratáknak, hogy kisebbségi kormányt alakítsanak, amelyet a legnagyobb ellenzéki erő, a polgári demokraták bizonyos szabályok szerint négy évig kívülről támogatni fognak, illetve megtűrnek.

Az államfő megerősítette: tiszteletben fogja tartani a választások eredményeit, s minden valószínűség szerint a legrövidebb időn belül, tehát amint a *Josef Tosovsky* vezette kabinet benyújtja lemondását – erre várhatóan július 17-én kerül sor –, kormányfőnek nevezi ki *Milos Zemant*. *Havel* szerint, ha mindez így alakul, akkor július 22-én, tehát egy nappal kórházba vonulása előtt a kormány miniszterei is kinevezhetné. A szociáldemokraták ugyanakkor július 25-ről július 18-ra előrehozták vezetőségi ülésüket, amelyen véglegesen döntenie kellene az egyes miniszterjelöltekről – adta hírül az MTI.

Havelre július 27-én súlyos műtét vár: vastagbeléből eltávolítják azt a kivezető csövet, amelyet áprilisban helyeztek be kor vastagbél-perforáció m ausztriai Innsbruckban m rálták. Arra a kérdésre vá va, hogy nem tartja-e a m podást saját elnöki hatalma támadásnak, Havel leszö soha senkire sem kényszé rá akaratát, és ezt a jövőbe kívánja megtenni, ezért ne érti, miért szálka hivatala személye egyes politikusol ve pártok szemében.

Az új kormány legfon feladatának Havel a refor tatását, illetve befejezését gári társadalom kiépítés következetes decentral tartja. Ezzel összefüggés mét bírálóan szólt a *Klaus* vezette kormányok kájáról, viszont dics Tosovsky-kabinetet.

Romániai tudósítónk, Botos László jelenti:

Választásokra készülő felvidéki magya

...ták a jelöltli

úra

napján

l

Fotó: Somosköyy Béla

ük. Terveim közé tarto-
még az MTV2 vissza-
tala a földre, egy speciá-
ábelhálózaton keresztül.
**nlítette, hogy itthon vi-
onylag keveset tudnak
Omegáról. Mindezt
vosolni lehetne egy
mega-könyvvel, ami
y közel negyvenéves
nekar esetében már
yébként is időszerű
ne...**
ost ezt a hiányt is pótol-
gjuk, méghozzá kama-
, mert az Omega-könyv
tt egy CD-ROM is nap-
ot lát majd, a kötet
gával, valamint fotók-
lalszövegekkel, videok-
kel és koncert-
elekkel...és természete-
Interneten is megjele-

**ják már, hogy tavasz-
mikor lesz a kon-
?**
etnénk, ha a miénk
z év első nagy szabad-
ncertje május 9-én, a

Mozart, Rossini, Lehár

Bécsi zenés nyár

Alig fejeződtek be a Bécsi Ünnepi Hetek, az osztrák főváros máris újabb zenei eseménysorozatokat kínál. Hogy ezek között van néhány valóban új, s több, már hagyományosnak számító, az csupán annak a jele, hogy Bécsben szívesen ragaszkodnak ugyan a klasszikus tradíciókhoz, de sosem ellenzik a friss ötleteket sem, melyek aztán az idő múltával esetleg maguk is hagyománnyá szilárdulnak.

Ilyen új hagyománynak tarthatjuk a schönbrunni palota parkjában, az úgynevezett római romoknál rendezett opera- és balett-előadásokat. Ezeket az azóta elhunyt Hans Gábor kezdeményezte, 1992-ben. Az ötlet életrevalóságát és a pompás helyszínválasztást már az első bemutató, Mozart operája, a Don Giovanni fényesen igazolta. Az előadás műsoron is maradt még négy nyáron át, de közben felkerült a programra – 1993-ban – a Mozart Requiem zenéjére komponált balett, aztán 1994-ben a Figaro házassága, melyet 1995 nyarán is játszottak. A következő nagy siker és szcenírozási telitalálat A varázsfuvola volt, 1996-ban került először Schönbrunnba, műsoron volt tavaly is, és idén csak azért nem játsszák tovább, mert újabb operával folytatódik az egyébként a Mozart Schönbrunnban címet viselő sorozat. Most a Szöktetés a szerájból kerül színre. Ennek az operának sok köze van Bécshez: itt, a Burgtheaterben volt az ősbemutatója, a szerző vezényletével, 1782. július 6-án, s az opera, így tartja a hagyomány, a császár, II. József óhajára készült, aki szeretett volna egy német nyelvű librettóra írt operát hallani. A schönbrunni bemutató egyébként holnap, július 14-én, kedden este lesz.

Azonban nem csak Schönbrunn, s ott a Bécsi Kamaraopera társulata kecsegtet színvonalas zenés színházi előadásokkal. A Theater an der Wien színházés zenetörténeti nevezetességű épületében Rossini ritkán játszott operája, a Shakespeare-tragédia nyomán írt Othello kerül színre, július 30-án. De azt megelőzően, ott máris fut egy friss bemutató: Lehár Ferenc nagyoperettje, a Paganini. Ennek épp most szombaton volt a premierje. Lehár annak idején állandó szerzője volt a Theater an der Wiennek. Itt volt, többek között, A víg özvegy és a Luxemburg grófja ősbemutatója. Hogy most a Paganinit játsszák, melyet a címszerepben az osztrák születésű legendás tenorista, Richard Tauber vitt sikerre 1926-ban, Berlinben, annak nemcsak a háziszerző iránti kötelező tisztelet az oka, hanem az is, hogy Lehár Ferenc ötven éve, 1948-ban hunyt el, osztrák földön, Bad Ischlben. Az évfordulót számos Lehár-előadás köszönti majd Ausztria-szerte.

Takács

Marczali Kiss József kiállítása

A kortárs magyar képzőművészet egyik kiemelkedő alkotója, *Marcali Kiss József* festő- és grafikusművész gyűjteményes tárlata nyílt meg Keszthelyen, a Balatoni Múzeum nagytermében tegnap. A kiállított hatvan olajfestmény és tusrajz augusztus 23-ig tekinthető meg.

Papír- és fémszobrok

Háromhetes művészeti tábor nyílt tegnap a tatabányai Szabadtéri Bányászati M[illegible]. A tábor *Varkoly László* szo[illegible] állítás[illegible]

„Azt hiszem, a legszebb út,
amit az ember megtehet:
hitétől-a hitéig, lelkétől-a lelkéig,
szivétől-a szivéig, szeretteitől-a szeretteiig,
térdepelve, alázattal,
hittel és gyönyörűséggel.

- Talán nincs is szebb keresztút."

(Marcali Kiss József)

Mély fájdalommal tudatjuk,hogy

MARCALI KISS JÓZSEF

festőművész

1999.július hó 8.napján,
életének 63.évében elhunyt.

Hamvait szerettei
örök nyugalomra helyezték.

Csodálatos Ember és Művész volt,
gondolatai,művei
velünk maradnak mindörökre.

Emlékezzünk Rá
békével és szeretettel.

Levélcim: 2030 Érd,Alsó u.54.

Napbaköltöző

Marcali Kiss József festő

MEGHÍVÓ

A keszthelyi Balatoni Múzeum
tisztelettel meghívja Önt

M. Kiss Katalin

KERAMIKUSMŰVÉSZ

és

Marcali Kiss József

FESTŐMŰVÉSZ

tárlatára

A kiállítást megnyitja:
1992. június 28-án, vasárnap 11 órakor

BAYER ILONA újságíró,
a Magyar Televízió szerkesztő-műsorvezetője

Vendégeinket énekével köszönti:

CSAVLEK ETELKA
Liszt-díjas operaénekesnő

Zongorán kíséri:

Garamvölgyiné Cserhalmi Mária
zenetanár

A JUNIOR VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT
és a
SZERENCSEJÁTÉK RT
támogatásával megrendezett kiállítás
megtekinthető 1992. augusztus 20-ig,
hétfő kivételével 8—18 óráig

olyan megoldás született, amely a színház egészét kezelte egyetlen jelként. Jelként, szimbólumként vagy önmagában teljes építészeti gondolatként, amely az adott környezettől függetlenül, egy általánosan érvényesnek tartott eszmét önt formába. A szimbólum lehet nemzeti (a Magyar Szentkorona mint az épületet beborító kupola), lehet kozmikus (az ég és föld közötti mitikus átmenetet jelképező zikkurat, vagy ugyanez kisegítő elemekkel, mint napkorong, délceg vitéz stb.), de lehet természeti is (virágszirmokként kinyíló tömegegyüttes), míg a színház mint jelenség szimbólumát két terv is a külső világtól való teljes, bár megoldásában különböző elzárkózásban vélte megtalálni.

Az egyetlen jelképre épülő gondolat kifejtésének nyilvánvaló nehézségei elkerülhetőnek tűntek több kisebb szimbolikus elem alkalmazásával. Az amúgy „hétköznapi" épületeken a tervező ízlésétől és tehetségétől függően jelennek meg hol naturális, hol absztrahált formában a színház emelkedett tartalmára utaló motívumok. Az egyik tervben a lefedés elemeként honfoglalás kori sátor szerepel, a homlokzati rács a jurta szerkezetére utal, míg a főbejárat székely kapu formájú, így utalva a nemzeti tartalomra; míg a másikban a zikkurat csak mint a zsinórpadlás tömegét képező részelem jelenik meg, kiegészülve a Nap és a Hold kozmikus szimbólumát tartó oszlopokkal. Színházi és nemzeti-történeti elemekből épül fel az a pályamű, melyben az eddigi nemzeti színházak homlokzatainak

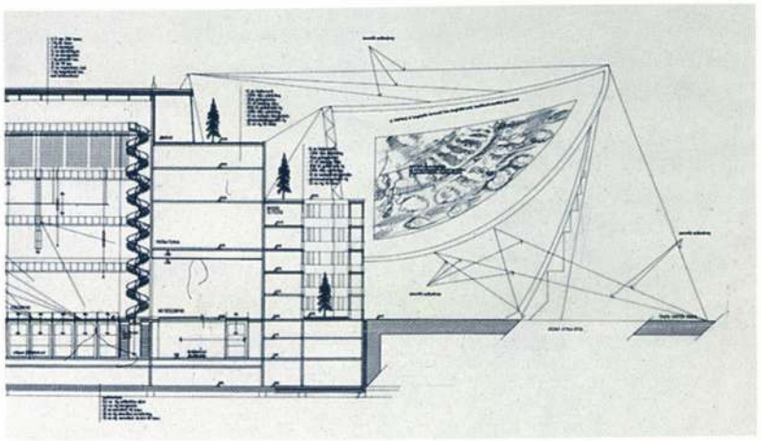

feltámasztása mellett a koronázási palást mint a millenniumi emlékmű félkaréjának megismétlése kap helyet az épületen. A színházi utalásoknak se szeri, se száma. Van rekonstruált és kulisszaként felépített egykori nemzeti színházi homlokzatrészlet, van óratorony, emlékoszlop, örökké lobogó láng, maszk és függöny, vannak a homlokzatba vésett nevek (több változatban és különböző megvilágításban), sőt Az ember tragédiája jelenetei fríz változatban, végül a színházhoz kötődő híres emberek szobrai az épületen és mellette.

Más oldalról közelítették meg az eszmeiség kifejezésének problémáját azok a pályázók, akik a színházban a monumentalitás vagy az állandóság szimbólumát látva, az ezek kifejezésére alkalmas hagyományos, szigorúan építészeti eszközökre támaszkodtak. Az építészettörténet klasszikus vonulatából választva lehetőségeik számosak voltak. Több terv épült fel

7. pályamű, főhomlokzat
Entry No 7, main facade
ÉPÍTÉSZ/ARCHITECTS: Ferencz Marcell, Ferencz István

66. pályamű, a hosszmetszet részlete, jobbra a koronázási palást megjelenítésével
Entry No 66, longitudinal section
ÉPÍTÉSZ/ARCHITECTS: Rajk László és munkatársai
MUNKATÁRS/ASSISTANTS: Csollány Andrásné, Lévay Jenő, Szűcs Júlia
SZAKÁGI TERVEZŐK/CONSULTANTS: Battai Tibor, Pintér Tibor, Bogár Péterné, dr. Karsai Elekné

tion planned for 2000. Turn of the millennium is a round number and as such, an inspiring term, free of political or cultural associations. Learning from the previous competitions — namely that the arguments around choosing location are time and money consuming — government this time decided siting of the National Theatre without professional brainstorming and nation-wide referendum. This can be appreciated as a sign of the seriousness of intention. Program indi-

cates the same: the hall accommodating 600 and the 5000 m2 floor area keeps the investment in reasonable dimensions. It can't be taken for granted, that public opinion — after more than ten years of economic stagnation and deteriorating living conditions — regards establishing the National Theatre being top priority. But if in our overmuch utilitarian era, getting away from the pressures of economic exigencies, they still would invest in the luxury of culture, that should be a heart-warming experience for the public — which in turn can validate expense-income calculations of the government.

The 1996 design tender identified the site as being a vacant bloc between Erzsébet place and Károly boulevard. Erzsébet place represents a prime location that, according to the law of balance, requires a low-keyed architectural solution: the reputation of the building will be expressed by the location itself. Besides, the existing urban structure cannot adopt just anything.

The National Theatre is not merely a public building, not simply a theatre, but it is the theatre of the nation, therefore a symbol, a monument in a way - this is one possible approach which, as a matter of fact invokes such questions as for instance: what makes it Hungarian, what makes it national, anyway, how many and what sort of attributes are needed to be felt and grasped. The other extreme approach deems the job as a matter of solving an urban development, an urban composition task by filling an empty lot, where the function of the building is almost a side issue. The invitation for the competitive designs, its „General principles, urban development aspects" chapter indicates rather the importance of the latter, while, naturally neither the ideological significance is forgotten. „The National Theatre is a distinguished institution of the Hungarian culture, more than a modern drama theatre, because it is the symbol of Hungarian language and literature, the workshop of Hungarian drama." The call requires reason and moderation from the building beside the ceremonial appearance and, of course, fulfilment of urban development, functional and theatre-technical requirements.

There is no knowing, to what measure did participants observe programmatic guidance of the invitation, to what extent did they try to fathom the expectations of the jury when reading the lines of the call, or independently from the program they gave shape to their long-time matured mental picture. On the other hand we can review the solutions, the various diverse approaches reflected

geometriai alapformákból, archetipikus tömegekből: teljes elemsor (oszlop, lépcső, gömbkupola, ház, híd, torony), két-három elem (gyakran a három részfunkciónak — közönség, színháztér és kiszolgálás — megfeleltetett) együttese, vagy egyetlen uralkodó elem (pl. ellipszis) határozta meg az épület összképét. A kortalanság, időtlenség kifejezésének másik lehetőségét a zárt tömbként kezelt, üvegsávokkal vagy oszlopsorokkal megbontott, vagy azzal teljesen körülvett épületek jelentették.

Az új Nemzeti Színház tervezését sok pályázó elsősorban úgy fogta fel, mint a városszerkezetbe való illeszkedés szakszerű megoldásának problémáját. A különböző szerkezetű városrészek, megtörő, illetve befejezetlen várostengelyek találkozásánál és különböző funkciójú, stílusú és magasságú épületek környezetében elhelyezkedő tömb beépítésével számos, olykor egymásnak ellentmondó követelményt kellett volna teljesíteni. A pályázók hol szigorúan figyelembe véve a kiírás intencióit, hol saját megítélésük szerint rangsorolva vagy elvetve azokat, a megoldáshoz végül többnyire a szokásos építészeti-városépítészeti elemeket használták fel a tengelyek kijelölésére, a térfalak érzékeltetésére vagy a léptékváltásra. Részletes városszerkezeti elemzés a „helyzet súlyossága" ellenére nem sok készült. Bár csak a műleírásokból olvasható ki, s önmagában nem értékeli a tervet, meglepő azoknak a pályamunkáknak a viszonylag nagy száma, amelyeknek a szerzői nem tartották fontosnak, hogy tervükhöz magyarázatot fűzzenek.

S ez át is vezet a következő kérdéshez, hiszen a tervekben tükröződő és a műleírásokban megfogalmazódó elképzelések a feladatra, az új Nemzeti Színház épületére adott választ csak egy nézőpontból, a pályázók szemszögéből mutatják. Az eredményt — most már tényleg csak a ter-

Folytatás a 46. oldalon

Marcell Jean élete

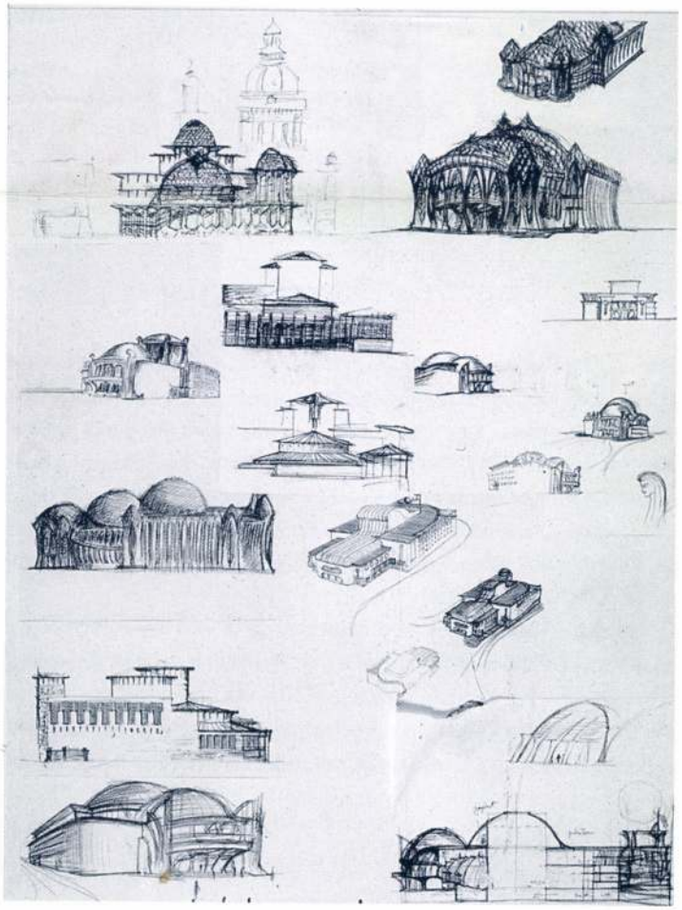

68. pályamű, vázlatok
Entry No 68, sketches
ÉPÍTÉSZ/ARCHITECT: Helyes Gábor
MUNKATÁRS/ASSISTANT: Szekér László
SZAKÁGI TERVEZŐK/CONSULTANTS: Armuth Miklós, Bokor András, Iváncsik Tamás, Hanczár Zsoltné

SYMBOLS AND TRANSPARENCIES

in them, and finally this is the really exciting question: what are the apperceptions of the architects about the National Theatre, about the building up of an eminent downtown bloc, here and now, in Hungary 1997. This is a rare opportunity for sampling: 72 designs to the same theme, to the same site, from workshops of architects'of the most diverse age. Studying the drawings and attached specifications one can discern three overriding principles directing these plans: expressing the theatre-purport, intention to fit into the city's fabric and satisfying the requirements of the theatre's working.

As the competition shows, the Hungarian architects command numerous tools and inspirations to express the essence of the National Theatre. Although the program expressly warned against statuesque shaping of the building, several solutions handled the whole of the theatre as one particular symbol. As one symbol or a self sufficient architectural thought that independently from the given environment moulds a universally recognised idea. The symbol can be national (the Hungarian Holy Crown as a dome covering the building), may be cosmic (a zikkurat representing the mythic transition between Earth and Heaven, or the same with accessory elements like sun-disk, valiant knight etc.), may also be natural (flower petal-like opening mass-aggregate), while two designs felt that symbol of the theatre as a spectacle can be found in their complete — although different — seclusion of the outside world.

The apparent difficulties of explicating the thought, built on a solitary symbol, seemed to be avoidable by applying several minor symbolic elements. On the otherwise „informal" building, motifs, suggesting the exalted substance of the theatre appear, now in natural form, then in abstract form, depending on the talent and taste of the architect. In one of the designs part of the roof appears as a tent, dating back to the age of the Hungarian conquest, the railing on the frontage alludes to the structure of a yurta, while the main entrance resembles a Székely gate, thus referring to the national purport; while in another the zikkurat appears only as part of the rigging-loft body, supplemented by columns carrying the cosmic symbols of the sun and the moon. The competitive design, where beside the resurrection of the facades of the former National Theatres, the coronation dalmatic has a place on the building as the repetition of the half foil of the millennial monument, is composed of national-historical elements. There are countless theatrical references. We can find reconstructed facade details of old National Theatres, rebuilt in a stagey form, clock tower, memorial column, neverdying flame, mask and curtain, there are names carved into the facade (in several variations and various illuminations), moreover scenes from „The tragedy of Man" in a frieze variety, finally statues of celebrated persons associated with the theatrical world, on and beside the building.

Some participants approached the poser of expressing the perception from another angle. Those, who saw the symbol of monumentality and permanence in the theatre used traditional, strictly architectural means, suitable to express these ideals. They had numerous opportunities to choose from the classic trend of the history of architecture. Several designs were built up from basic geometric forms, archetypal masses: entire component line (column, stairs, global dome, house,

Continued on page 46

Marczali Henrik, történetíró 1856– (1.) Folytatás
Jávor Ottó: Trefortjukai „Minta". Az Elte Ságvári Endre
gyakorlóiskola története. teka.

Nem véletlenül írta Marczali Henrik Kármán Mórról: „Atyám után ő volt az első... az akinek atyám után a legtöbbet köszönök." Ez a szellem élt és él az iskola új, azaz a mai, 1887-ben emelt épületében. A számos gond ellenére (az ötvenes években még kályhákkal fűtöttek, az órán egy-egy egér is megjelent) a gyakorlóiskola változatlanul az egész magyar szellemi élet egyik bázisa.

A volt és a jelenlegi diákjai szeretik iskolájukat, a tanárjelöltek hálásak vezetőtanáraiknak, hiszen arra nevelték őket, hogy miként: „A matematikában nem is annyira a problémák kitűzése a fontos, mint inkább azok meglátása", az élet minden területén: „A célok meglátása már egy lépést jelent a megoldás felé." Ennek ellenére szomorúan olvashatjuk az évkönyvben, hogy a tanárjelölt hallgatók jelentős része nem tartja vonzónak a tanári pályát. Messze vezetne az ok keresése. Úgy gondolom, ez a jelenség általános, de az okát ne az iskolában, főleg ne *ebben* az iskolában keressük.

JÁVOR OTTÓ

Budapest folyóirat,
1988., 10., 46-ald.

a második emelettől fölfelé a részvénytársaság tulajdonában van. Ezek a helyiségek nem újak az IPARTERV számára, hiszen 43 esztendeje vannak itt irodáink. Mindamellett továbbra is bérel a részvénytársaság a Deák Ferenc utca 10. sz. alatt álló, volt székházban két szinten 600 m^2-t. Tehát a súlypont változott a korábbi elrendezéshez képest, mert a „főiroda" a maga 1100 m^2-ével a Türr István utcai épület lett.

És a szervezeti változások?

Három irodai szervezetet hoztunk létre, ezeken belül önelszámoló, önkéntesen társult csoportok vannak. Az építész irodát **Schulteisz Imre,** a statikust **V. Rozváczy Judit,** a technológiait **Soproni György** vezeti, ők egyben az igazgató helyettesei is. Természetesen az egyes irodák személyi összetétele is az új helyzetnek megfelelően alakult ki. Itt mindenki a saját tőkéjét vitte be, amelynek megtérülése saját teljesítményének függvénye.

Az átalakulás során egy kicsit megfiatalodott az IPARTERV személyi összetétele, mert a kiválasztásnál — természetesen egyéb szempontok mérlegelése mellett — a fiatalabbak mellett döntöttünk. Ez azonban semmi esetre sem jelenti az „öregekkel", korábbi munkatársainkkal való szakítást. Például szolgáljon, hogy a felügyelő bizottság tagja többek között **Szendrői Jenő** és bejár dolgozni **Bőjthe Tamás, Bajnay László, Földesi Lajos, Galyas László, Egyedi András.**

Más módon is tartja a kapcsolatot az IPARTERV egykori munktársaival. 1991. november 1-jén például a korábbi igazgatókkal, **dr. Szendrői Jenő**vel, **Takács Gyulá**val, **Fülöp Imré**vel, **Szittya Béla**val találkoztunk. **Lux László** külföldi tartózkodása miatt csak meleg hangú levéllel tudott csatlakozni a többiekhez. Találkoztunk már a nyugdíjasainkkal is és találkozót tervezünk azokkal az idősebb kollégákkal is, akik korábban meghatározó szerepet töltöttek be az IPARTERV életében.

Itt említem meg, hogy az IPARTERV Részvénytársaság az IPARTERV Vállalat jogutódja, és ezt a folytonosságot mi a személyekkel való kapcsolattartással is kifejezésre kívánjuk juttatni.

A folytonosság kifejezést használta: Hogyan értelmezhető ez az IPARTERV tevékenységi köre szempontjából?

Nyilvánvaló, hogy az IPARTERV tevékenységi köre a jövőben a reális piaci viszonyok, az építkezések tervezési igényeinek függvényében alakul. Az ipari épülettervezés már eddig sem volt kizárólagos a tevékenységünkben és a jövőben még kevésbé lesz az. Az IPARTERV, amint azt az elnevezése is mutatja, **épülettervező** részvénytársaság, következésképpen az épülettervezési feladatok széles skálájának elvégzésére vállalkozik. Ide kívánkozik annak megemlítése, hogy teljesítményünk jó része — 1991-ben 40%-a, 1992-ben várhatóan 20–25%-a — külföldi megrendelést elégít ki, amelyet a megrendelők rendben ki is fizetnek...

A most folyamatban levő munkáink sorában érdemes megemlíteni a Paksi Atomerőművel és a budapesti Honvéd-kórházzal kapcsolatos állandó tevékenységünk mellett egy budapesti német tudományos kollégium céljait szolgáló műemléki épület átalakításának tervezését (építész: Wágner Péter), a Király utca–Rumbach Sebestyén utca sarkán már épülő, bérelhető irodaház tervezését (építész: Benczur László, valamint a Váci úton a Fővárosi Elektromos Művek Karbantartó Műhelyházának tervezését (építész: Janáky István).

Nem titkoljuk azonban azt sem, hogy az átalakulási folyamat természetesen a teljesítmény mennyiségének bizonyos mérvű csökkenésében is éreztette hatását. Remélhetően ezen most már túljutottunk és figyelmünket teljes egészében az alkotó munkára és tevékenységünk fejlesztésére fordíthatjuk. Elsősorban a tevékenység technikai fejlesztésére gondolunk. Az első lépéseket már megtettük, a továbbiaknál pedig számítunk a társaság külföldi részvényeseinek szakmai felkészültségére és egyéb irányú közreműködésére.

A megváltozott körülményekhez igazodva tehát új életet kezd az IPARTERV Részvénytársaság.

KÖZTI RT — SZERZŐI JOGVÉDŐ HIVATAL IRODA- ÉS PARKOLÓHÁZA, VALAMINT AZ IPARI ÉS KERESKEDELMI MINISZTÉRIUM PARKOLÓHÁZA

Építészek:	Marosi Miklós és Farkas Dániel
Belsőépítész:	Szenes István
Statikusok:	Szajka László és Hegyi Béla
Gépészek:	Eperjessy András és Turczer Tibor
Elektromos tervező:	Darvas Iván
Közműtervezők:	Poroszlay József és Gyöngyössi Attila

Az új székház építtetői az évtizedeken át használt, megszokott belvárosi épületük feladására kényszerültek, az építkezésre a létfenntartás kényszere vitte rá mindkét intézményt. Megpróbálunk előnyt kovácsolni e problémából, s rövid, átmeneti elhelyezkedést követően végre saját tulajdonú, a saját funkciónkra és tevékenységünkre tervezett épületbe költözni, mely rugalmasan igazodhat üzleti tevékenységünkhöz, szakmai, ergonómiai érdekünkhöz.

Sok lemondást követelt ez a lépés; a régi épület elhagyását illetően rengeteg nosztalgia, a „belvárosi úri szabóság" még ma is élő fikciója; az átmeneti tartózkodás céljait szolgáló, nem kifejezetten tervezőirodai elhelyezkedés stb.; mind-mind egy gyönyörű **Radnóti Miklós** verset juttatott megannyiszor eszünkbe:

„A RÉGI HÁZRA

a nap sután süt és játszi kis angyalkák pucér köldökkel
szórakoznak a szélfogamarta vén ház falán...
lomha, nagy színes legyek között őrült táncot járnak a
sugarak egy kintfejlejtett virágcserép fölött...
és ha egy sarokból a szél nyomán felszáll a por,
a nap az ódon emlékek között szemtelen kotor...
a cserép, szélfogamarta fal, pad nyomán újra és újra
— talán az angyalkák száján új mese fakad
és rezgőn sír végig a házon az unalom és pókhálót fon
keresztbe a régmosott, poros ablakokon..."

Ugyanakkor vállaltuk, mert vállalnunk kellett ezt a megoldást annak reményében, hogy hasonló lépésre csak önszántunkból, ma még nem látható „kényszer" vihet csak rá mégegyszer bennünket. Reméljük nem ebben a reményteli század-ezredfordulóig terjedő időszakban.

Dr. Jaklics Ervin

*

A tervezési terület helye: Budapest I., Mészáros utca 15–17., Győző utca 1–3. és a Pálya utca 2–6. számú ingatlan. A vonatkozó részletes rendezési terv a Mészáros utca jelenlegi görbülete helyett laposabb ívű útvonalvezetést, s ezáltal a telek beépíthetőségének jelentős korlátozását írta elő számunkra.

A tervezett beépítési vonal tiszteletben tartja az RRT szabta szabályozást, ugyanakkor a forgalom-technikai igényekből származó ívvonalat az épület funkciójából és belső szerkesztési törvényeiből eredő módon feloldja, így mód nyílik arra, hogy a Mészáros utca magastetős, vakolatarchitektúrás homlokzati sorát korrekt tömeg- és anyagváltással átvezesse az RRT által előírt párkánymagasságra és szintszámra.

A Győző és Pálya utcai sarok „lepuhítását" a benapozási szerkesztés, valamint forgalomtechnikai megfontolások indokolják, a sarokházszerű kiképzés megpróbál visszaköszönni az átellenes épület megjelenésének.

A Pálya utca menti épületszárny kéregkváder elemekből képzett, festett, konstruktivista, nagy üvegfelületeket tartalmazó homlokzata arányrendszerével, nyílásritmusával átmenetet képez a meglevő beépítések homlokzatképzése, valamint az ívfelületen alkalmazott strukturális tükörüveg felület homogenitása között. Falüveg plasztikája, rejtett rizalitképzése reagálni kíván környezetének változatos beépítésére, ugyanakkor diszkrét hangsúlyokkal él.

A passage kijelöléseként alkalmazott „hightech" kapumotívum az utca markáns, embléma értékű eleme kíván lenni.

A Mészáros utca csatlakozó szakasza jellegzetesen zártsorú beépítésű, a záróelemeként kialakított „fragmentum" diagonális alaprajz- és homlokzatképzésével fontos kompozíciós elem.

A KÖZTI Rt. személybejáratát a Pálya utca felől, az SZJH megközelítését a Mészáros utca felől biztosítjuk. A parkolóház ki-bejárata a Pálya utcáról került megoldásra, elválasztott, egyirányúsított forgalomvezetéssel.

Az épület alaprajzi szervezésében alapvetően két egységre tagolható:

— a KÖZTI Rt. a Pálya utca mentén
— a Szerzői Jogvédő Hivatal a Mészáros utca vonalában helyezkedik el.

Az elválasztó belső udvar két végén az önálló vertikális közlekedést és szaniter egységeket magábafoglaló blokkok találhatók.

Az épület pinceszintjein félszint-eltolódásos elrendezésben, három és fél szinten, 131 parkolóhelyet alakítottunk ki.

A földszinten és magasföldszinten az egyes intézmények bejárati terei, bérbe adható üzlethelyiségek, a passage foglalnak helyet, míg a tetőszinten a szellőző és klímagépházakat helyeztük el. Az általános emeleti

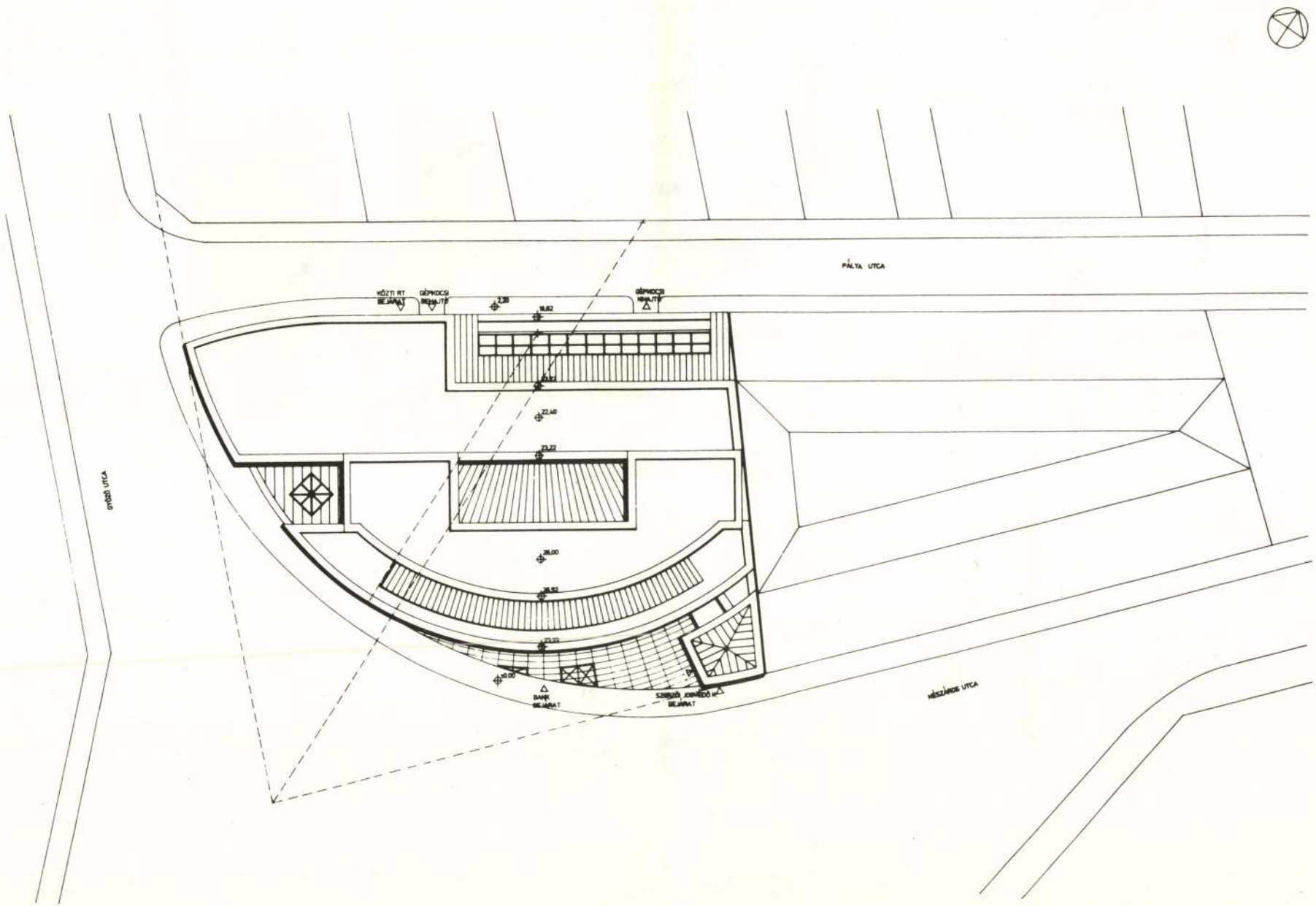

Helyszínrajz

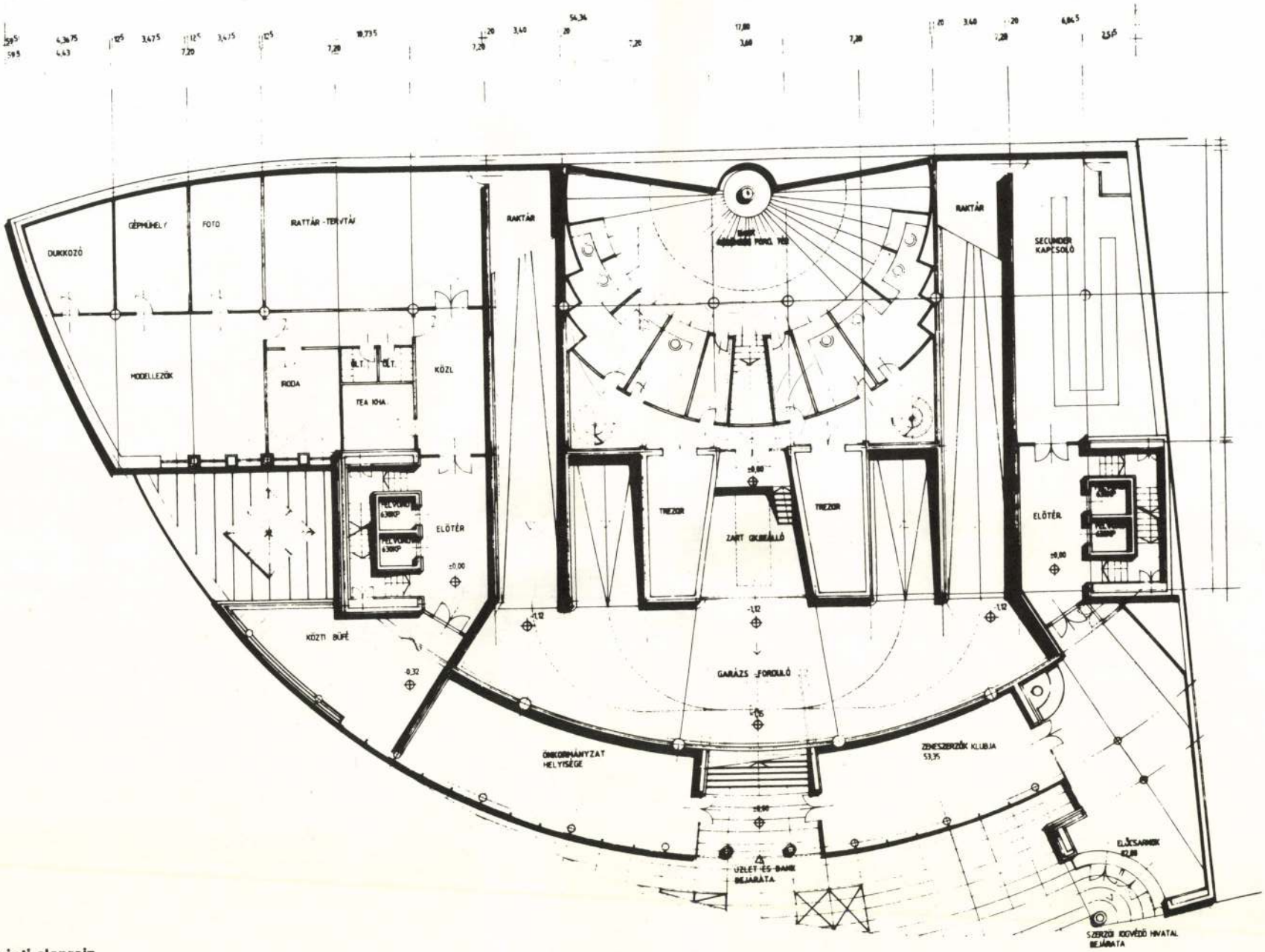

Földszinti alaprajz

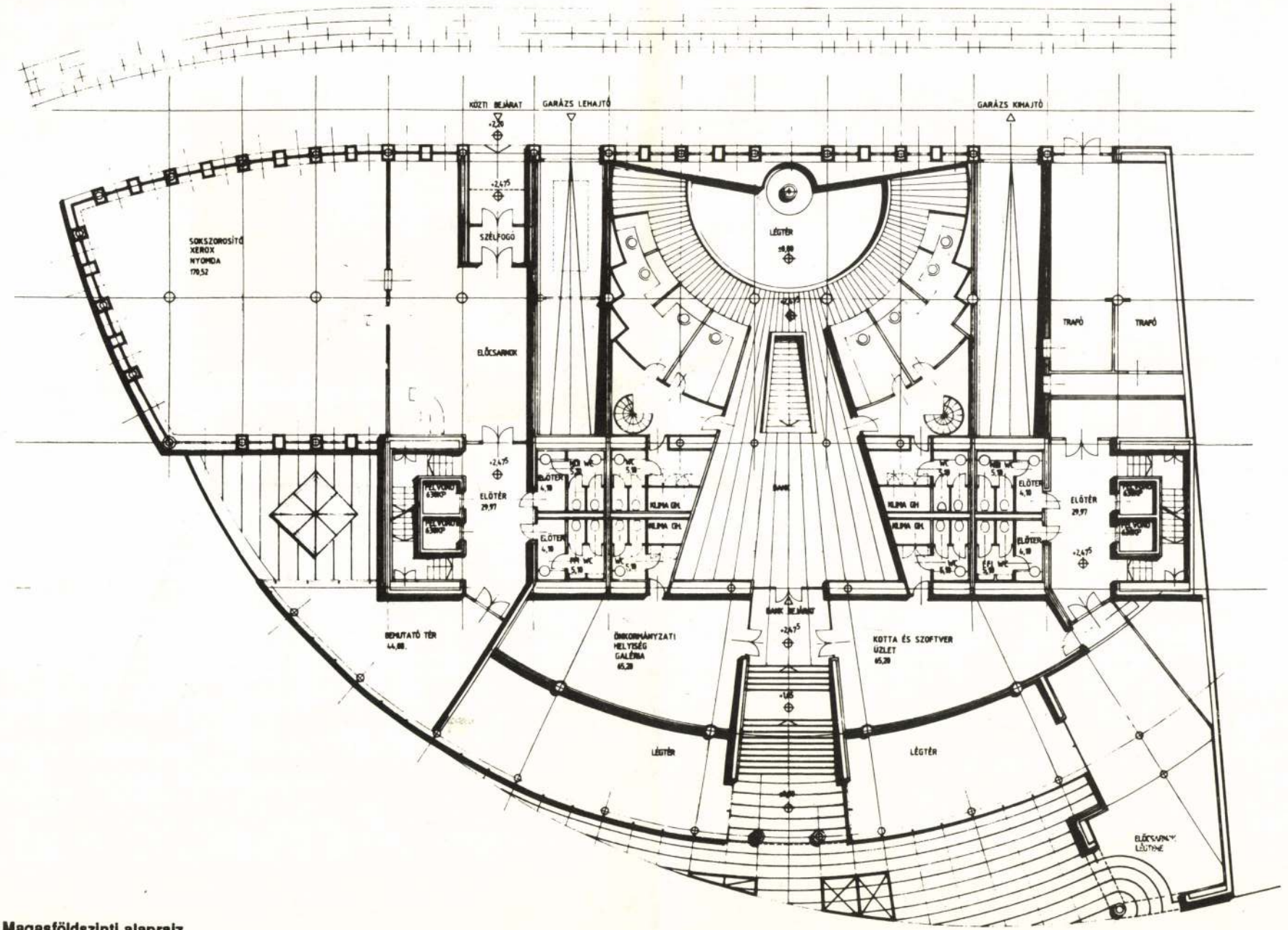

Magasföldszinti alaprajz

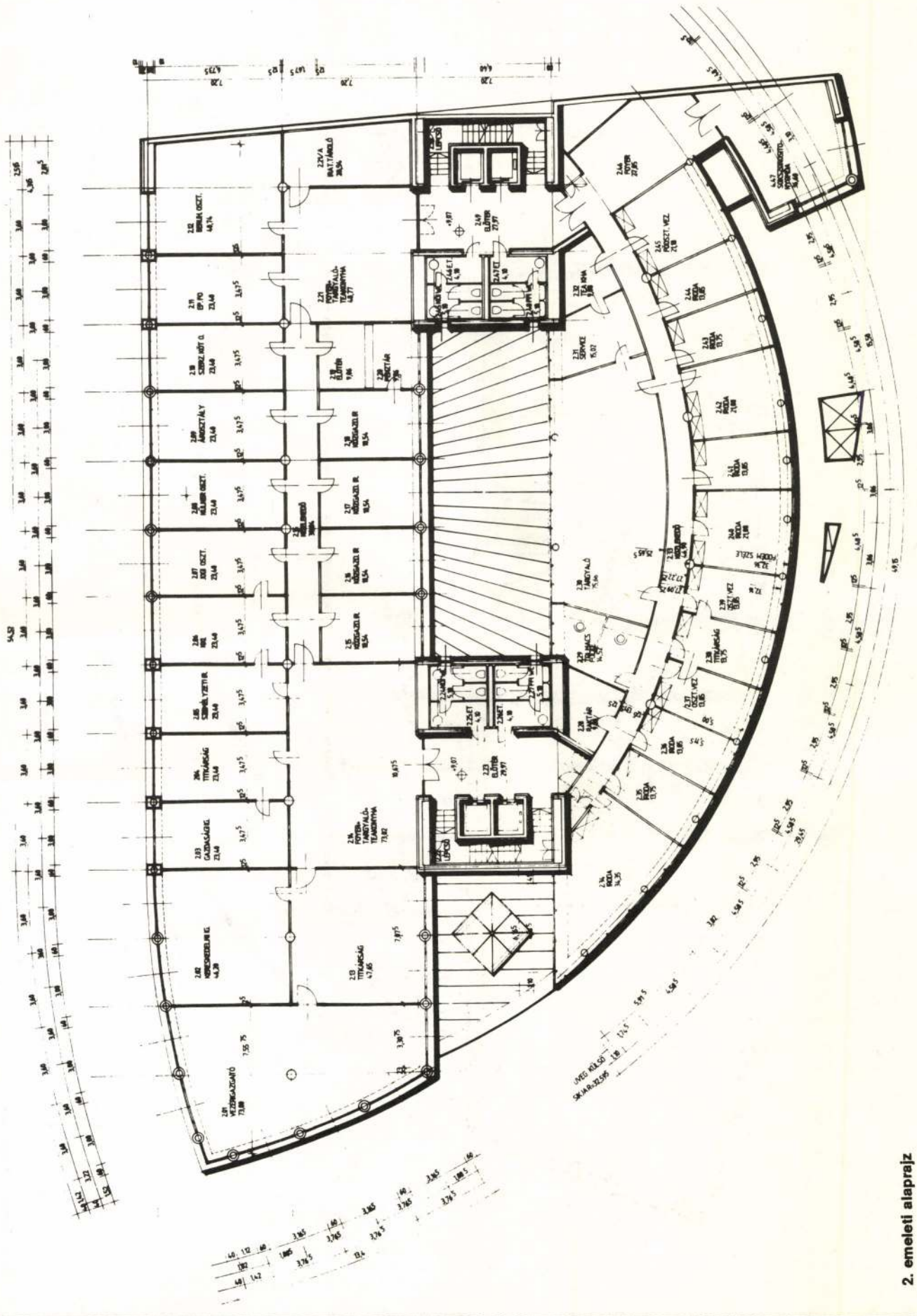

2. emeleti alaprajz

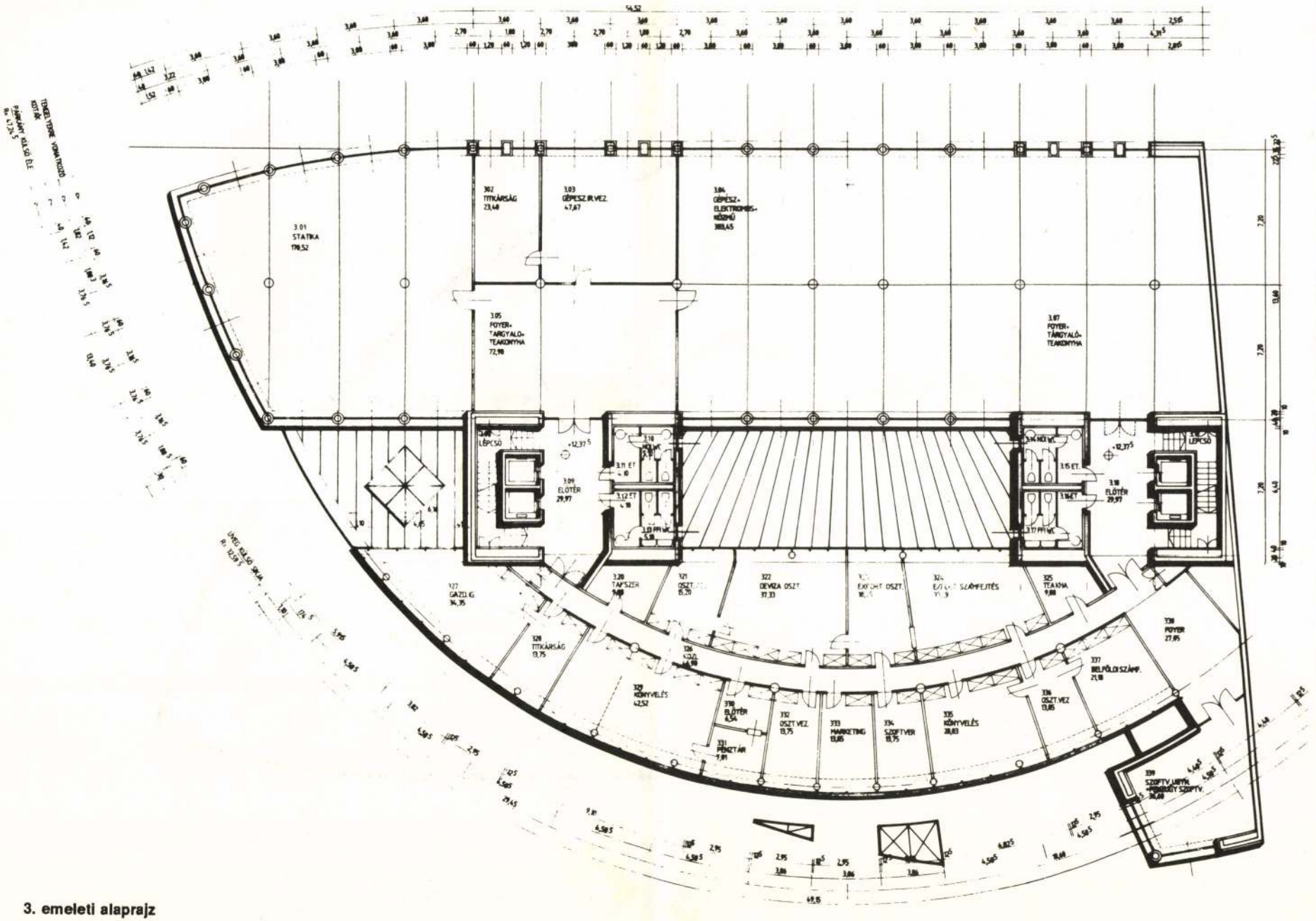

3. emeleti alaprajz

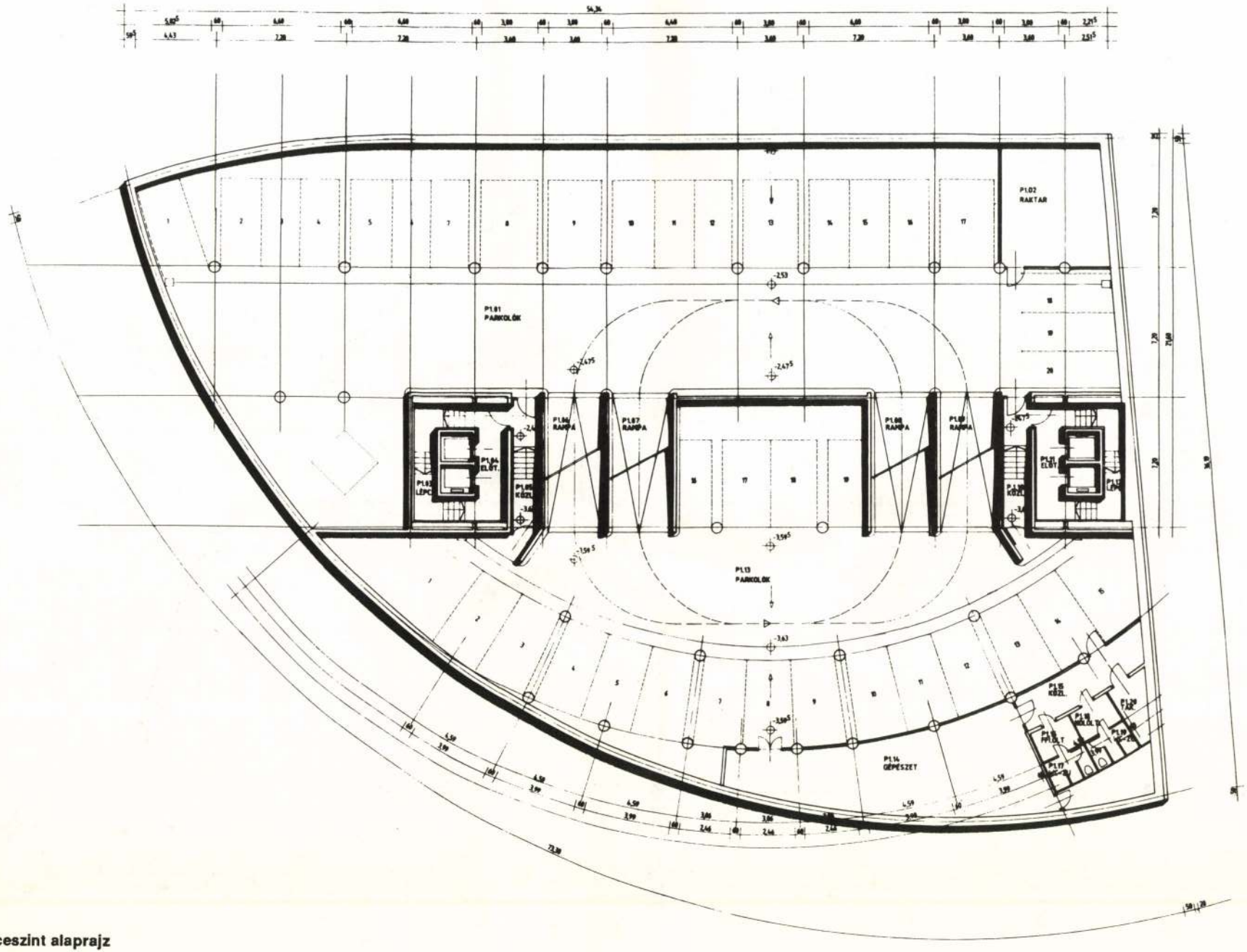

Pinceszint alaprajz

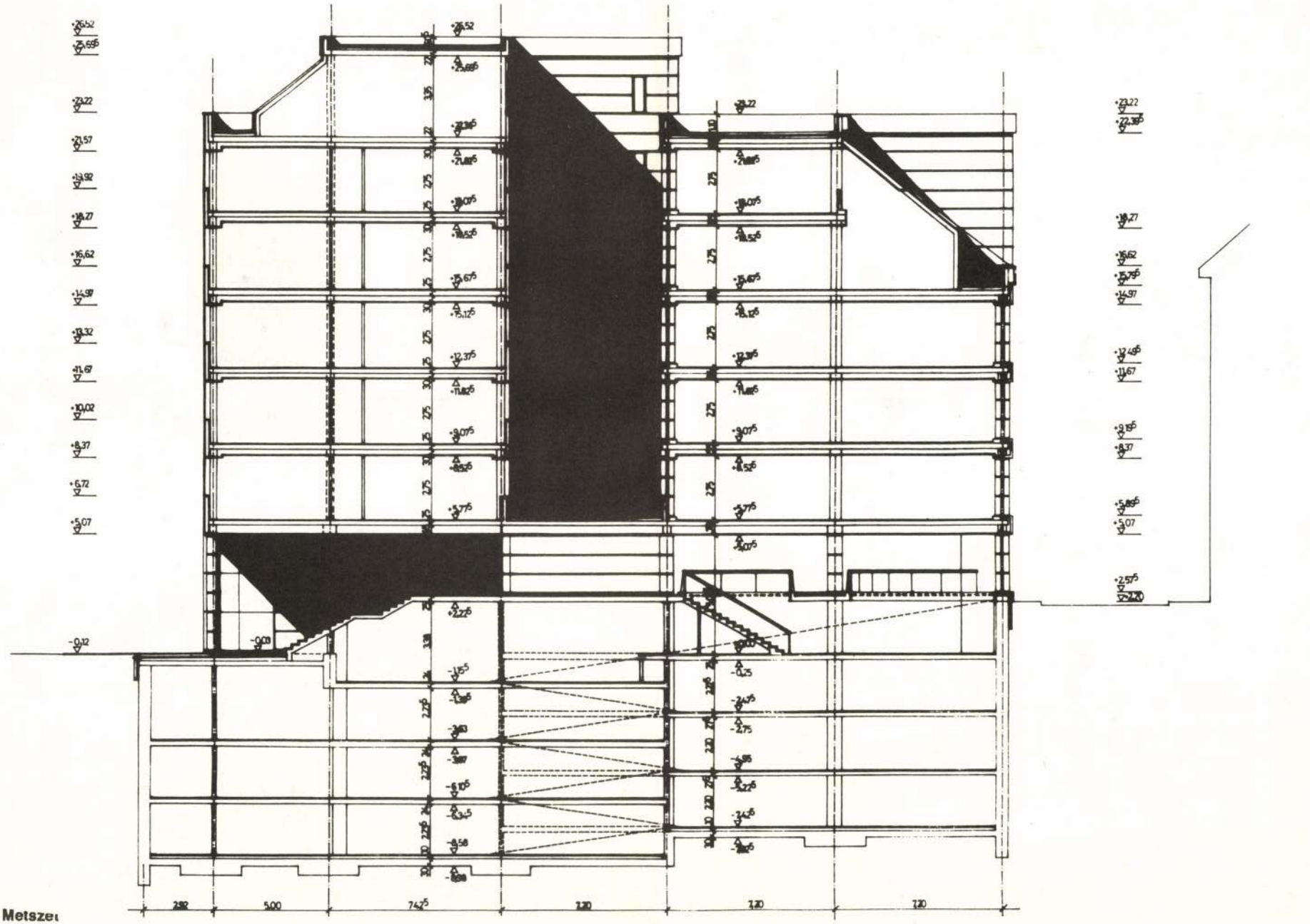

Metszet

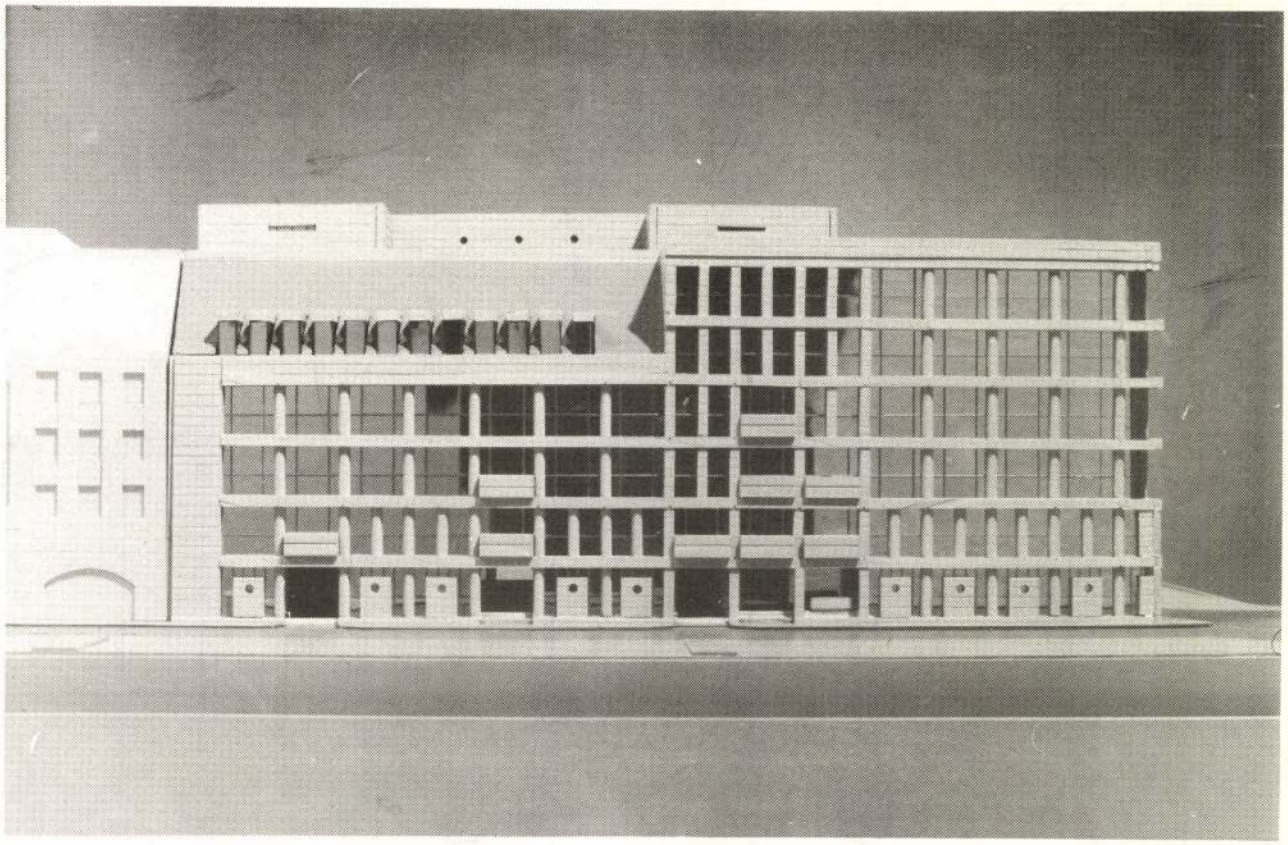

Pálya utcai homlokzat

Mészáros u. — Győző utcai sarok homlokzata

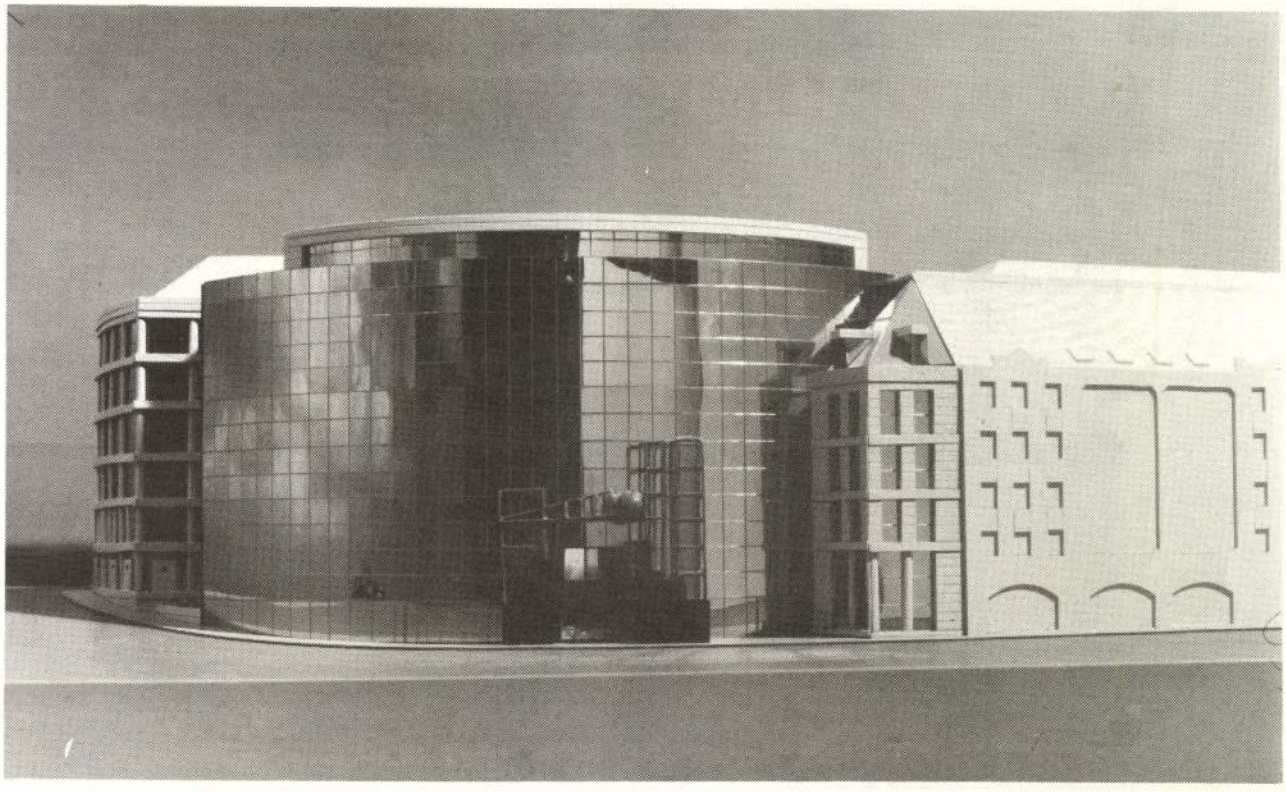

szintek mindkét intézmény számára cellás, egyterű, illetve cabinetrendszerű irodaegységek kialakítását is lehetővé teszik.

A tervezett terjedelmi adatok:

— telekterület: 1746 m^2,
— beépített földszinti alapterület: 1598,78 m^2,
— összes nettó terület: 14 121,30 m^2,
— összes bruttó terület 15994,21 m^2,
— összes kubatura: 48 289,19 m^3.

Marosi Miklós

MEGBÍZHATÓ SZIGETELÉS - MEGBÍZHATÓ ANYAGGAL!

A

KEMIKÁL

Építőanyagipari Vállalat 1991. évben új típusú szigetelőlemezek gyártását kezdte meg. Az új típusú lemez nem csak és nem főként magasabb költséget jelent, hanem egy magasabb műszaki színvonalat, költséggel arányos megbízhatóságot és élettartamot.
Új, modifikáló szerekkel készült lemezeinket a megkülönböztetés céljából új nevek alatt forgalmazzuk:

AKVADECK
AKVATOP
AKVAPLAN

Néhány előny, mely az új lemezek használatát indokolja:

— magasabb hőállóság,
— jobb hideg-hajlíthatóság,
— magasabb szakadási nyúlás,
— lassúbb öregedés,
— lényegesen magasabb élettartam (szavatosság),
— alacsonyabb rétegszám.

Szaktanácsadás és gyártmányismertetők
a KEMIKÁL Kereskedelempolitikai Irodáján, telefon: 142-8969,
valamint a gyártóműnél:
Budapesti Fedéllemezgyár
1201 Budapest, Helsinki út 63., telefon: 147-8935

Horváth Z. Kálmánné

Az állami tervezővállalatok műszaki dokumentumainak megőrzése

Az 1948-as államosítás során Magyarországon a fővárosban és vidéken állami tervezőszervezetek alakultak. Ezek készítették — az elmúlt 43 év alatt — az országban épült létesítmények műszaki tervdokumentációinak döntő többségét.

A volt Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium és a jelenleg működő Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium építésszakmai felelősségi körébe tartozó, mintegy hatvan, részben minisztériumi, részben tanácsi alapítású tervezővállalat privatizálás előtt áll.

Az állami vállalatoknál nagy értékű információ halmozódott fel, melyet

— a tervezett, illetve megépült létesítmények tervdokumentációi,
— a szakvélemények, a tervpályázatok, a típus- és rendszertervek,
— a szakkönyvek, folyóiratok és műszaki adatok tára,
— a szabványok, a műszaki előírások és a műszaki tervezési segédletek reprezentálnak.

Ez az információhalmaz feltétlenül megőrzendő, mert a tervdokumentációk és szakvélemények az építmények fenntartása, rekonstrukciója, átalakítása, vagy bővítése során nélkülözhetetlen adatokkal rendelkeznek. A szakkönyvek, a folyóiratok, az adattárak, a szabványok, a műszaki előírások és a tervezési segédletek a folyamatos tervezéshez szükségesek, ha pedig elavultak, akkor az új előírások alapjául szolgálhatnak és kortörténeti értéket képviselhetnek.

Az országban a több ezer m^3-re felgyülemlett műszaki dokumentációk tárolása és gondozása súlyos költséget jelent a tervező szervezeteknek.

Egy tervezőiroda sorsa a jövőben a következőképpen alakulhat:

1. megmarad állami vállalatnak és eredeti profilját is megtartja,
2. privatizálódik és továbbra is eredeti tevékenységét folytatja,
3. privatizálódik és profilt vált,
4. a privatizálás előtt vagy után jogutód nélkül megszűnik.

Az 1. esetben megtartja és üzemelteti a dokumentumtárát, hacsak egy olcsóbb megoldást nem kínál egy központi elhelyezés.

A 2. esetben létszáma az eredetinek töredékére csökken, az új kis szervezet képtelen a jogelőd hatalmas dokumentumtárát fenntartani, ezért legalábbis részben, egy központi terv- és irattárban kívánja elhelyezni a dokumentációit.

A 3. és 4. esetben csak egy központi műszaki dokumentumtári elhelyezés jöhet számításba, mert a levéltárak zsúfoltak és képtelenek a megszűnő vállalatok terv- és iratanyag tömegét fogadni.

Amennyiben sürgősen nem teremtjük meg a műszaki dokumentumok központi elhelyezésének lehetőségét, azok nagy része az enyészet martalékává válhat.

Fel kell tehát állítani Budapesten, Debrecenben, Győrben, Miskolcon, Pécsett és Szegeden egy-egy központi műszaki dokumentumtárat.

Arra a kérdésre, hogy mekkora terekben helyezhetők el a megőrzendő dokumentumok, egy felmérés és selejtezési meggondolások adnak választ. 54 tervezővállalat tárolási adatainak összesítéséből adódik, hogy 13 000 m^3 műszaki dokumentációt és 2 000 m^3 könyvet és folyóiratot őriznek ma a tervező szervezetek. Mindezek fenntartása 81 000 000 Ft/év költség.

Egy szakszerű selejtezés után feltehetően 7 000 m^3-re tehető az okvetlenül megőrzendő dokumentumok mennyisége. 5 000 m^3-t Budapesten, 2 000 m^3-t a régióközpontokban kellene elhelyezni oly módon, hogy a szerzői jog védelme mellett, az anyagok minden érdeklődő számára hozzáférhetőek legyenek.

Budapesten 8 000 m^2, régióközpontonként 800–800 m^2, összesen 12000 m^2 területen kialakíthatók az elképzelt dokumentumtárak, kisebb mértékben iroda-, nagyobb mértékben raktározásra alkalmas helyiségekből. Az irodákban helyezhető el a könyvtár, a másoló- és archiválóberendezés, valamint itt bonyolódna le az ügyfélforgalom is. (A számítógépes archiválási móddal tárolóterületet lehet megtakarítani, a feldolgozás azonban meglehetősen lassú, 16 000 m^2/év/gépsor).

A raktárhelyiségekben tárolnák a terveket, a szakvéleményeket és az adattárakat, számítógéppel nyilvántartott rendszerben. A szükséges helyiségeket vidéken könnyebb, a fővárosban nehezebb biztosítani.

A tervezők munkahelyét a régióközpontokban továbbra (a privatizálás után) is a volt állami tervezővállalatok helyiségeinek egy része képezi. Ugyanitt helyezhetők el többségükben a központi dokumentumtárak is, a jelenlegi könyv- és tervtárak bővítésével, racionálisabb és korszerűbb berendezésével.

Budapesten nem ilyen egyszerű a helyzet. A tervezőirodák helyiségeit általában elhagyják a privát szervezetek, részben azért mert kisebb, vagy a központtól távolabb eső, olcsóbb ingatlanba költöznek. A tervezővállalatok székházaiban nem mindig volt elegendő hely, ezért sokszor négy, öt raktárhelyiséget béreltek a város különböző pontjain tervtárolás céljára.

rendezvénye az Európában alkalmazott legkorábbi grafikai technikát, a fametszést mutatja be a 15. századi kezdetektől az 1970-es évekig. A legtöbb kiállított lap a fametszet virágkorából, a 16. századból származik. A következő két évszázadot, amikor e technika jelentéktelenné vált, csupán kevés mű képviseli. A tárlaton kirajzolódik a fametszés 19. századi újjáéledése, amely a 20. században újabb remekművek születéséhez vezetett.

A kiállítás katalógusa végigvezet a fametszetek történetén, amely egészen a 14. századig nyúlik vissza. Részletesen bemutatja a 16. századi német, és itáliai fametszet-technika legkiválóbb alkotásait, a 16-17. századfametsző tevékenységét a Németalföldön, az itáliai fametszeteket a 17-18. században és a német és angol fametszeteket a 19. században. A 19. századi francia és a 20. századi fametszetek és linómetszetek legnagyobbjainak tárgyalásával zárul a kötet.

Corneille visszatér

Szerk.: Tóth Ferenc. **Kiad.:** Szépművészeti Múzeum, Bp., 2002. 79 p. ill.

2002 májusától szeptemberig láthatta a közönség a Szépművészeti Múzeumban Corneille holland festőművész kiállítását. A művész a második világháború utáni időszak egyik legjelentősebb művészeti csoportja, a Cobra egyik alapítója, és ettől kezdve Hollandia egyik reprezentatív művész egyénisége, aktív pályáját Magyarországon kezdte. A tények ismeretén túl a legutóbbi időkig szinte teljes homály fedte Corneille és a budapesti Európai Iskola találkozásának részleteit és tényleges eredményeit. Mindez csak a közelmúltban vált megismerhetővé, miután a magyar és a nemzetközi művészeti életet is meglepte a művek nagy számának a felbukkanása.

A budapesti kiállítás az amstelveeni Cobra Múzeummal és a Stichting Europeerrel közös szervezésben jött létre. A kiállításhoz kapcsolódó katalógusban Küssel, Claudia Corneille „magyarországi kalandjáról" így ír: „Corneille fejlődésében Magyarország jelenti az alapot." Az itt talált motívumokon, a magyar művészektől ihletet nyerve, Budapest kulturális dinamikájának hatására, Szentendre és a természet bűvöletében építkezik tovább, s fejleszti ki önálló művészi kifejezésmódját. Stokvis, W. írásában bemutatja életét, munkásságának főbb állomásait, melyet jól egészítenek ki a legjelentősebb képeiről készült fotók.

Postai és Távközlési Múzeumi Alapítvány Évkönyve 2001

Szerk.: Kovács Gergelyné és Bartók Ibolya. **Kiad:** Postai és Távközlési Múzeumi Alapítvány, Bp., 2002. 231 p. ill.

Az évkönyv első részében a Postamúzeum egyenruha- és textilgyűjteményének ismertetésével végéhez közeledik az a sorozat, mellyel az alapítványhoz tartozó múzeumok tárgyi gyűjteményeinek bemutatása volt a cél. Erdőss Gyula postamérnök nevéhez fűződik az első magyar műsorszóró állomás és a rádió-üzemközpont berendezése, valamint a rádióüzemi és zavarelhárító csoport létrehozása. Írásában az 1936 novemberi állapotokat írta le *„A Magyar Királyi Posta rádió-berendezései"* című írásában.

A posta történetének még árnyaltabb képét ismerhetjük meg Dr. báró Szalay Gábor előadásából, mely az 1924 őszén, Stockholmban megrendezett VIII. Egyetemes Postakongresszusán szerzett tapasztalatokról szólt, Kolozsváry Endre és Balla Pál beszámolójelentésükben pedig hírt adtak az 1897-beni tanulmányútjukról, melynek témája az észak-német, svéd, norvég és dán távbeszélő-berendezések voltak.

A Bélyegmúzeum különgyűjteményei igen sokszínű, változatos témák szerint rendezett gyűjtemények, amelyek vásárlás, ajándékozás, vagy hagyaték révén kerülnek a múzeum tulajdonába. Solymosi Jánosné tanulmányában a ritka szardiniai „avalliniket", az eddig hazai bélyegkiállításon soha sem szereplő, a múzeum törzsgyűjteményében sem található speciális posta- és filatélia-történeti dokumentumokat ismerteti.

Angyal Erzsébet, Helbing Ferenc Czakó Elemérhez írt levelét ismerteti, mely azért is becses darabja gyűjteményüknek, mivel mind a levélíró, mind a címzett gazdag anyaggal van jelen múzeumukban, és a levél olvastán sok minden vált pontosabbá, került új megvilágításba számukra.

Halász Alexandra dokumentumokat gyűjtött össze a korai magyar bélyeghamisításokról. Kovács Gergelyné, Magyari Endre postamérnök tevékenységéről, a posta-rádió intézményének megtervezőjéről állít emléket.

Dr. Molnár Pál tanulmányában Varga Pál grafikusművész három és fél évtizedes munkásságának eredményeit foglalja össze, amely az elmúlt évtizedek eseményeit megörökítő bélyegeket mutatja be. A gyűjteményes kiállítás és a tanulmány a grafikus közelgő 64. születésnapjára készült.

A kötet végigköveti e gazdag életút legfontosabb állomásait, a művész kiállításait. Részletesen foglalkozik egy-egy alkotói korszakával. A róla szóló monográfia a kortársakétól is jobban kell, hogy szóljon a művész társadalomfüggőségéről, ami őt, magát mindvégig jellemezte, s hite van abban, hogy mondanivalója nem önmagáért való. Élete azonos művészetével. Vallomásai, moralizáló felvetései az emberi érzéseket közvetítik.

Maros Donka: Bájos semmiségek
Az Iparművészeti Múzeum legyezőgyűjteménye 1700–1920.
Kiad.: Balassi Kiadó és az Iparművészeti Múzeum, Bp., 2002. 137 p. 216 t. ill.

Ez a mű, amely az Iparművészeti Múzeum legyezőgyűjteményét mutatja be, posztumusz alkotás.

Maros Donka (1948–1994) néhai múzeumi osztályvezető munkája, életének főműve. Hosszú évekig foglalkozott az európai legyezők történetével, előbb restaurátorként, majd művészettörténészként, feltárva, bemutatva e tárgytípus kultúrtörténetét. Gyűjteményi katalógust készített a múzeum mindegyik, akkoriban összesen 216 legyezőjéről, rövid összefoglalást nyújtva a műfajról, a múzeum kollekciójáról, s kiegészítve válogatott bibliográfiával. Munkája kéziratban maradt, rövidre szabott életében csak résztanulmányokat publikálhatott.

A kézirat megjelentetése az utódaira hárult kötelesség, Maros Donka imponáló szakmai tudással mutatja be a múzeum európai rangú, eddig ismeretlen kincseit. A kötetben közreműködők újabb adatokat, kiegészítéseket mellőzve, változatlanul hagyták a szöveget, hiszen az eltelt időszakban megrendezett kiállítások, megjelent írások is főként e kéziratra támaszkodtak.

A kötet a legyezők színes fotóival és a magyar tanulmány angol nyelvű fordításával egészült ki.

Textil- és Textilruházati Ipartörténeti Múzeum Évkönyve (X) 2002.
Szerk.: Ecker Károlyné. **Kiad.:** Textilmúzeum Alapítvány, Bp., 2002. 92 p. ill.

Az évkönyv tanulmányainak szerzői a textiltechnikák történetének feltárására, ipartörténeti emlékek bemutatására, valamint a divatszakma múltjának felelevenítésére vállalkoztak.

Méri Edina a mángorlószerkezetek közül a lóval hajtott típus bemutatására szorítkozott, mely szerkezet a kékfestésben a múlt század közepéig használatban volt, és néhány közülük napjainkig fennmaradt. Írásában összefoglalja a lójárgányos mángorlóról szóló ismeretanyagot, kiegészítve a pápai szerkezet ismertetésével, valamint ráirányítja a figyelmet a Pápai Kékfestő Múzeum felújításra szoruló mángorlójára. Ehhez kapcsolódik szintén a szerzőnek és *Tóth Sándornéval* közösen írt cikke, melyben a Kékfestő Múzeum elmúlt öt évét bemutató hosszabb terjedelmű az intézmény sorsának és munkájának legfontosabb állomásait veszi számba. *Elekfy Péter* egy kötőgép restaurálási munkáit ismerteti, mely gépet az angol *William Lee* találta fel 1589-ben és harisnyakötésre használták.

A tűvel együtt a gyűszű az egyik legősibb szerszám, mégis keveset tudnak róla, kevés az információ a múzeumokban is. Ezt a hiányt kívánta pótolni *Tóth György*, bemutatja ezt az egyre népszerűbb gyűjtőszenvedélyt, a gyűjtők kutatásaiból kezd kiegészülni a múzeumi ismeretanyag és a történelmi háttér is. *Marton Erzsébet* a különös, félkör alakú, üreges 50 centiméter hosszú festett kerámiatárgy, az epinétron bemutatására vállalkozott. A klasszikus attikai vázákkal egy időben fedezték fel, de pontos funkciójának meghatározása bizonytalan maradt. A szerző szerint *„meg kell elégednünk azzal, hogy a ritkán előforduló, szép kivitelű kerámia térdvédők nők számára készültek, és ruhájukat, combjukat védték a gyapjú vagy tű szúrásaitól, de sohasem zárhatjuk ki egyben rituális jelentésüket."*

Tudományos igényességgel és a népszerű ismeretterjesztés eszközeivel igyekezett *Geszler Ödön* (A Geszler család a divatszakmában 19-20. század címmel) megidézni és bemutatni a divatszakmának: a történelmi időszak; a kereskedőház, valamint a család három életútjából font színes szőttesét.

Utolsóként *Gombocz Eszter* „Álom a selymek orgonáján" címmel adalékokkal szolgál a Goldberger Gyár 20. századi történetéhez.

A sokszorosított grafika története I.
A fametszet.
Szerk.: Gerszi Teréz és Bodnár Szilvia.
Kiad.: Szépművészeti Múzeum, Bp., 2002. 95 p. ill.

A Szépművészeti Múzeum a sokszorosított grafikai eljárások történetét feldolgozó tárlatsorozatot indított: a kiállításokon áttekintést adnak a fametszés, a rézmetszés, a rézkarcolás, a hidegtű, a mezzotinto, az aquatinta, a litográfia, valamint a 20. századi grafikai technikák fejlődéséről, a múzeum gyűjteményében őrzött legszebb művek alapján. A tárlatsorozat első

Marcor Jakob Anton

Modellierer

XVIII. n

l

Schirek Holitsch

120. l.

FERENCZY NOÉMI GOBELINJEINEK ÉS VÍZFESTMÉNYEINEK GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

Marcks Gerhard, német szobrász-grafikus művész
György Péter: a Boldogok Szigete. Bauhaus-utasiak papiron. a Magyar
Nemzeti Galéria kiállítása.

Gerhard Marcks: Tájkép tornyokkal, 1921. Tusrajz

Magyar Építőművészet, 1984, 4–5. 56-old.

1021

Művészet 1969 II. sz.

MARCZELL GYÖRGY

Marczell György művészete — melynek méltatására néhány év után, ezúttal lapunk lehetőségei között, ismét vállalkozom — jellegzetes rész jelenkori festészetünk egészében. Egyéni kifejezésmódja, gazdag szín- és érzelemvilága már magában indokolttá teszi a reá irányuló figyelmet; hosszú, tartalmas élete pedig igényli, hogy egész oeuvrejét rendszerezve összefoglalni próbáljuk. Bár fejlődése nem volt mindig együtemű s abban objektív létkörülményei folytán stagnálási periódust is találunk, elsősorban mégis azt kell észrevenni, hogy komplexitásban töretlenül haladt előre, hogy minden korszaka egy megelőzőnek a természetes folytatása, dialektikus következménye. Munkásságának állomásait a kezdettől tárgyaljuk, természetesen a jelennek fenntartva a tágasabb helyet. Életrajzának nincsenek látványos ékítményei, de annál inkább vannak tartalmas fejezetei. Szükség szerint erről is szó lesz az alábbi sorok között.

Budapesten született, 1897-ben. Gimnáziumi érettségi után, 1916—22 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, ahol Tardos-Krenner Viktor, Révész Imre, Vaszary János, Rudnay Gyula, Réti István és Csók István voltak a mesterei. Közben Csók mellett — két és fél évig — tanársegédként is működött. Ezután a vidéki letelepedés hosszú évei következtek. 1922-től 1940-ig Dombóvárott élt és tanított az ottani gimnáziumban. Az említett megrekedést ekkor találjuk meg művészetében. Igaz, kárpótolta ezért a pedagógiai munka szépsége és annak öröme, hogy segíthette tehetséges diákjai kibontakozását, vagy — a rajzkészségben még gyengébbeknek is — a képzőművészeti műveltség megszerzését. Művészpedagógusi tevékenysége ébresztette az elhivatottságra a fiatalabb nemzedékek egész sorát; olyan jeles festőkét is, mint Sarkantyu Simon, Ujváry Lajos, Vati József. De nála tanult Farkas Tibor műépítész, valamint a Kanadában jelentőssé lett Lovas László tv-grafikus is.

Első, önálló művészi igénnyel készült táblaképei — Csók közvetítésével — a müncheni akadémizmus hatása alatt készültek. Interieurbe helyezett portréival, családi jeleneteivel elsősorban magabiztos szakmai felkészültségét tanúsította. A gondos művi megmunkálás és részletekbe merevedés azonban alig hagyott helyet fantáziája szárnyalásához. Sejtette, hogy kifejezésmódjának ez nem lehet igazi terrénuma, de kibontakozásának ütemét, a korral való lépéstartást megnehezítette Dombóvár, s itteni környezetének polgárias ízlése és gondolatvilága.

Ha lassan is, de csak beszivárogtak műtermébe az újabb művészeti törekvések. Közben, Itáliában tett tanulmányútja is közrejátszott abban, hogy eljutott hozzá a novecento szellemének behódoló római iskola formanyelve. E kétes értékű irányzat — magához szippantva tehetséges művészeink egy csoportját — a felső tízezer kegyúri támogatásával polgárjogot vívott ki magának, majd arisztokratikus gőggel kiterjesztette hatalmát a távoli falvakra is. (Pl. Jászszentandrás: Aba-Novák Vilmos és Chiovini Ferenc freskói.) Marczell György esetében itt azt fontos észrevenni, hogy a „valami új"-tól megérintve miként képes arra érzékenyen reagálni. Novecentista „Angyali üdvözlet"-ét még készítésének évében, 1932-ben kiállították a Műcsarnok országos tárlatán. Képével először bizonyította, hogy az átalakított komponálás mennyire kedvez artisztikumának.

Visszaköltözve a fővárosba felmérte, hogy hosszú kívülrekedése a művészet vérkeringési áramlatától, bizony most behoznivalókat követel. De tettvágyát nemsokára egy mindeddiginél nagyobb tragédia szorította béklyóba. Európában hadigépek osztogatták a halált, és bombák robbanásától remegett a föld. Féktelen őrjöngésében a fasizmus egyre ördögibb praktikával irtotta a testet és a szellemet. A művészetet is halálra ítélte. Csak az emberiség megváltásában hivők bátor kis csoportja tiltakozott konzekvensen ahol és ahogyan tudott. Sokan azzal védekeztek, hogy elhallgattak s műtermükbe zárkózva várták egy Új Világ bekcsöntését. Közöttük vészelte át a félelmes időket Marczell György is, akit sajátos individuuma magányosságra, elzárkózásra ítélt.

Miután a népek felszabadultan fellélegeztek, megkezdődött a művészet újjászületése is. Eljött a nagy tettek ideje — és mindenki tenni akart valamit. Marczell György ráináin is kifeszült a festővászon, hogy műhelyében új ihletésű képek sokasodjanak. Ezeken világossá vált: ő is felszabadult a beporosodott polgári művészet szorítása alól. De nem a semmiből akart megújhodni, hanem a maga mögött hagyott utat kezdte tovább építeni. Feladva az akadémikus-naturalizmust, fokozatosan átfejlődött egyfajta természetelvű realizmusba. Kötötte még a látvány, de könnyedébb, lendületesebb ecsetvonásokkal életszagúbb miliőt teremtett, s megtompult színei is kezdtek kivirulni.

Képzőművészetünk újjáteremtését közben megtörte a dogmatikus művészetpolitika, melynek történelmi lomtárba vetése után végre a különféle törekvések szabad áramlása következhetett. Modern haladó és dekadens áramlatok találtak követőkre; a realista és irrealista tendenciák harcában megindult az egészséges erjedés folyamata. Marczell is megkezdte a felzárkózást, de — senki sem tudott róla. Tanúja voltam annak, hogy milyen nehezítő körülmények előzték meg 1959-es kiállítását az Ernst Múzeumban. A gáncsoskodás oka az lehetett, hogy ezt a művészt nem ismerték még hivatalos képzőművészeti szerveink sem, hogy mindenki a régire, a másmilyenre emlékezett.

Kiállítása végül is egyértelmű elismeréssel zárult. De nézzük: milyen volt akkor ez a piktúra? Mindenek előtt a natúrától való teljes elszakadás, a látvány költészetté varázsolása jellemezte. Költészete azonban nem az irodalom, hanem a festészet költői megnyilatkozása, a festék és az ecset nyelvén daloló vallomás, amely nem lép ki önmagából, abból a specifikumból, amelyet Roger Garaudy így fogalmazott meg: „A festészet saját formanyelve s nem elsősorban irodalmi jellegű, vagy irodalmi eszközökkel is megfogalmazható témái révén fejez ki emberi tartalmakat." — Marczell intuitíven és emocionálisan átélt műveinek hősei a reális létben élő és mozgó emberek: halászok, föld- és szőlőművelők, a zenélés vagy a különféle társasági együttlét örömeit hirdető együttesek, tájrészletbe vagy szobabelsőbe helyezett aktok, portrék. Ugyanekkor meglepetés volt bátor koloritja is. Láthatólag a terrakottát kedvelte, ebből indult ki és ehhez harmonizálta a szinte világító, tüzes pirosait, kékjeit, zöldjeit, sárgáit, amelyek dekoratív síkhatással, lehetőleg tónusok nélkül kerültek a ket dimenzióban szerkesztett tablókra.

Következő kiállítása — 1964-ben, az Ernst Múzeumban, majd 1969-ben Pincetárlata — szintúgy tartogatott meglepetéseket. Az igazi tehetség mindig képes a megújhodásra! És Marczell György ismét adottságainak kimeríthetetlen tartalékait hozta színre. Megújult, felfrissült ezúttal is anélkül, hogy eredeti alaphangját, saját karakterét feladta volna. Most atmoszferikus vibrációkkal szélesedtek a már meglevő kifejezési eszközei. Felbomlottak a dekoratív síkok és nagyobb teret kapott a konstruktivitás. Amit egyfelől az atmoszféra festés felold képein, azt másfelől az erőteljesebb szerkezeti elemek kiegyenlítik. Régi, bölcseleti közeledése a természethez ezúttal művészetét is megkörnyékezte. Mintha természetorientációjával igazolni akarná Leonardo egyik esztétikai tézisét: „Ha a költészet az erkölcs filozófiájával érintkezik, akkor a festészet elsősorban a ter-

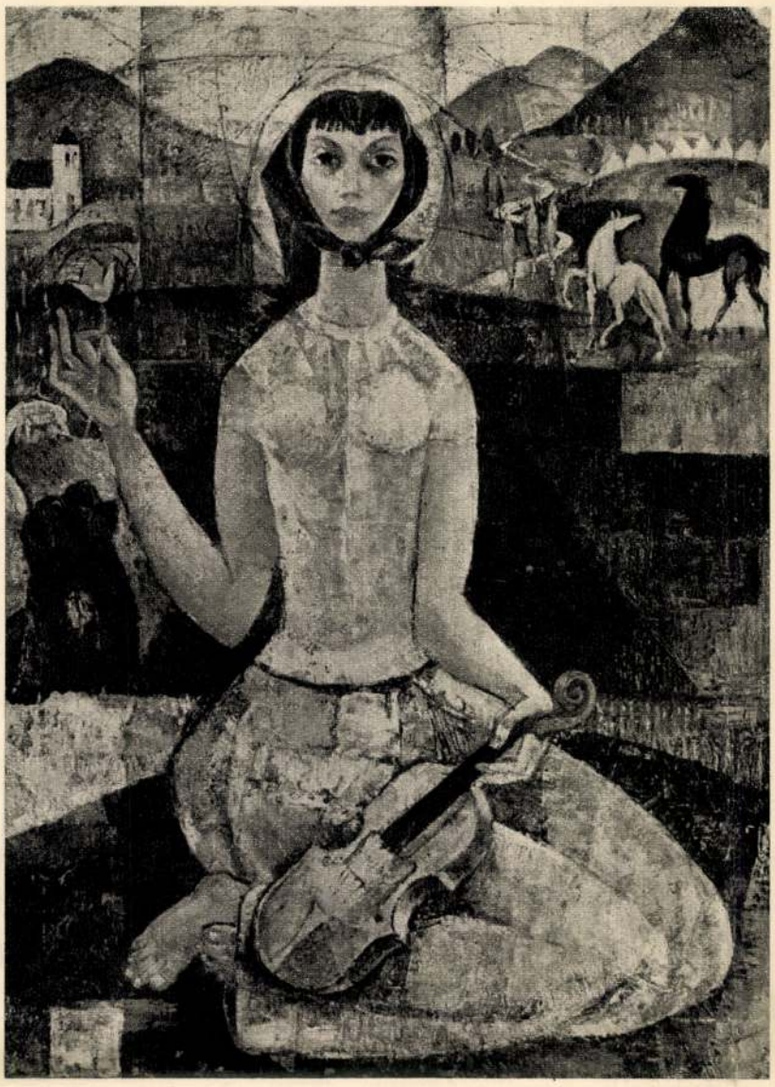

Marczell György: Béke — La paix — Мир

Állványok között
Parmi les échafauds — Среди строительных лесов

mészet filozófiájával." — Marczellt a természet ezer arca, törvényei, kimeríthetetlen titkainak meglelése és művi rögzítése tartja állandó lázban. Szenvedélyes kutató ösztöne nem csak tájba és atmoszferikus zsongásba szőtt aktjain, állatain, cselekvő emberein mutatható ki; ott van az interieurjein, zsánerképein egyaránt. Ember és környezete, külső és belső élete egységben és harmóniában oldódik fel; viszonyukból száműzve lett minden antagonizmus. A szépség esztétikai élményétől harsog vásznain a természet és az ember szétválaszthatatlan kapcsolata.

A 19. századtól felerősödő természettudományos inspiráció hatása a képzőművészetre, századunkban sokszor már a végletekig fokozódik. A „megnézni, mi van belül?" izgalma így tudományos illusztrációhoz, mértani, geometriai bizonyításhoz vezet, megfeledkezve arról, hogy festészetet kellene csinálni, méghozzá olyant, ahol nem reked kívül a humánum, a művészi közlés eme örök, kiiktathatatlan közege. Marczell György természettudományos ismereteinek humanizálása útján, konkrét jelentéstartalommal, értelmi és érzelmi egymásrahatással teremt esztétikai minőségeket. Központi problémája elsősorban az ember; az ember és a dolgok összessége, egymáshoz való viszonya. Ilyen értelemben festi például kedvenc és vissza-visszatérő témáját is, a muzsikáló, zenében elmerülő embert.

Marczell György művészetét azért foglaltuk össze konkrét példák nélkül a két korábbi kiállítása körüli időszakban, mivel a részletes elemzést annak idején a kritikák elvégezték a kiállítási katalógusokkal egyetemben. Az utóbbi három év anyagát — amely egyben újabb periódust is nyitott meg — viszont már egyes művek alapján kell értékelni. Mindenekelőtt: egyéni stílusa észrevehetően még egységesebb lett. Ennek nem mond ellent az, hogy művein az egyes stíluselemek változatosan kapnak hangsúlyt, hogy hol az expresszivitás, hol a konstruktívabb formálás, hol pedig az atmoszferikus feloldás érvényesül erőteljesebben. 1965-ös keltezésű munkáiból elsőként a „Budavári házak"-at és a „Virágárus lány"-t említhetjük. Közös jellemzőjük a bravúros szerkesztés az architektonikus elemek bőségével, nehéz térbeli feladványokkal és ezek feloldása hús-vér emberek mozgatásával. — „Halászpár"-ja a munkaábrázoláshoz közelít, de nem elkoptatott sémák szerint, nem is idillikus hízelgéssel, hanem inkább a költői romantika nemes mélységeivel. — A „Hegedűsök" kompozícióján — ketté osztott háttér előtt — két zenében elmélyedő leány látható. A bal oldali sárga ruhás mögött oldott, hegyvidékes táj, míg a jobb oldali fekete ruhás egy áttört falú, világos épületelem elé lett helyezve. Mindkét nő egyiptomias testtartású — a legnagyobb felületek törvényének megközelítésével —, és contrapostóban ül merev vonalú székén. Fények és árnyak forrása a finoman jelzett hold. Valami örök emberi harmónia és szépség kap itt tartalmat, keresetlen eszközökkel.

1966-ból is újabb sor képpel bizonyította termékenységét. A „Kvartett" ismételt példája annak, hogy miképpen lehet festői eszközökkel ábrázolni a zenélés cselekményét. Három férfi és egy nő együtteséből az utóbbi ül a középpontban s az egész elrendezés dinamikus erővel hat. Minden mást kiiktat a síkokra bontott háttérrel. Színhatása meleg és élénk: orange, okker, barna és zöld letétek dominálnak. — Az ember és a természet harmóniáját hozza létre a „Napraforgó" földön ülő női aktja, aki feje fölé tartott kezeivel mintegy hozzáidomul a mögötte terebélyesedő napraforgók ritmusához. Baloldalt fekete ló közeledik, önkéntelenül megtorpan e csodás látvány előtt. — Magasfokú költői szépséget áraszt a „Halak tánca", melyen a vízparton álló ruhátlan nő hegedűjátéka táncra kényszeríti a hullámok lakóit. Térélmény és perspektíva itt eltűnnek, különböző síkok folynak át egymásba atmoszferikus lebegéssel. A kép tartalmi gazdagsága egyben verülete is a művész mai törekvéseinek. — Részletezésre nincs mód, de szükséges itt még az alábbi művek felsorolása: Lovak, Itatás, Ruhateregetés, Zene, Háló, Napraforgótépők.

Az 1967-es termés további kiszélesedése az 1964 után megkezdett programnak. Egy kitűnő természeti film élménye inspirálta a „Galapagos I." és a „Galapagos II." változataira. Az első variáción fekvő női akt nézi az őt csodáló óriásgyíkot. Kopár fák és egy ház kubusa zárja le a hátteret. Geának, a Föld Anyjának mitikus-allegorikus tisztelete a kisebb kép is, de ezen a nőalak ül. Tőle

jobbra — fa motívum, és a gyík kettőjük között jelenik meg. Szinte lebegni látjuk a levegőt mindkét példányon. — A „Mecseki virág" középpontba ültetett leányának ölében hegedű van, míg felemelt jobbjában piros virágot tart. Balra egy távoli templom, jobbra valamivel közelebb két fickándozó ló. Hegycsúcsokkal lezárt a háttér. Zöld, kék, barna, sárga, rózsaszín és ezek tónusértékei alkotják a gazdag koloritot. — A művileg átfogalmazott munkaábrázolás példája az „Állványok között" kompozíciója, melyen a ritmikusan elrendezett öt dolgozó alakja, valamint a szerkezetileg tagolt állványok és épületelemek tetszetősen illeszkednek egymáshoz. Itt is dús a színezés, a palettáról szinte minden a vászonra került alig érezhető, finom átmenetekkel. — csak említésre maradt hely az alábbi műveknél: Ablaktörlés, Hálójavítók, Eszpresszókertben.

„Festészeti tevékenységem mindig élményhez kötött, természetesen az élmény festői átfogalmazásával, a natúrától való elszakadással" — vallja magáról a művész. És valóban, az esztétikai tükröződés bonyolult áttételeinek rendszerében fogalmazódik meg minden vallomása, mely a dekoratív, az expresszív, a konstruktív és az atmoszferikus plein air elemek kohéziójával teremti meg a maga egyedi, realisztikus arculatát. Tablóinak leegyszerűsített, olykor deformált emberalakjai — kerülve a divat előtti behódolást — intellektuális-logikai értelmezés után válnak gondolatközlő eszközzé. Ha a rajztudást, e sokak által elvetett alapkövetelményt keressük piktúráin, úgy azt is hiánytalanul kibonthatjuk azokból. Alapos, mondhatni bravúros rajztudásának illusztrálására megemlítjük végül egy rajzsorozatát, amelynek minden egyes lapja ugyanazon személynek, leányának arcképét ábrázolja. De e rajzok egyúttal különböző jellegzetes emberfajtákról készült fejtanulmányok is: néger, eszkimó, kínai stb. Nagyszerű bennük az, hogy az antropológiai sajátosságok mellett egyúttal az egyén karaktere is mindegyikben hiánytalanul jelen van. — Mindezek a természettudományokban járatos embert is bemutatják. De azt is elárulhatjuk róla, hogy a világegyetem titkaiban is otthonosan mozog, hogy csillagászati ismeretei jóval az átlag műveltség követelményei fölött állnak, s hogy épp ennek következtében tartoznak szűk baráti köréhez a legnevesebb magyar asztronómusok. A kozmosz nem transzcendens rejtély számára, hanem az anyagi törvények, a matematika által bizonyított totális világkép. Nagyon áttételesen, de valahol ez is belejátszik képeinek alkotóelemeibe.

Marczell György bonyolult, ellentmondásos lelki alkatú művész. Zárkózott lénye megfosztja őt a társadalmi érintkezés örömeitől, s ezt a hiányt családja és kis baráti társasága csak részben pótolhatja. Kitölti az űrt viszont az, hogy nyitott szemmel figyeli a körülötte zajló életet, a társadalom és a természet jelenségeit. Érti és érzi a kort, amelyben él még akkor is, ha belső revoltálással olykor nem akar tudomást szerezni róla. Amit szavakban tagad, arról művészete igenlőleg szól, amit maga alkotta filozófiája passzivitásra kárhoztat, arra rácáfol aktív, életigenlő, humánus tartalmú műveinek őszinte csengésével. Elsősorban a „különös" és a „szép" esztétikai kategóriáiban kapják meg ezek értékeiket. Társtalan attitűdje eleve kizárja, hogy bármilyen csoporthoz odaillesszük. Honi művészetünkben Egry zsenijének és Szőnyi szintetizáló nagy életművének tisztelője, s ha merített is belőlük, ezzel még nem kapcsolódott iskolájukhoz. Művészettörténeti ősét felkutatva pedig Grecóhoz jutnánk el talán; de ez a rokonítás is hamis, ha valamiféle stílus továbbélést, folytatólagos kisugárzást keresünk benne. Sokkal inkább lelki-érzelmi befogadást jelent a spanyol óriással való kapcsolata. Ugyanakkor a klasszikus kultúrák, elsősorban az egyiptomiak öröksége, valamint a primitív népek termékenység kultusza is fellelhetők műveiben. Mindezek után is csak kiindulópontunkhoz juthatunk vissza: eredeti művészegyéniséggel van dolgunk.

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy önmagánál nincs szigorúbb kritikusa. Számos elismert munkáját — sajnos — megsemmisítette, vagy teljesen átfestette a későbbiek során. Kár értük, mert nem tompítanák, sőt még jobban erősítenék atelierjének értékkészletét. — Szerénységét és zárkózottságát megismerve bizonyára azt is természetesnek találjuk, hogy sohasem törekedett művészetének tolakodó propagálására, sem képeinek értékesítésére. Ha valami műterméből kikerül — az szinte véletlen. Így került néhány táblaképe állami és magángyűjteménybe. A Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában három műve van (Műterem, Öreg pákász, Önarckép). Művészetének átfogóbb megismerését és alkotásainak szélesebb körű elterjedését remélhetőleg meghozza majd egy újabb termékeny évtized.

Ecsery Elemér

Simon Béla: Szentmártoni táj
Paysage de Szentmárton
Сентмартонский край

élet kiúttalanságát sugallják. Kitárulkozó színei, kompozíciói merőben új embert mutatnak. A felszabadultságot, a teremtő munka örömét ábrázolják. (Megindultak, Almaszedők, Új istálló, SZOT-üdülő, Kombájnos aratás stb.)

1960-ban a mediterrán atmoszféjárú Pécsre költözött. A művészeti gimnázium tanára lett, műtermet kapott, s mint a dél-dunántúli képzőművészek munkacsoportjának a titkára ma is tevékenyen szervezi, irányítja a képzőművészeti élet kibontakozását Baranyában.

1951-ben, 1954-ben, 1958-ban, 1962-ben és 1966-ban volt önálló kiállítása Pécsett, Székesfehérvárott. Az évenként megújuló megyei tárlaton rendszeresen szerepel alkotásaival. Műveit a bukaresti, a kolozsvári múzeumban, a budapesti Nemzeti Galériában őrzik, 12 alkotása Svédországba került. Lengyelországba is eljutottak munkái. 1966-ban és 1967-ben szerepelt jugoszláviai kiállításon. 1966-ban olajfestményeit, 1967-ben pedig grafikáit állították ki Eszéken. 1966-ban Budapesten a Dürer-teremben kollektív grafikai kiállításon mutatta be legérettebb grafikai munkáit. A Baranya megyei Tanács képzőművészeti pályázatain évről évre eredménnyel vesz részt, 1966-ban nagydíjjal tüntették ki. Művei szerepelnek a pécsi Modern Képtár állandó jellegű kiállításán, valamint a pécsi Janus Pannonius Múzeum képtárában.

Legérettebb alkotásai (Aratók, Magvető, Hazatérés, Krumpliszedők, Ebéd a mezőn, Szőlőhegy, Göntér, Tornácon, Gombaszedők, Önarckép, Feleségem, Barátok, Megindulnak, Kútnál, Cigánylány, Mecseki táj, Gabonás, Nagyszántás stb.) szemléletesen mutatják azt a változást, fejlődést, amelyet Simon Béla piktúrájának három évtizede érlelt. A negyvenes években élénken foglalkozott az új európai irányzatokkal, de csakhamar felismerte, hogy nem lehet idegen tollakkal ékeskedni. Az új eredményekből, számára értékes formálásmódból annyit használt fel, amennyi túlfűtött érzelmei kifejezését segítette. A táj és a tájban élő ember, a tájat alakító, formáló kéz izgatta szüntelen, de Simon Béla már nagyon régen nem konkrét tájat fest. Piktúrája ma is úton van egy elvontabb kifejező forma felé. Ez a kifejező forma azonban nem szakadt el az értelemtől. Erőteljes, olykor szinte rusztikus hatású képein egyetlen gondolat kifejezésére koncentrál. Régóta tartó vörös és kék korszakának is vannak rövidebb-hosszabb periódusai. A vörös sok-sok árnyalatát, változatát kísérletezte ki. Képein csak ritkán találni vetett árnyékot, csak az eleven, tüzes színek élnek, de már első pillanatra is megérzi a szemlélő, hogy a felfokozott színeknek fontos tartalmuk van, hordozói a tartalomnak, a felizzó indulatoknak, érzelmeknek. Drámai erőt, szinte robbanásig feszülő atmoszférát, harsogó életörömet s a mai életünk megannyi jellemző vonását tudja elmondani kékjeivel, vöröseivel.

Leginkább az olajjal tudja kifejezni széles áradású mondanivalóját, de az akvarellnek is avatott kezű mestere. Grafikái olykor finoman cizellált kovácsmunkákra, kalotaszegi szőttesekre emlékeztetnek. Ebben a műfajban is ugyanolyan erőteljesen alkalmazza kifejezőeszközeit, mint az olajtechnikában. Az 1966-os Dürer-terembeli grafikái összefoglaló erővel dokumentálták grafikáinak erényeit, értékeit.

Az alkotóerejének teljében levő Simon Béla részt vesz a pécsi és baranyai képzőművészek 1969 elején a Magyar Nemzeti Galériában rendezendő kiállításán. Ezt afféle számadásnak is tekinti, a pécsi, baranyai évek legszebb munkáit láthatja majd a közönség.

S mi mással fejezhetném be ezt a róla szóló portré-vázlatot, mint az ő soraival, fentebb idézett leveléből:

„Egyik szemem a vásznon, a másik a távlatot méri ablakomon. Négy emelettel magasabb itt a horizont-vonal. De szép vagy innen, Pécs! Fejlődő, virágzó sorsát miként kívánhatnám ki jobban a világba . . . miként? . . . A színek és formák mindig többet mondhatnak, mint amit én szavakba foglalhatok . . .”

Hamar Imre

Marchenke
Nobrain

Művészi Ipar
1891. 178-l.

hogy a kérdéses templomi szerelvényt egy a Héderváry-családhoz tartozó férfiú alapította, a kinek felesége ónodi Zudar-leány volt. A középső czímer Kassa városáé s ez ebben az esetben itt mint patronátusi czímer nyer elhelyezést.

De a Héder-nemzetség s a Zudar-család czímereinek a faragványon való megjelenése még úgy is magyarázható, hogy a kérdéses egyházi szerelvény létesítéséhez a Héder-nemzetség, a Zudar-család egy-egy tagja és Kassa városa is egyformán hozzájárult.

Az első esetben genealógusaink föladata kideríteni s közelebbről meghatározni azt a Héderváryak családjába tartozó donátort, a ki egy Zudar-leányt birt feleségül, a második esetben a legnagyobb valószinűséggel bírhat annak a föltevése, hogy az emlékmű alkotói Kassa városán kivül *Héderváry László* egri püspök és ama *Zudar Simon*, a ki családjának származási tábláján e néven mint harmadik szerepel s a ki 1441-ben főpohárnok, udvari kapitány, majd főkomornok volt s a ki 1460-ban szerezte Tokajt.[1]

Héderváry László 1446-tól 1467-ig volt

[1] Nagy Iván: Magyarország családai XII. 447. l.

Marchenke Vilmos szobrász. Lásd Schikedanz Albert

1881. február jegyzet

mult idő nagyságát hirdető emlékekre, mert a százados viszontagságok elpusztitottak mindent. Kezére jártak az időnek a barbár módon épitő kőmüvesek Mária Terézia idején, a mikor a fennálló palota épitéséhez még a meszes gödröket is Mátyás és Zsigmond király idejéből fenmaradt faragott kövekkel rakták ki. A tót munkások csákánya óvatosan vájja ki most a még meglevőket a földből, és halomra gyül lassan az emlék a vállalkozó udvarán. Régészek, érdeklődők, ott méregetik és találgatják, hogy mely magyar király dicsőségét hirdette hajdan ez az oroszlánfej, az a sárkánykoponya? Melyik királyasszony karja pihent a faragott ablakpárkányon? Zsigmondra vall a csúcsives modorban épült oszlopos csarnok maradéka. Mátyásra a turdosi vörös márványból faragott római szobor. Talán az Anjouk után maradt még meg az a czimer, mely állitólag egy olasz épitész czimere. A palota régen elpusztult, a czimer még áll. Faragott rózsák, kőgolyók, régi oszlopfejek hevernek szanaszét, ki tudná megmondani mely időből? A régészek sok érdekes tárgyat vártak az ásatásoktól és bontásoktól, de csalódtak; az ostromok, az égések után a mi megmaradt, azokat a faltöredékeket, faragott köveket szerte hordták, beépitették, ki tudja merre.

A király e hó 12-ikén reggel utazott el Madonna di Campiglióból, s Ischlbe ment. A királyné még egy hétig marad a regényes tiroli vidéken, hol ő felségeik sok kirándulást tettek. A király szeptember 7-ikén a galicziai országos kiállítás megtekintésére indul.

zése Magyarországgal bizonyára a legjobb hatásu lesz s kivánatos, hogy minél sűrübben ismétlődjék.

A látogatást a zágrábi mérnök- és épitész-egylet rendezte, s a magyar mérnök és épitész-egylet várta a kollegákat; Budapest főváros is hozzá járult a fogadtatáshoz. E hó 9-ikén ebéd után jöttek meg a horvát vendégek; *Cziegler* Győző müegyetemi tanár köszöntötte őket, a zágrábiak nevében pedig *Bedekovics* főmérnök válaszolt. A szivesen látott vendégeknek a «Pannonia» fogadóban volt lakásuk. Rövid pihenő után megkezdték Budapest nevezetességeinek megszemlélését, először is a városligetben a villamos munkagépek kiállítását, Feszty körképét, azután a város egyes részeit tekintették meg. Este a magyar testvéregylet vendégei voltak. Másnap s a következő napokban megnézték az új országház épitését, Budavárát, a Mátyás-templomot, a gyárakat, Kőbányát, a káposztásmegyeri vizvezetéki müveket, az elevátort, fegyvergyárt. E hó 11-ikén a főváros vendégei voltak, mely lakomát is rendezett tiszteletükre.

Meghivott idegen vendégek Boszniában. A közös pénzügyminiszter, *Kállay* Béni, kinek tárczájához tartozik az okkupált tartományok igazgatása, s ki valóban nagy eredményeket képes felmutatni Bosznia és Herczegovina haladásában, sajátkezüleg irt levélben hivott meg több előkelő franczia és angol ujságirót és a párisi társaság néhány kiváló tagját, hogy látogassanak el Boszniába és Herczegovinába. Szeretné, ugymond, ha külföldön is megismernék a két tartomány gazdasági és kulturális fejlődéséről. A meghivott vendégek közt van herczeg *Bonaparte* Roland, báró *Berckheim*, gróf *Turenne* és még vagy tizenöten. Mindannyian még a héten elutaztak Párisból és utközben egy napig időzve Bécsben,Budapesten keresztül különvonaton Boszniába utaznak. A miniszter, ki teljesen otthonos a keleten, jól érti a szláv nyelveket, már Boszniában van és szabadságidejét Szerajevo mellett, Illidczében tölti családjával együtt. A miniszter maga fogja kalauzolni vendégeit.

Nemzetközi kongresszus Budapesten. Szeptember havában gyül össze a magyar fővárosban a *közegészségi és demografiai* (nép-leirás) *kongresszus*. A külföld szakemberei nagy érdeklődést tanusitanak, s a budapesti kongresszus alkalmasint az eddigieknél is sikerültebb lesz. Eddig összesen 725 *előadás* van bejelentve.

Ezen felül bejelentett 26 kormány 92 hivatalos képviselőt, 91 hatóság 163 hivatalos képviselőt, 41 egyetem 65 hivatalos képviselőt és 132 egyesület 300 hivatalos képviselőt, ugy hogy összesen 290 hivatalos képviselet van bejelentve 620 hivatalos képviselővel. E képviseletek közül különösen kiemelendők: az argentinai kormány, az éjszak-amerikai Egyesült-Államok kormánya, a japáni kormány, Michigan állam és a jóreménység-foki kolonia. A városok közül Alexandria, Burma, Howrah, Rangoon és Mexiko városok is küldenek képviselőt, továbbá a new-yorki «Columbia-College» és a michigani egyetem. Épugy a mexikói geografiai és statisztikai társulat is bejelentette már képviseletét.

Szeptember 2-ikán nyitja meg a kongresszust fővédnöke, *Károly Lajos* főherczeg. A tanácskozások egy hétig tartanak és szeptember 9-én érnek végett. A szervező bizottság, Kamermayer Károly polgármester vezetése alatt, e hó 12-ikén megjelent *Hieronymi* belügyminiszternél, s fölkérte, hogy a kongresszuson az elnökséget fogadná el. A miniszter köszönetet mondott a megtisztelő bizalomért s kötelességének vallotta elfogadni az elnök teendőit. A belügyminiszter nagyon rátermett ez állásra, mert nemcsak hogy, mint miniszter az ország közegészségügye élén áll, hanem nagyműveltségü ember, ki a franczia, angol és német nyelvben tökéletes jártas lévén, a kongresszus idegen tagjaival, bizottságaival közvetlenül érintkezhetik.

A milleniumi kiállitás. A városligetben már serényen folynak az 1896-iki kiállítás munkálatai. Az Andrássy-úttal szemben, a tavon keresztül, épitik a széles, nagy hidat, mely az artézi fürdő szigetjére visz. Különben ez már csak volt sziget, az állatkert melletti régi hidtól kezdve betömték a medret nagy félkörben, ugyis posványos volt ott a viz. Igy a szép, árnyas sziget közvetlenül hozzá van csatolva a városligethez, a mint hozzá lesz csatolva a külön álló kis sziget is, a nagy iparcsarnok mellett, melyet szintén poshadt viz alkot. Ezt körös-körül betöltik. A Széchenyi-szigeten, hol eddig a kioszk volt, már nagy fairtást vittek véghez, s a szigetet hatalmas téglarakások övezik, mint vala m

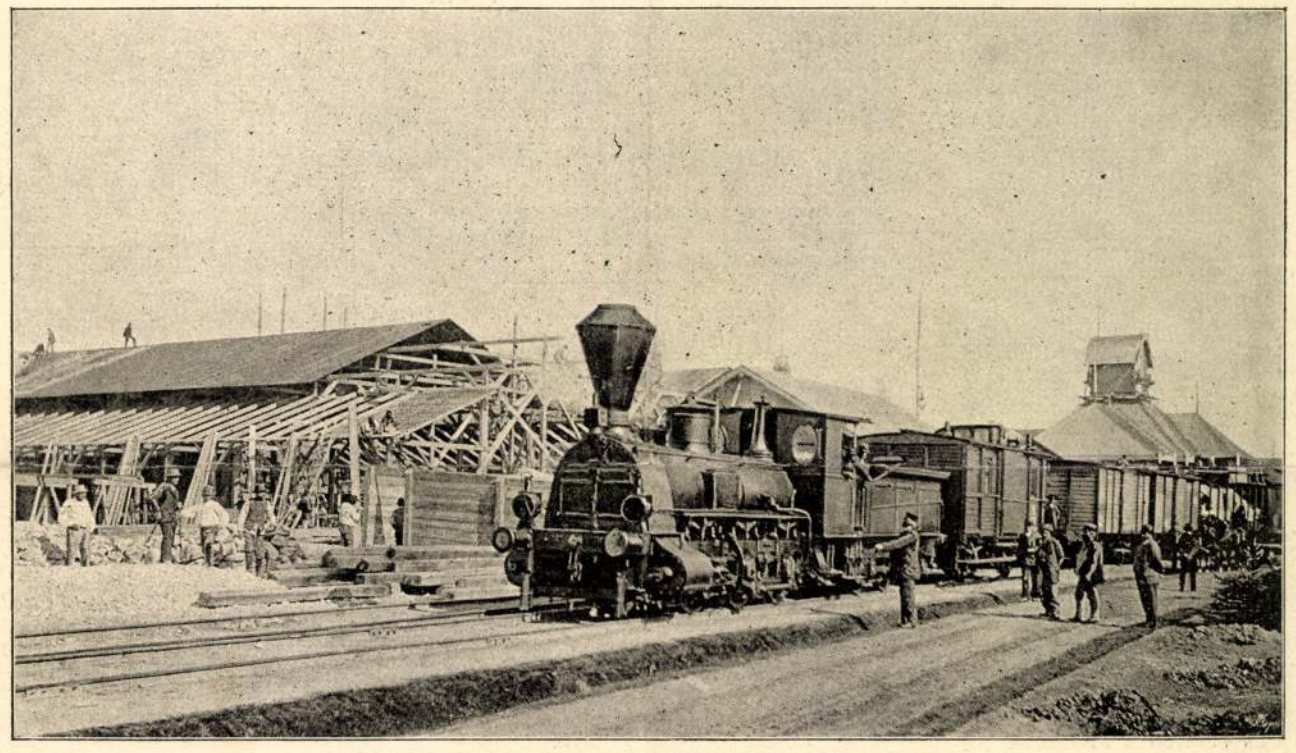

A LEMBERGI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSRÓL. — Vasuti vonat a kiállításon.

A király Visegrádon. A király a nagy hadgyakorlatok alkalmából szept. 17-ikén *Visegrádra* érkezik Albrecht főherczeggel együtt, s onnan nézi végig a katonaság átvonulását a Dunán rögtönzött hidon. Visegrád környékéről Balassa-Gyarmatra megy, a hol a hadgyakorlatok középpontja lesz. *Albrecht* főherczeg szept. 16-án egész törzskarával Visegrádon fog megszállani s innen fogja vezetni a 17-iki hadgyakorlatot.

A királyné mint Heine fordítója. Ismeretes, hogy királynénk kedvencz költője Heine. Nemcsak sokat olvassa a kitünő német költőt, hanem a «Dalok könyvéből» hir szerint már többet leforditott új görög nyelvre.

Kirándulás Lembergbe. A galicziai országos kiállításra Magyarországból is sokan készülnek Lembergbe. Hir szerint *Wekerle* miniszterelnök is megigérte, hogy megtekinti a kiállítást. Egy nagyobb társas kirándulás augusztus 12-ikén este indul Budapestről s másnap 13-ikán reggel 10 órakor érkeznek *Krakóba*, ott maradnak még másnap is, megtekintvén a wieliczkai sóbányákat, s aug. 15-ikén reggel folytatják utjokat *Lembergbe*, hová délután 4 órakor érkeznek, s 18-ikán estig maradnak ott.

Horvát mérnökök Budapesten. Pár hét előtt a horvát képviselők, ezen a héten pedig horvát mérnökök és épitészek jöttek el Budapestre látogatóba s találtak itt a legelőzékenyebb és legszivesebb fogadtatásra. A horvát intelligenciának ez érintkebástyák. Itt lesz a történelmi kiállítás, régi műemlékeinket utánzó épületeivel. Ott már száz és száz munkás dolgozik naponkint. A történelmi osztály kiállítási irodája teljesen kész, a többi épületcsoportnak alapozását most végzik. Az artézi fürdő szigetére megy a főbejárat, onnan átfordúl a Széchenyi szigetre, honnan még két hid visz a kiállítás területére. Az igazgatóság épülete is készül már a nagy tó és városi vendéglő közt. Fa-váza föl van állítva, következik a téglafalak építése. Díszes, emeletes épület lesz. A nagyobb épületek helyét is kimérték már; utakon, gyepes pázsitokon ott látni a kijelölő czölöpöket.

A kiállításon látható lesz a *király trónja* is, melyet ő felsége szokott használni. A magyar királynak és osztrák császárnak nincs külön trónja; ő felsége a Mária Terézia idejéből való trónt használja, s ezt hozzák le Bécsből Budavárba is. A kiállításon e trón hű másolatát fogja látni a közönség. Mikor ez ügyben Szupp Ferencz várkapitány értekezett Lukács Béla kereskedelmi miniszterrel, a miniszter szóvá is tette, hogy az a kétfejü sassal diszített szék nem felel meg a magyar hagyománynak, mert Bécsben is leveszik róla, ha Budára kell szállítani. Szupp kormánytanácsos erre rögtön jelentést tett a miniszterrel folytatott tárgyalásról Hohenlohe herczeg főudvarmesternek, ki a legfelsőbb helyen nyert felhatalmazás folytán sürgősen utasitotta a budai várkapitányt, hogy a trónus fölé a nagyméretü magyar czimert himeztesse. A kiállítás egyik legérdekesebb része lesz a *falu*, mely a Magyarországban élő népek lakóházait, azok beren-

dezését tünteti föl s minden háznak meglesz a maga jellemző lakó családja. A bolgár házat Temesmegye állítja föl, ott van az egyik legnagyobb bolgár község, Vinga. A kiállítás igazgatóságának megbizásából dr. Kovács Gyula kereskedelmi muzeumi aligazgató, Fittler Kamill műépítész és dr. Jankó János ethnografus beutazzák a temesmegyei bolgár telepitéseket, hogy a népviseleteket és házberendezést megválaszszák. A megye részéről Mayer Károly főjegyző és Kabdebó Gergely főszolgabiró kiséri a bizottságot, mely Vingán és Károlyfalván tett fölvételeket.

Kossuth nővére. Ruttkayné asszony pár nap óta Baranyamegyében, *Pellérden*, Brázay Kálmán budapesti nagykereskedő birtokán időzik, jó egészségben. Valószinűleg *Kossuth Ferencz* is elmegy oda, ki az őszre tér haza, hogy a Tarnóczy-féle gépgyárnál elfoglalja állását. Kossuth Ferencz az őszszel az ország különböző részeit is be akarja utazni, hogy megismerje hazáját.

Egy székely község pusztulása. E hó 8-án Udvarhelymegye egyik virágzó székely községe, *Lövéte*, nagy részben elhamvadt; leégett 700 épület, oda veszett tömérdek holmi, élelmiszer, takarmány, házi állat, sőt hat emberélet is, és nagyon sokan megsebesültek. A nyomor nyomban beköszöntött: *ezerkétszáz embernek nincs se hajléka, se kenyere.* Ezek az irgalmaságtól várják nyomoruk enyhitését.

Succi koplalása. A jul. 7-ike óta koplaló Succi jul. 11-én, koplalása ötödik napján vett először magához 20 cseppet az ugynevezett Succi-elixirből, 20 gramm vizben. Az orvosok által kiállitott bizonyitványok szerint ennek az elixirnek tápláló ereje nincs, de a gyomrot üdén képes tartani. Succi az ötödik napon már körülbelől 5 kilogrammot vesztett testsulyából. Utolsó ebédje után 69.5 kilogramm volt, jul. 11-én pedig 64.4 klgr. Succi eleven és beszédes, folytonosan jár-kel a teremben és szivarozik, álma is rendes. Látogatói eddig még csak egyenkint érkeztek.

A fürdőkből. A fürdők, a szeszélyes időjárás következtében az idén csak junius végén kezdtek elevenűlni, de most már, a forró nyár elől sokan keresik föl az üdülő helyeket. E hó 6—8-ikáig *Tátrafüreden* 239, Balatonfüreden 372, *Alsó-Tátrafüreden* 272, Buziáson 511, *Vinyhén* 229, *Varasd-Töplitzen* (Horvát-Szlavonország) 841 vendég fordult meg eddigelé.

Budapest domborművű képe. A főváros hatósága az országos kiállításra elkészítteti Budapest domborművű nagy képét *Marchenke* Vilmos szobrászszal. Gipszből lesz, és szinezve. A plasztikai képnek a főváros 1895. év végén lévő állapotát kell föltüntetnie, oly módon, hogy az utczák, háztömbök, monumentális házak és középületek részleteikben is, szobrok, kutak, a Duna folyam és a helyi hajók, hidak, városligeti tó, lóvasuti és villamvasuti hálózat, parkok és beültetett utczák, a kültelkek s különösen a budai hegyeknek alakja és magassága pontosan felmutatandó, még pedig ugy, hogy első pillanatra fölismerhetők legyenek. Az egész műnek 1896. évi márczius 30-dikáig késznek kell lennie, a mennyiben azt a bizottság átveszi, 20,000 frtot kap Marchenke szobrász.

Nagy földrengés Konstantinápolyban. A török fővárosban és környékén nagy földrengés volt e hó 10-én délben. Négy lökés rázkódtatta meg a földet, romba dőlt sok ház, összeomlott több minaret, oda veszett sok emberélet és a sebesültek száma is nagy. Az összes bazárokat, boltokat, hivatalokat bezárták, oly nagy volt az ijedelem. Sok ezer ember a kertekben és piaczokon töltötte az éjt.

— **Állattulajdonosoknak.** Nyári időben a házi állatoknál, kivált sertések és juhok, s baromfinál, gyakrabban mint egyéb évszakokban, lépnek föl marhavészszerű járványos megbetegedések. Ajánlatos tehát, idején alkalmas óvszereket alkalmazni, mint a milyenek gyanánt Kwizda marhatáp-pora, Kwizda sertéspora, Kwizda baromfi-pora, Kwizda vérhas elleni szere juhok számára — évek hosszú során keresztül jónak bizonyultak. Istállók számára hatásos fertőtlenitő szernek ajánlható a Kwizda Ferencz János korneuburgi czég által kereskedésbe hozott kresolin (javított creolin).

A «POLITIKAI UJDONSÁGOK.»

Lapunk társlapja, a «Politikai Ujdonságok» újabban a napi eseményekre vonatkozó képekkel illusztrálva jelenik meg. A «*Politikai Ujdonságok*» rendes előfizetési ára egész évre 5 frt, évnegyedre 1 frt 25 kr; a «Vasárnapi Ujság» előfizetői azonban egész évre 4, negyedévre 1 frtért rendelhetik meg. A «Politikai Ujdonságok», a legterjedelmesebb magyar politikai hetilap, egyik héten másfél, a másikon két egész iven jelenik meg s e terjedelem lehetővé teszi, hogy necsak a politikai, hanem általában az egész közélet nevezetesebb jelenségeire kiterjeszthesse figyelmét s hétről-hétre számot adjon mindenről, a mi az egyik számtól a másikig letelt idő alatt a bel- és külföldön fontos vagy érdekes történt. *Igy egészíti ki a napok történetének előadásával a «Vasárnapi Ujság» közleményeit* s folyton az események szivonalán igyekszik tartani az olvasót úgy, hogy a napi lapok rendes olvasása nélkül is állandóan tájékozva legyen a világ folyásáról. A «Politikai Ujdonságok»-hoz minden második héten «Magyar Gazda» czímű gazdasági lap van csatolva, mely a mezőgazdaság, álattartás, kertészet, szőlőtermelés és pinczegazdaság, baromfitartás, selyemtenyésztés, konyha- és háztartás körébe vágó tájékoztató közleményeket s gyakorlati utasitásokat, hasznos tudnivalókat közöl a legjobb források után mindarról, a mi a külső és belső gazdaságra, annak mellékágaira s általában az életmód czélszerü berendezése és kellemessé tételére vonatkozik. A «*Politikai Ujdonságok*» a «*Vasárnapi Ujság*»-gal együtt megrendelve egész hétre ellátják a házat a leggondosabban válogatott olvasni valóval olyan árért, a mely szerény voltával még a külföld legkedvezőbb sajtóviszonyai között is feltünést keltene.

Előfizetési árak évnegyedre:

A «Vasárnapi Ujság»	2 frt — kr.
A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val együtt	2 frt 40 «
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok»	3 frt — «
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» a «Világkrónika»-val együtt	3 frt 40 kr.

☞ **Az előfizetés bármelyik hónap elsejétől kezdve eszközölhető.**

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába. Budapest, Egyetem-utcza 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Kovácsics Molnár János, a budapesti Eggenberger-féle (Hoffmann és Molnár) könyvkereskedő czég egyik tulajdonosa, meghalt Ausseeban, 57 éves korában, szélhüdés következtében. A kiváló műveltségü férfiu váratlan halálát megilletődéssel fogadták a budapesti irodalmi körök is, hol Molnárt sokan ismerték és nagyrabecsülték, valamint igen sokan ismerték a könyvvásárló közönségből is. Nagy ismerettel birt a külföld széles irodalmában is, s a legritkábban keresett irodalmi és tudományos munka felől is tüzetes, pontos fölvilágositást tudott adni. Temesvárott született, iskolái elvégzése után a régi Hartleben czégnél működött, 1865 óta pedig Hoffmann Alfréddal az Eggenberger-féle könyvkereskedésnek társtulajdonosa lett. Különösen tanügyi és tudományos művek kiadásában fejtettek ki nagy tevékenységet. Molnár művelt, sokat utazott ember volt, a ki többször is beutazta Európát és a Keletet. Mint vadász ember is ismeretes volt s beválasztották az ezredéves kiállitás vadászati osztályába is. Elhunytát rokonain kivül barátai s a főváros előkelő társasága gyászolja. Holttestét hazaszállitották, s itt temették el jul. 11-én, a kerepesi-uti temető halottas házából. A tudomány, irodalom köreiből nagy számmal gyültek össze a végtisztességre. Megjelent b. Eötvös Loránd közoktatásügyi miniszter is, kinek az elhúnyt régi személyes ismerőse volt, s gyakran megfordult az Eggenberger-féle könyvkereskedésben, hol sokszor gyülnek össze tanárok és irók.

Kóczán Ferencz, pestmegyei birtokos, elhunyt e hó 11-én Budapesten. Művelt, irodalomszerető férfiu volt, és emlékét fentartja a tud. akadémiánál tett alapitványa, a *Kóczán-díj*, mely 100 db. arany és a magyar történelemből vett szinművek jutalmazására fordítják. Az alapitó czélja az volt ezzel, hogy az egész magyar történelem idővel drámai feldolgozásban részesüljön. Az akadémia jelöli meg minden egyes esetben a korszakot, mely feldolgozandó. A 100 arany jutalom minden körülmények közt kiadatik az aránylag legjobb pályaműnek; de ha a birálók szinpadi hatást nem jósolnak a nyertes szinműnek, ugyanaz a tárgy ujra kihirdettetik. Kóczán gondoskodott, hogy a nyertes művek nyomtatásban is megjelenhessenek. Az alapitó elvonultan élt a fővárosban, az utóbbi időkben betegeskedve.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Oszter-meyer József, t. kanonok, kiérdemült esperes, hódsági plébános, 70 éves korában, Hódsághon. — Barthos István, a sepsi-szentgyörgyi polg. fiu iskola érdemes tanítója, a ref. egyháztanács tagja, városi képviselő, 33 éves. — Ifj. Hirkó László, orvos, Pestmegye főorvosának fia, a budapesti egyetem törvényszéki orvostani intézetében tanársegéd, 25 éves, Monoron.

Kovács Bálintné, szül. Sass Juliánna, Sepsi-Szent-György közszeretetben álló polgármesterének neje. — Özv. Bernáth Miklósné, szül. Oláh Terézia, Sátor-Alja-Ujhelyen. — Lázárovics Alexandrina, nagybirtokos özvegye, élete 57-ik évében, a szredistyei családi sirboltba temették.— Tarnay Alajosné, szül. Merese Ilona, 47 éves, Jászberényben.

Szerkesztői mondanivalók.

Biró uram. Rajz. Tulajdonképen rövid elbeszélés, melynek meglehetősen elkoptatott mesemotivumai olyan ismerősöknek tetszenek eminnen-amonnan. Az efféle csak úgy érne valamit s úgy kelthetne az olvasóban érdekeltséget, ha igen jól volna megírva, a mit pedig a «Biró uram»-ról a legnagyobb jóakarattal sem mondhatunk el. Az igaz, hogy néhány jobb részlet is akad e dolgozatban, mindez azonban nem teszi közölhetővé.

A büntetés. Hej, ha . . Biz ezek nem válnak be; kövesse a *mottó* első sorát; hogy a második sorban foglalt elhatározás mellett is megmaradjon: nem kivánjuk.

Jókai jubileumára. A költeményben sok szép részlet van, de közlése ily későn az ünnepi alkalom után nem volna indokolt.

SAKKJÁTÉK.

1845. számu feladvány. Galitzky A. W.-tól.

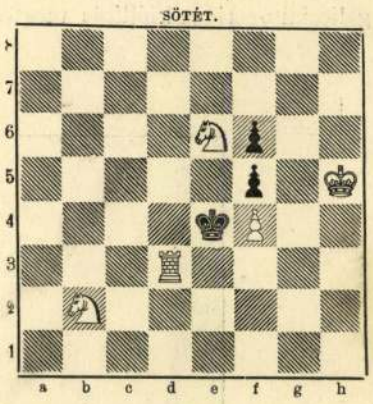

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1836. számu feladvány megfejtése

Galitzky A. W.-tól.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Bf7—f8	--- f4—f3	3. ---	---	--- Kf4—g4
2. Fg8—f7	--- Ke4—f4	4. Bf3—g3 †	---	t. sz.
3. Bf2—f3 †	--- Kf4—f3 : (a)	5. F v. B mat.		
4. Ff7—h5 † †	Kf3—e4			
5. Fh5—f3 mat.				

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördeögh János. — *Kecskeméten:* Balogh Dénes. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

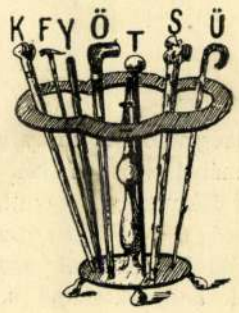

A «Vasárnapi Ujság» 26-ik számában közölt képtalány megfejtése: *A képzelet sebes szárnyu sas.*

Heti naptar, julius hó.

Nap	*Katholikus es protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
15 V.	G 9 Legsz. Megv.	G 8 Apost. osz.	3 B 4 Anatól	11
16 H.	Karmelh. B.-A.	Rut	4 Kretai And.	12
17 K.	Elek hv.	Elek	5 Márta özv.	13
18 S.	Kamil hv.	Frigyes	6 N.-Szizoesz	14
19 C.	Paulai Vincze	Rufina	7 Cziriaka	15
20 P.	Illés pr.	Illés	8 N.-Prokóp	16
21 S.	Dániel pr.	Dániel	9 Pankrácz	17 S.

Holdváltozás. ☽ Holdtölte 17-én 11 óra 3 pk. este.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben, a privát megrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és szines selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig, póstabér és vámmentesen,** sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban). Minták póstafordulóval küldetnek. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Marchent

szobrász.

A vajdahunyadi vár kiépítésénél azt
ohajtják a szakértők, a többi közt
Marchent szobrászt is, hogy az ottan
körszélben fekvő nándori márvanyt
alkalmazzák a belső falak díszítésél.

Egyetleg Arch. Ert. 1872. VI. 26. l.

E sorok egy hosszabb cikksorozatot vezetnek be, melyben szűkebb körű hazánkról, Erdélyről lesz szó. A világnak picinyke kis földdarabja ez, de nekünk az egész világ. Innen nőttünk ki, ennek földjébe nyúlik le mélyen gyökerünk, melynek ágait kiszakíthatatlan erővel tartják rég porló ősapáink ezeréves csontjai. Mindannyian érezzük ezt a láthatatlan kapocs erejét, de azt is érezzük, hogy ezen felül kell lenni e földben még másvalami különös varázsnak is, mely a szülőföld szeretetén is túlérő kezekkel fog, mely küzdelmes életünk közepette is boldog és büszke önérzettel mondatja velünk, hogy erdélyiek vagyunk. Zavarba jövünk azonban, ha ezt a misztikus erőt közelebbről kell meghatároznunk s feleletünket abba a tág köpönyegbe burkoljuk, melyet különös erdélyi tradiciónak, felfogásnak, szellemnek, levegőnek, röviden egész külön erdélyi világnak nevezünk.

Ez mind igaz és mi erdélyiek értjük is, de már pl. egy afganisztáni átutazó vendégünktől udvariatlanság volna megkövetelni, hogy ő is értse. De tulajdonképen mi sem értjük, inkább csak ösztönösen érezzük azt a titokzatos szálakból szőtt meleg szuggesztiv erőt, mely a sorstól innen elsodródottak szemébe könnyet csal s amely bennünket itt Erdély rögeihez, lankás halmaihoz és sziklás ormaihoz szinte hipnotikus kényszerűséggel köt.

Ösztönös érzésünk igazat mond. *Erdély* csak egy van a világon. De ennek szeretete, hozzávaló büszke és boldog ragaszkodásunk csak akkor lesz igazán tudatfelettivé, ha Erdélyt előbb felfedezzük. Az ú. n. szellemtudományok e téren amit tettek, az többé-kevésbbé már benne is van legalább az intellektuális körök köztudatában, de még ugyanezen köztudatban is szerfelett hiányos Erdély földjének a szó teljes értelmében vett ismerete. Pedig legalább jórészt épen ebben rejlik a keresett titokzatos varázs.

Erdély földjéről lesz szó az alábbiakban. De nem a politikai Erdélyről, melynek határát a vetélkedő embertörténeti erők fegyverei ide-oda tologatták, hanem értsük Erdély alatt Romániának azt a részét, mely a Kárpátok ívén belül egészen az alföldekig terjed. Igy egységes és csonkítatlan ez a terület.

Ha olyan nagy magasságra emelkednénk fel léghajóval, hogy lenézve az egész Erdélyt be tudnánk tekinteni, sajátságos területet látnánk magunk alatt: egy óriási tányérszerű lapos medencét. A tányér fenekét Erdély közepét elfoglaló halmos vidék alkotná, mely ilyen nagy magasságból nézve síknak látszana, a tányér felhajló pereme a magas hegyek vonulata lenne, mely Erdélyt egészen körülveszi. Különösen szembeszökő lenne a kép tavasz vége felé, mikor a határhegyeken még ott levő hó ezüst szalaggal díszítené e gigantikus tál peremét.

Közelebbről szemügyre véve a természetnek ezt a különös fazekas ipari alkotását, hamar megállapíthatnánk róla azt is, hogy ez bizony valami ócskább tál lehet, mert pereme itt-ott már ki is van csorbulva. Ránk nézve azonban ez csak előnyös szépséghiba s Isten ments, hogy eszébe jutna a természetnek ezt megreperálni, hiszen ez azt jelentené, hogy Erdély vizei nem tudnának kijutni, a tál csordultig megtelne vízzel s Erdély népe a következő évezredek történetét kénytelen volna tutajokon lejátszani.

Legnagyobb csorba e tál peremén a Maros kijárata, a többi azonban már csak finom bemetszésnek látszana ilyen távoli magasságból. Ilyen szűk kis rés az, melyen a Szamos fut ki észak felé és az Olt dél felé, továbbá szintén dél felé a Zsil és nyugat felé a Sebeskőrös keskeny kijárata. E két utóbbi azonban csak rosszúl sikerült bemetszés, mert Erdély belsejébe már nem is érnek.

Ha jámbor földrajzi pápaszemen át nézve Erdélyt jogosan a medence név illeti, úgy a hörcsög-természetű ember harapós szempontjából Erdélyt idealis fellegvárnak foghatjuk fel. Hiszen hol van az a mesterséges várfal, mely csak megközelítőleg is nyújthatna hasonló védelmet, mint ez az útvesztő vadonoktól is szinte járhatatlanná tett természetes sziklatömeg-gyűrű, melyen keresztül Erdély belsejébe tulajdonképen csak egyetlen kényelmesebb kapú nyilik, a Maros völgye. Hiszen a Szamos és az Olt kapuja olyan szűk, hogy ott embernek jóformán csak akkor jut hely, ha azt a víz is úgy akarja, a Sebeskőrös és a Zsil völgye meg épen kényelmetlen út, mert aki ezeknek kutyaszorítóin átvergődik, még külön hágókat is meg kell másznia, hogy Erdély belsejébe juthasson.

Erdély földje úgy ahogy ma van, természeti kincseivel, kőzetei sokféleségével, felépítésének remekbe készült formájával, hosszú geológiai idők alatt alakult ilyenné ki. Képzeljük el, hogy ama léghajóval már sok évmillióval ezelőtt felszálltunk volna s onnan lenézve, szemtanui lettünk volna annak a sok geológiai változásnak, amely Erdély helyén a jelen időkig történt. Ezt a grandiózus filmet ugyanis nagyjában össze tudjuk állítani azokból az adatokból, melyek mint kövületek maradtak ránk a régi időkből, illetőleg azokból a különböző nyomokból, melyeket a ható geologiai erők jellemző bélyegként nyomtak a különböző kőzetrétegek helyzetére és anyagára. Óriási idő történetéről van szó. Olyan, emberi szemmel be nem látható időről, melyet, ha valakinek merészsége volna években kifejezni, csak tévedése évmilliókat tehetne ki.

Pergessük le csak gyorsan ezt a filmet, melyből írózatos nagy darabokat kell kiollóznunk, hacsak nem akarjuk, hogy pár ezer év mulva még mindig nézzük, aminek mégis csak vannak némely akadályai. Az első felvonásokat mindjárt el is hagyhatjuk, annak a képei olyan homályosak s annyira szakadozók, hogy az ilyen filmet a valódi mozikban okvetlen kifütyülnék. E képektől különben, ha jól láthatnánk is, nem igen lehetnénk okosabbak. A tűz és víz, a tenger és szárazföld kaotikus ádáz harca folyna le előttünk, melyben pillanatnyilag (vigyázzunk, geologiai időkről van szó, hol az óra számlapjának beosztásai évezredeket, évmilliókat jelentenek!) hol ez, hol az kerekedik felül.

Az irtózatos nagy idők köde kezd tisztulni. Az Erdély helyét elfoglaló nagy tengerben homályos körvonalú nagy szigetek kezdenek feltünedezni, igy a Radnai havasok, a Biharhegység s a Bánsági hegyek táján. Ez a helyzet a geologiai ókor közepe táján, abban az időben, melyet karbon korszaknak szoktak nevezni. Ekkor éltek ugyanis azok az óriási páfrányféle növények, melyekből a föld legnagyobb kőszéntelepei képződtek. Ilyen hatalmas páfrányféle erdőket a Bánsági hegyvidék táján filmünk is mutatna.

A föld azonban kezd nagyon ideges lenni Erdély alatt: mozog és morog. Kezd kiemelkedni a Gyalui havasok központi tömege s a sok morgásnak pedig az a vége, hogy végig az Érchegységen egész Tordáig kigyulnak a vulkánok, egész csomó kráter ontja a lávát és szórja a tüzes hamut. Ugyanezen tűztánc folyik kisebb területen a Persányi hegységben is.

Bizonyára legalább is évezredek teltek el, míg kiélték magukat ezek a vulkánok, míg a tűztől felkorbácsolt erdélyi tenger újra lecsendesedhetett. Mert a tenger továbbra is úr maradt, sőt csak ezután fejtette ki hatalmas építő munkáját. Ennek az ú. n. geologiai középkori tengernek a méhéből születtek ugyanis azok a hatalmas mészkő tömegek, melyeknek azóta szétszabdalt szirtjei és vonulatai Erdély legmegkapóbb természeti szépségeit adják. (Biharhegységben, a Bánsági hegyekben, Nagyhagymás, Békásszoros, Tordai hasadék stb.)

E geologiai középkor végén aztán valami csodálatos jelenséget mutat filmünk. Ama vonal mentén, melyet a Kárpátok vonulata jelöl, a tengerből apró lapos szigetek kezdenek kiemelkedni, melyek sokasodnak, nőnek s lassanként összefolynak egy összefüggő vonulattá. Épül Erdély nagyszerű várfala: születnek a Kárpátok s emelkedik a Biharhegység és az Érchegység területe is.

Hegy-születés! Amilyen titokzatos, épen olyan nagyszerű esemény. Persze ez lassan ment. Megkezdődött a geologia középkor végén s az egész következő geologiai ú. n. harmadkoron át végig tartott. Természetes is a hosszú vajudás, hiszen elvégre érthető is, hogy azon a titokzatos tojáson, amelyből a Kárpátok rettentő nagy teste kikelt, nem lehetett elég csak három hétig kotolni, mint egy közönséges tyúktojáson.

Minden születés örvendetes családi esemény, melyet ha mód van rá, meg is szoktak ünnepelni. Ünnepelt a föld is s erre elsősorban Plutó volt hivatalos, aki az újszölött apróságnak, a Kárpátoknak a tiszteletére egy olyan tűzijátékot rendezett megfelelő koncerttel egybekötve, amilyet Erdély még nem látott. Nyugaton a Vlegyásza kitörésével kezdődött ez az ünnepség, ez azonban a nagy kabarénak csak afféle halk előstimmolása volt. Nagyobb hangja és félelmetesebb fénye volt már annak a sok vulkánnak, mely ismét az Érchgységen sorakozott végig, de a nagybőgő hangja pokoli lángok és írtózatos hamúhullások közepette a Hargitáé volt, mely utolsónak szólott bele e megtiszteltetési ünnepségekbe.

Marchini Tasso: Piroskendős leány.

Ez a Hargita a legfiatalabb vulkánunk, melytől nem kell ugyan már tartanunk, hogy különösképen gorombáskodni tudjon, de a belőle sok helyen kiáramló szénsav és kénes kigőzölgések, ezek az ú. n. vulkáni utóműködések azt igazolják, hogy még szuszog, hogy tehát még mindig van benne valamelyes élet. Bezzeg régen, virágjában szörnyű brutálisan viselkedett. A jelek ugyanis határozottan arra vallanak, hogy a Hargitában — ideszámítva a Baróti-, Görgényi- és Kelemen-havasokat is — olyanféle illetlen vulkánok vetekedtek egymással az akkori élőlények ijesztgetésében, mint a történeti időkben a Krakatoa, mely 1883-ban szintén úgy megszórakoztatta a környéket, hogy csak a nagyon távoli karzati közönség bírta ki elevenen ezt a nem mindennapi tűz- és daljátékot, de a végére ez is beleőrült a tulságos műélvezetbe. Képzelhető, hogy milyen ribillió lehetett itt a Hargitában, ahol akkor nem is egy ilyen legény duhajkodott.

Ha a vendég ilyen születési dinom-dánomból hazamegy, emlékül rendesen valami ajándékot szokott hagyni. E tekintetben Plutó Erdélyben ugyancsak gavallér volt. Mikor tüzet okádó legényeit leintette, csendes vulkáni utóműködéssel a hasznos ércek egész sorát küldte fel Hadeszből. Az Erdélyi Érchegység s a Nagybánya környéki, a Bihari és Bánsági hegyek arany-, ezüst- és egyéb ásványkincsei eme kitöréseket követő gőzökkel és gázokkal vagy oldatok alakjában jöttek fel és rakódtak le telérek alakjában a kőzetek repedéseibe.

A Kárpátok ívének kiemelkedésével nagyjában már meg is volt Erdély medence-formája, de ez még teljesen tele volt vízzel. E beltenger a geologiai harmadkor alapján a Szilágyságon át még széles kapuval nyilt ki a Magyar Alföldet akkor elfoglaló nagy tengerre, sőt ugyanide keskenyebb kijáratai a mai Marosvölgy táján, az Érchegység zeg-zúgain keresztül és Hátszeg—Karánsebes vonalán is voltak. Lassanként azonban ezek a kijáratok elzárultak s Erdély belsejében így egy teljesen elzárt beltenger keletkezett. Ennek nyugati partja épen Kolozsvár táján volt, keleti partja pedig a keleti Kárpátok lábánál. Ez az ú. n. harmadkori beltenger aztán mind jobban összehúzódik, de csak a harmadkor legvégén szárad be teljesen, miután már ő is itt hagyta ajándékképen Erdély belsejében kincsét: a gipszet, a kősót s azokat az anyagokat, melyekből az idők folyamán földgáz keletkezett a mélyben.

Haldoklott már az erdélyi harmadkori tenger, utolsó vize Erdély délkeleti részére zsugorodott össze, csak akkor kezdődött a Hargita kitörése. Eddig tehát Erdély belső része egy egységes medence volt, csak akkor képződött — a harmadkor végén — a Hargitának az a vulkáni anyagokból felépült hatalmas gátja, mely az erdélyi medence keleti részéről lefűzte a gyergyói és csíki medencét. E két kis medencének a vizei csak később törtek maguknak utat kifelé, a Maros a Kelemen- és a Görgényi-havasok között, az Olt pedig a tusnádi szorosban.

A harmadkor legvégén a belföldi tenger utolsó pocsolyája is beszáradván, megkezdődik Erdély belsejében a mai folyórendszer kialakulása s a folyók munkájával lapos dombokká kezd darabolódni Erdély belsejének addig meglehetősen sík felülete. A természet keze Erdélyünk arcán amint így az utolsó vonások mintázását végzi, gondol egyet, megrakja magas hegyeink tetejét annyi hóval, hogy az többet nő, mint olvad. Beköszönt a jégkorszak. A déli Kárpátokról, a Radnai-havasokról nagy jégárak nyúlnak

lyek többnyire elvették a bátor vállalkozók kedvét. Nem érdektelen az a feljegyzés sem, amely a London és Manchester közötti „repülő postakocsiról" reánk maradt. A technikának ez a csodája 1754-ben négy és fél nap alatt tette meg a két város közötti utat. Calaistól Párizsig ugyanakkor már öt nap volt az út. Párizstól Marseille 13 napi ko-

Norvégiába, Bulgáriába egy-egy ezer. A Franciaországban, Romániában stb. megfordult magyarok számáról nincsen pontos adat. Az utazások nagy gazdasági jelentőségét mutatja Gyömrei azon adata, hogy 1930-ban a különböző országok túristái utazásra *1457 millió* aranydollárt költöttek.

Ez az összeg Románia 8 évi költségvetésének felel meg.

A háló már szorul.

Almodtam botorul,
Hogy elkerülhetem a Végzetet . . .
— Uristen — nézd — a háló már szorul!
Es menni kéne már,
Zuhanni át a megsemmisülésbe,
Mert csendországom fényben járható csak. —
Vak éj rabjának élő sírt jelent!
Sírt, szétfeszíthetetlen-iszonyút,
Ahol a szív ver s él és ég a kín . . .
S széthullhatatlan, roncs élőhalottként
Dönget örökké hangtalan sikollyal
A csend és éj vak gránitfalain . . .
S ez élő sírból nincs ki-út sehol,
Csak egy . . . egyetlen egy:
Belézuhanni az igazi sírnak
Meaváltó éjjelébe . . .

Fél életek.

Eldobott szavaid kicsiráznak bennem.
Félig kimondott gondolataim
benned élik az életüket végig.
Szeszélyes kedvem benned tükröződik,
mint tóban az ég,
és minden elfutó gondolatod
végigborzolja lelkemet.
Ami előttem köd, titok, homály,
azt te megérzed,
s amit te érzel,
azt én szavakba ötvözöm.
Önmagunkban csonkák vagyunk,
fél életek:
együtt szoborszép egészet adunk.
S mert részem vagy és én részed vagyok
öröktől fogva és örökké,
titokzatos erők sodornak össze,
mert úgy rendeltetett,
hogy te enyém légy, én tied legyek,
és egyesülve alkossunk egészet.

RONAY GYÖRGY.

Képzőművészet.

Gy. Szabó Béla:

— Marchini és Szervátiusz képkiállítása. —

Egyik napilap egész nyáron különböző szempontokból próbált mostoha gyermekünk: a képzőművészet szomorú sorsának bár enyhítésére módot találni; mindezideig, úgy látjuk, eredménytelenül. Bárki bármit állíthat ki, a sajtó útjában nem áll. Egyetlenegy román napilap háborodott fel egyik ugyancsak visszaélésszámba menő kérkiállításon és jogosan kívánta e mai farizeusok kikorbácsolását. Minden esetre: a rámakereskedők és — nem utolsó sorban — a képügynökök alaposan lezüllesztették a közönség egy részének izlését. Hány egyetemet végzett, műveltnek számító nőismerősünket nem tudjuk meggyőzni, hogy a gobelin kézimunka, nem pedig kép és a falon legfeljebb mint faliszőnyeg szerepelhet.

A karácsonyi alkalomra kirakott sok képzőművészeti portéka, bútor-kép után, nagy örömünkre, végre igazán művészi, értékes kiállítást láttunk *Marchini Tasso* és *Szervátiusz Jenő* munkáiból.

Hívatottak, bőségesen van mondani valójuk, munkájuk kimagaslik a középszerűség fölé, amelynek bár állítólag szintén van halhatatlansága, de értéke legfeljebb a becsületesség. Újat mondanak anélkül, hogy az újat-keresés hajszája nyomokban is kimutatható volna, pedig gyakori ez a vád, sok oly fiatallal szemben is, ki már lelkiismereti ügyből sem másolja szolgailag a régieket. Egy dolog azonban mindig igazolta az ilyen fiatalokat: a munka. Minden fiatal művész hatások alatt indul el és hogy igazán művész-e, az azon fordul meg, hogy mennyire tudja a hatások alól fölszabadulva önmagát adni, vagy mennyire marad rabja. A tisztulás, felszabadulás, mind óriási munka eredménye. Nem elég ide a tehetség, itt dolgozni is kell.

Jól esett e kiállításon látnunk a fiatalos, lendületes friss erőt és eredményét: a munkát.

Marchini már festőnövendék korában egész sereg társára hatással volt. Huszonhét kiállított olajképe egytől-egyig mesteri munka, teljesen egységesen hat. *Színkezelése* messziről meglep. Meleg borongós színharmóniái mélyen bongó harangszóval átitatott zene érzetét keltik. Munkái ércesen férfiasak. Tájképein finom érzékkel érezteti a különbséget a nagybányai és balázsfalvi levegő között, nem kezeli a színeket betanult recepttel. Annyira a színek szerelmese, hogy még tenyérnyi nagyságban sem kapunk egyszínű felületet, hanem pl. egy szürkészöld tónusban is állandóan játszik ugyanannak rengeteg változata. Színei a formákkal teljesen összhangban, minden zavaró ecsetvonás nélkül nagy mesterségbeli tudásról tanuskodnak. Másik nagy erénye a *rajztudás*. Mint képzőművészeti iskolát végzett művész és rajztanár rendszeres tanulmányokat folytatott, mint a maga útját járó művész ugyancsak alaposan dolgozik. A rajzi érték minden képén megvan, de teljesen együtt jár a színnel és így mindig festő marad, nem ad színezett rajzot. *Piroskendős leány* c. képén tökéletesen érvényesül a rajz és a szín, de egyik sem a másik rovására. A nagy mesterségbeli tudás mellett finom, rajongó lelkülettel komponál, nagy szeretettel fest akár alakos, akár tájképet vagy csendéletet. Ezért képei mindig üdék. Virágcsendéleteit külön ki kell emelnünk, úgyszintén *Kanárik* c. képét már eredetiségénél fogva is.

Pásztortűz 1935. jan. 15.

MARCALI KISS Melitta

Valóban extrém ötlet

A Karolina Galéria megnyitásáról

Marcali Kiss Melitta: Meditáció

A Budaflax félig használt, privatizációra váró épületében május 5-én megnyílik a Karolina Galéria *Marcali Kiss Melitta* és *Marcali Kiss József* festőművész kiállításával. Mi motiválja a tulajdonosokat a mai gazdasági helyzetben galériaalapításra? – erről beszélt *Molnárné Mezei Vera*, az egyik alapító.

– Manapság valóban extrém ötlet galériát nyitni – mondja Molnárné Mezei Vera. – Tudom, furcsán hangzik, de a kényszer hozta így. Húsz évig dolgoztam textilkereskedőként a Budaflaxnál, és mert végelszámolás alatt áll a gyár, kénytelen voltam más munkát kitalálni. Mivel még nem tudták eladni az épületet, *Fodor Péterrel* közösen megálmodtuk ezt a kiállítóhelyet, és bérbe vettük a helyiséget. Már több üzlet is működik a házban, legalább nem romlik le az állaga. A 140 négyzetméternyi – de a terembeosztása miatt nagyobb hasznos falfelülettel bíró – hely a Budaflax külkereskedelmi részének protokollterme volt, ezért jó állapotban kaptuk meg. Persze át kellett festeni, a világítást és a rácsberendezést is megoldottuk. A prospektusokkal együtt eddig körülbelül kétszázezer forintunkba került az alapítás. Egyelőre fél évre béreltük ki a helyiséget, kipróbáljuk, hogy mire megyünk a művészekkel együtt. Egyébként képző- és iparművészeti tárgyak, valamint régiségek kereskedelmével foglalkozunk majd. Én kezdőnek mondhatom magam, de Fodor Péter egyáltalán nem az a szakmában, hiszen övé a városmajori Lord Major Galéria is. Tavaly azt a kiállítóhelyet is Marcali Kissék tárlatával nyitották meg, és idén kabalából megint őket választottuk. Már a Lord Majorban is nagy sikerük volt. Melittának évente három-négy kiállítása biztosan van. Balatonföldvártól Pécsig, Budapesttől Linzig sok helyen bemutatkozhatott.

Marcali Kiss József érdekesen vallott magáról:

– Az ember állandó nyomai, érzésviharai foglalkoztatnak. Ezért nem izgat a divat, a hóbort, de nagyon érdekel a játékból ölni képes, s az életért halni tudó ember – minden gonoszságával –, megható jóságával, örök ellentmondásosságával, változékonyságával, teljességével.

Fodor Pétertől tudom, hogy a kiállított képek nagy része megtalálja a gazdáját. Május 5-én a kiállítás megnyitóján fellép az Operaház magánénekese, *Derecskei Zsolt*, valamint karmestere, *Kaposi Gergely* is.

Szemere Katalin

A zene hatalom

Ahogyan az ember először nyúl a pisztolyhoz. Ronda fémtárgy, szennyes, olajos, amelyet csak azért talált ki valaki, hogy egyik ember megölhesse vele a másikat. Megölje, vagy kényszerítse, hogy azt tegye, amit a fegyveres akar. Így nyúltam, két ujjal a Dance Mix címet viselő lemez után. Valami diszkóvarázs, ah, csak be ne piszkoljon.

A Baltimore-i Szimfonikusok játszanak rajta. Érdekes, idáig nem is tudtam, hogy Baltimore-nak van zenekara. David Zinman vezényel. Végre egy ismerős név, tavaly Budapesten is föllépett, a Fesztiválzenekart dirigálta. Másról van itt szó, mint amit a borító ígér. Mai amerikai szerzők szimfonikus táncai. Ismert és ismeretlen nevek. Leonard Bernstein Mambója a West Side Storyból. John Adamstől egy tánc, amely végül kimarad a Nixon Kínában című operájából. A jelenet szerint Mao felesége lép színre testhez álló, csípőig felsliccelt ruhában, és addig táncol, amíg Mao portréja nem bírja tovább, lekászálódik a falról, és eljár az asszonnyal egy foxtrottot. Minimál ritmusok, maximális zenekari színek; jó zene.

Az egyik szám címe: Bonham. Nem valami errefelé ismeretlen nyugati parti táncot jelent a szó. John Bonhamnek a Led Zeppelin együttes 1980-ban jobblétre szenderült dobosát hívták. Aki emlékszik még az együttes nálunk is bemutatott koncertfilmjére, fölismerheti a dobos ritmusait, kezének gyorsaságát, a hangszer masszív, stabil dübörgését. Mindez a negyvenhat éves Christopher Rouse szerzeményében persze sokkal bonyodalmasabb, nyolc ütőhangszeres kell hozzá.

És ha a fegyver hatalom, a zene is az. Egy napja hallgattam a lemezt, amikor átjött a szomszéd néni a rabicfal másik oldaláról. Egy tálca kakaóslepény volt nála. Meg akart vesztegetni, hogy azt a felvételt, amely úgy szól, mintha két tucat aranyásó rendezne szitálási versenyt egy gyorsvonaton, ezentúl halkabban járassam. Másnap édesanyám főzte ebédre a kedvencemet. A puding alatt terjesztette elő kérelmét, hogy az új cédét, amelyen szirénáznak is, ha lehet, éjfél után csak fejhallgatóval élvezzem, mert kissé nehezére esik újra elaludni. Szóval Dance Mix. Csak ajánlani tudom. *(Dance Mix – argo, 1995)*

Fáy Miklós

Megszűnik a Szülői Kamara?

Évek óta tisztázatlan, milyen szerepet játszhat a szülő az iskola életében, beleszólhat-e, s ha igen, milyen mértékben az oktatási intézmények belső ügyeibe, illetve helyi és országos szinten az oktatáspolitikába. A néhány éve megalakult Szülői Kamara hét végi közgyűlésén egyebek között ezekre a kérdésekre keresték a választ a résztvevők. Ugyanakkor kitűnt az is: a szülőket tapasztalatlanságuk, az együttműködésről való más-más elképzelésük, s az ebből adódó feszültségek is hátráltatják kamarán belüli munkájukban.

A kétnapos rendezvény programjáról és a kamara gondjairól *Fáy Árpád*, a szervezet ügyvezető elnöke számolt be lapunknak. A Szülői Kamara 1992-ben azzal a céllal alakult meg, hogy a szülőkön keresztül képviselje és érvényesítse a közoktatásban tanuló gyermekek érdekeit iskolai, önkormányzati és országos szinten is. Fáy Árpád szerint azonban alapvető probléma, hogy Magyarországon – a nyugat-európai országokkal ellentétben, ahol az oktatási rendszerbe szervesen beépültek a szülői képviseletek – szokatlan, ha a szülők beleszólási, véleményezési jogot kérnek az iskolát, az oktatást érintő döntéseknél.

Fáy előrelépésnek tekinti, hogy létrejöttek és működnek az iskolaszékek, ahol intézményi szinten valósul meg a pedagógusok, a szülők és az iskolafenntartó önkormányzatok képviselete. Ugyanakkor sok helyen – számos tisztázatlan kérdés miatt – nem zökkenőmentes az iskolaszékek működése. Szabályozni kellene például az iskolaszék és a szülői munkaközösség kapcsolatát, pontosan meg kellene határozni, milyen feladatai és jogai vannak az intézményben működő szülői és diákszervezeteknek.

Az igazi probléma szerinte az, hogy önkormányzati és országos szinten nincs megfelelő szülői képviselet. A kamara célja, hogy az iskolai szinten működő szülői munkaközösségekből települési, megyei és országos szintű képviseleteket hozzon létre. Fáy szerint a helyi, illetve megyei képviseletekkel az önkormányzatok oktatási bizottságainak szoros együttműködést kellene kialakítaniuk, azaz folyamatosan tájékoztatniuk kellene a szülőket, s lehetőséget adni arra, hogy a döntések meghozatala előtt elmondhassák véleményüket. Országos szinten a szülőket az oktatáspolitikával foglalkozó tárcák (Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Munkaügyi Minisztérium) legmagasabb társadalompolitikai fórumaiban, illetve a parlament oktatási bizottságában képviselhetnék. Fáy szerint egyelőre informálódási és véleményezési joggal szeretnének a fórumok munkájában részt venni, a szavazati jog még csak távoli óhaj. Az elnök azonban azt is elképzelhetőnek tartja, hogy az egyes minisztériumok az erre kijelölt munkatársaikon keresztül tájékoztassák a kamarát az oktatást érintő valamennyi kérdésről, a várható döntésekről.

Az országos szülői képviseleti hálózat kiépítéséhez azonban Fáy szerint leginkább az anyagi háttér hiányzik. Fáy elmondta: központi támogatáshoz szeretnének jutni, ezt azonban nem feltétlenül az állami költségvetésből várják. Fáy szerint már az is sokat segítene a helyzetükön, ha a kamara tagjainak engedélyeznék a befizetett tagdíj levonását az adóból.

Péli Lajosné, a kamara egyik alapító és választmányi tagja Fáyval ellentétben úgy látja, önkormányzati és országos szinten is elismerték már, hogy a szülőknek fontos szerepük van a közoktatásban, az oktatáspolitikai döntések meghozatalában. Hozzátette: mind a minisztériumoktól, mind az önkormányzatoktól jelentős segítséget kapnak, az együttműködésre azonban meg kell találni a megfelelő módot, s nem szabad „ajtóstul rontani a házba", türelmetlenül, követelőzően fellépni. Péli Lajosné hangsúlyozta: mindenképpen elhatárolja magát Fáy Árpád vezetési módszereitől, mert bebizonyosodott, hogy hátráltatja a kapcsolatok kiépítését és ápolását az érintett szervekkel, illetve a kamarán belül. Péliné azt is elmondta: az MKM Közoktatáspolitikai Tanácsában 1993 óta képviseltetik magukat a különféle szülői szervezetek. Elismerte azonban, hogy kezdetben meglehetősen egyoldalú volt a képviselet, például a fogyatékos gyermekek szülei sem delegálhattak tagot. Azóta ugyan a helyzeten sikerült javítani, a kört azonban tovább kellene szélesíteni. A művelődési tárca illetékes főosztályvezetője, *dr. Juhász Árpádné* kérdésünkre elmondta: a Közoktatás-politikai Tanács munkájában minden oktatásban érdekelt fél részt vesz, így a pedagógus szakmai és érdekvédelmi szervezetek, a diákszervezetek, a minisztériumok és az iskolafenntartók szervezetei, s természetesen a szülők képviselői is. Juhászné hangsúlyozta: a képviselőket nem a minisztérium, hanem a delegáló szervezetek – saját belső szabályzatuk szerint – választják ki és legitimálják. Péliné szerint ma éppen az az egyik legjelentősebb probléma, hogy a különböző szülői szervezeteket összefogó Szülői Fórumnak még mindig nincs működési szabályzata. Információink szerint a Szülői Kamara közgyűlésén a küldötteknek nem sikerült megegyezniük a további működés és a vezetés módjáról.

Legújabb hír, hogy Fáy Árpád elnök kedden bejelentette: jogutód nélkül megszűnt a Szülői Kamara.

Udvardi Judit

HALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

FARKAS KÁROLY,

a FÉG nyugdíjas osztályvezetője életének 71. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1995. május 8-án 10 órakor lesz az Óbudai temetőben. Gyászolja: felesége és a család. (225948/1K)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton fejezem ki köszönetemet mindenkinek, aki drága feleségem,

SZENDER BÉLÁNÉ

elhunyta alkalmából részvétét nyilvánította. Szender Béla. (226119/1K)

Állás

☎ **Vidékiek, figyelem!** Területi képviselőket keresünk az ország egész területéről. Magas kereseti lehetőség. Nem közvetítő iroda. Postacím válaszborítékkal: RIC-KER, 1437 Budapest, Pf. 321. (125162/10T)

BEDOLGOZÁS, mellékkereseti lehetőségek! Válaszborítékért tájékoztatjuk! Neptun, 1461 Bp., Pf. 131. (224473/1K)

Magas jövedelem! – Mellékfoglalkozásban! 06 (20) 413-831.

A Magyar Posta Elszámoló Központja
(Budapest XX. kerület, Nagysándor József út 1–5.)
felvesz
BELSŐ ELLENŐRT, KÖNYVELŐT.
Telefon: 284-6802, Faragóné.
(130701/1H)

☎ **NAPONTA 3000 Ft-os kereseti lehetőség!** Lakásában elvégezhető munkalehetőséget ajánlunk, 2–3 óra időráfordítással. Válaszborítékért tájékoztatást küldünk. Levélcím: N. R. Iroda, 1388 Budapest, Pf. 96/138. (129492/4T)

☎ **Most induló szolgáltatási hálózatunkhoz keresünk:** kőműves, burkoló, gázszerelő, szobafestő, tv-video szerelő, lakatos, villanyszerelő, háztartási gépszerelő, üveges szakembereket, azonnali kezdéssel, kötetlen munkaidőben. Tel.: 06 (20) 410-645, 10–18 óráig. (129574/5T)

Banki és külkereskedelmi képzést folytató szakközépiskola keres közgazdasági tárgyak oktatására, valamint angol nyelv tanítására *tanárokat és férfi testnevelő tanárt, az 1995/1996-os tanévre.*
Tel.: 120-8427. (128468/3H)

Szövegek összeolvasására, javítására korrektorokat keresünk. Fizetés 40 000 Ft. Érdeklődni a 212-4249-es telefonszámon lehet. (F)

Nemzetközileg ismert marketingkutató-tanácsadó cég többéves gyakorlattal, szakirányú végzettséggel rendelkező, munkaszerető, teljesítménycentrikus ADMINSZTRATÍV GAZDASÁGI IGAZGATÓT keres, magas szintű elemzőkészséggel és vezetési tapasztalatokkal. Írásos jelentkezését a következő címre kérjük: MODUS Kft., 1107 Budapest, Mázsa tér 2–6. (F)

Nemzetközileg ismert marketingkutató-tanácsadó cég többéves gyakorlattal, szakirányú végzettséggel rendelkező, munkaszerető, teljesítménycentrikus ELEMZŐ KÖZGAZDÁSZT, MATEMATIKUST, ORVOST és PSZICHOLÓGUST keres kreatív, önálló, szakmailag igényes munkakörbe. Az angol nyelv magas szintű ismerete és használata szakmai minimumnak számít. Írásos jelentkezését a következő címre kérjük: MODUS Kft., 1107 Budapest, Mázsa tér 2–6. (F)

☎ **Vagyonépítés** mellék- és főállásban. 290-5292. (130035/2T)

UTAZÁSI IRODA keres, nyári repülőgépes KORFUI útjai csoportos értékesítéséhez **egyéni ügynököket.** Jelentkezés telefonon munkaidőben, PINTÉR Vencelnél: 269-2711, 269-2712.

☎ **Holland, tőkeerős** pénzügyi szervezet keres intelligens munkatársakat. Kiemelkedő kereseti lehetőség! Jelentkezését várjuk a 263-1134-es telefonon. (130091/1T)

☎ **Holland–magyar** földmérő kft. keres geodétákat, számítógépes ismeretekkel (AUTOCAD). Tel.: 202-3399. (130093/2H)

☎ **Egyetem keres oktatás-, kutatásszervezési** feladatra ügyintézőt. Alkalmazási feltételek: szövegszerkesztői ismeret, angolnyelvismeret, gépírás, max. 30 év. Bérezés megegyezés szerint. Telefon: 118-3037. (130151/1H)

Oroszlány Város Önkormányzata
PÁLYÁZATOT HIRDET
az Oroszlány Városi Televízió
INTÉZMÉNYVEZETŐ-FŐSZERKESZTŐI
munkakörének betöltésére, 5 éves időtartamra.
Feltételek:
felsőfokú iskolai végzettség, érvényes erkölcsi bizonyítvány, legalább kétéves, televíziónál, rádiónál szerzett szakmai gyakorlat vagy újságírói tevékenység, szakmai önéletrajz, oklevélmásolat(ok), szakmai-vezetői program.
A munkakört 1995. július 1-jétől lehet betölteni.
Bérezés a hatályos jogszabályok szerint.
A pályázatot 1995. május 29-ig Oroszlány város polgármesteréhez (2841 Oroszlány, Pf. 9.) kell benyújtani.
(129830/1H)

☎ **Alapítvány keres önálló ügyintézőt** pénzügyi területre. Alkalmazási feltételek: közgazdasági érettségi, max. 30 év. Bérezés megegyezés szerint. Telefon: 118-3037. (130152/1H)

☎ **Az EGA-NOVA Energetikai Fejlesztő, Tervező és Vállalkozó Kft.** (1124 Budapest, Németvölgyi út 114.) ambiciózus, nagy munkabírású mérnököt keres, hő- és távhőellátási, tervezési és vállalkozási feladatok ellátására. Számítógépes ismeret és minimum német olvasási készség alapkövetelmény. Jelentkezés kizárólag írásban, szakmai önéletrajzzal. (130237/2H)

EURÓPA LEGNAGYOBB nagykereskedelmi áruházlánca, a METRO budaörsi áruházába felvételre keres MUNKAÜGYBEN, BÉRELSZÁMOLÁSBAN ÉS SZTK-ÜGYINTÉZÉSBEN GYAKORLATTAL RENDELKEZŐ MUNKATÁRSAT.
Alkalmazási feltétel:
– szakirányú képzettség
– legalább 5 éves szakmai gyakorlat.
Ha szeretne egy biztos munkahelyet és fizetést, kérjük, sürgősen jelentkezzen Czuczor Gáspár személyzeti vezetőnél.
Cím: 2041 Budaörs, Budapark – Keleti 3.
Tel.: 06 (23) 318-030/107. (F)

☎ **Budapesti számítástechnikai kft.** mikroszoft Access-ben jártas, gyakorlott programozót keres. Jelentkezés önéletrajz megküldésével: Go-By Project Kft., 1118 Budapest, Villányi út 86., 209-1535. (130270/1T)

A MOL Rt. Füzesgyarmati Bányászati Üzeme munkalehetőséget ajánl: 1 fő termelési műszerész, műszaki előadói munkakörbe. Igényelt szakképzettség: műszaki egyetemi villamosmérnöki végzettség. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés rövid szakmai önéletrajzzal: Füzesgyarmat, Pf. 1. címen, László Mihály műszaki csoportvezetőnél. Érdeklődni lehet a (66) 371-655/258-as telefonszámon. (F)

☎ **Üzletkötők, figyelem!** Az IMINFO Kft. gyakorlott üzletkötőket keres vállalkozói igazolvánnyal, budapesti munkára. Főállás is lehetséges. Kiemelkedő kereseti lehetőség! Tel.: 212-0273. (130318/2T)

☎ **Otthoni papírmunka,** azonnali kezdéssel. Tel.: 206-7118, 206-7113 vagy 06 (20) 359-278, 10–18 óráig. (130331/2T)

☎ **Budapesti székhelyű** építőipari kft. hidegburkoló munkatársakat felvesz. Érdeklődni: 284-9579. (130386/2T)

Közlemények, információk

Utazás

EZ NEM ÁLOM EZ VALÓSÁG! 1995. MÁJUS 15-IG 50 százalék ELŐLEG BEFIZETÉSE ESETÉN GARANTÁLJUK JELENLEGI ÁRAINKAT! SPANYOLORSZÁG: Lloret de Mar, 10 nap, 7 éjszaka, 3 csillagos hotel, svédasztalos reggeli + vacsora. Utazás emeletes luxusbusszal 24 860, repülővel 39 018, egyénileg 18 018 Ft. **PÁRIZS:** 6 nap, belvárosi szállodában, reggelivel, luxusbusszal, 24 090 Ft. **KORFU:** 8 nap repülővel, apartmanban, 25 900 Ft. **KRÉTA:** 8 nap repülővel, szállodában, 35 900 Ft. **OLASZORSZÁGI apartmanok,** 599 Ft/fő/nap. **CESENATICO:** nyaralás, 6 nap, 2 csillagos hotelben, félpanzióval, 18 876 Ft. **Olasz kis körút:** 5 nap, szállodában, félpanzióval, autóbusszal, 17 336 Ft. KING DEVRAN TRAVEL KFT., 1074 Budapest, Rákóczi út 64. 121-0913, 267-8545.

MEDITERRÁN ÜDÜLÉSEK charterrepülővel, a Chemol Traveltől! SZICÍLIA: szállodában, félpanzióval, június 16-tól, hetente, 68 500 Ft. **MÁLTA:** szállodában, félpanzióval, június 12-től, hetente, 55 600 Ft. **PORTUGÁLIA:** lisszaboni Riviéra, szállodában, reggelivel, június 28-tól, hetente, 69 900 Ft. **NETANYA–IZRAEL:** szállodában, reggelivel, június 4-től, hetente, 56 600 Ft. **KORFU:** szállodában, félpanzióval, július 11-től, hetente, 56 900 Ft. **CHEMOL TRAVEL,** 1052 Budapest, József nádor tér 8. Telefon: 266-2261, 266-2173, 266-8545. (F)

☎ **A SIOTOUR autóbuszos körutazásai,** szállodai elhelyezéssel, félpanzióval. **AUSZTRIA, LICHTENSTEIN, SVÁJC, NÉMETORSZÁG** július 2–9., 41 900 Ft. **RÓMA, NÁPOLY, POMPEJI, CAPRI, SORRENTO,** június 1–10., 52 900 Ft. **MAGGIORE-TÓ** svájci kirándulással, június 21–27., 39 900 Ft. **CSILLAGTÚRA** Ravenna, Peruggia, Siena, San Marino, Firenze, Pisa, Bologna, Ferrara, június 2–10. Elhelyezés apartmanban, önellátással, 28 900 Ft. SIOTOUR, 1072 Budapest, Klauzál tér 2. 322-6080, 342-1197. (128585/3T)

Utazott már TUNÉZIÁBA? ALKUDOZOTT már a MEDINÁBAN? Minden szerdán és pénteken este 18 és 20 óra között megteheti, ha felhívja a 342-0340-es telefonszámot. A 3 percen belül kialkudott áron utazhat az általunk választott dátumon, ha a teljes összeget az azt követő 3 napon belül irodánkban befizeti. **SOK SZERENCSÉT! Medina Tours, Tunéziai Utazási Iroda, 1078 Budapest, István u. 27. Tel.: 342-0340, fax: 322-2298.** (224785/1H)

TENGERPARTON SZERETNE ÜDÜLNI? Európa és Afrika partjain apartmanos elhelyezéstől luxusüdülésig sokfajta nyaralási formát biztosítunk. **Olaszországi apartmanok 6000 Ft/hét/apartman áron bérelhetők!** Egyéni szállásfoglalását a világ bármely részére teljesítjük. Lépjen be törzsutasaink sorába. Falcontravel-Pannonia, Budapest V., Alkotmány u. 20. (Nyugati pu.-tól 3 percre). Tel.: 269-5555, 269-2686. (224986/1H)

SZENZÁCIÓS ÁRAINK: Görögország, AGISTRI-sziget: autóbusszal, május 21., 28., 19 000 Ft, június 4., 11., 23 900 Ft. TUNÉZIA: május 23., 30., június 6., 13., 37 000–42 500 Ft. Részletre is! HYDRATOURS, 1067 Budapest, Eötvös u. 46., tel.: 132-9781, 132-9463. (F)

☎ **KING TOURS** Utazási Iroda ajánlata: 1 hét Krétán 28 900 Ft-tól, 1 hét Tunéziában 48 990 Ft-tól, 1 hét Egyiptomban 54 990 Ft-tól, 1 hét Cipruson 49 000 Ft-tól, 10 nap Rio de Janeiróban 133 000 Ft-tól. Részletes információk: 1056 Budapest, Irányi u. 10. Tel.: 266-5917. (128956/4T)

☎ **Alpesi mesevár** szombatonként. MAKROVILÁG, 215-0636. (129049/8T)

MALLORCA! Repülőgéppel vasárnaponként Budapestről, júniustól októberig. Tengerparti szállodák, svédasztalos ellátással: 1 hét júniusban és szeptemberben 49 900, júliusban és augusztusban 54 900 Ft. **TUNÉZIA!** Repülőgéppel minden pénteken Budapestről, májustól októberig. Hotel Nozha Beach, háromcsillagos, légkondicionált tengerparti szálloda, svédasztalos félpanzióval, fakultatív programok magyar idegenvezetéssel. 1 hét júniusban és szeptemberben 50 900, júliusban és augusztusban 55 900 Ft. Teljes összeg befizetése esetén áraink garantáltan változatlanok. Ajánlataink megtekinthetőek videofelvételen. Jelentkezés: **RIVIERA TRAVEL,** Budapest V. kerület, Arany János utca 15. Tel.: 269-1606, 269-4085. Fax: 269-1607. (F)

PASHA FORTUNA: május 11-én és 18-án indulnak Boeing charterjárataink TUNÉZIÁBA. Elhelyezés: 2-3 csillagos szállodákban. Gyermekkedvezmények! Poggyász- és balesetbiztosítás. 1 hét félpanzióval: **36 900 Ft-tól. Pasha Tours Utazási Iroda,** 1137 Budapest, Katona József u. 10/A. Telefon: 132-3740, 132-3716, 132-4117. (F)

☎ **LAST MINUTE!** Bibionei aparmanok májusban, 2500 Ft-tól személyenként. AKROPOLISZ, Wesselényi u. 18., 269-6599. (128441/9H)

ADRIAI TENGERPART egész nyáron, gazdag választék, egyéni utazással! Szállodák, apartmanok **UMAGBAN, PORECSEN,** és **KRK** szigetén: 12 900 Ft-tól/fő/hét. **TAN-TÚRA** Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár utca 6. Tel.: 266-1386; 6722 Szeged, Kálvária sgt. 16. Tel.: (62) 325-488. (F)

Üdülések a FEHÉR-KÁRPÁTOKBAN! Cseh-Morvaországban 7 nap, teljes ellátással: 10 850 Ft/fő. Nemzetközi hajójegyek Európa fontosabb járataira forintért rendelhetők irodánkban. Automobil Travel, 1132 Bp., Visegárdi u. 17. 132-6500, 112-6218. (F)

☎ **PRÁGA** május 15–18-ig **14 350 Ft. Makrovilág,** 215-0636. (130027/4T)

☎ **AUTÓBUSZ-RENDELÉS, mikrobuszbérlet:** 132-1997, 132-2996. (127906/11T)

6 éjszaka Londonban, 29 500 Ft-ért május 20-tól 28-ig, szállással, utazással, kirándulásokkal. Túráink kéthetente indulnak. ATTILA TOURS: 209-0915. (49936/14H)

☎ **10 nap luxusbusszal:** SPANYOLORSZÁG 15 550 Ft-tól, GÖRÖGORSZÁG 13 600 Ft-tól, OLASZ körutazás 29 800 Ft-tól. **AVANTGARDE Utazási Iroda,** 1065 Budapest, Podmaniczky u. 11. 112-3446. (126379/6T)

☎ **Fantasztikus ajánlat az AMITOURSTÓL:** 20 százalék kedvezménnyel, utazhat 1995. május 20, június 17 között Görögországba **SARTI-ba.** Elhelyezés apartmanban, **19 000 Ft-tól.** AMITOURS., Budapest, V., Nádor u. 14. Tel.: 131-7167, 131-7312. (130385/1H)

KORFU – gazdag választék! Júniustól októberig, hetente, repülővel! 2-3-4 csillagos szállodák (félpanzióval), apartmanok (önellátással), már 23 900 Ft-tól/fő/hét. A részvételi díj tartalmazza a repülőjegy árát! Csak repülőjgey 18 200 Ft. **TAN-TÚRA** Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár utca 6. Tel.: 266-1386, 131-5368; 5722 Szeged, Kálvária sgt. 16. Tel.: 06 (62) 325-488. (F)

GOLD GRIFF Utazási Iroda, görögországi nyaralás Sartiban, vadregényes halászfaluban: 1 hét apartman 4800 Ft/fő, autóbusz 10 000, repülő 26 400, Srí Lanka, az Indiai-óceán gyöngyszeme: tíznapos körutazás 150 000, tíznapos nyaralás 130 000-től, június 7–16., június 28.–július 7., július 12–21., augusztus 2–11., Párizs/Loire menti kastélyok repülővel, 5/4: 68 000, május 17–21., június 14–18., július 19–23., augusztus 16–20., szeptember 13–17. Nálunk számos utazási iroda ajánlatát megtalálja. 1027 Bp., Frankel Leó 3. 115-0541, 212-4928; 1053 Bp., Kossuth 18. (Puskin mozi): 118-6628. (F)

Ajándékozzon OMNIBUSZ Utazási Bónuszt anyák napjára, amely bizonyos esetekben névértéken felül is beváltható bármely utazási iroda útjára. Ezenkívül térképek és útikönyvek vására, nagy kedvezménnyel, május 6-ig. Nyitva tartás szombaton is. OMNIBUSZ UTAZÁSI IRODA, V., Sütő u. 2. (Deák térnél); VIII., Blaha L. tér 3. (F)

Az óceán és a tenger találkozása – PORTUGÁLIA. Repülővel, 3 csillagos szállodában, félpanzióval, júniustól szeptemberig. ANGELICUS Utazási Iroda, tel.: 202-4488, 202-7596.

München: hetente háromszor, Bécs: hetente kétszer. 117-1356, (33) 314-795.

Stuttgart, Zürich, London hetente. 117-1356, (33) 314-795.

Costa Brava: csak most, 23 000 Ft. Párizs, Disneyland: júniusban, 14 900 Ft. 117-1356, (33) 314-795.

NYARALÁS HITELRE! 30 iroda 150 ajánlata közül választhat irodánkban. Rotel Tours útjai, babyhotelek és sok más utazási lehetőség! Jelentkezés: Ce-Bit Travel, 1053 Budapest, Kálvin tér 1. Tel.: 138-2677.

☎ **Újra, de már 3. éve: KORFU,** a zöld sziget május 29-től MÁR 21 400 Ft-tól, repülővel, tengerparti apartmanban. Utazzon **KRÉTÁRA,** május 18-tól, repülővel, szállodában, reggelivel **már 29 900 Ft-tól. Áprilisban kedvezmények.** IMPERÁTOR TRAVEL, 1065 Budapest, Podmaniczky u. 2., 131-3192. (125291/18T)

Tanfolyam

NYELVTANULÁS külföldön! „Bigben" 134-2353. (224056/28K)

INTENZÍV SZÖVEGSZERKESZTŐI TANFOLYAMOT indítunk hétfőnként, folyamatosan heti 30 órában délelőtt 8–13-ig (5 nap) a Marczibányi téren. Kosztolányi Ágnes: 212-4885, 212-2820. (F)

☎ **OLCSÓ TENISZTANFOLYAM GYERMEKEKNEK** (4–14 évesig): 175-6163. (124296/31T)

Garantáljuk a nyelvvizsgát 6 hetes, szuperintenzív tanfolyamaink után. Tel.: 201-6158. (225682/1H)

12 hetes, napi 2 órás angol- és németnyelv-tanfolyamainkon a középfokú nyelvvizsga szintjéig juthat el. Tel.: 201-6158. (225681/1H)

INTENZÍV SZÖVEGSZERKESZTŐI TANFOLYAM 11 éves kortól diákoknak, június 12-én és 19-én induló csoport. Hétfőtől péntekig 4x45 perc, 9–12 óráig (20 óra). Maximum 8 fő. **Részvételi díj: 6000 Ft/tízóraival. Felnőtteknek június 12-én és 19-én** 14–17.45-ig (25 óra). Maximum 8 fő. **Részvételi díj: 8000 Ft.** (F)

INTENZÍV VIRÁGKÖTŐ TANFOLYAM diákoknak 12 éves kortól, **június 12–16-ig, 9–13 óráig vagy 14–17 óráig.** (20 óra). **Díj: 6000 Ft (anyagköltség + tízórai). Felnőtteknek június 26–30-ig 16–20.50-ig.** (30 óra). **Díj: 9500 Ft.** Tanfolyamokra **jelentkezés június 6-ig:** Marczibányi MK, Kosztolányi Ágnes: 212-4885. (F).

Banki ügyintéző, humánpolitikai ügyintéző és vezető, külkereskedelmi ügyintéző, számviteli ügyintéző, vámkezelő és vámügyintéző tanfolyamok a Magyar Iparszövetség Oktatási Központnál. Jelentkezés: 1146 Budapest, Cházár A. u. 3. 343-5529, 343-8025. Munkanélküli jelentkezőink a Munkaügyi Központ támogatását igényelhetik. (F)

Hathetes, intenzív angol és német nyelvvizsga-előkészítő tanfolyam. Tel.: 201-6158. (225680/1H)

A Katedra Nyelviskola (a Nyelviskolák Kamarája által ajánlott nyelviskola) május 15-én indítja angol-, német-, olasz-, spanyol-, francia-, orosz-, magyarnyelv-tanfolyamait 10 tudásszinten, belterületi oktatótermekben, gyakorlott és ellenőrzött tanári karral, minden napszakban (szombaton is). Csoportonként a legjobb hallgató fél áron iraktozhat be egy következő tanfolyamunkra. Tanfolyamaink: általános, intenzív, nyelvvizsga-előkészítő, nyelvtani rendszerező, szinten tartó, Business English, kis csoportos, nyelvi tábor. Tanfolyamdíjak már 3990 forinttól! Tanfolyamainkat a Munkaügyi Központ támogatja! Beiratkozás és szintfelmérés (május 4–5-én 16–19 óráig: V., Veress Pálné utca 36., Közgazdasági Egyetem. Információ: 186-8980, 165-5116. Vállalatoknak kihelyezett tanfolyamok! (F).

☎ **Egyéni** és kiscsoportos teniszoktatás gyerekeknek és felnőtteknek. Tel.: 166-0644. (130560/1T)

☎ **Úszásoktatás** – úszásterápia, gyerekek és felnőttek részére, Buda centrumában. 166-0644. (130561/1T)

INTENZÍV nyelvtanfolyamok, vizsgaelőkészítők a Margit-hídnál: 112-0290. (224702/1K)

Egyéb

KAINDL ÁRUHÁZAK AJÁNLATA: áruházaink profil átalakítása megtörtént. Új kínálattal állunk vásárlóink rendelkezésére, ahol mindig valamilyen meglepetés várja Önöket. Címünk: Budapest V., Szent István tér 12.; Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 5–7. (F)

Új munkaruházati boltját megnyitotta Budapesten a Kalocsai Konfekcióipari Kft. Cím: 1141 Budapest, Tornóc u. 8. Tel./fax: 252-7746. (224721/1K)

☎ **A Lőrinci Műanyagipari Szövetkezet igazgatósága értesíti** a szövetkezet tisztelt tagjait, és üzletrész-tulajdonosait, hogy 1995. május 15-én 14 órára összehívja a szövetkezet éves közgyűlését. A közgyűlés helye: Budapest XVIII., Akadály u. 15. Tanácsterem. Napirendi pontok 1. Az igagatóság beszámolója. 2. A felügyelőbizottság beszámolója. 3. A mérleg ismetetése és jóváhagyása. 4. Az alapszabály módosítása. 5. Könyvszakértő megválasztása, díjazásának megállapítása. Az esetleges határozatképtelenség esetén az újabb közgyűlés azonos napirenddel, ugyanazon a napon, ugyanott, 14.30 órakor lesz megtartva, amely már a megjelent tagok számára tekintet nélkül határozatképes. (130025/2H)

☎ **FOGYNI szeretne? 265-1216!** (130238/1T)

TERMÉSZETGYÓGYÁSZ Moszkvából. 1634-0955. (225748/1K)

A Pannon Agrártudományi Egyetem Georgikon Mezőgazdaság-tudományi Kara, Keszthely, kéri azon volt hallgatóit, akik 50, 60, 65, illetve 70 éve fejezték be tanulmányaikat a Keszthelyi Gazdasági Akadémián, hogy 1995. május 10-ig írásban jelentkezzenek a dékáni hivatalnál. Az aranydiploma (50 év) jelentkezéshez kérjük, csatolják önéletrajzukat, valamint szakmai tevékenységük rövid leírását. (F)

☎ **A Mezőfalvi Mezőgazdasági Szövetkezet** igazgatósága a közgyűlését 1995. május 19-én (pénteken) 9 órai, határozatképtelenség esetén 10 órai kezdettel hívja össze a Mezőfalva–Selyemmajor, gépműhely helyiségébe, amely rendezvényre a szövetkezet tagjait, a kívülálló üzletrész-tulajdonosokat ezúton hívja meg. Napirend: 1. Beszámoló a szövetkezet 1994. évi gazdálkodásáról. Tájékoztató az 1995. évi gazdálkodás időarányos helyzetéről, aktuális feladatokról, az ezzel kapcsolatos állásfoglalások és határozatok. 2. A szövetkezet 1994. évi mérlegének megtárgyalása. A felügyelőbizottság jelentése az 1994. évi gazdálkodási beszámolóról és a mérlegről. Az 1994. évi mérlegbeszámoló elfogadása. 3. Javaslat alapszabály módosítására. 4. Indítványok, javaslatok. Tisztelettel: az igazgatóság. (130528/1T)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS! Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya 1984-ben **NOVICARDIN-DÍJAT** létesített. A díj odaítélése jelölés vagy pályázat útján történik. A díjjal évente egy olyan, a kémia, az orvostudomány, a biológia vagy más tudományok területén lévő személyt lehet jutalmazni, aki az alapítványrendelő által létrehozott készítmény, a NOVICARDIN vizsgálatában, vagy a rákbetegség gyógyítását szolgáló gyógyszerek kutatásában kiemelkedő eredményt ért el. A jelöléseket illetve pályázatokat **1995. szeptember 1-jéig** lehet az MTA Kémiai Tudományok Osztálya titkárságára (1051 Budapest, Nádor utca 7.) benyújtani, mellékelve egy összeállítást a tudományos közleményekről illetve szabadalmakról. A díj odaítélésére az MTA Biológiai-, Kémiai- és Orvostudományok Osztályának képviselőiből álló bizottság tesz javaslatot a Kémiai Tudományok Osztályának, mely orvosokkal, illetve biológusokkal kibővített ülésén hozza meg határozatát.

☎ **A kazincbarcikai Ságvári Endre Gimnázium** alapítványának kuratóriuma május 17-én, 16 órakor alapítványi gyűlést szervez, melyre minden kedves támogatónkat szeretettel meghívjuk. (130565/1T)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS! A Magyar Tudományos Akadémia, a Budapesti Műszaki Egyetem, az Ipari Minisztérium, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Gyógyszeripari Egyesülés és a Magyar Kémikusok Egyesülete a kimagasló hazai szintetikus szerves kémiai kutatások jutalmazására 1983-ban **Zemplén Géza Díjat** alapított. Az alapító képviselőiből alakult bizottság (a megszűnt Gyógyszeripari Egyesülés helyét 1992 óta a Magyar Gyógyszergyártók és Nagykereskedők Országos Szövetsége tölti be, az Ipari Minisztérium Ipari és Kereskedelmi Minisztériummá alakult) az MTA Szerves Kémiai Bizottságának javaslatát figyelembe véve 1995-ben jelölés alapján egy **160 000 Ft-os 1. díj,** negyven évnél nem idősebb kutatók számára pedig jelölés, vagy pályázat alapján egy **90 000 Ft-os 2. díj,** s az ezekkel járó emlékérem és oklevelek odaítéléséről dönt. Felhívjuk a szintetikus szerves kémia területén dolgozókat, hogy jelölésüket vagy saját pályázati anyagukat **1995. augusztus 31-ig** az MTA Kémiai Tudományok Osztályára (1051 Budapest, Nádor utca 7.) küldjék be. A jelöléshez illetve a pályázatokhoz mellékelni kell egy összeállítást a tudományos közleményekről illetve a szabadalmakról. A Zemplén Géza Díj odaítélésére alakult bizottság.

KÖZZÉTÉTEL! Az Észak-Dunántúli MÉH Rt. (Győr, Bartók Béla út 4.) közzéteszi az 1994. évre szóló beszámolójának könyvvizsgáló által elfogadó záradékkal ellátott mérlegét és eredménykimutatását, melyet az 1995. április 21-i évi rendes közgyűlés megállapított és jóváhagyott. EREDMÉNYKIMUTATÁS: nettó árbevétel: 1 365 897, egyéb bevétel: 22 912, közvetlen költségek: 1 139 741, közvetett költségek: 104 519, egyéb ráfordítás: 40 766, üzleti tevékenység eredménye: 103 783, pénzügyi műveletek eredménye: 1806, szokásos vállalkozási eredmény: 105 589, rendkívüli eredmény: 5566, adózás előtti eredmény: 100 023, társasági adó: 20 637, osztalék (elsőbbségi részvényekre) 1916, mérleg szerinti (adózott) eredmény: 77 470. **Észak-Dunántúli MÉH Nyersanyaghasznosító Rt.,** 1994. december 31-i mérleg. Érték: E Ft. Eszközök: A. befektetett eszközök 440 591, I. immateriális javak 1019, II. tárgyi eszközök 436 286. III. befektetett pénzügyi eszközök 3286. B. forgóeszközök 277 164, I. készletek 104 243, II. követelések 159 269, III. értékpapírok 2669, IV. pénzeszközök 10 983, C. aktív időbeli elhatárolások 13 757, ESZKÖZÖK ÖSSZESEN: 731 512. FORRÁSOK. D. saját tőke 604 728, jegyzett tőke 331 390, II. tőketartalék 195 023, III. eredménytartalék 845, IV. előző évek áthozott vesztesége –, V. mérleg szerinti eredmény 77 470. E. céltartalékok 14 012, F. kötelezettségek 108 939, I. hosszú lejáratú köt. –, II. rövid lejáratú köt. 108 939. G. passzív időbeli elhat. 3833, FORRÁSOK ÖSSZESEN: 731 512.

A Fővárosi Gázművek Rt. értesíti a tisztelt gázfogyasztókat, hogy 1995. április hónapban a fővárosban szolgáltatott földgáz átlagos fűtőértéke 34.0 Megajoule/köbméter volt.

Az Új Közösség Agrárszövetkezet, 3841 Aszaló, igazgatósága értesíti tagjait és kívülálló üzletrész-tulajdonosait, hogy zárszámadó közgyűlését **1995. május 19-én (pénteken) 9 órakor** tartja. **A közgyűlés helye:** Aszaló, Kultúrotthon. **Napirend:** 1. A felügyelőbizottság beszámolója. 2. Beszámoló az 1994. év gazdálkodásáról, mérleg ismertetése. 3. Az 1995. évi üzleti terv előterjesztése. 4. Az alapszabály módosítása. 5. Egyebek. Határozatképtelenség esetén az igazgatóság a megismételt közgyűlést azonos napirenddel, időpontban és helyen **1995. május 29-én 9 órára** hívja össze.

KÖZLEMÉNY! A DUNAPLAST Műanyag és Gumiipari Szövetkezet évzáró közgyűlését 1995. május 10-én 10 órai kezdettel tartja a MEDOSZ Székház Dózsa-termében (Budapest VI., Jókai u. 2–4.). Napirend: 1. Beszámoló a szövetkezet 1994. évi gazdálkodásáról, a mérleg főszámainak ismertetése. 2. A felügyelőbizottság beszámolója. 3. A mérleg elfogadása. 4. Az 1995. évi üzletpolitikai elképzelés ismertetése. 5. Az alapszabály módosítása. 6. A szövetkezeti elnök munkaszerződésének felülvizsgálata. 7. Egyéb. A közgyűlésen előterjesztésre kerülő anyagok munkaidőben a szövetkezet központjában tekinthetők meg. A vidékről utazók utazási költségeit menetjegy ellenében a helyszínen megtérítjük. DUNAPLAST Szövetkezet igazgatósága.

Bevándorlás Kanadába! A kanadai Schwalb & Burton tanácsadó cég nagy tapasztalattal, elsőrendű kiszolgálással, mérsékelt áron kínálja szolgáltatásait. Díjmentes tanácsadás! Készséggel várjuk hívását a 185-0862-es telefonon.

A Hotel Riviera Balaton Rt. 1995. május 30-án 10 órakor tartja éves rendes közgyűlését, székhelyén. **Napirend:** 1. A könyvvizsgáló beszámolója. 2. A felügyelőbizottság beszámolója. 3. Az igazgatóság beszámolója. 4. Az 1994. évi mérleg elfogadása. 5. Az 1994. évi eredmény felosztása. 6. Alapszabály módosítása (székhelyváltozás). 7. Egyéb ügyek. A közgyűlésen történő részvétel módját az rt. alapszabálya határozza meg. Az igazgatóság.

☎ **MEGHÍVÓ! Az Osli Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Szövetkezet igazgatósága tisztelettel meghívja** tagjait és külső üzletrész-tulajdonosait az 1995. május 19-én 9 órakor tartandó közgyűlésére. **Helye:** osli kultúrház. **Napirendi pontok:** 1. Beszámoló a szövetkezet 1994. évi gazdálkodásáról. 2. Tájékoztatás az 1995. évi tervekről. 3. A felügyelőbizottság 1994. évi munkájának ismertetése. 4. Egyéb ügyek. Határozatképtelenség esetén a közgyűlés megtartására azonos napirenddel, 10 órakor kerül sor. A szövetkezet igazgatósága. (130697/1H)

Csőd- és felszámolási eljárás

Tájékoztatjuk tisztelt ügyfeleinket, hogy az ebben a rovatban megjelenő közleményeket csak 5000 Ft (4000 Ft + 25% áfa) befizetésének igazolása után jelentetjük meg. Kérjük, hogy a megrendelés mellé csatolják a 326-11922 számla javára átutalt vagy belföldi postautalványon befizetett összeg bizonylatának másolatát.

A Kovács Család Kft. (székhely: 6346 Sükösd, Petőfi S. u. 70.) a fizetési haladék igénybevételéhez szükséges hitelezői egyetértés megszerzése érdekében tárgyalást tart

1995. május 15-én, 14 órakor.

A tárgyalás helye: Álmos és Széles Ügyvédi Iroda (1133 Budapest, Ronyva u. 5. I. em. 3.). A csődeljárás kezdő időpontja: 1995. május 2. A hitelezők az 1991. évi IL. tv. 8. paragrafus (2) bekezdésében felsorolt iratokat a 6346 Sükösd, Petőfi S. u. 70. sz. alatt tekinthetik meg.

Középfokú végzettséggel számítógépes térképi, adatszerkesztési feladatokra munkatársakat keresünk. Két műszakos munkarend. Betanulási időt és továbbtanulási lehetőséget biztosítunk. Angol-, németnyelvtudás előny. Jelentkezés kizárólag írásban, önéletrajzzal. Levélcím: GEOMETRIA Térinformatika Rendszerház, 1025 Budapest, Felső-Zöldmáli út 128/130. (F)

Társadalmi szervezet azonnali belépéssel önálló ügyintézői feladatokat is ellátó titkárnő-adminisztrátort felvesz. Tel.: 270-1699. (F)

☎ **30 százalék pszichológia,** 30 százalék pedadagógia, 30 százalék üzlet, 25 százalék színészet, 15 százalék vállalkozás. 130 százalékos munkatársakat keresünk, 130 százalékos jövedelemmel. Pénzintézetünk belvárosi igazgatóságával május 3-án 17.30-kor ismerkedhet meg: 1052 Budapest, Nádor u. 11. VI. emelet. (130455/2T)

GÉPKER Kft. felvételre keres: 2 fő kőművest, 4 fő segédmunkást három hónapos munkára, napi nettó 2000–3000 Ft-os keresettel. **Lehetőleg komplett építőbrigádok jelentkezését várjuk.** Vidéki brigádok részére szállást biztosítunk. Telefon: 270-5689, 270-5690, 270-5691. (F)

Gépészmérnök kereskedelmi, vegyes vállalati gyakorlattal állást változtatna. „Németnyelv-vizsga" jeligére a kiadóba. (F)

☎ **DRÁGA MÁJUS,** jöjj el újra!... **ŐRÜLT igényes embereknek** változatos kötetlen **MUNKA PLUSZ PÉNZ, plusz egyéb.** Ügyvezető: **166-3663, 185-5923. AMI HIHETETLEN, NEM BIZTOS, HOGY LEHETETLEN!** (130474/1T)

☎ **Diétetikust idősek otthona felvesz.** Munkaidő: 4 vagy 6 óra. Cím: Budapest XX., Virág Benedek u. 36. Az intézmény az 59-es és 123-as busszal közelíthető meg. Tel.: 284-8311. (130502/1H)

B, C JOGOSÍTVÁNNYAL, 17 ÉVI GYAKORLATTAL, 35 ÉVESEN, ÁLLÁST VÁLLALOK. „Sürgős130490" jeligére a kiadóba.

☎ **Multinacionális cég** felsőfokú végzettséggel rendelkező munkatársakat felvesz, átlagon felüli jövedelemért. 149-7604. (127063/2T)

☎ **Vállalkozó** keres 25–30 éves korig fizikai munkára férfiakat. Tel.: 270-1212. (130449/2T)

☎ **Nemzetközi pénzintézet** középvezetőket, üzletkötőket és menedzserasszisztenseket keres 30 évnél idősebb, legalább középfokú végzettséggel rendelkező munkatársak személyében. Érdeklődni kizárólag a megjelenés napján 10-től 16 óráig. 06 (20) 342-641. (129546/2T)

☎ **Biztosítási brókercég** másodállású munkatársakat keres. Tel.: 210-2801, 06 (20) 421-996. (130516/1T)

A Magyar Elektrotechnikai Ellenörző Intézet szakmailag jól felkészült, műszaki végzettségű (villamos, gépipari), főállású munkatársat keres minőségbiztosítási rendszerek auditálására. Angolnyelv-ismeret előny. Jelentkezés: MEEI, személyügyi osztály, telefon: 129-0658, 10–15 óráig. (49969/1H)

☎ **Jól főző** szakácsnőt Szentendrére felveszek, főállásba. 06 (60) 337-123. (130605/1T)

Exkluzív férfidivatáruval foglalkozó (gyártó) cég a szakmában jártas, nagy gyakorlattal rendelkező termékmenedzsert keres, 40 éves korig. Alapfeltétel: nyugati gépkocsi, írásos szakmai önéletrajz, vállalkozói igazolvány. Fizetés: átlagnál magasabb kereseti lehetőség. Érdeklődni: 8 és 16 óra között a 270-2538-as telefonszámon. (49787/3H)

☎ **XVIII. kerületi üzletembe** gyakorlott közérti eladót felveszek. 290-0229, 8–10 és 20–21 óráig. (130547/1T)

HOGYAN HIRDETHET A NÉPSZABADSÁGBAN?

Szeretettel várjuk ügyfeleinket Közönségszolgálati Irodánkban: 1034 Budapest, Bécsi út 122–124. Nyitva: munkanapokon 8–18 óráig. Telefon: 250-1680/380, 381, 382

KERETES HIRDETÉSEK FELADÁSA:

A megbízást előjegyezzük, a befizetendő összeget és a megjelenés dátumát írásban visszaigazoljuk. A hirdetés ellenértékének kiegyenlítése történhet átutalással, illetve készpénzzel.

Címünk: Primus Népszabadság Média-képviseleti Kft. 1034 Budapest, Bécsi út 122–124. Telefon: 250-1680/148, 149, 155, 156, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199-es mellék. 168-7627 Telefax: 168-9857, 188-9567

A Primus Kft. tanácsadó-üzletkötői kérésre személyesen is felkeresik hirdetőinket. Így kívánjuk könnyebbé tenni az egyes hirdetések elhelyezését, a reklámkampányok lebonyolítását a Népszabadságban, illetve más médiumokban, reklámhordozóknál.

Termékmenedzsereink felvilágosítást adnak a Népszabadság színes mellékleteiről:

Színes behúzások: Varga Borbála Telefon: 250-1680/189, 190
TV Magazin: Pajlócz Júlia Telefon: 250-1680/189, 190
Könyvszemle: Horváth Márta Telefon: 250-1680/189, 190
KERÉKVILÁG: Pyszny László Telefon: 250-1680/193, 194

PRIMUS NÉPSZABADSÁG

Hirdetéseit feladhatja a Vasárnap Kiadó Kft. hirdetési osztályán is. 1034 Budapest, Bécsi út 122–124. Telefon: 156-8083

APRÓHIRDETÉSEK FELADÁSA:

Budapesti felvevőhelyeink: A Népszabadság Közönségszolgálati Irodája, 1034 Budapest, Bécsi út 122–124., a Hírlapkiadó Vállalat hírlapboltja, 1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3., Referens Kft., 1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 26., továbbá a Magyar Hirdető felvevőirodái.

Telefonos hirdetésfelvétel: 2-69-71-00
hétköznap 8–20 óráig, 20 óra után üzenetrögzítő, szombat-vasárnap: 9–17 óráig, 17 óra után üzenetrögzítő.
Ha apróhirdetését 14 óráig *telefonon* feladja, lapunkban másnap megjelenik.
Felhívjuk tisztelt ügyfeleink figyelmét, hogy halálozással kapcsolatos hirdetés, illetve részvétnyilvánítás kizárólag személyesen adható fel.

A NÉPSZABADSÁG TERÜLETI KÉPVISELETI ÉS HIRDETÉSFELVÉTELI IRODÁI

Népszabadság Agrimédia Kft.: 3300 Eger, Trinitárius u. 2. Telefon: (36) 313-522, 411-170, fax: (36) 312-899.
3527 Miskolc, Görgey A. u. 5. Telefon/fax: (46) 411-149.
5600 Békéscsaba, Szabadság tér 1–3. Telefon/fax: (66) 443-554.
5000 Szolnok, Kossuth u.11. Telefon: (56) 371-733, 372-947, fax: (56) 372-947.
3100 Salgótarján, Fő tér 5.Telefon: (32) 310-503.
A Magyar Bazár szerkesztőségei:
9400 Sopron, Bánfalvi u. 6–8. Telefon/fax: (99) 336-600.
9021 Győr, Árpád u. 2., III. em. Telefon/fax: (96) 317-437, telefon: (96) 313-337.
9700 Szombathely, Welther K. u. 4., II. em. Telefon/fax: (94) 336-600.
8200 Veszprém, Móricz Zs. u. 7. Telefon/fax: (88) 322-710, telefon: (88) 323-051.
8900 Zalaegerszeg, Várkör 9. Telefon/fax: (92) 336-600.
7400 Kaposvár, Rákóczi tér 9–11. Telefon/fax: (82) 319-751.
7625 Pécs, Dr. Majorossy I. u. 2. I. em. Telefon/fax: (72) 324-250, tel.: (72) 336-657.
7100 Szekszárd, Augusz I. u. 9–11. Telefon: (74) 312-307, fax: (74) 316-348.
8000 Székesfehérvár, Pilinszky u. 5. Telefon/fax: (22) 349-800.
2800 Tatabánya, Győri u. 13. Telefon/fax: (34) 312-116.
3100 Salgótarján, Munkásotthon tér 1. Telefon/fax: (32) 316-966.

MARCALI-KISS MELITTA

1994. április 29., péntek
NÉPSZABADSÁG

Kiállítások a Lord-Majorban

Két éve működik a Városmajorban a Lord-Major étterem. Önmagában ez a tény még nem lenne túl érdekes. Egy éve azonban a tulajdonosok arra gondoltak, időszaki kiállításokkal emelhetnék a hely értékét, javíthatnák hangulatát.

Az étterem elődje egy kocsma volt. Sőt, Rahner Róbert éttermvezető szerint egy „nagyon-nagyon kocsma". A környék lakói, néhány környezetvédő nem nézte jó szemmel a kulturálatlan „objektumot", így az új bérlő mindent megpróbált, hogy elfogadtassa üzletét.

A jubileumi tárlat kiállítója Marcali Kiss Melitta. A huszonnyolc éves keszthelyi származású művésznek ez a hetedik kiállítása. Jászberény, Érd, Fonyód, Enying és két budapesti kórház után állít ki az alkotók között egyre népszerűbb Lord-Major Galériában. Bár a városban mind több kiállítóhely nyílik, a legkisebb galériák sem küzdenek „műalkotáshiánnyal". A Lord-Majorban is szabályos sorban állás van, holott nem klasszikus galériáról van szó.

A vendégek szeretik, a művészek szeretik, a környék talán megszokja. Egyéves a galéria, a tulajdonosok egyelőre még három évre terveznek.

MARCALI KISS MELITTA FESTMÉNYE

MARCALI KISS MELITTA

Hiszem, hogy csak emberarcú társadalomban, harmóniában érdemes és lehet élni. Munkáimban ehhez szeretnék szellemi, érzelmi erőt kisugározni. Az évszázadok kulturkincseit, a ma értékeit egyaránt mértéknek, megőrzendő kincsnek tartom. Művészetemmel az élet élhetőbbé tételét, a létező apró csodák felfedezését, az öröm képességének megélését szeretném szolgálni.

Jelentősebb kiállításai:

Magyar Földrajzi Múzeum 1993
Generali Galerie, Linz 1993
Lord - Major Galéria, Budapest 1994
Csontváry Terem 1994
Bajor Gizi Közösségi Ház, Balatonföldvár 1994
Balatoni Múzeum, Keszthely 1995
Karolina Galéria, Budapest 1995
Bernáth Aurél Galéria, Marcali 1995
Kék Kápolna, Balatonboglár 1996

Szeretettel meghívjuk Önt,
munkatársait és kedves családját

MARCALI KISS MELITTA

festőművész
kiállításának megnyitójára

1996. november 12-én 18 órára

A kiállítást megnyitja:
EÖRI SZABÓ ZSOLT
szerkesztő-műsorvezető

Közreműködik:
MAROSI ZOLTÁN
zongoraművész

A kiállítás megtekinthető a
VOLÁN ELEKTRONIKA RT székházában
Bp. XI.ker. Karolina u.65 sz. alatt
munkanapokon 12-18 óráig,
1996. november 13-tól 29-ig.

A kiállítást támogatja a VOLÁN ELEKTRONIKA RT.
A kiállítás szervezője: Mázsi József tel:2262-586

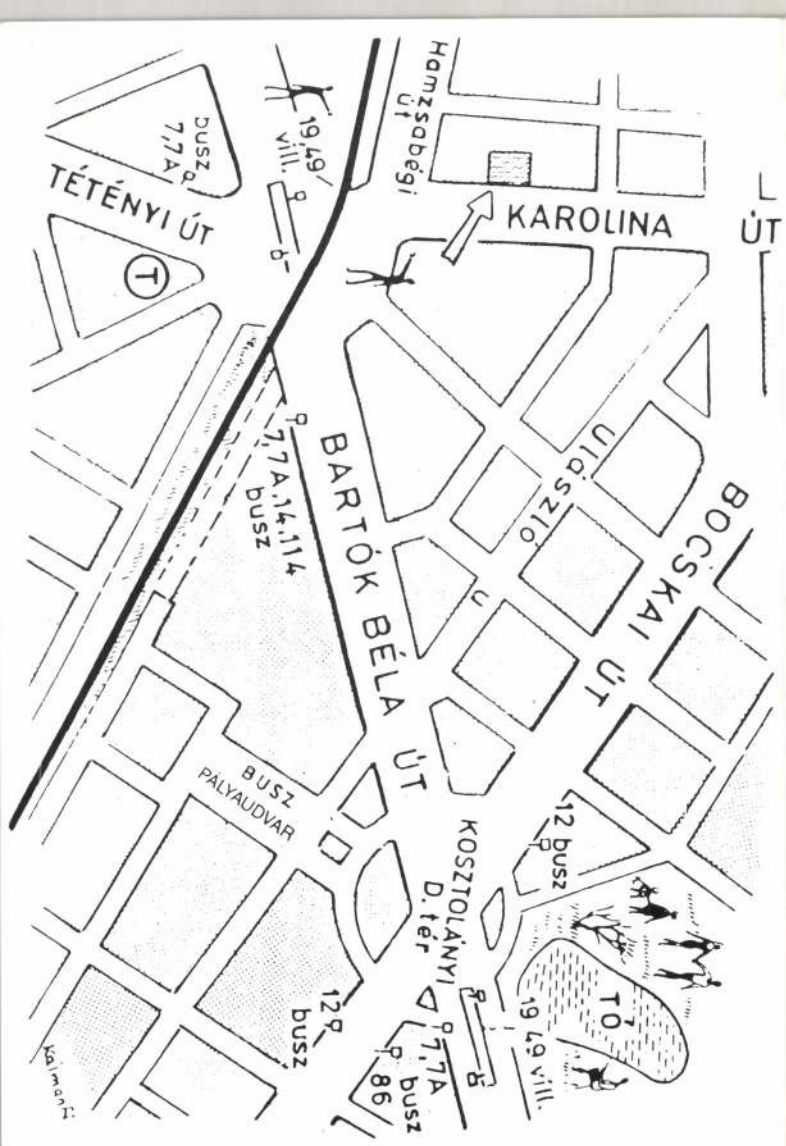

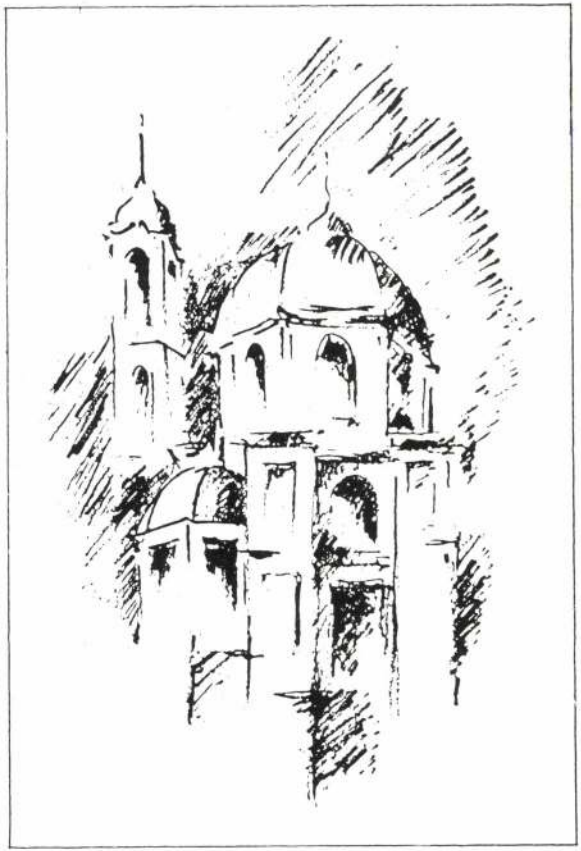

meghívó

MARCALI KISS MELITTA

festőművész tárlatára

A Karolina Galéria tisztelettel köszönti Önt.

Arra vállalkozunk, hogy kiváló művészek és tehetséges fiatalok bemutatását lehetővé tegyük.

A szó eredeti értelmében közvetítők kívánunk lenni a művészek, az alkotások és a figyelmükkel kitüntető igényes közönség között.

A továbbiakban szivesen állunk az érdeklődők rendelkezésére belsőépítészeti, lakberendezési tanácsadóinkkal és szivesen foglalkozunk régiségekkel.

Ezúton invitáljuk Önt, családját, barátait és ismerőseit kiállitótermünk avatására.

Várjuk kívánságait, ötleteit, amelyeket igyekszünk teljesíteni, észrevételeit, kritikáját - megfogadjuk.

Karolina Galéria
H 1113 Karolina út 17
Telefon: 1666-022
Nyitva: hétfőtől - péntekig 10-17 óráig

A Művészek és a Galéria iránti tiszteletből
a nyomdai munkálatokat támogatta a
KÉT "N" nyomdaipari Kkt.
Tel: 06-30-441-357
A nyomdai előkészitést a
LAY Group CD-ROM & Designer Stúdió
készitette, telefon: 06-30-484-154

A Karolina Galéria
tisztelettel meghívja Önt

Marcali Kiss József és Marcali Kiss Melitta
festőművészek

tárlatának megnyitójára
1995. május 5-én pénteken délután öt órára
a Galéria kiállítótermébe
Budapest, XI. Karolina út 17.

Bevezetőt mond:
Dr. Fodor Péter galériás

A kiállítást és a Galériát megnyitja:
Bayer Ilona
szerkesztő - riporter

Közreműködik:
Derecskei Zsolt
a Magyar Állami Operaház magánénekese

Zongorán kisér:
Kaposi Gergely
a Magyar Állami Operaház karmestere

KG
Karolina Galéria
17

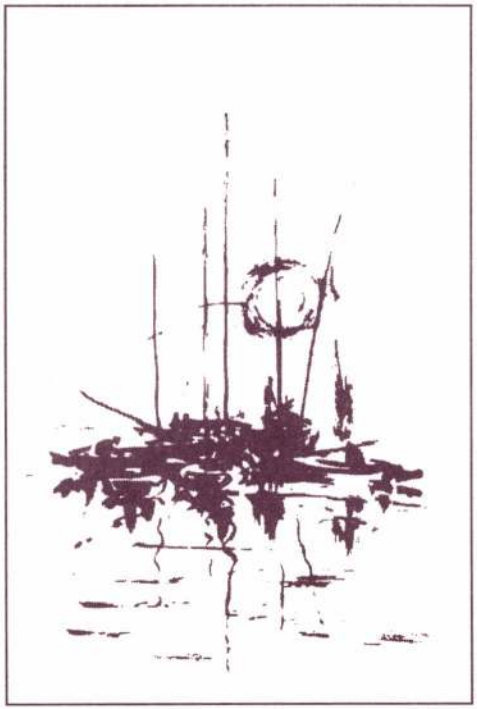

" - Engem mindig egy gondolat indít a rajzhoz, legritkábban a látvány. Elsősorban az ember érdekel, róla szeretnék minél többet megtudni, megfejteni: a születés titkaitól - a létezés harcain át - az elmúlás misztériumáig. Másképp fogalmazva az ember állandói, nyomai, érzésviharai foglalkoztatnak. Ezért nem izgat a divat, a hóbort, de nagyon érdekel a játékból ölni képes, s az életért halni tudó ember - minden gonoszságával - megható jóságával, örök ellentmondásosságával, változékonyságával, teljességével. "

Marcali Kiss József

Marcali Kiss Melitta Keszthelyen született 1966-ban. Tanulmányai után bejárta fél Európát, az északi Lappföldtől Itália régi időket idéző déli világáig. Szellemi íriszét nem hagyták nyomtalanul Róma boltívei, Franciaország gótikus katedrálisai. Legszebb művei a régmúlt korok kultúrkincseiből táplálkoznak. Nem kerülik el figyelmét az emberi test szépségei, harmóniái. Aktjaiban a lélek csendje szól ünnepi áhitattal. Kíméletlen belső szigora fegyelmezi munkájában. Intellektusa legfőbb biztosítéka töretlen fejlődésének. Meditatív alkat, nemcsak a látvány szépsége pendíti meg, figyel a belső hangra, s ecsetjével imádkozik mindannyiunkért - időtlenül.

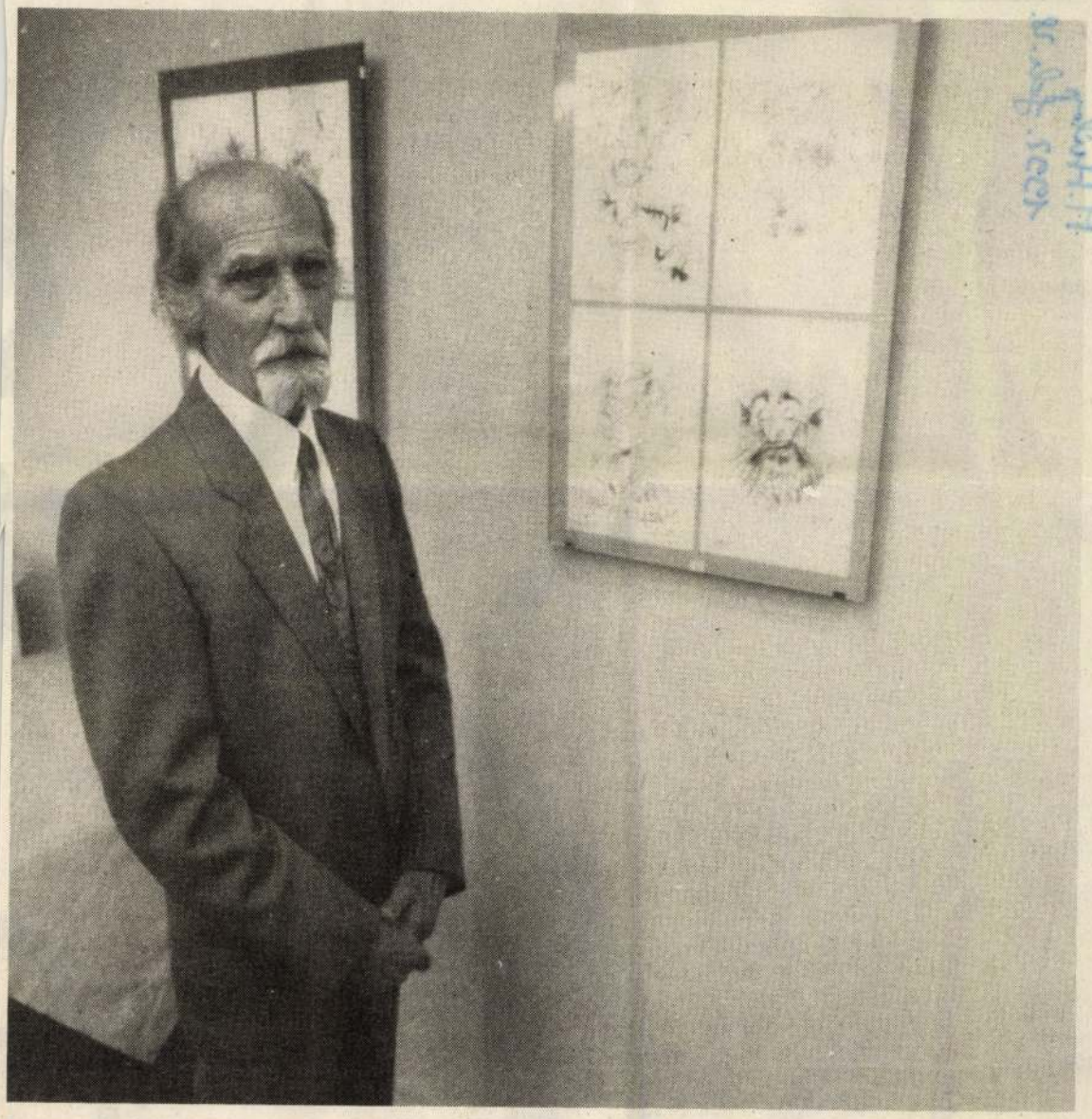

Március 11-éig látható Márffy János grafikusművész „Korunk és kórunk" című karikatúra-kiállítása. Képünkön a művész a Mikroszkóp Színpad klubtermében FOTÓ: FARJASZEWSKI ZOLTÁN

MÁRFFY János grafika

M. Hírlap
1997. febr. 28.

összeg: 23 722 730 forint.

A jokeren volt telitatálatos, nyereménye 6 985 428 forint.

A hatos lottón sem telitalálatos, sem 5 plusz 1 találatos szelvény nem volt. Az ötösökre egyenként 126 018, a négyes szelvényekre 2083, a hármasokra 389 forintot fizetnek. A következő hétre átvitt nettó halmozódó nyereményösszegek: hattalálatosnál: 134 569 667, az 5 plusz 1 találatosnál: 12 698 120 forint.

– **Elhunyt Márffy János** hegedű- és festőművész, életének 84. évében, január 26-án. A gyászhírt a család hétfőn tudatta a távirati irodával. Márffy János egyaránt mestere volt a hegedűnek, a festőecsetnek, a tustollnak. Zenepedagógus nemzedékeket nevelt Szegeden, Budapesten, Miskolcon. Képzőművészet iránti hajlandósága a híres nagybányai iskolában bontakozott ki. Csók István és mások barátjaként élete utolsó esztendejéig számos tárlaton szerepeltek képei, jelentek meg lapokban grafikái, lényegmegragadó közéleti karikatúrái. Temetéséről a család gondoskodik.

– **Elloptak az 1800-as évekből származó** tizenhét muzeális fegyvert – pisztolyt, puskát és kardot – Pákozdon, az 1848–49-es szabadságharc emlékére állított obeliszk melletti múzeumból. A tárgyak értéke megközelíti az egymillió forintot. A rendőrség lopás bűntette miatt ismeretlen tettes ellen indított nyomozást. A betörést turisták fedezték fel a hét végén, akik észrevették, hogy az egyik vészkijárat üvegét betörték.

E-mail:
bridge@radiobridge.
datanet.hu

szert, nem véletlen tehát, hogy halála után is nagy tisztelettel emlékeznek rá a térségben. A sárvári képviselő-testület kiemelkedő munkája elismeréseként a Sárvár városért kitüntetést adományozta posztumusz néhai dr. Horváth Boldizsárnak. Az emlékplakettet a népszerű főorvos fia vette át, aki édesapjához hasonlóan, ugyancsak elismert nőgyógyász főorvosként dolgozik a Vas Megyei Markusovszky Kórházban.

(v. v. p.)

– **Három halálos áldozatot követelő** közúti baleset történt hétfőn a kora reggeli órákban a 86-os főút Vát és Nemesböd közötti szakaszán – tájékoztatta a Magyar Nemzetet dr. Varga Ferenc, a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság közlekedési osztályának vezetője. A Szombathely felé haladó VW Golf áttért a menetirány szerinti bal oldalra, s frontálisan összeütközött a vele szemben szabályosan közlekedő Ladával. Az ütközés következtében a Golf 26 éves vezetője, valamint a Lada 43 éves vezetője és 47 éves utasa a helyszínen meghalt.

Lóverseny

A szombati ügetőversenyek eredményei

I. 1. Barbie (2), 2. Bonifác (5), 3. Bernát (4). 10: 29, 15, 18, 10. Bef.: 80, 76. H. bef.: 273. II. 1. Zsolti (10), 2. Bérc (8), 3. Sobel Bege (6). 10: 31, 10, 11, 14. Bef.: 55, 34. H. bef.: 280. III. 1. Szörnyecske (7), 2. Zöldellő (3), 3. Veterán (2). 10: 35, 12, 16, 10. Bef.: 117, 95. H. bef.: 248. IV. 1. Valhalla (3), 2. Új-Mexikó (2), 3. Zádor (6). 10: 74, 10, 10, 10. Bef.: 166, 226. H. bef.: 644. V. 1. Usztyinov (4), 2. Kljazma (6), 3. Ritmus (10). 10: 21, 29, 42, 10. Bef.: 154, 234. H. bef.: 3683. VI. 1. Zefir Star (8), 2. Zavarj! (7), 3. Viki (2). 10: 51, 24, 10, 14. Bef.: 161, 110. H. bef.: 619. VII. 1. Manda Löstorp (3), 2. Uruguay (7), 3. Szamuráj (5). 10: 47, 11, 40, 90. Bef.: 958, 276. H. bef.: 3552. VIII. 1. Ulema (6), 2. Zsakett (5), 3. Zsó (7). 10: 57, 13, 11, 11. Bef.: 74, 212. H. bef.: 1096. IX. 1. Tengerész (7), 2. Ureáz (4), 3. Zuboly (9). 10: 183, 23, 26, 23. Bef.: 396, 258. H. bef.: 15 122. X. 1. Zsenge (10), 2. Ujjongó (2), 3. Ülnök (7). 10: 33, 26, 70, 17. Bef.: 140, 99. H. bef.: 1921. XI. 1. Rajnai (3), 2. Zebu (5), 3. Miksa (2). 10: 69, 11, 27, 20. Bef.: 187, 175. H.bef. : 6809.

gasztronómiai bemutatók, kóstolók lesznek.

– **Ismét megszavazták a debreceni városatyák,** hogy a helyi piacokat egy budapesti cégnek pályázat nélkül adják bérbe tízéves időtartamra. A hétfői közgyűlésen a városházára sereglett vásározók (akik pályázat esetén közösen akarták bérbe venni a piacokat) közbekiabálásai közepette született a döntés, amelyet a polgármester megvétózott. Így ismét a közgyűlés napirendjére tűzik a kérdést.

Napi p

Derű

Nagy érdeklődéssel olvastam a lap január 9-i számában Mo nár Pál Nemzedéki furfang cím cikkét. Miután ez év márci 31-én betöltöm – ha betöltöm hatvanötödik évemet, a cikk el vasása óta „egy gondolat bá engemet", hogy ugyanis az em tett dátum előtt felakasszam magam, vagy más – ennél ha konyabb – módon szabadítsa meg a társadalmat további ne kívánatos jelenlétemtől.

Az igaz ugyan, hogy neg ven év munkaviszony után m tem egy infarktus miatt rokka sági nyugdíjba, elkövettem azo ban azt az eléggé el nem ítélh tapintatlanságot, hogy az infa tus után életben maradtam, s lenlétemmel és a nyugdíjam l vonkénti igénybevételével azo is csökkentem a társadalom b dogulásának az esélyeit.

A Postabank Hoz
Értékpapír Befektetés
5 456 27(
Egy darab befekte
1,2977
A Lokomotív Nyíltvég
Befektetési Alap
934 852 9
Egy darab befektet
1,04306

…ményét.

Lapunk értesülése szerint a hűtőszekrényben talált hasisgyanta egy korábbi rajtaütés eredménye, amelyet – állítólag – a rendőrök hivatalosan nem jelentettek, s így az a nyomozó hivatal gyanúja, hogy a beosztottak saját elképzelésük szerint használták föl. Felvetődött az is, hogy kábítószerfüggő egyéneknek különböző *információkért cserébe droggal „fizettek"*. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az elmúlt évben fővárosi és országos kábítószer-terjesztő hálózatokat buktattak le a kábítószer-bűnözés elleni alosztály most eljárás alá vont beosztottai. Az eljárás ideje alatt a *fővárosban nem lesz* féltucatnyi nyomozó sem, aki fel tudná venni a rohamosan terjeszkedő kábítószer-terjesztőkkel szemben a küzdelmet.

(k. z. t.)

…elyből az derült ki, hogy a 001: Űrodüsszeia és vagy 80 gyéb sci-fi alapmű szerzője Srí anka-i luxusvillájában az utób- i 40 év során számtalan kiskorú ú *szexuális szolgáltatásait* vette génybe szerény díjazás ellené- en. A lap mindezt Clarke önval- omásaként közölte, a világhírű ó azonban titkára útján Colom- óból azt üzente: felháborodva rtesült a vádakról, s jogi szak- rtők tanácsát kéri az ügyben. Clarke kijelentette: a vádakból gy szó sem igaz, több mint húsz ve semmiféle szexuális kapcso- ata nem volt, tíz évvel ezelőtt rosztataműtéten esett át, s gyer- iekbénulásából visszamaradt *ései paralízise miatt* folyamato- n tolószékhez kötötten él.

…ül

A börtöntársaság Brazíliából an dokumentumot és videó- net szerzett be, amelyet Diny- és József körútja során vala- nnyi bv-intézet rendelkezésé- ocsát. A film arról szól, hogy razíliai San Jose dos Cam- ban a világon először sikerült gvalósítani a börtönőr nélküli zményt, az elítéltek önmagu- őrzik. A dokumentum szerint egyházból senki sem szökik el a szabadultak körében, a leg- ebb, négyszázalékos a vissza- k aránya.

(halász)

Önéletrajzi vallomás első kézből

Solti Soltiról

„Ha nem írsz könyvet, akkor ír másvalaki, és az nem fog neked tetszeni." Nem utolsósorban második feleségének, *Valerienek* erre a figyelmeztetésére hallgatva írta meg és hagyta az utókorra visszaemlékezéseit *(Solti Soltiról)* a magyar származású *Solti* György, évszázadunk legjelentősebb karmestereinek egyike. Az angol királynő által nemesi rangra emelt Solti néhány órával azelőtt végezte el az utolsó simításokat memoárkötetén, hogy 1997. szeptember 5-én a dél-franciaországi Antibes-ben elhunyt.

Az *MTI* ismertette azt is, hogy Solti nemcsak muzsikusi pályafutásáról számol be, hanem zeneszerzőkkel és más művészekkel létrejött találkozásairól is, mint amilyenek Richard *Strauss* és Carl *Orff* vagy Luchino *Visconti* és Peter *Ustinov*. Leírja, hogy dolgozott a zenekarokkal és énekesekkel, kitér balszerencsés bayreuthi debütálására, és részletezi, milyen szerepet játszott Salzburgban Karajan halála után.

…ELŐ MOST,
…LŐFIZETŐI SORSOLÁSOKON!
…között, akik érvényes egyéni előfizetéssel rendelkeznek, minden …reményeket sorsolunk ki!
…MAGYAR NEMZETET VÁLASZTJA!
…eles polgári napilap.

Magyar Nemzet 1998. II. 3.

fametszetnek hatását keltő vásznain patinás olasz városrészleteket mutat be, Batthyány gróf szellemesen grotteszk alakokkal zsúfolt dekorativ kompozicióí is stílusosan illeszkednek az együttesbe.

Külön eseménye a velencei magyar pavillonnak a római magyar kollégium fiatal ösztöndíjas művészeinek csoportos szereplése: már jóhangzású nevek, új utakat kereső alkotásokkal. Meggyőződhetünk itt, hogy az olasz miliő tárgyban, felfogásban milyen üdvös, termékenyítő hatással van ezekre a jól kiválogatott, igéreteiket is már beváltott fiatal tehetségeinkre: Aba-Novák éles színkontrasztokban leli kedvét, Medveczky Jenő színekben és mozdulatokban jól összehangolt kompoziciókkal lep meg, Molnár C. Pál szépvonalú aktokat és nobilis női képmásokat hoz, Szent Családja és Annunciatiója a trecento misztikus rajongásával teljes, Patkó Károly és Simkovits Jenő nagy színfoltokban összefoglaló festményei a plasztikus beállítás felé hajolnak, Szőnyi István alkotásai olasz hatás ellenére is ragaszkodnak hazai témákhoz, Kákay-Szabó György finom temperában ad női képmást. A római intézet szobrászai között kimagasló hely illeti Pátzay Pált, az erőtől duzzadó művészt, de Farkas András mélyérzésű Rabszolgája, Erdey Dezső, Jálics Ernő egy-egy aktja, Vilt Tibor komoly férfifeje is értékesen kiegészítik a kollekciót.

Domenico Rosselli: Madonna
(Budapest, Szépművészeti Múzeum)

A grafikát néhány már említett festőművészen kívül tekintélyes sorozattal gazdagítják a nagyszerűen komponáló Istókovits, továbbá Bardócz, Bayer, Boldizsár, Hende, Raáb, Vadász és Wagner érdekes itáliai részleteket megörökítő lapjai.

A kiállítás vaskos katalógusában a magyar csoportot leghivatottabb műtörténészünk, Gerevich Tibor mutatja be tömör, tartalmas históriai visszapillantás kapcsán.

hogy csak egyet említsek: az anyaság felmagasztalása itt sok festőjüket és szobrászukat inspirálja.

Rövidre szabott látogatásunk azonban ezúttal honfitársainknak szól. Örömmel látjuk, hogy a magyar pavillon értékes kollekciójával továbbra is biztosította magának azt a tekintélyes helyet, amelyet már régen kivívott magának a nemzetközi művészvilágban. Ez a kiállításunk most — finom tapintattal és szerencsés kiválogatottsággal — olyan sorozatot hozott, amely egyúttal hálás hódolatot is jelent a baráti olasz nemzet gyönyörű hazája és ragyogó kultúrája iránt. A kiállított műtárgyak legnagyobb része témájában is olasz vonatkozású. Mindjárt az előcsarnokban a Rómában kifejlődött Kuzmik Livia acélos energiától feszülő Mussolini-szobra ötlik szemünkbe. A festmények retrospektiv rendezésben sorakoznak: a két Markó, Telepy és Ujházy idealizált olasz tájai, Barabás hangulatos tengerpartja, a nálunk megtelepedett egykori olasz festő, Marastoni Jakab, saját fiát ábrázoló lélekteljes arcképe, Mészöly pittoreszk velencei halászbárkája, Grigoletti Szent István-kompozíciója és még néhány régi kép hazai múzeumaink gyüjteményeiből került elő. Élő művészeink, ha nem is szerepelnek — távolról sem! — teljes számban, de különböző, sőt ellentétes felfogást képviselve keresztmetszetét adhatják, a szélsőprogresszíveket kivéve, a modern magyar pikturának. Külföldön élő világhírű »udvari« arcképfestőnktől, László Fülöptől, nem a magyar, hanem az olasz csarnokban látunk az ő előkelő tónusában készült portrékat, köztük Umberto olasz trónörökösét. Csók István költői színálmait bizonyára minden szemlélő élvezi, Iványi-Grünwald verőfényes tájképei, Koszta erőteljes színekben tartott figurális kompozíciói tiszta magyar levegőt árasztanak, míg Csánky gazdag fantáziáját egyaránt megihlették a lankás magyar domboldalok és a velencei intim sikátorok és kanálisok. Fényes Adolf romantikus témáival ragad el, Áldor és Feszty Masa finom hangulatú toszkánai tájképeikkel. Knopp, Basch, Burghart, Czencz a derűs napfényű Velencébe vezetnek vissza, Frank virágcsokra artisztikus, a tragikus végű Gulácsy halk hárfamelódiákra emlékeztető képei álomszerű trecento-világba varázsolnak bennünket, Magyar-Mannheimer és Hermann Lipót zománcos ragyogású színkompozíciói Róma parkjainak és a Campagnának illatát éreztetik, Nádler, Vesztróczy, Pécsi, Pilch, Túry, Sándor József is szeretettel merítenek itáliai impresszióikból, Orbán színes

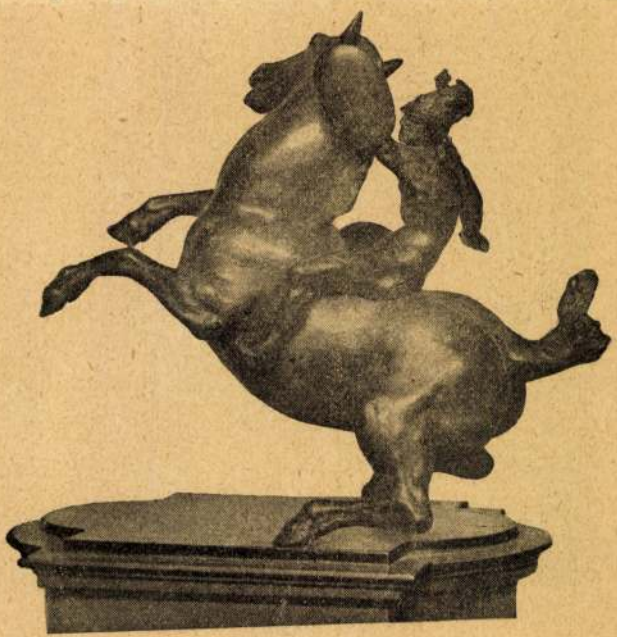

Leonardo da Vinci: Lovasszobrocska (Bpest, Szépműv. Múzeum)

A Pellegrini kápolna mestere: Mária halála (Budapest, Szépművészeti Múzeum)

Giovanni della Robbia: Szent nő képmása (Budapest, Szépművészeti Múzeum)

Magyar művészet a velencei kiállításon

Irta: *Dr. Márffy Oszkár*

Haragos, szeles, felhős nap után ismét diadalmasan mosolyog a kék ég a bűvös-bájos lagunaváros fölött. A fürdőidény lezajlott, a Lido mondain szállói egymásután kezdik már álmosan lehúnyni redőnypilláikat, de odaát a városban nagy még az élénkség, sőt újabb felfrissülés kerül az idegenforgalom vérkeringésébe. Most az üdülést kereső közönség helyébe a művészet és a sport rajongói özönlenek Veneziába a világ minden tájáról. A zárásra váró biennális képzőművészeti kiállítás és a hónapok óta lázasan előkészített nemzetközi mótorcsónakverseny egyaránt idevonzza és tartóztatja a vendégeket.

A Giardino Pubblico különböző nemzetbeli pavillonjai a mult évi finom és gazdag rokokó-kiállítás után az idén — mint minden második évben — a nemzetközi képzőművészkiállításnak adtak ismét helyet. Ezúttal is jelentős eseménye a világ művészetének a velencei tárlat, amely a párisi Salon d'Automne és a müncheni Glaspalast mellett immár egyenlőrangú miliővé emelkedett a megértő és műpártoló közönséget kereső modern művészek köztudatában és értékelésében.

A mostani, tizenhetedik kiállítás egyébként új osztállyal is bővült. Az olasz művészetnek szánt nagy pavillonban elsőízben helyet kapott a nemzetközi ötvösművészeti kiállítás is, amelyben Itálián kívül még néhány nyugati állam is képviselve van; sajnálatos, hogy a magyar, évszázados fényes multra viszatekintő ötvösművészet munkáit hiába keressük itt. Az olasz képzőművészet az idén meglepő változatosságban vonul fel, a naturalista felfogástól a rébuszokat rejtegető, élces futurista irányig. (Prampolini hajmeresztő eredetiségekkel kábít el!) A régi generáció elismert nagyjai közül Tito Ettore egy teremre való kollekciót hoz. Általános benyomásként leszögezzük, hogy a mai olasz művészet bámulatos felfrissülést és megtermékenyülést köszönhet a fasizmus újjáteremtő erejének, e nemzeti mozgalom eszméinek dicsőítésére új kifejezésformákat keresnek, témákban is gazdagodnak;

Verrocchio (?): Putto (Bpest, Szépműv. Múzeum)

A. Műgyűjtő. 1930. 10. sz.

Márffy Oszkár

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Képes Figyelő

Megjelent: 1949 MAJ - 2

/93

Szerző: Berend Ilona

Két művész kiállítása

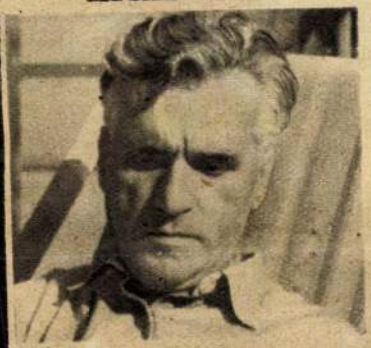

Márffy Ödön

Kevés művésznél mondható el a megújulásnak az a képessége, amit Márffy Ödönnél látunk. Mostani kiállításának hangsúlya freskótervein a szerkezetileg szigorúan fegyelmezett, de színekben üdítően friss és könnyed elgondolásokon nyugszik. »Gyümölcsszedés« című freskóján tökéletesen érvényesülnek azok a festői elemek, amelyek csendéleteinek és tájainak igazi értékét jelentették. Alakjaiban könnyedség mellett erő és reális rajzi biztonság érzik. A Népművelési Központban megtekinthető kiállítást, Pogány Ö. Gábor főigazgató rendezte.

(28) Kapuvári
hobabelső

(29) Csökölyi hobabelső
Ortutay könyv
I.k.83.l.

MAGYAR HÍRLAP

A rendőrség egy budai lakásban bukkant rá a tavaly nyáron ellopott négy értékes képre

Megtalálták a Kiscelli Múzeum festményeit

Megtalálta a rendőrség hétfőn azt a négy értékes festményt, melyet három férfi 2002 júliusában lopott el a Kiscelli Múzeumból. Az összesen mintegy százmillió forint értékű képeket – Márffy Ödön, Szobotka Imre, valamint Czóbel Béla két alkotását – egy budai lakás tárolóhelyiségében rejtegették.

Beczkay Annamária

A Kiscelli Múzeumból ellopott négy értékes festményt nejlonzsákokban rejtegették a bérelt budai lakásban. A négytagú banda feltehetően megbízásra dolgozott, és a képeket külföldön értékesítette volna. A házkutatás során hegymászásra szolgáló eszközöket, valamint kutyariasztót talált a rendőrség. Ezek a felszerelések is arra utaltak, hogy a tolvajok előre felkészültek a bűncselekményre.

A rendőrség még tavaly nyáron előzetes letartóztatásba helyezte a feltételezett képtolvajokat, B. Sándort, M. Ernőt és B. Sándort. Bűntársukat, V. Zoltánt tavaly év végén fogták el – tudtuk meg Bodnár Zsolt ezredestől, a Budapesti Rendőr-főkapitányság nyomozó főosztályának vezetőjétől.

Czóbel Béla A szakácsnő és Lila csendélet című képeit, Márffy Ödön Vacsorázó társaság és Szobotka Imre Piac című alkotásait a Kiscelli Múzeum első emeletén állították ki. A tolvajok levágták a főbejárati vaskapu lakatját, majd egyikük kötélen felmászott az első emeleti folyosóra, ahonnan leakasztotta a festményeket, s leadta azokat társának.

A riasztóberendezés azonnal jelzett, ám a szolgálatban lévő két biztonsági őr és a kiérkező rendőrök már nem tudták elfogni a betolakodót, aki menekülés közben leesett a kötélről, és megsérült. A képeket, amelyek közül az egyik kissé megrongálódott, a tolvajok közelben várakozó bűntársa egy orgazdához, V. Zoltánhoz vitte.

A sérült tolvajt a bűncselekményt követő napon, a múzeum közelében lévő erdőben fogták el a rendőrök. A mentők kórházba vitték, s a helyszínen hagyott vérnyomok DNS-vizsgálata után bizonyítottá vált, hogy ő követte el a bűncselekményt, ezért július 5-én előzetes letartóztatásba helyezték. A férfi egyébként képzett alpinista volt, nem véletlenül találtak a lakásán hegymászó felszereléseket. Kapcsolatrendszerének ellenőrzése után a lopásban segédkező két ember mellett a rendőrség tavaly év végén elfogta az orgazdát.

Fitz Péter, a Kiscelli Múzeum igazgatója a tegnapi rendőrségi sajtótájékoztatón elmondta: az ellopott képek nem voltak biztosítva. Ez az ilyen értékű festményeknél a nemzetközi gyakorlatban sem szokás, mivel pótlásuk lehetetlen. Az ellopott négy műtárgy közül Czóbel Béla két festménye és Márffy Ödön alkotása a hatvanas években került a múzeum tulajdonába, Szobotka Imre festményét pedig 1975-ben vásárolták.

Czóbel Béla A szakácsnő című festménye – egy a négy ellopott és most megtalált műalkotásból. A tolvaj kötélen mászott fel a Kiscelli Múzeum első emeletére, és leakasztotta a képeket a falról

MÀRFFY ÖDÖN

1021

Minden tavasszal káprázatos varázslatnak vagyunk szemtanúi. Ilyenkor a szunnyadó természet egyszerre megelevenedik és színpompás öltözéke ámulatba ejt bennünket. Új köntöst vesz magára az ember is: lányainkat, asszonyainkat könnyű, színes ruhákban látjuk. Vajon honnét ez a kikelet gazdag pompájával versengő ezernyi szín, hol és

HOGYAN SZÜLETIK A MINTA?

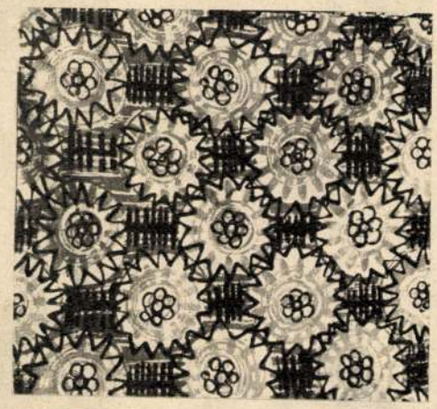

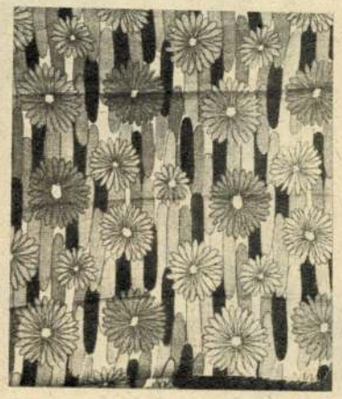

Rajzasztal és varrógép. Bizony hosszú út vezet a tervezéstől a kész anyag feldolgozásáig

Utunk a Budakalászi Textilipari Vállalat mintázó üzemébe vezet. Amikor megérkezünk, hirtelenében nem tudjuk, festő műterembe, vagy egy textilüzembe csöppentünk-e? Az üvegfallal kettéválasztott helyiség egyik felében ugyanis a festékkel és ecsetekkel megrakott asztalok fölé elmélyülten rajzoló emberek hajolnak, a másik felében pedig már a rajzok megvalósult mintakollekciói, az elkészült kelmék sorakoznak.

A környezet is üdítő hangulatot áraszt. Az ablakokat földigérő színes kartonfüggönyök, a falakat művészi akvarellek és rajzok díszítik. Az utóbbiakat szabad idejükben – mintegy pihentetőül – készítik a tervezők.

– Persze azért nem egészen öncélúan – jegyzi meg Márffy Istvánné mintatervező –, mert a látszólag szórakoztató festegetés igen alkalmas a tervezők színkultúrájának fejlesztésére.

Az asztalokon levő kész, vagy készülő mintatervek láttán könnyű megállapítani, hogy a legmodernebb absztrakt vonalakat éppúgy alkalmazzák, mint a hagyományos virágos mintákat, de a kettő keveredése is gyakori.

– Tulajdonképpen mitől függ az, hogy egy-egy anyag modern, vagy hagyományos mintájú lesz? – kérdezzük.

– Mindenekelőtt a megrendelők igényétől – válaszolja Bedő Lajos üzemvezető. – Üzemünk külföldi és belföldi megrendelésre egyaránt dolgozik. Készítményeink szövött és nyomott mintájú len, vagy fél-len anyagok, de ma már műszálakat is használunk. A nyomott mintájú kelmékből elsősorban függöny, bútorhuzat és női ruhaanyag készül, a szövöttmintásakból törlőket, abroszokat, falkárpitokat gyártunk. A terveket szigorúan zsürizzük, s csak ezután készíttetjük el az elfogadott mintatervek prototípusait, melyeket általában félévenként mutatjuk be a kereskedelem képviselőinek.

Végezetül a polcokon sorakozó mintakollekciókat tekintjük meg. A művészi ízléssel megtervezett színek, formák és vonalak ezernyi változatban és mégis harmonikus egységben tárulnak elénk. Hozzáértő női szemek kellenének ide, hogy lássák a varázslatot: a ruhaanyag, a lakástextil mintáinak születését.

Ari Kálmán

A faragott székek új „gazdákra" várnak

Minták a rajzasztalon, falon
és a manökenek ruháin

Tessék választani! – mutatja a legújabb mintakollekciót Csánki Judit rajzoló

KÉPES ÚJSÁG
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BIHARI KLÁRA:

A CSÁBÍTÓ

Nem lehetett tudni, a férfi hallja-e a kiáltozást. Nem fordult hátra, de úgy tetszett, gyorsabban halad.

Gizi összeszedte minden erejét, és mielőtt Csurkáék befordultak volna a sarkon, eléjük került. A lihegés néhány másodpercre elnémította, de tartása, arckifejezése, a tekintet, amellyel a házaspárra nézett, mindent elárult.

— Ki ez a néni, apuka? — kérdezte hosszan elnyújtott hangon a kislány, amikor látta, hogy Gizi belekapaszkodik apja karjába és nem engedi tovább.

A gyermeki szavak kemény, változhatatlan valósággá tették a lány lelkében mindig is jelenlevő gyanakvást. A kábítón édes becézés, a »kicsi szerelmem« elmosódott a nappali utca zajában. A család csodaszerűen váratlan, mégis természetes felbukkanása s a rajtakapottság letörölte Csurkáról a regényességet. A keserűség és a kezét lehúzó háló a lánnyal is elfelejtette a megjátszott kacérságot és érzelmességet, mindazt, ami megszépítette az életét és lecsillapította kereső, nyugtalan szomjúságát.

— Hát te nős vagy? Neked feleséged, gyereked van? Mégse szégyelltél bolondítani? Te gazember, te szélhámos, te tolvaj! — kiabálta Gizi, s szeme kétségbeesetten meredt a szenvedőn mosolygó és fejét csóváló emberre. Csalódása, a szerelem, s méginkább a reménység megsemmisülésének fájdalma a legközönségesebb és legnyersebb szavakkal szakadt ki belőle. — Te piszkos, utolsó csirkefogó! Házassággal bolondítottál, eltagadtad, hogy családos vagy, gazember, bitang, csaló!

— Mit mocskolja maga az én uramat? — szakította félbe a felindulástól magasan remegő hangon Csurkáné. A hasonló esetek ismétlődése és a kényszerű beletörődés, amit mégis robbanásig feszített kijátszottságának keserű bánata, gyakorlottan, de sisteregve lökte ki belőle a szidalmat. — Maga a piszok, maga az aljas, minek kezd ki egy nős emberrel! A férfin ne csodálkozzon, mindegyik így tesz, ha ilyen nőbe botlik, mint maga!

— Pénzt csalt ki tőlem lakásra! Házasságot igért! — kiáltotta izgalomtól elcsukló, rekedt hangján Gizi. — Azt mondta a bitang, hogy elvesz, egy év múlva megtarthatjuk az esküvőt!

— Akármit is ígért, akármennyi pénzt kért, az a maga baja! Én vagyok a felesége és az is maradok, érti? — kiabált vissza Csurkáné gyűlölettel és keserűen. — Ő engem sohase fog elhagyni, ezt jól jegyezze meg és menjen innen, mert megcibálom azt a borzas haját, maga utolsó!

— Akkor add vissza az aranyórámat, a láncot, a rubinköves gyűrűmet, meg a hat rend ágyneműt! — zihálta Gizi a férfi frissen borotvált, púdertől hamvas arcába. Torkát összeszorította a tehetetlen kétségbeesés és összeomlott világának fájdalma. — Add vissza, mert most rögtön elmegyek a rendőrségre és feljelentelek! Egy percet se várok, éntőlem akár öt évre is lecsukhatnak!

Csurka gyors pillantást vetett a köréjük nyomult, nevető emberekre, s az utca túlsó szögletéről feléjük induló rendőrre.

— Nagyon bánt, hogy mielőtt magyarázatot kértél volna tőlem, engedtél hirtelen haragodnak és botrányt okoztál a nyilvánosság előtt. Én ezt nagyon sajnálatosnak tartom és nem is szoktam hozzá az ilyen modorhoz — szólalt meg olajosan sima hangján, a megbántottságában is finoman viselkedő ember méltóságával. A rendőr közeledő alakjára nézett és gyorsan hozzátette:

— A táskádat egy igen megbízható hölgyismerősömre bíztam. Ha annyira sürgős, megtalálod a Rezeda utca öt szám alatt. De csak holnap mehetsz el érte, ma nem tartózkodik otthon.

Megragadta felesége karját, válluknál fogva megfordította a tátott szájjal figyelő két gyereket, és gyors lépteivel eltűnt a sarok mögött.

Másnap Gizi becsengetett a Benkő-villa vasrácsos ajtaján. A düh és bosszúszomj eltűnt belőle. Táskájában ott volt Csurka levele, amit a gyári portás adott át neki — tele azokkal a szavakkal, amelyek után annyira áhítozott és azzal a magyarázattal, ami elzsongította fájdalmát, s félénken, bátortalanul, de mégiscsak feljebb emelte a lehanyatlott reménységet.

A levélből tudta, hogy Csurka annál a nőnél keresett vigaszt, aki ajtót nyit, míg őt, az igazit meg nem találta. A városias ruhában is paraszti külsejű lány látványa megnyugtatta. Az arckifejezésében, tekintetében és egész mivoltában megbúvó, rejtett szépséget, akár csak Csurka, ő sem látta meg.

— Mária? — kérdezte mesterkélt hangon. — Engem Csurka Béla jó ismerősöm küldött magához.

— Tessék... tessék bejönni... — felelt megzavarodva, de készségesen Mária és kinyújtott karjának szögletes mozdulatával befelé irányította az ajtóból az idegen nőt. — Benkő elvtársék csak késő este jönnek haza, a gyerekek meg benn tanulnak. Tessék csak erre...

Szobájába kísérte és hellyel kínálta Gizit, azután ő is leült. Kigyúlt arccal, a restellkedés, a gyanú és az aggodalom mosolyával nézett vendégére, akinek pillantása, hangja elárulta, hogy tudja az ő titkát.

— Ezért a táskáért jöttem, mert az enyém — mondta jelentőségteljesen és érdesen Gizi. A tüstént felfedezett és horgolt csipkével letakart bőröndre mutatott, de szeme emésztő kíváncsisággal tapadt Máriára. — Bélus vitte el tőlem a megkérdezésem nélkül és csak most árulta el, hogy hol találom meg. Ami benne volt, az is az enyém. Tele volt egészen.

— Hogy-hogy? — kérdezte Mária remegő hangon. Egyszerre, mintha függönyt húztak volna fel szobájának zárt falai és a férfi mögött, a világ kérlelhetetlenül kitágult és felderengtek eddig ismeretlen tájai. Anélkül, hogy tényszerűen pontos felvilágosítást kapott volna, a valóság kemény és súlyos erővel nyomult fel a szerteszakadozó homály alól és ez elszakasztotta lélegzetét.

— Hogy-hogy? — ismételte meg bizonytalan suttogással. — Hiszen ő karácsonyra hozta el, azt mondta, hogy az ő táskája, és nem volt benne több, csak az ajándék. Két párnahaj, meg egy lepedő... Azt mondta, ezeket ő vette nekem, hogy az esküvőig minél több ágynemű gyűljön össze.

Amint a mondatot befejezte, már tudta is, hogy ez nem igaz, s hogy a vendég nem hazudott. Már akkor ott motoszkált a mélyén a kétkedés, amikor annyira örült a karácsonyi meglepetésnek. A szokatlan összeállításban, hogy két párnahuzatot és csupán egy lepedőt kapott, volt valami furcsa, szokatlan esetlegesség és árulkodó fonákság.

— Az esküvőig? — csapott le a szóra Gizi keserű kárörömmel. Hirtelen lefoszlott róla a mesterkéltség és hosszan sóhajtott: — Hát magának is házasságot ígért?

Mária ránézett verdeső szempillái alól. Nagyon szépnek s főként kívánatosnak látta dauerolt hajával, rúzsos szájával; vékony kis alakját pedig a divatos ruhában, magassarkú cipőben az övénél sokkal különbnek és könnyedébbnek.

— Igen... — felelt alig hallhatóan. — Talán... magának is? — kérdezte nehezen feltörő szóval, szakadozottan.

— Nekem is... — válaszolt hosszú, remegő sóhajjal Gizi. — És tegnap tudtam meg, hogy felesége és két gyermeke van.

— Hát ha... ez a helyzet, mit lehet tenni... — suttogta hosszú hallgatás után Mária. Alig hallható. visszafogott szipogással sírni kezdett. Ölébe ejtett kezével ruhája apró ráncait babrálta, nyaka a megadás és beletörődés mozdulatával előrehajolt. Voltaképpen nem mert bízni a szerencséjében, lelke legmélyén soha nem hitte el, hogy őt egy olyan férfi, mint Csurka, igazán szeretheti. A most feltárult valóság a legpontosabban egyezett titkos sejtésével, s ez a bánattal együtt a tisztázottság nyugalmát is felébresztette.

— Hatezer-nyolcszáznegyven forintot költöttem rá, ennyit csalt ki tőlem — folytatta Gizi keserűen morcos arccal, panaszosan. — Ebbe még nincs is beleszámítva, amit a táskában elvitt. Amikor megláttam az utcán a feleségével, első gondolatom az volt, hogy feljelentem. De azután... — Szava megint sóhajba fúlt és legyintett a kezével. — Magától mennyit kért? — kérdezte és bánatos, de sóváran csillogó tekintetét a másik nőre meresztette.

— Tőlem... tőlem csak kétszázat... de annak is megadta már a felét... — mondta Mária lassan és lesütötte a szemét, hogy leplezze füllentését és az abból kihangzó, bátortalan dicsekvést.

— Csakugyan? Nem tagadja le? — Gizi kutató pillantása újra bejárta Mária arcát, mintha nyitját és magyarázatát keresné a feltételezett hazugságnak.

— Nem! — felelt szilárdan Mária és először nézett tiszta pillantásával nyíltan és hosszan Gizikére. A feljelentés lehetősége veszélyt jelentett Csurka számára és ő, szerelmének bizonyságaként, mintha a reménység elszakíthatatlan szálával még most is hozzá lenne kötve, ezt el akarta hárítani.

— Érdekes... — mormolta Gizi. Megfeszítetten gondolkozott gyapjasan tömött és homlokába hulló fürtjei alatt, hogy a közlés igazi jelentőségét felmérje.

— Maga mennyi idő után feküdt le vele? — tudakolta fojtott izgalommal, olyan módon, mintha az előbbi kérdés után másodiknak természetszerűleg csakis ez következhetne. Szeme megint sóvár kíváncsisággal fürkészte Mária tekintetét.

A leplezetlen szavak Mária arcába hajtották a vért, még nyaka is piros lett a kartonruha háromszögletű kivágásában.

— Engem... engem a negyedik hónap közepetáján kért meg, hogy itt maradhasson... — mondta alig hallhatóan, s az idő hosszúsága miatt érzett zavarral. Szemhéja remegni kezdett és önkéntelenül elfordult Gizitől. — De csak azért ilyen sokára, azt mondta, mert engem nagyon tisztel — tette hozzá suttogón és ügyetlen kérkedéssel. Szoknyája ráncait babráló nagy kezére nézett, amelyen ott érezte a szertartásosan szép és boldogító csókok melegét.

MAREK LAJOS FERENC

A

MEGHÍVJA ÖNT

MAREK LAJOS FERENC

FOTÓKIÁLLÍTÁSÁRA.

A KIÁLLÍTÁST BAKSAI JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ NYITJA MEG,

1996. FEBRUÁR 16.-ÁN, 18 ÓRAKOR.

A KIÁLLÍTÁS FEBRUÁR 23.-IG TEKINTHETŐ MEG, 12-18 ÓRÁIG

A VÉGÁLLOMÁS GALÉRIÁBAN: BP II. HŰVÖSVÖLGY, AZ 56-OS VILLAMOS VÉGÁLLOMÁSÁNÁL

A MEGHÍVÓ EGY 50 DB-OS EREDETI SZITANYOMAT 41 PÉLDÁNYA.

Kippkopp és barátai

Beszélgetés Marék Veronika íróval és grafikussal

A magyar gyermekirodalom legfinomabb tollú alkotója. Könyveit az óvodásoknak szánja; ha leül mesélni, körülveszik a legkisebbek és ő mondja, rajzolja a táblára szívmelengető történeteit. Zsúfolt szobájában, a délelőtti csendben a gazdag évtizedekről faggattam. Nem voltunk egyedül, pamacs kutyája mellénk telepedett és hallgatta a visszapergetett idő örömeit és gondjait.

- Melyik volt előbb, az írás-e vagy a rajzolás, nem lehet tudni - mondja mosolyogva - Ezek egyszerre születnek az emberben, s a gyerekekben a mai napig megvan ez a képesség. Később, mire 10-12 évesek lesznek a rajzot elhanyagolják ... Bennem megmaradt a rajzolás öröme, a szavakkal való mesélés és játék.

- A magyar- a és világirodalomban erre bőven van példa.

- Sok író tudott rajzolni. Puskin kéziratai tele vannak zseniális grafikákkal, a magyaroknál Jókai - főleg a kezdetekben - sokat illusztrálta a műveit, Kassák, Nagy László a képzőművészetben is jeleskedett. Érdekes adomány, ha az emberben mindkettő ébren marad. Nálam a gyerekkönyvek még jobban segítettek ennek megőrzésében... Leülök, előveszek egy papírlapot, rajzolok arcokat, leírok szavakat, párbeszédeket, s azután együtt elindítják az egész folyamatot.

- A Bábszínház közelébe került 1963-ban. Milyen volt az akkori repertoár?

- Tizenhat éves koromban beleszeretettem a bábokba. Egy érdekes világot találtam, ami szinte csoda volt: az élettelen tárgyat az ember a kezével életre kelti. Ősi varázslatok egyike ez. Hihetetlen hatással volt rám és ebben az irányba képzeltem el az életemet... De nem így sikerült. Eltanácsoltak, s akkor az egyetemen elvégeztem a magyar szakot.

- Két gyereklapnak is dolgozott: a Kisdobosnak és a Dörmögő Dömötörnek. Milyen emléket őriz?

- A magyar írók, amikor elhallgatták őket, itt megjelenhettek: Mészöly Miklós, Kormos István... Később a Móra Kiadó is szép munkákat adott nekik, befogadta őket. Én azért tartottam ki, mert engem soha nem kényszerítettek arra, hogy olyat csináljak, ami nem tetszett. Készíthettem kis rajzos képeket, később kaptam egy egész oldalt, s erre azt írtam és rajzoltam, amit én akartam: gyerekekről mulatságos történeteket, izgalmas kalandokat, mai meséket. Az egyik a Coffi, Pocak és Barika, kedves gyerekleveleket gyűjtött össze. A másik, amit nagyon szeretném, ha megjelenne, a Kék kerítés. Ez tulajdonképpen egy nagy felület, amin három gyerek üzeneteket és rajzokat küld egymásnak.

- Ezek az életből ellesett ötletek?

- Hála Istennek van két fiam, akik valamikor kicsik voltak, és szállították a jobbnál jobb ötleteket. A barátok, a kutyák, a biciklik, a lányok, az iskolatáskák, mind egy-egy apró probléma, s nekem írásra alkalmas anyag. Ez az egyik, a másik fele pedig az, amit hozzágondol az író. A valóság kis darabjait kiegészíti, úgy, hogy az mulatságos egész legyen... A gyerekeknek egyszer elmeséltem, hogy én olyan vagyok, mint a kém: járok közöttük a játszótéren, hallgatom, miket beszélnek egymásnak és abból írom a könyveimet.

- Mit szóltak hozzá?

- A legtöbb kisgyerek arcán nagy csodálkozást lehetett látni, megrökönyödést, talán félelmet is, hogy ezentúl nem fognak megszólalni, némák maradnak. El is határoztam, hogy ezt soha többet nem fogom mondani, véletlenül se sebzem meg őket.

- Emlékszik arra a pillanatra, ami a döntő lökést adta ahhoz, hogy gyerekirodalommal foglalkozzon?

- Előtte, ahogy már említettem, a színházba voltam szerelmes, a bábokat szerettem. Hallottam, hogy a Bánk bán óta nem írtak igazi nagy magyar drámát; mondtam is magamnak, én leszek az, aki ezt megírja. Azután egyszer váratlanul újból a kezembe került egy angol mesekönyv, s eszembe jutott, hogy milyen furcsa és szórakoztató, én is tudok ilyent írni. Leültem és megírtam az első rajzos képes mesekönyvemet. De hogy miért ezt, s nem mást, amit mindig is terveztem, azt nem tudom megmondani. Egyszerűen ennek az angol mesekönyvnek a mulatságos volta késztetett arra, hogy megmérkőzzem vele.

- Legkedvesebb könyvei?

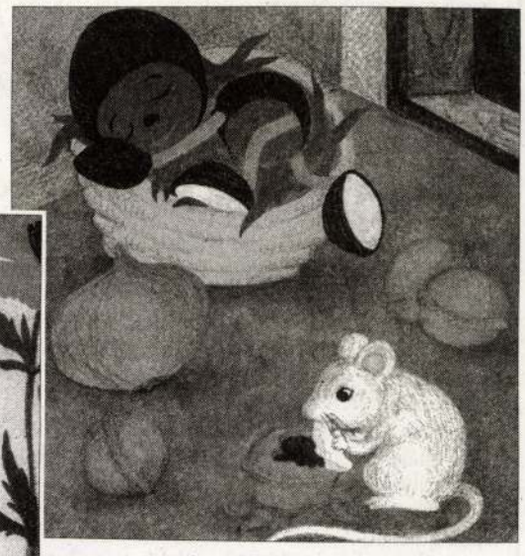

Részletek a Kippkopp a fűben című mesekönyvből

- Boribon, egy játék mackóról szól, az idén japánul is meg fog jelenni. Életem legnagyobb sikerét adta a Laci és az oroszlán; ez a fiúkról szól, a bátorságról. Utána írtam A csúnya kislányt, amelyben a szépséget, a tündér kedvességet fogalmaztam meg... A Boribon és Annipanni sorozat, öt mese készült el belőle, 2-3 éves kicsiknek szóló rövid történetek. Kippkopp szintén sorozat és szép sikere volt, nagyon szerették a gyerekek, hiánycikk lett mára. Keresik az emberek, azért újra megjelentettük és most már mi vagyunk a kiadó... A 6-7 évesek között nagyon népszerűek a köteteink. Ismeretterjesztő könyveim közül kiemelném az Amikor te kicsi voltál, a Tegnap, ma, holnap című köteteket, gyermekregényeim közül a már említett Coffit, a Vakáció 2500-bant. Nagyon szeretem, a televízióban is sokszor feltűnő rajzfilmemet, A kockásfülű nyulat. Valamikor a gyerekeim nézték, ma már a ő gyerekeik. Bizony így elröppent az idő az én életemben is.

- Vannak-e visszajelzései, hová kerülnek könyvei, kik olvassák?

- Van olyan kedves ismerősöm, aki fiatal kislányként találkozott mesekönyvemmel és most, felnőttként is őrzi a rongyosra olvasott lapokat. Van, aki lemásoltatta, mert nem tudott szerezni régi köteteimből. De megemlíthetném a tokiói olimpiát is: abban az időben a rádiós Szepesi György megismerkedett Tokunaga Jasumoto hungarológussal, aki az ottani egyetemen tanított. Meghívta vendégségbe, s egyszer csak leemelte a polcról az én mesekönyvemet, mondván, milyen csodálatos és mennyire szereti.

- Nem bánta meg, hogy egész életét a gyerekirodalomnak szentelte?

- Voltam Bolognában, a nemzetközi gyermekkönyv vásáron. Az egész világ ott hemzsegett, s ámulva láttam, micsoda rangja, megbecsülése van a gyerekirodalomnak. Akit itt, Magyarországon a szakma, a közhangulat lesajnál, külföldön ugyanolyan megbecsült tagja az írótársadalomnak, mint az, aki a "felnőtteknek" ír. Mi is büszkék lehetünk gyerekkönyveinkre, a szép küllemre, a csodálatos mesékre, versekre és rajzokra, amelyek bárhol a világon megállják a helyüket! Boldog vagyok, hogy ezt választottam, s nem bántam meg, hogy "csak" ezt csináltam, hiszen egész életemben játszottam és ezt az örömet megoszthattam másokkal is.

Fenyvesi Félix Lajos

Kulturális pályázatok

Pályázat civil szervezetek támogatására

A Budavári Önkormányzat Kulturális és Oktatási Bizottsága nyilvános pályázatot hirdet az I. kerületi civil szervezetek kulturális, művészeti tevékenységének támogatására.

I. Pályázók köre:

A nyilvános pályázaton az I. kerületi, bejegyzett civil szervezetek 2002. évi kulturális és művészeti tevékenységére igényelhető támogatás.

II. Pályázati feltételek:

- pályázni csak pályázati adatlappal együtt lehet,
- a pályázati adatlapon fel kell tüntetni a pályázó szervezet megnevezését, címét, számlaszámát, felelős vezetőjének nevét, a cégszerű aláírást,
- a pályázathoz a bírósági nyilvántartásba vétel másolatát csatolni kell.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázati tevékenység részletes leírását,
- a tervezett programhoz a támogatási igény meghatározását, a támogatás felhasználásának tervét,
- a közösség eddigi tevékenységének bemutatását.

III. Határidők:

A pályázat benyújtásának határideje: 2002. március 5.

A támogatás felhasználásáról az elszámolás határideje: 2002. december 20.

IV. Pályázati keretösszeg: 1.000.000.-Ft.

V. Pályázati információk:

- telefonos pályázati információ: Koppányi Csabáné 458-3058
- pályázati adatlapok a Budavári Önkormányzat Ügyfélszolgálati Irodáin: Budapest, I. Attila út 12., Budapest, I. Kapisztrán tér 1. szerezhetők be,
- a pályázatok határidőre az ügyfélszolgálati irodákon nyújthatók be,
- a pályázatokról, a támogatás mértékéről a Kulturális és Oktatási Bizottság 2002. március 31-ig dönt, melyről a pályázókat írásban értesíti.

A hiányosan vagy a határidő lejárta után érkezett pályázatokat a Kulturális és Oktatási Bizottság nem bírálja el. A pályázat által támogatott tevékenységek esetén a pályáztató az ellenőrzés lehetőségét fenntartja.

A Kulturális és Oktatási Bizottság fenntartja magának azt a jogot, hogy egyedi mérlegelés alapján a pályázati feltételeknek csak részben megfelelő pályázatokat is támogatja.

A nyilvántartott civil szervezetek a támogatást elszámolási kötelezettséggel kapják meg. A támogatás felhasználásáról írásos elszámolást kell a megadott határidőre benyújtaniuk.

Pályázat sporteszközök beszerzésére

A Budavári Önkormányzat Kulturális és Oktatási Bizottsága pályázatot hirdet a fenntartásában működő oktatási-nevelési intézményei támogatására sporteszközök beszerzése témakörben.

I. Pályázók köre:

A Budavári Önkormányzat fenntartásában működő oktatási-nevelési intézmények.

II. Pályázati feltételek:

1. A bizottság egy pályázó intézménytől csak egy pályázatot fogad el.
2. A pályázaton elnyerhető támogatás maximális összege: 250.000 Ft.

III. A pályázati adatlapon fel kell tüntetni:

- a pályázó intézmény megnevezését, címét, számlaszámát, felelős vezetőjének nevét;
- a pályázat lebonyolításáért felelős személy nevét és elérhetőségét;
- a pályázati tevékenység rövid leírását;
- a támogatási igény meghatározását;

Pályázni csak pályázati adatlapon lehet, amely átvehető: a Budavári Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.) Ügyfélszolgálati Irodáján, illetve a Művelődésügyi Irodán.

Pályázati információ: Balogh Anikó, Művelődésügyi Iroda Tel.: 458-3057.

IV. Beküldési határidő: 2002. február 28.

A pályázatokat az I. kerületi Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodájára kell benyújtani (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1. földszint).

Pályázati keretösszeg: 2.000.000.- Ft.

A pályázónak a támogatás felhasználásáról 2002. december 10-ig kell elszámolnia.

Budavári Önkormányzat Kulturális és Oktatási Bizottsága

Konkoly-Thege Miklós – az utolsó reneszánsz tudós

A Fő utca 6. szám alatti házon emléktábla hirdeti : 1892 és 1910 között itt működött a Meteorológiai és Földdelejességi Magyar Királyi Központi Intézet Konkoly Thege-Miklós igazgató vezetésével. Ki is volt ő valójában? Kései utódai az utolsó magyar reneszánsz tudósként emlegetik az ógyallai (ma Hurbanovo) nemesi családból származó meteorológust és csillagászt. A nagy elől munkásságáról Mezősi Miklós és dr. Simon Antal meteorológusok tájékoztatták lapunkat.

Konkoly-Thege Miklós 150 évvel ezelőtt, 1842 január 20-án született Budán. Rendkívüli hallgatóként már 15 éves korában a pesti egyetemen fizikát, kémiát és matematikát, majd jogot tanult. Tanárai közt találunk olyan nagy neveket, mint Jedlik Ányos és Toldy Ferenc. 1860-tól Berlinben fizikát és meteorológiát hallgatott, 1862-ben jogi doktorátust szerzett. Rendkívüli érzéke volt a műszerek, gépek, mechanikus szerkezetek iránt. Hajógépészeti, mozdonyvezetői és hajóskapitányi vizsgát tett, saját építésű jachtjával hajózott a Dunán. Sokat utazott Európában, obszervatóriumokat, műszergyárakat, csillagászati és meteorológiai intézményeket látogatott.

Ógyallai birtokán 1867-ben meteorológiai és geofizikai állomást létesített, s megkezdte a rendszeres megfigyeléseket. Ugyanott 1870-71-ben saját költségén csillagászati obszervatóriumot állított fel, előbb vásárolt, majd házi műhelyében konstruált műszerekkel. Nap-, napfolt-, meteorit- és üstökös megfigyelései európai hírűek, munkásságát úttörőként értékelik a csillagászok.

A Meteorológiai és Földmágnességi Intézet igazgatójává 1890-ben nevezték ki Konkoly-Thegét. Energikus szervezőként igyekezett javítani az intézmény addigi szegényes munkakörülményein. Ezért telepítette 1892-ben a Fő utcába, a 6-os számú ház első és harmadik emeletére az Intézetet, majd hosszas huzavona után 1910-ben felépíttette a jelenlegi székházat a Kitaibel Pál -akkor még Intézet - utcában a II. kerületben.

A csillagászok kissé elhomályosították a tudós meteorológiai érdemeit. Való igaz, hogy mint csillagászt számos alkalommal ünnepelték. Való igaz, hogy csillagász volt, ez tette őt világhírűvé, de az a két évtized, amelyet a meteorológiai intézet élén töltött el, megalapozta a modern meteorológiát. A Kitaibel Pál utcát nem tekintette végleges megoldásnak, jóllehet ez akkor még a város széle volt. Nagy előnyt jelentett viszont, hogy kijelöltek egy elég nagy szabad területet "észlelő parknak", ami 1910-től 1980-ig, hetven éven keresztül, mint városi klímaállomás működött.

A Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium mostoha gyermekének tekintette a meteorológiát, Konkoly-Thege azonban nem adta fel. Még az 1800-as évek végén a Földmívelésügyi Minisztériummal, amelytől hathatósabb támogatást remélt és kapott. Kiváló érzéke volt ahhoz, hogy a gyakorlati célok felé keresse a fejlődést. Ez vezérelte akkor is, amikor 1891-ben a magyar mezőgazdaság érdekében megteremtette az időprognózis szolgálatot. Házi távírdát kapott, és ettől kezdve térképes időjárási jelentéseket adott ki. A táviratok díjtalan(!) köröztetésével a nyugati világban e téren ekkor elsők voltunk.

A tudós birtokán, Ógyallán 1870-ben saját költségén állította fel a csillagászati obszervatóriumot, vásárolt, majd házi műhelyében állított elő műszereket. 1877 és 1896 között a Mars és Jupiter felszínét rendszeresen vizsgálták a csillagdában. 1991-től 1916-ban bekövetkezett haláláig csak a csillagászatnak szentelte életét. Személyében a magyar tudomány az utókor tudósai szerint egy polihisztort vesztett el.

Ám Konkoly-Thege Miklós nem csak zseniális csillagász, meteorológus és konstruktőr volt, otthonosan mozgott a humán tudományokban és a művészetekben is. Érdekelte az irodalom, a zene, a festészet, sőt színdarabokat is írt. Baráti köréhez tartozott Liszt Ferenc, Richárd Wagner, Munkácsi Mihály. Zeneszerzőként is sikereket ért el: dalait a cigányzenekarok ma is játsszák itthon és külföldön.

A kései utódok szerint Konkoly-Thege egyike volt a legszerencsésebb és a legsikeresebb embereknek: anyagi gondjai nem voltak, mindent elért, amit akart. Abban az időben tevékenykedett, amelyet hazánk a Mohácsi vész utáni legboldogabb korának mondhatott. Személyében az utókor a tudomány egyik legkimagaslóbb alakját tiszteli.

M. M.

ZENEMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS

A román megszállás 22 esztendejének zenei keresztmetszete

A kiállítást rendezte és katalógusát összeállította:
Lakatos István.

I. KÉPEK.

1. A romániai magyar Dalosszövetség karnagyképző tanfolyamának baráti emléke (1929. július 7—27).
2. A kolozsvári Magyar Zenekonzervatórium Weber „Bűvös vadász" előadásának felvételei (1938. május 15).
3. Felvételek a romániai magyar Dalosszövetség nagyenyedi kerületi versenyéről (1932. augusztus 21).
4. A romániai magyar Dalosszövetség jelvényének eredeti tervezete.
5. A romániai magyar Dalosszövetség első országos dalosversenye, Kolozsvár, 1923. szeptember 7, 8, 9.
6. A romániai magyar Dalosszövetség 10 éves jubileumával kapcsolatban Kolozsvár, 1931. szeptember 6 és 7. napjain tartott 4-ik országos versenyen résztvett dalárdák fényképe.
7. Díszoklevél, melyet a tordaszentlászlói dalkör adományozott dr. Inczédy-Joksman Ödön örökös díszelnökké avatása alkalmával.
8. Visky János zeneszerző fényképe.
9. Ravel Maurice zeneszerző fényképe ajánlással és kézjeggyel.
10. Paul Juon zeneszerző képe hangjeggyel és kézjeggyel.
11. Dukas Paul zeneszerző fényképe ajánlással, hangjeggyel és aláírással.
12. Chaminade C. asszony zeneszerző fényképe ajánlással és kézjeggyel.
13. Ibert Jacques zeneszerző fényképe kézjeggyel.
14. Dr. Graener Paul zeneszerző fényképe ajánlással és kézjeggyel.
15. Samazeuille G. zeneszerző fényképe ajánlással és kézjeggyel.
16. D'Indy Vincent zeneszerző képe ajánlással, hangjeggyel és aláírással.
17. Ropartz Guy zeneszerző fényképe ajánlással és aláírással.

18. Tscherepnin A. zeneszerző fényképe ajánlással és aláírással.
19. Foerster J. B. zeneszerző fényképe hangjeggyel és aláírással.
20. Berg Alban zeneszerző fényképe hangjeggyel és aláírással.
21. Kaminski H. zeneszerző fényképe.
22. Casella A. fényképe ajánlással, hangjeggyel és aláírással.
23. Kodály Zoltán fényképe ajánlással és aláírással.
24. Sibelius J. zeneszerző fényképe aláírással.
25. Gretschaninoff zeneszerző fényképe aláírással.
26. Williams V. zeneszerző fényképe hangjeggyel és aláírással.
27. Malipiero F. zeneszerző fényképe ajánlással és aláírással.
28. Roussel A. zeneszerző fényképe ajánlással és aláírással.
29. Goossens E. zeneszerző fényképe ajánlással és aláírással.
30. Scott Cyril zeneszerző fényképe aláírással.
31. Glazounow A. fényképe.
32. Sinigaglia L. zeneszerző fényképe ajánlással, hangjeggyel és aláírással.
33. Zsizsman Rezső karnagy a Magyar Zenekonzervatórium zenekarát vezényli.
34. Képek a Szatmárnémetiben 1936. év augusztus 8 és 9-én megrendezett kerületi dalosversenyről.
35. Pierné G. zeneszerző fényképe ajánlással, hangjeggyel és aláírással.
36. v. Weingartner F. zeneszerző fényképe.
37. Korngold E. V. zeneszerző fényképe hangjeggyel és aláírással.
38. Delius F. zeneszerző fényképe aláírással.
39. Wladigeroff P. zeneszerző fényképe ajánlással és aláírással.
40. Reuss A. zeneszerző képe hangjeggyel és aláírással.
41. Reznicek E. N. zeneszerző fényképe aláírással.
42. Marx J. zeneszerző képe ajánlással és aláírással.
43. Alfano F. zeneszerző képe ajánlással, hangjeggyel és aláírással.
44. Bossi M. J. zeneszerző képe ajánlással és aláírással.
45. Peters G. zeneszerző fényképe aláírással.
46. Rabaud H. zeneszerző képe aláírással és hangjeggyel.
47. Milhaud D. zeneszerző képe ajánlással, hangjeggyel és aláírással.
48. Novák V. zeneszerző fényképe aláírással.
49. de Falla M. zeneszerző képe ajánlással és aláírással.
50. Klose Fr. zeneszerző képe.
51. Elgar E. zeneszerző képe aláírással.
56. Zsizsman Rezső karnagy, a zenekedvelő kolozsvári társaságból alakult filharmónikus zenekart vezényli és Lévay Ilonka énekesnő a filharmóniai zenekarral.

II. HANGSZEREK ÉS EMLÉKSERLEG.

52. Mesterhegedű, készítette Baloghy Lajos Kolozsvárt 1926-ban.
53. » » Baloghy Lajos » 1928-ban.
54. » » Márecsek János » 1933-ban.
55. Emlékserleg, melyet az Országos Magyar Dalosszövetség 60 éves jubileuma alkalmából küldött a romániai Magyar Dalosszövetségnek. (Szeged, 1927. augusztus 18.)

Művészeti lexikon Kolozsvár 1942.

Márcsai István
festőművész

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1981 APR 26

1021

Kiállítás

Nyírbátorban

A közelmúltban nyitották meg Márcsai István Munkácsy-díjas festőművész kiállítását Nyírbátorban, a Báthori István Múzeumban. A neves művész 35 alkotása került a látogatók elé, ezekből mutatunk be hármat. A képek címe: Ülő nő könyvvel — Nyírbátori táj — Csendélet.

(Elek Emil felvételei)

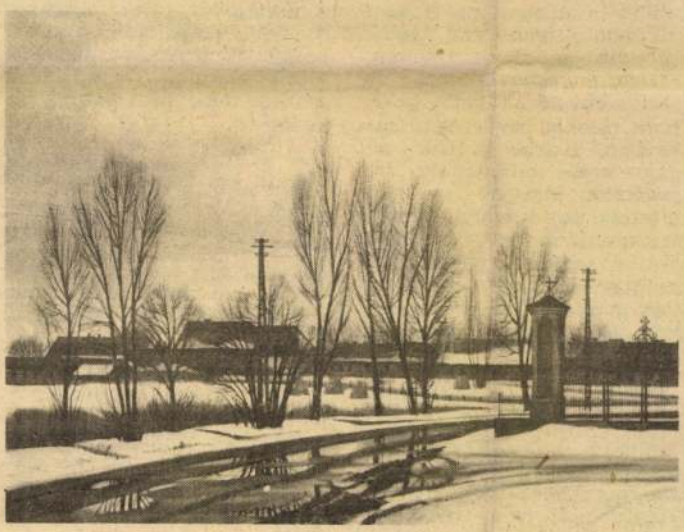

ott vollank, és tudnánk mi a dolgunk, mert mi tudjuk, hogy a győzelem azé, akié a többség igaza... Márpedig... és Cservonij akcentusában benne lobog egy új világ bizalma.

Rosztovi tavas

ÁPRILIS

Bölcsen van ám elrendezve a világ. Ők ketten látásból régen ismerték egymást, a játszótérről. Még óvodás korukból. Harag is volt közöttük, mert ott jó fiújáték volt megrántani a lányok varkocsát. Később ez a harag olyan számontartó szokássá lett bennük, amilyent soká cipel magával az ember.

A kutyákat majdnem egyszerre kapták. Kezdetben, amikor még nagyon örültek nekik, sétáltatás közben is találkoztak. A szunyókáló haragból majdnem gyűlölet lett. Előbb azért, mert a kislány németjuhásza volt a nagyobb, később, mert a fiú mindenféle kunsztra tanította a maga kutyáját. Verekedtette is a parkban, nyers fiúörömmel élvezve, hogy a kutyájától lassan félteni kell a többieket.

Feledésbe merült volna ez is. A téli locspocsban a nagymamák dolga lett a kutyasétáltatás és legfeljebb ha a villamoson látták messziről egymást.

Nagyképű majom — gondolta a fiúról a lány és azt is észrevette, hogy annak mindig rendetlen a sála.

— Felfújt béka — gondolta a fiú, és tudta, hogy a lánynak parányi szeplők vannak az orra körül.

A fentiekből, gondolom, nyilvánvaló, hogy az én két félhősöm nem is törődött egymással.

Bölcsen van berendezve a világ. Előbb a másik két hősömet mintázgattam, és semmi bajom nem volt velük. Ez utóbbiakkal viszont van.

Hektor elkényeztetett kutyafiúként nőtt. Mindössze két buta tacskót ismert a társasházban, azokat is csak addig, amíg mindenféle haszontalan virággal be nem ültették az udvart. Kutyaszempontból ez egyértelmű volt a sokszagú udvar szánalmas halálával, és kiűzetvén a paradicsomból, a tacskók a végtelen távolságra kerültek. A parki verekedésekben volt némi öröm, de az is csak addig, amíg a fiatal istenség néha elengedte a pórázról. A nagymama sohase engedte el, rángatta, húzta, ha egy falnál megállt. Hektor nőtt, de gyerekes maradt, mint egy elkényeztetett

szabb volt a sorsa. Ő a harmadik emeleten nőtt. Egy idő után őt is a nagymama sétáltatta. Néha elengedte ugyan, de mindig csak olyankor, ha nem volt másik kutya a közelben. Nagyon féltették, félórákat tudtak beszélni a büszke pedigréjéről, de hát ő nem ismerte versenygyőztes őseit. Olykor messziről látott idegen kutyákat, a házban is hallotta a hangjukat néha, olyankor rohanni, száguldani szeretett volna, de a gazdák megbántottan rászóltak és neki nem maradt más, mint a szégyenkezés.

A fentiekből nyilvánvaló, hogy a két kutya még annyira sem ismerte egymást, mint a két gyerek és így maradt volna ez mindörökké, ha a tavaszi szünet első napján a két nagymama nem egyidőben szól az unokájára:

— Egyszer igazán levihetnétek ti azt a kutyát...

Késő délután volt, gyönyörű idő. Hektor négy lába nekifeszült a földnek, úgy vonszolta magával a gazdáját. Valahol az emlékei mélyén tudta, hogy őt elengedik most...

Akt II

Melitta Marcali Kiss was born in the beautiful town of Keszthely situated on the shore of Lake Balaton in 1966. Already at the age of seven she makes her first lino-cut. Born into the world of art she becomes conscious in her Father's studio early. Her attachment to water is not accidental either. Although as a child she moves to Budapest with her parents and goes on with her studies there,

Kék csendélet

through the sailing boat of her famili she keeps in touch with Lake Balaton.

She takes first degree in Drawing at Budapest Teacher Training College. She has been over most of Europe from the northern Lapland to the southern world of Italy bringing old ages to mind. Her intellectual sensitiveness has not been left untouched by Rome's arches and the Gothic cathedrals of France – her most beautiful pieces of work draw on the cultural treasures of ancient ages.

The beauties and harmonies of the human body do not escape her attention – it is the silence of soul which speaks in festive devotion from her nudes.

Her relentness internal stricktness disciplines her in her work – her intellect is the main assurance of her unbroken development. She is a meditativ type – caught not only by the beauty of sight – but also listens to the sound within, and prays with her brush timeless for all of us.

Vihar után

Kiállításai: Fotó: Milos József

Jászberényi Művésztelep
Érdi Művelődési Központ
Budapest, Heim Pál gyermekkórház
Fonyódi gimnázium galériája
Budapest, Szent János kórház
Enyingi Alkotóház

MARCALI KISS MELITTA
painter / festőművész
H-2030 Érd, Alsó u. 54.
Tel.: 06-(23) 365-853

Gótika III

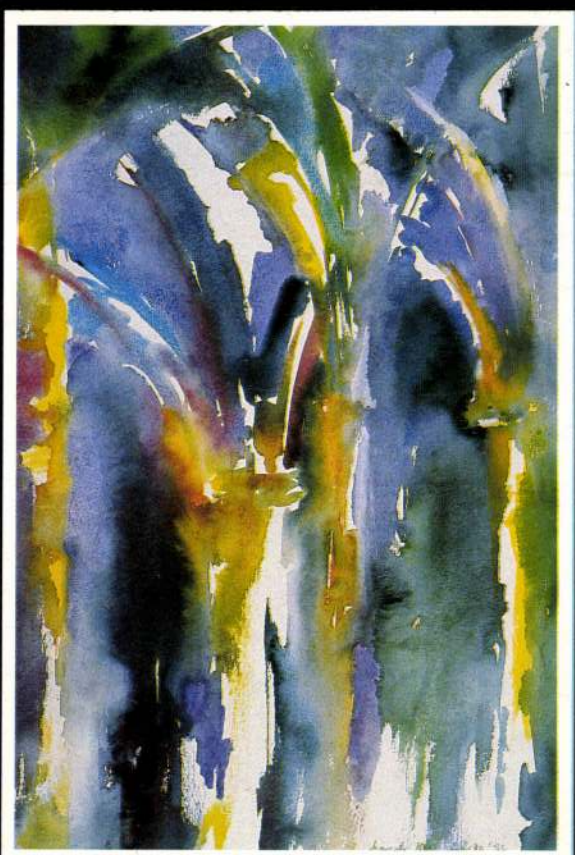

Kék gótika

Marcali Kiss Melitta

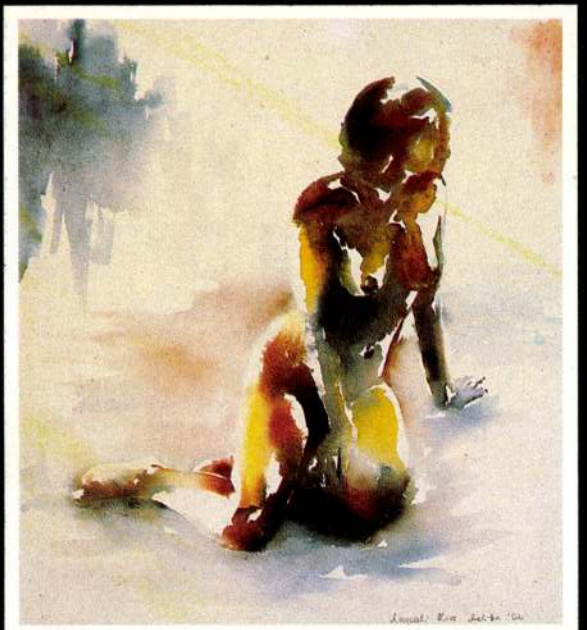

Akt I

Marcali Kiss Melitta a gyönyörű balatonparti városban, Keszthelyen született 1966-ban. Már 7 évesen elkészíti első linometszetét. Édesapja műtermében korán eszmél, beleszületik a művészet világába. Nem véletlen a vízhez való kötődése sem; bár kisgyermekként szüleivel Budapestre költözik – ott végzi tanulmányait –, de a családi vitorláshajó révén továbbra is kapcsolatban marad a Balatonnal.

Első diplomáját a Budapesti Tanítóképző Főiskola rajz-kollégiumán szerzi, majd Szegeden végzi a Tanárképző Főiskola Rajz-tanszakát. Bejárta fél Európát, az északi Lappföldtől Itália régi korszakot idéző déli világáig.

Szilvás csendélet

Szellemi íriszét nem hagyták nyomtalanul Róma boltívei, Franciaország gótikus katedrálisai – legszebb művei a régmúlt korok kultúrkincseiből táplálkoznak.

Nem kerülik el figyelmét az emberi test szépségei, harmóniái – aktjaiban a lélek csendje szól ünnepi áhitattal.

Kíméletlen belső szigora fegyelmezi munkájában – intellektusa legfőbb biztosítéka töretlen fejlődésének. Meditatív alkat – nemcsak a látvány szépsége pendíti meg – figyel a belső hangra – s ecsetjével imádkozik mindannyiunkért időtlenül.

Götika II

Melitta Marcali Kiss wurde 1966 in der wunderschönen Stadt am Plattensee, in Keszthely geboren. Bereits mit 7 Jahren fertigt sie ihren ersten Linoschnitt an. Im Atelier ihres Vaters erwacht ihre Interesse früh; sie wurde in die Welt der Kunst "hineingeboren".

Auch ihre Bindung an Wasser, an den See ist nicht von ungefähr, obwohl sie noch als Kind die Plattensee-Nähe verläßt und mit ihren Eltern nach Budapest zieht, wo sie ihre Ausbildung macht. Ihre Bindung an den See bleibt aber – begünstigt durch den familieneigenen Segler – weiter bestehen.

Bárka

Ihr erstes Diplom bekommt sie an dem Zeichen-Kollegium der Budapester Hochschule für Pedagogie, danach besucht sie die Zeichen-Fakultät der Hochschule für Pedagogie in Szeged.

Sie bereist halb Europa; vom Lappland im Norden bis zur sonnigen Italien der Alten Welt.

Die herrlichen Dachbögen Roms haben ihren Geist genauso beeinflusst, wir die gothischen Kathedralen Frankreichs; ihre schönsten Werke nähren aus den Kulturschätzen längstvergangenen Zeiten.

Ihrer Aufmerksamkeit entgehen auch die Schönheiten, die Harmonie des menschlichen Körpers nicht – ihre Aktstudien erzählen von der tiefen Stille der Seele.

Rózsaablak

Eine unnachgiebige innere Strenge leitet ihr Schaffen – ihr Intellektuel ist der höchste Garant ihrer Entwicklung. Nicht nur die äußere Schönheit – auch die innere Stimme berührt sie; mit ihrer Pinsel betet sie zeitlos für uns.

A POTE Neurológiai Klinikája Fotó: Szundi György

A sokarcú neurológia

Környey Alapítvány az idegtudományok támogatására

– Furcsának tűnhet, ám a tapasztalataim szerint a neurológiai betegségeket ma is mágikus tartózkodás övezi. Gondoljon arra, ha valaki epilepsziás rohamot kap, az emberek rettegve állnak félre, míg egy kartöréses beteget körbeajnároznak – mondja *dr. Czopf József*, a POTE Neurológiai Klinikájának igazgatója, a Környey István Alapítvány kuratóriumának elnöke.

– Professzor úr miben látja ennek a viselkedésnek az okát?

– A közvélemény ma sem foglalkozik eleget az idegrendszerrel, s ezért is áll tőlünk távolabb, noha a hétköznapok terhei és a betegségek egy része közvetlenül is az agyat érintik, az agyunk működése minden rezdülésünkben jelen van.

- Melyek az idegrendszert érintő főbb betegségcsoportok?

– Három kiemelkedő jelentőségű csoportról beszélhetünk. Az elsőbe a mozgató rendszer problémáit sorolhatjuk. Ezeken a betegségeken tartós, szakszerű kezeléssel lehet javítani.

A másik csoportban beszélhetünk a váltakozó alvás-ébrenléti ciklusok szabályozásáról, amely az idegrendszer egyik alapműködése. A klinikánk a napokban kapott egy igen hasznos berendezést, egy Longterm EEG-s készüléket, mellyel 24 órán át követhetjük figyelemmel egy-egy páciens agyának elektromos tevékenységét. A lelki teljesítmények is az agy aktuális állapotának a kísérői. De az agyi elektromos tevékenységek vizsgálata segít a rosszullétek, szédülések, eszméletvesztések okai „kinyomozásában" is.

A harmadik nagy tömbbe a fájdalmak tartoznak. Minden fájdalom az idegrendszeren keresztül jelentkezik.

– A fájdalom csillapításának ma már egyre gazdagabbak a módszerei. Lehet, hogy ez is közrejátszik abban, hogy az agy felé kisebb figyelem fordul a kelleténél? Legalábbis a köztudatban, mert a szakma ezt az évtizedet az agykutatás évtizedének nyilvánította.

– Szeretnénk fölhívni a figyelmet az idegrendszerre. A cerebrovasculáris – agyér – betegségek, a tudatzavarral járó betegségek igen elterjedtek, de egy részük gyógyítható. A különböző kutatások nagy erővel folynak. Szinte hetente jelennek meg külföldön új neurológiai szakkönyvek, s havonta több alkalommal is rendeznek fontos konferenciákat. Igaz, nyomon követésükhöz sok pénzre lenne szükség.

– Az orvosegyetemi oktatásban mennyire jelennek meg az új szakmai ismeretek és diagnosztikai berendezések?

– Igyekszünk követni a tudományos információkat, pályázatok segítségével bővíteni gépparkunkat. Ám az eszközök elmaradása a világ élvonalához tartozókhoz képest nem igen tud csökkenni.

– A neurológiai klinikán milyen kutatásokat folytatnak?

– Vizsgáljuk például az agyi érbetegségeket, az érző rendszer objektív mérési lehetőségeit, a polyszynaptikus reflexjelenségeket. Végzünk szövettani kutatásokat, vizsgáljuk az epilepszia klinikai jellegzetességeit. A klinikán öt speciálambulanciánk is van. A cerebrovasculáris, az extrapiramidális, a demyelinizációs, a fájdalom és az epilepszia ambulanciák. A klinikum fontossága nem kerülhet háttérbe. Mindennek a beteg ember érdekében kell történnie.

– Milyen szerepet tulajdonít ma Környey István professzor emlékének?

– Környey István nemzetközileg ismert neuropathológus professzor volt, aki egy iskolát hozott létre. Nála a klinikum, a betegek első helyen álltak. A pécsi ideg-elme klinikának – a klinika csak később vált három részre, a neurológiára, az idegsebészetre és a pszichiátriára – 1947-72 között volt az igazgatója. Itt a klinikán és szerte az országban vagyunk jó néhányan, akik hosszabb-rövidebb ideig dolgoztunk vele, s ma is valljuk az ahhoz az iskolához való tartozást.

– Milyen célok érdekében hozták létre a Környey Alapítványt?

– Elsősorban az idegtudományok oktatása, kutatása segítésére. A betegségek megelőzése, gyógyítása, rehabilitációja fejlesztésére, pályadíjak, ösztöndíjak kiírására, kiemelkedő hallgatók támogatására, a konferenciákra való eljutás érdekében.

– Milyen számlaszámon ajánlhatnak fel pénzt azok, akik egyetértenek az alapítvány céljaival és fontosnak tartják a neurológia fejlesztését?

– A számlaszám: Corvinbank Pécs, 249-98972-3046. Minden apró felajánlást is köszönünk előre. Remélem, hogy az agy évtizedében a közvélemény is jobban megismeri az idegrendszer működését, betegségeit és felismeri a gyógyításának fontosságát.

Barlahidai A.

Levél Németországból

Bonni államtitkár Pécsett

Talán már hallották az olvasók Horst Waffenschmidt államtitkár nevét. Nem, nem egy szokványos államtitkárról van szó, aki hosszú éveken át halványra koptatta kabátujját valamelyik minisztérium íróasztalain, mire a miniszter alatti utolsó lépcsőfokot kivívta magának. Waffenschmidt a községpolitika területéről jön, onnan, ahol egy demokráciában legközelebb állunk az emberekhez, ismerjük és osztjuk gondjaikat. S nem bürokrata, hanem vérbeli politikus, aki részt akar venni a politikai valóság alakításában, s ezért 1972 óta a parlamentben foglal helyet.

Egy ilyen személyiség feltűnik a kancellárnak, s ezért egy különösen nehéz feladattal bízta meg. Amióta Magyarország erőteljes részvételével a vasfüggöny összeomlott, amióta nagyvonalúság honol legalább az utazásoknál és az eszmecserében, a német kisebbségek is felbolydultak Európa keleti részein attól a kérdéstől: hogyan viszonyuljak ahhoz az országhoz, ahonnan öt-tíz vagy húsz nemzedékkel ezelőtt elődeim jöttek?

A háború utáni időszak különösen nehéz volt ezeknek az embereknek. Először is reakcióként a nácizmusra németellenes hangulat alakult ki, amely őellenük is irányult, jóllehet már évszázadok óta lojális polgárai voltak országaiknak, s néhány náci csábítás ellenére alapjában azok is maradtak. S azután szenvedtek a kommunizmus igája alatt, mint minden más polgártársuk is. De őtőlük eltérően nekik kulturális gyökerük volt egy nyugati országban és így beleálmodták magukat abba az egykori, már rég elhagyott, s ma megváltozott hazába, mint ahogy egy börtönlakó álmodik a gyermekkoráról.

Most, amikor a németellenes hangulatok elhalványulnak és a kommunizmus nyomását egy szabad demokratikus államforma váltotta fel, ahol a pillanat minden anyagi szűkössége ellenére gazdaságilag is felrajzolódik egy eredményesebb jövő, ezeknek az embereknek újból teljesen integrálódniuk kellene jól ismert hazájukkal, amelyet szívük mélyén jobban szeretnek, mint az álomképet a nehéz években.

Nem olyanok az emberek, hogy világképüket egyik napról a másikra megváltoztatnák. Ehhez idő és türelem kell. S mégis, vissza kellene tartani őket elsietett lépésektől. Mindenütt, ahol diplomataként szolgálatot teljesítettem, mindig különösképp törődtem az emigránsokkal. Legtöbbjük nemcsak az életét mentette meg, hanem sikeres ember lett a szakmájában. S mégis, a törés, amit az áttelepülés egy másik országba okozott, sosem akart gyógyulni. Utazások, látogatások az egy dolog, ifjúságunk országát, elődeink sírját elhagyni nagyon súlyos lépés, amivel csak nagyon kevesen tudnak megbirkózni.

Ezért kérte meg a német szövetségi kancellár Waffenschmidt urat, kíséreljen meg mindent, hogy az embereket egy meg nem fontolt lépéstől – egy országba való kivándorlástól, amely kétszer olyan sűrűn van telepítve, mint Magyarország, s amely egészen másképp fejlődött, mint ahogy elképzelik – visszatartsa. Míg a vendégmunkások gyakran folyékonyan beszélnek németül, s mindenekelőtt egy komplikált, modern ipari társadalomban, mint az NSZK, amelynek felépítésében résztvettek, könnyen eligazodnak, ezek a szegény áttelepülők gyakran idegenként állnak ott elődeik országában. Van keserűbb sors?

Waffenschmidt szakadatlan fáradozásait nem mindig koronázza siker. A német kisebbséget az egykori Szovjetunióban súlyosan érte a csapás. Már a második világháborúban Sztálin utasítására a Volga mentéről Kazahsztánba telepítették át őket, s érthető, hogy nem tudtak ott úgy otthonra találni, mint Délkelet-Európa német bevándorlói, amennyiben megmaradhattak házajukban. A nyugtalanságok a FÁK országaiban, a túlfűtött nacionalizmus további és súlyos okok, amiért el akarnak menni.

Németország, amely ezeket az embereket a második világháború révén ebbe a súlyos helyzetbe hozta, itt felelősséget érez. Ha valóban veszélyben vannak, menedéket fognak találni nálunk, mint minden más üldözött. Természetesen nem olyan gyorsan, mint ahogy szeretnék. Legfeljebb 220 000 ember évente az, amit az ország leterhelt infrastruktúrája és polgárainak toleranciája el tud fogadni. De ezzel egyidejűleg minden erőfeszítést felvállalunk, hogy gazdasági és kulturális segítséggel ezeket a szerencsétlen embereket arra indítsuk, hogy maradjanak.

A német bevándorlók – ezt magyar barátaim mindig megerősítik –, gyakran a gazdasági haladás motorjai voltak Kelet országaiban, s miért ne lehetnének újból azok. Létezik-e jobb gazdasági segítség ezeknek az országoknak a számára, mint ezeket az embereket olyan helyzetbe hozni, hogy ott ahol kiismerik magukat, megint a legjobbat tudják nyújtani a maguk és környezetük számára.

Miért jön hát akkor Horst Waffenschmidt úr Pécsre? Természetesen nem azért, hogy ennek a régiónak a gazdaságát a kisebbség elvonásával gyengítse. Különben is, áttelepülési kérelemnek Magyarországról a Német Szövetségi Köztársaságba szinte semmi esélye nincs, kivéve ha a legszűkebb családi körben családegyesítésről van szó, s egészen különleges okokból, mint az édesanya betegsége. Nem, az államtitkár pontosan az ellenkezőjét akarja. Szeretné a magyarországi német kisebbség eredményes önmagára találását saját szemével látni, amihez minisztériuma, a Belügyminisztérium német klubok és ifjúsági csoportok támogatásával szerény, de gyakran igen bátorító hozzájárulást nyújtott. „Igen bátorító", mert nem a pénz a probléma, hanem az önbizalom újbóli helyreállítása, s ez Waffenschmidt számára inspiráció lehet sokkal nehezebb munkájához a FÁK-országokban.

Nem nyerünk semmit, ha Európa kevés ipari műhelyében tolonganak az emberek, s Európa többi része pusztasággá válik, jobb esetben turisztikai célpont lovaglópályákkal. Mi Európa azonos mértékű ipari betelepítését akarjuk tiszta, jövőt hordozó iparral és szolgáltatásokkal, ahol az emberek egészséges és kulturálisan nekik megfelelő környezetben tudnak élni, nem vendégmunkás hadseregeket és áttelepültekkel teli kaszárnyákat, higiéniailag elfogadhatatlan táborokat, legjobb esetben lélektelen lakósilókat, ahol a gyermekek elidegenednek a szüleiktől.

Magyarország és a magyarországi németek a helyes úton haladnak, s ezért meg vagyok győződve, hogy május közepén a bonni vendég, akit parlamenti képviselők és magasrangú tisztviselők kísérnek, nemcsak az egyedülálló magyar vendégszeretetet fogja élvezni, hanem pozitív felismerésekkel távozik majd innen. Nincs szükségünk vándorokra, sem ki- sem bevándorlókra, hanem egy Európára, ahol az emberek kulturális sokszínűségükben békésen élhetnek egymás mellett. Nem eléggé elriasztó az egykori Jugoszlávia déli határunkon?

Hanns Rehfeld

Közjóléti erdőgazdálkodás

Hatmillió a Máré-várra

Egy kicsit „nyúlós" a fogalom: közjóléti erdőgazdálkodás. Annak ellenére is nehéz tartalommal megtölteni, hogy az erdők alapvető funkciói között is kiemelt helyen szerepel. Ám hajlamosak vagyunk arra gondolni: néhány esőbeálló, itt-ott karbantartott sétautak, rendbe tett források, rönkasztalok és padok – ez jelentheti a közjóléti erdőgazdálkodást. A természetet kedvelők kiszolgálását a bükkösök, fenyvesek között.

Holott igény van. Azt mondja *Soós László*, a Mecseki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság kárászi erdészetének fiatal igazgatója, hogy a területükön lévő Máré-várhoz kirándulók 90 százaléka komlói. Ezért leültek az ottani önkormányzat vezetőivel, hogy egyeztessék: mit lehetne csinálni a környező erdők fogadóképességének javítása érdekében.

– Jót beszélgettünk . . . – fejezte be a történetet, jelezve: jószerével csak magukra támaszkodhatnak.

A MEFAG-nak egy évre a közjóléti költségkerete 1,2 millió forint. Ez mennyi?

– A kárászi erdészetnek is kevés lenne – mondja Soós László.

Ennek ismeretében valóban meglepő az igazgató véleménye, hogy tudniillik az a szintű kiszolgálás, ami a közjóléti erdőgazdálkodást jellemzi a kárászi erdészetben, nem jellemző más területeken.

A kárásziak 6400 hektáron gazdálkodnak, ebből 1250 úgynevezett védelmi rendeltetésű. Vannak itt szigorúan védett területek is, gondoljunk csak a bazsarózsákra. A közjóléti rendeltetésre 100 hektár jut, a váraljai horgásztavak, illetve a Máré-vár környékéről van szó. A 100 hektárról Soós László véleménye:

– Lehetne jobb az arány a közjóléti és a védett erdők között.

Beülünk a fehér Nivá-ba, irány Váralja. Csodavidék. Az apró tavakkal, a hajdani erdészek szolgálati házaival – felújították ezeket, rendszeresen használják –, öles törzsű fák állnak az épületeket simogató zöldfüvű tisztásokon. Az ember úgy érzi: rögtön megjelenik, valahogy materializálódva, a béke.

Tulajdonképpen meg is jelenik. Ott áll a nemrég feltárt úton egy öreg erdész. Már nyugdíjban van, de „idén még egyszer sem voltam a területen". Kinézett hát, belehallgat a tavasz duruzsolásától selymes csendbe, azt figyeli, hogy odébb, a dombélen túl, dolgoznak a fakitermelők. Soós László tisztelettel beszél vele, küldi, menjen közelebb, nézze meg, jól dolgoznak-e. Egészen biztos, hogy kiváló erdész, gondos gazda volt.

Máré-vár egy külön mese – de nem csak a múltbéli története. Majd minden évben leomlik a falaiból egy darab. Amikor felújították, csak a „héját" csinálták tartósnak, belül a fagy könnyen repeszti a vastag falakat. Most is leomlott egy rész az udvarban. A Máré-várat a kárászi erdészet üzemelteti – elkülönített költségek nélkül. Az utóbbi 8-10 évben állagának megóvására 6 millió forintot költöttek. Most úgy számolnak, hogy évente mintegy félmillió forint kell. A belépők ára ezt

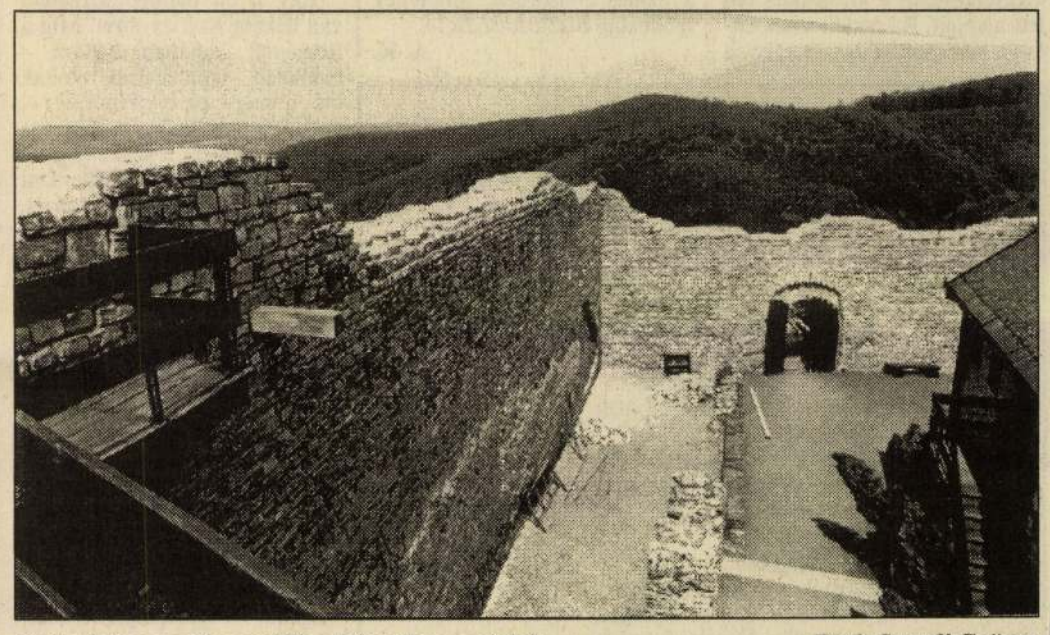

Gyönyörű panoráma nyílik a környékre a várból Fotó: Szundi György

nem fedezi, 5-10 forintba kerül. Az április 15-től október 15-ig érkező közel 15 000 látogató pénzforrásnak kevés, "ostromlónak" viszont bőven elég. *Papp Éva*, a vár gondnoka elképesztő esetekről beszél, mi mindent „tudnak elrontani" a turisták.

Kommentárként Soós László ehhez annyit tesz hozzá, hogy véleménye szerint mestersége-sen szított az ellentét az erdészek és az erdei kirándulók között. A korrekt kapcsolatnak két feltételét látja: az erdőlátogatók ne szóljanak be az erdészek szakmai munkájába, illetve ne szemeteljenek. Mindezt annak ellenére mondja, hogy amikor legutóbb kiraktak a kirándulóhelyekre 30 rönkgarnitúrát, abból néhány nap alatt 16-ot el is loptak . . . Tönkreteszik az esőbeállókat, az eligazító táblákat, térképeket is.

– Csak egy választásunk marad – mondja végezetül az igazgató. – El kell tudnunk döntenünk, hogy a rendelkezésünkre álló kevés pénzből minek a pótlására futja. Ilyen körülmények között mondhatom mégis jónak a kárászi erdészetben a közjóléti erdők üzemeltetését. Ezt mi megbecsüljük, de jobban meg kellene becsülnie a másik félnek is.

Mészáros A.

Füst Milán:

Tavaszi dal, vándordal

Tavaszi szél fújja már a varga kötényét,
Ki görbe utcában, kicsi boltja elé
Kiűlt, kirakta műhelyét is és alkonyi órán
Lámpafénnyel a sötétet melegíti.

Hej, szeszélyes még az idő s a lánykáknak pajkos
Szél hulláma mossa csiklándó nyakát! . . .

Hej, elfeledem én is búskomorságomat . . .
Föltettem életem egy lengő levélre . . .
És én is elmegyek, hová a szél sodor! . . .

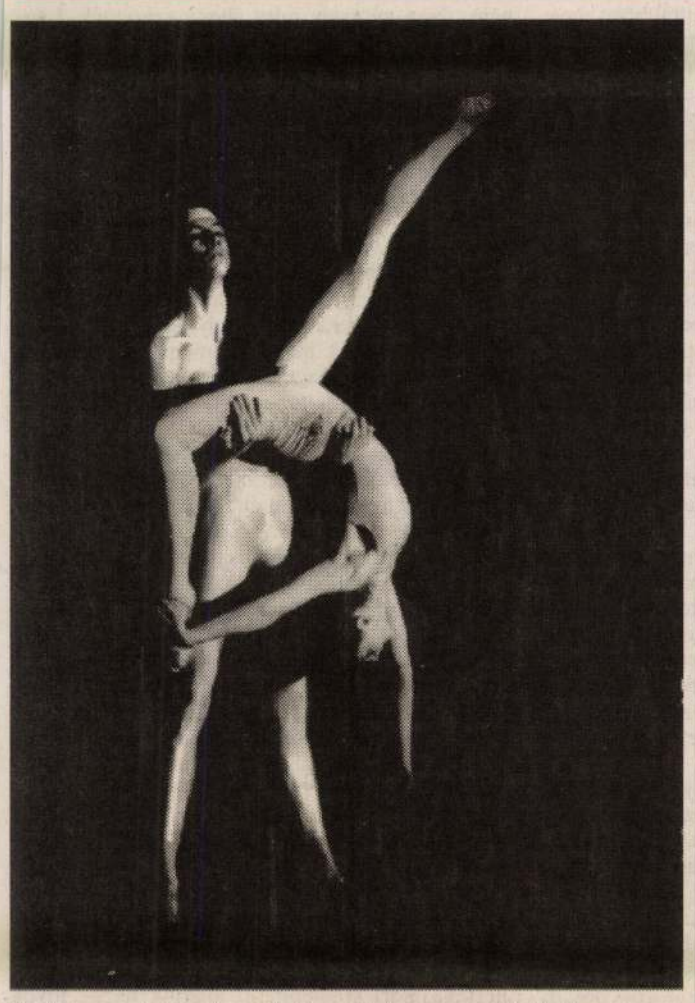

Kettős a művészeti szakközépiskola növendékeinek műsorából. Horváth Norbert felv.

TV előzetes:

Táncgála az „Itthon"-ban

A Pécsi Körzeti Stúdió Itthon című kulturális magazinjában vasárnap délután ízelítőt láthatnak abból a nagyszabású gálaműsorból, amelyre a Tánc Világnapja alkalmából április 29-én került sor a pécsi DOZSO Művelődési Központban.

Április 29-e a Nemzetközi Táncszövetség nagy ünnepe, hisz ezen a napon született Noverre, az a XVII. századi francia balettművész, aki kidolgozta, megteremtette a klasszikus balett alapjait. Rá emlékeznek ekkor a táncosok világszerte, így a pécsiek is, akik joggal lehetnek büszkék, hisz többek közt a divattáncok világversenyein évek óta kiváló eredménnyel szereplnek.

A gálán *Uhrik Dóra* Liszt-díjas balettművész, a pécsi Művészeti Szakközépiskoal tánctagozatának igazgatója mond köszöntőt, ezután a néptánctól a baletten át a legmodernebb divattáncokig minden műfaj képviselőit láthatják a nézők ebben a színes műsorban, amelynek rendezője *Bükkösdi László.*

A. K.

Szilágyi Eszter Anna:

(mert a föld)

Azon a lepecsételt meredélyen
jutottak át. Máig sem értem,
hogyan lehetett elboldogulni
szerény peremén.
Talán vasakat izzítottak
vagy mókusfarokból fontak
kötélzetet.
Annyi biztos, hogy kijutottak
és a többiből alakultak zárványtestecskék, légzés-könnyítők.
Világítottak is,
sosem találom ki, miféle
zsírból és miféle szöszből
gyúrtak szövétnekféleséget,
amit aztán, bármire jutottak,
mindig cipeltek.
Persze találhattak öszvéreket,
ahogy tépték legott agyér
fűféleséget és medvehagymát
a magokhoz.
Így lehetett,
hogy amikor elérte őket
ez a nevezetes nagy sóvihar,
még meneteltek.
: Mert a föld
puha is meg kemény
meleg is meg reménytelenül hideg

Grazi művészfotók a pécsi Nevelők Házában

Ünnepélyes keretek között nyílott meg a grazi „Gösta Pongratz" Fotóklub elnökének, *Johann Majer* fotóművésznek a kamaratárlata a pécsi Nevelők Házában.

Amolyan valódi „sógori" viszony ez osztrák barátainkkal. Bizonyíték erre az a barátinál is nemesebb gesztus, hogy a Grazban most kezdődő, nagyszabású „Európaváros" rendezvénysorozatot éppen a Mecseki Fotóklub kiállítása vezeti be, amelyet a tartományi miniszterelnök nyit meg május 7-én, a Grazi Vásár idején. És erre az újabb baráti kézfogásra *családjukkal együtt* kaptak szíves meghívást a Mecseki Fotóklub tagjai – „költségtérítési hozzájárulással". Mindezek alapján méltán vehette át a grazi testvérklub elnöke Pécs önkormányzatának elismerő oklevelét, fogadva egyben a megjelentek őszinte köszönetét.

Pedig Johann Majer barátunk nem főhivatású népművelő vagy várospolitikus, de még hivatásos fényképész se – rendkívül elfoglalt technikai szakemberként áldozza kevés szabadidejét a fényképezésre és a klubvezetésre. Ennek ellenére kevés fotográfus dicsekedhet az övéhez hasonló nemzetközi kiállítási statisztikával: az 1975-ös kezdettől fogva napjainkig nem kevesebb, mint 12 országban csaknem hétszáz képe került falra, számos első díjat, érmet, oklevelet kiérdemelve. Az UNESCO fotóművészeti csúcszerve EFIAP címmel tüntette ki, és hazája évenkénti mesterfokú vetélkedősorozatából is többízben került ki győztesként. Rendkivül tág érdeklődési köre és esztétikai igényessége irígylésreméltó technikai felkészültséggel párosul, így remekbe készült táj-, zsáner-, csendélet-, akt- és riportképekkel örvendezteti meg pécsi kiállításának látogatóit. Ötletgazdaságát és humorérzékét egyaránt bizonyítják montázsképei a nagyvárosi plakátrengetegből, de az itt közölt, talán legeredményesebb képe is *két negatív* felhasználásával készült: a tengeri iskolahajó sellőfiguráját csodáló apácanénik egy ausztriai sárkányrepülő-bemutatón kerültek kencsevégre.

Említhetnénk-dicsérhetnénk még további, világsikerű képeit, de helyesebb *megtekinteni* őket a Szt. István tér 17. sz. alatti pécsi Nevelők Házában, ahol május 14-ig, munkanapokon 9-17 óráig várják az igényes fotótárlatok kedvelőit.

Dr. Szász János AFIAP

Johann Majer alkotása két negatívból: a tengeri iskolahajó sellőfiguráját csodáló apácák

Beke György:

Feladott sziget

Minél kíméletlenebb a lélekszorítás, annál hamarább jelképpé válhatik minden dacoló életmozzanat, legyen bár egyébként köznapi, jelentéktelen.

Például egy aprócska sziget a folyó közepén. Lehet az a természet játéka, vagy éppen – mivel a helység közepén található – a városrendezők különös ötlete. Eléggé kitűnik a betonnal szegett folyómederből, a szigorúan szabályos, egyenesnek meghúzott part valósággal felkínálja a képzeletnek. Természetes medrében ide-oda kanyargó folyó ágyában ügyet sem vetnénk rá, a szeszélyes víz, az áradások sodra százával alkot ilyen képződményeket. A Szamos medrében is gyakran tetten érhető ez a szigetépítő erő, a közeli havasokból lehordott iszap egy-egy vízmélyi sziklacsonk közé rakódik, s különös erdélyi „korallsziget" jön létre, amelyet az áradások beborítanak, de nem képesek magukkal ragadni, elsodorni.

Egy ilyen parányi szigetem van nekem Kolozsváron. Míg a Borjúmál oldalban laktam – hajdanán szőlőskertek voltak ott, a nagy peronoszpóráig –, onnan leereszkedve a Magyar Színház mellett, a keskeny gyaloghídon át értem el a hajdani Belvárost, a ferencesek terét, majd a Szent Mihály templomot. Tekintetemmel már az utca kiöblösödésétől kerestem a szigetet, és szerelmesen néztem, amíg el nem haladtam mellette. Észrevett, és mintha köszöntött volna: egy csapzott bokorféle rezzent meg a sziget szélén, félig a vízbe hajoltan, félig a szélbe kapaszkodva. Városba szorult falusi ember nosztalgiája ébredt meg bennem a sziget varázsában. Képzeletemben elragadtam, vittem magammal a szülőföldemre, a Feketeügy országába. Gyermekkoromban mindig szigetet akartam építeni a folyónk medrében, de a víz erősebb volt nálam.

Jelképpé akkor vált ez a sziget számomra – addigi ködös álomképből –, mikor valaki más, számomra ismeretlen meghódította magának. Megtehettem volna ezt én is, ébredezett bennem az irigység. De ezt hamar legyőzte az elismerésem. Az ismeretlen hódító nem az álmait kergette a Szamos közepén, hanem a lehetséges termőföld hasznát látta meg, és kapaszkodott bele. Egy szép napon szabályszerű ágyások tűntek fel a szigetemen, veteményes kertté alakult át a kopárság.

A nyolcvanas évek közepén okos lelemény volt a különben veszélyes ötlet. A piacokon kevés és megfizethetetlenül drága a zöldségféle. Háziasszonyok vigyázattal hámozták a burgonyát, a hagymát szárastól belefőzték a levesbe. Férfiak felásták a tömbházak környékét, és virágok helyett konyhai zöldségféléket termesztettek az ablakaik alatt. A városvezetés nem ellenezte, hanem egyenesen ösztönözte ezeket a hódításokat, ilyképpen kívánta apasztani saját gondjait. Nem is hatósági tiltásban rejlett az előbb említett veszély, hanem a folyó kiszámíthatatlanságában. A Szamos ugyanis nem tanúsított különösebb megértést az emberi erőfeszítések iránt, s mikor már elevenen lobogott a kicsiny, zöld sziget, a havasok roppant áradást bocsátottak alá.

Nem afféle nagyvíz volt ez, ami évtizedenként egyszer támad, riadtan menekül előle ember és állat. Ez csak egyszerű, medren belül maradó vízbőség volt, „emelkedő vízállás", a termőföldeket felfrissítő eső maradéka. Parasztok Erdélyben néhol még ma is levetett kalappal köszöntik az ilyen kiadós, tavaszi, nyáreleji esőket.

Ismeretlen „városi parasztomtól" azonban elrabolta immár közös szigetünket. Egy éjszaka víz borította el a kicsiny földdarabkát, ágyásaival, növényeivel együtt. Az engem köszöntgető bokor sem látszott ki a vízből, pedig először azt kerestem tekintetemmel, míg a kicsiny gyalodhídon megálltam, bámészkodtam. A parton is álltak vagy öten-hatan, kíváncsiskodók. Talán közöttük ismeretlen kertészem is, aki most közönyös arccal nézi a rombolást – nagy megrázkódtatások fásulttá tehetik a lelket! –, talán búcsúzik a szigettől, a romantikától és a gyakorlati haszontól.

Ha ismerem, melléje lépek: uram, ne törje a lelkét, nem lett volna szabad ilyen vállalkozásba kezdenie. Szülőfalumból hozom ezt a tanulságot, ott legfennebb halászgatnak a folyóban, de nem kínálják fel munkájukat a Feketeügy vak szeszélyének.

Elégtételt kellett volna érezznem, de csak fájdalom gyűlt bennem.

Levonult a nagyvíz a Szamos medrébe, nincs örök pusztulás. Egy hét múlva kezdett felszikkadni a föld, a hirtelen melegben repedezett az ágyások háta, a vetemények helyén gyomok kaptak erőre. Szinte látni lehetett, amint megfojtják az értelmes élet maradványait. Mert a gyom mindig erősebb az értelemnél. De nem, mégsem! Az én emberem megint megjelent a szigeten. Számomra láthatatlanul, csak a keze nyomát fedeztem fel. Felásott, újra bevetett ágyások fogadtak. A hódító városi paraszt, jó gazda módjára, rövidebb élettartamú növényeket vetett, hogy őszig termést hozhassanak.

Ekkor vált számomra igazán jelképpé ez a hódítás, maga a hódító, az ismeretlen városi, aki a természettel birkózik a civilizáció betonvilágában. Karcolatot is írtam erről a rendhagyó konokságról. Különösen, hogy az áradás és az újrakezdés azon a nyáron ismétlődött megint. Az a titokzatos ember szövetségesem lett a magam küzdelmében – a világgal és saját kishitűségemmel –, s különös módon, kisebbségi magyarként a reménységeimet táplálta még akkor is, ha netán román volt a nemzetisége. A diktatúra bukásába vetett elkeseredett hitemet erősítette akkor is, ha esetleg a rendszer híve és fenntartója.

A jelképek elszakadnak hordozóiktól, környezetüktől, magunkban élnek tovább, mert igazán nekünk fontosak.

Másfél esztendős távollét után elsőnek a szigetem felé vettem az utat. Éreztem, hogy újra fel kell töltődnöm bizakodással. Ha egyik gond múlik, nyomába serényen odalép a másik. Lelki kényszert éreztem, hogy belekapaszkodjak a jelképembe.

Helyén a sziget, nem sodorták el az áradások. De a hódítóját, a városi parasztot igen. Eltűnt? Feladta? Éppen most?

Kopár, szikkadt föld nézett reám, segélykérően. De elfelejtett köszönteni: sehol nem volt a sziget szélén a lábát a vízbe lógató, remegő bokor.

Még csak a helyébe sem léphetek az élelmes, józan ismeretlennek, akit ösztönösen a példaképemnek éreztem. Soha nem volt ennyire kifosztott a lelkem.

A zacskók

Látom a látványt a cukrászdában, hova is eltikkadtan, egy pohár málnára tértem be (rum a zsebben): Idős, szakadt nő ül a sarokban, arca roggyant, szeme alja fekete-karikás, s lám, komoly munkában van ő: ölében barna műanyag szatyor, abban *még* vagy harminc összegyűrt zacskó, kivesz egyet, szétbontja, megnézi, újra összegyűri, visszateszi, másikat kotor elő, azt is megvizsgálja, csalódottan a helyére gyűri . . .

Vajon én, B. P. dr., mire gondolnék, hogyan gondolkoznám emez elmebeteg nő helyében?

Hát . . . First of all tudnám, hogy *keresek* valakit vagy valamit.

Ebben a zacskóban, amelyet éppen most halásztam ki a mélyből, ott lapul a férjem, akit korán elvesztettem, oktalan baleset vagy öngyilkosság vagy politikai golyó következtében, sose fogom kiheverni halálát . . . No de most! Most, ebben a zacskóban újra megtalálom! . . .

Nem, nincs benne semmi. Visszagyűröm.

Keresek tovább.

. . . No végre, kezembe került a nejlonszatyor (persze maroknyira préselve, hogy elférjen a többi emlék és hiány között), amelyben fiamat látandom viszont, aki a világ végére távozott évtizedekkel ezelőtt, nem ír, nem jön, él-e még, meghalt már? . . . Széthajtogatom a szatyrot: *üres.*

Nem adom fel. Tovább kotorász fonnyadt, csontos kezem a főzacskóban, a fiók-zacskók között.

. . . Megvan! Ebben a koszos papírdarabban egykori önmagamat lelem meg, szép, ép lány ugrik majd elő belőle, ha végre széthajtom, aki szerencsés és sikeres élet elébe néz, tartós szerelem, hű férj, hálás gyermek, örömet adó munka lesz a része, s utána boldog, egészségdús öregkor.

Ez is üres.

Tovább kutatok, fel sem nézve – nem látom, hogy egy magas, fekete hajú író, B. P., kilép a cukrászda ajtaján, utolsóul is szomorú pillantást küldve felém és szatyraim felé.

Hátha ma mégis megtalálom, amit és akiket keresek?!

Bólya Péter

A Lord-Major Galéria
tisztelettel meghívja Önt

Marcali Kiss Melitta

festőművész

kiállításának megnyitójára
1994. április 28-án,
délután öt órára
a Lord-Major Étterembe

(Budapest, Városmajori Szabadtéri Színpad)

Megnyitót mond:
Dr. Pogány Gábor
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető
1994. május 17-ig, naponta 11 órától

Az egyéves L.M. Galéria
köszönti Önt!

LORD-MAJOR
étterem

A Lord-Major Galéria
tisztelettel meghívja Önt

Marcali Kiss József
festőművész

kiállításának megnyitójára
1993. április 29-én, délután 5 órára
a Lord-Major Étterembe
(Budapest Városmajori Szabadtéri Színpad)

Megnyitót mond:
Bayer Ilona
szerkesztő-riporter

A kiállítás megtekinthető
1993. május 24-ig, naponta 11 órától

LORD-MAJOR
étterem

VIHARBAN

József MARCALI KISS (born in 1936) made his fine arts studies as a private student in Hungary as well as in Germany. He is a member of the Found of Artists of the Hungarian Republic. He got several prizes at competitions. He participates on a regular basis since 1961 in collective exhibitions. His most important individual exhibitions were as follows: Keszthely: 1962, 1966; Budapest: 1977 and 1978; Szeged: 1979; Gödöllő: 1981; Budapest: 1982; Vác: 1982; Kecskemét: 1983; Pécs: 1983; Budapest: 1985; Balaton Museum in Keszthely: 1986; Municipality Gallery in Nagykanizsa: 1986; Csepel Gallery in Budapest: 1987; Budapest: 1988, 1989, 1990 and 1991.
His works are to be found in private and public collections, namely in Hungary and abroad, i.e. in England, in the USA, in Austria, Canada, Germany, Switzerland and Sweden.

József MARCALI KISS (né en 1936) a fait ses études de beaux-ars en tant qu'étudiant de cours privées en Hongrie et en Allemagne. Il est membre du Fonds artistique de la République Hongroise. Il a remportté plusieurs prix à des concours. Il figure réguilièrement à des expositions collectives depuis 1961. Ses expositions individuelles plus importantes ont été comme suit: Keszthely: 1962, 1966; Budapest: 1977, 1978; Szeged: 1979; Gödöllő: 1981; Budapest: 1982; Vác: 1982; Kecskemét: 1983; Pécs: 1983; Budapest: 1985; Musée du Lac Balaton à Keszthely: 1986; Galerie municipale à Nagykanizsa: 1986; Galerie de Csepel à Budapest: 1987; Budapest: 1988, 1989, 1990, 1991.
Ses oeuvres se trouvent dans des collections privées et publiques en Honrie et, à l'étranger, en Angleterre, aux Etats-Unis d'Amérique, en Autriche, au Canada, en Allemagne, en Suisse et en Suède.

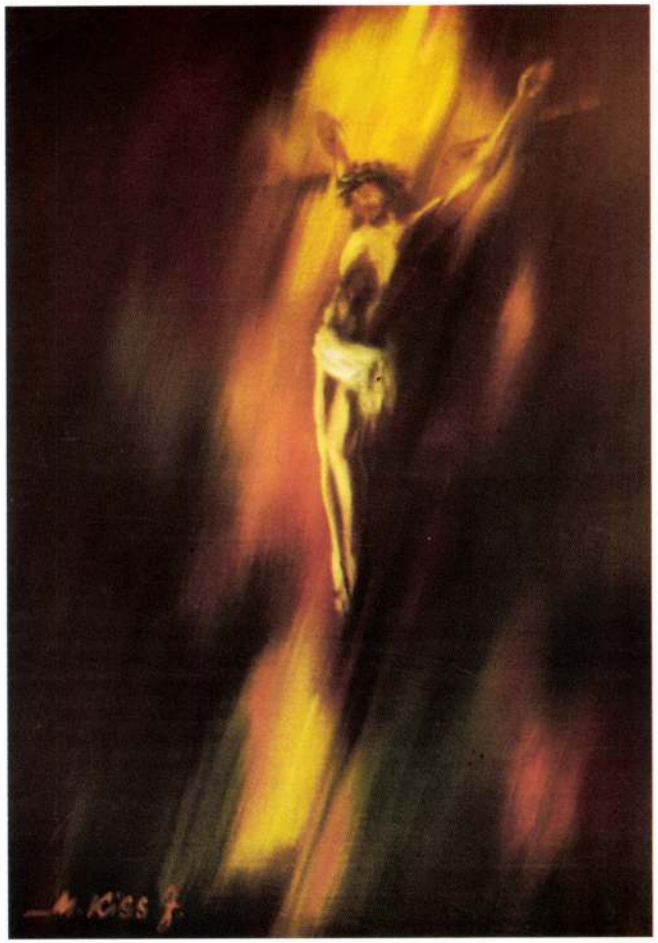

KRISZTUS

MARCZALI KISS JÓZSEF
H—2030 Érd, Alsó utca 54.
Telefon: 06 (23) 45-853

SZERENCSEJÁTÉK RT.
A SZERENCSE KOVÁCSA

KÁPRÁZAT

M. Kiss J.

MARCALI KISS JÓZSEF
FESTŐMŰVÉSZ

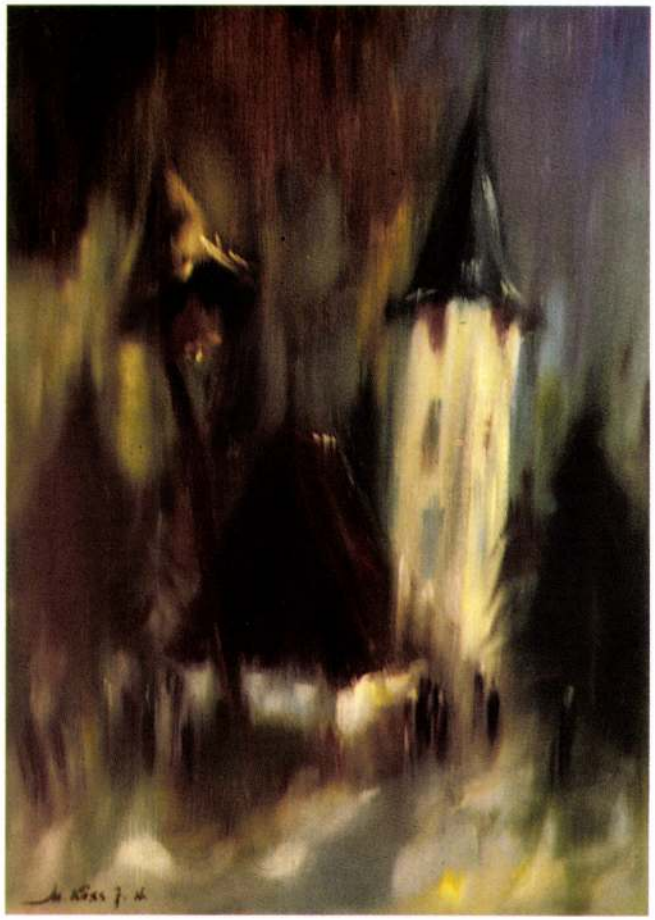

ERDÉLYI HARANGSZÓ

Marcali Kiss József (1936) tanulmányait magánúton végezte, Magyarországon és Németországban. A Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának tagja. Számos pályázat díjának a nyertese. Kollektív tárlatokon 1961 óta rendszeresen szerepel. Jelentősebb egyéni kiállításai: Keszthely 1962, 1966; Budapest 1977, 1978; Szeged 1979; Gödöllő 1981; Budapest 1982; Vác 1982; Kecskemét 1983; Pécs 1983; Budapest 1985; Balatoni Múzeum, Keszthely 1986; Városi Képtár, Nagykanizsa 1986; Csepel Galéria 1987; Budapest 1988, 1989, 1990, 1991; ezen kívül még kiállított Kanadában és Olaszországban is.
Művei megtalálhatók magán- és közgyűjteményekben, Magyarországon kívül Angliában, az Amerikai Egyesült Államokban, Ausztriában, Kanadában, Németországban, Svájcban és Svédországban.

A LÉLEK TÜKRE

Marcali Kiss József 1936-ban született Marcaliban. Szűkebb hazáját nevével és művészetével egyaránt vállalja. A gyermekkor, a hazatérés az agráregyetemről, ahol tanult, számtalan kisugárzó emléke lelki palettájának, ennek a mágikus alkímiai eredménynek, a napba szállás, a napba vágyás lángvíziójának, ami a művek megalkotásának bizonnyal egyik hajtóereje. A rakéta első fokozata ez, ha szabad ezzel a hasonlattal élnem, ami a művészt a sztratoszféra elhagyásához, a fölülről látás képi kivetítéséhez eljuttatja.

Marcali Kiss József elementáris erejű festő, grafikus, de egyértelműbb, ha azt mondom, képzőművész. Számtalan élmény fűzi őt egészen közvetlenül a *földhöz*, a röghöz, a fákhoz, a tájhoz, amit földmérőként — figuránsként — a mindennapok darabos, fárasztó és költői voltában egyaránt megismert. Ugyanígy szüntelen kötődés forrása azonban számára a *víz*, a keszthelyi időktől mindmáig égtelen változatosságával megnyíló Balaton. Vízi ember ő, talán még inkább, mint szárazföldi. Vitorlás hajója még most is készen áll, hogy bármikor befogadja.

Marcali Kiss Józsefnek is vannak mesterei. Nem a tiszteletlenség okozza, hogy most nem nevezem meg őket — akár a hazaiakat, akár a németországiakat —, hanem az ő művészegyénisége iránti tisztelet. Sokat tanult ugyan tőlük szellemben és technikában, de leginkább önmagától emelkedett. Az a *kín* nevelte, növelte és hajtotta fölfelé, amit átélt, amikor újra és újra keresztre feszítette önmagát a mondanivaló, a *küldetés* kifejezése érdekében, hogy áttehesse a felszívott világot képbe, színbe, rajzba.

Marcali Kiss József a klaszszikus elemek, a *tűz*, a *víz*, a *föld*, a *levegő* és az ember: az észlelő, feldolgozó, szenvedő és élvező, fájdalmat és örömet egyszerre élő *természeti alkotás*, az emberben megfogalmazódó, a természettel eggyé forró lét megjelenésének keresője s kifejezője.

Művészetének átélési módja, ha hagyjuk, hogy végigfusson rajtunk, ha nem állítunk a hatása elé a büszke ésszel botor határokat, gátakat.
Nála a víz és a légtér, a *levegő*, a vihar és a nyugalom, a ború és a derű, a komor bánat és a szivárványszínű remény — minden lelki árnyalat hű megfelelője. A villám hideg hatása, a nap vörös és sárga izzása, a *tűz*, a fehér és a szürke hullámhegyeket teremtő, a fekete és zöld fákat hajlító *szél* izzik, süvölt és nyugszik egybeszövődött érzéshalmazataként a képein.

Marcali Kiss József *autonóm* művész, akiben egyesül és újjáalakul, akinek munkásságán át eljut hozzánk az elődök tudása — sajátosan egyedi, borzongató, szenvedést keltő, és a lélek vidámságát, a kiegyensúlyozottságot, az önmegismerés gyönyörét visszatükröző módon. Legegyszerűbben úgy fejezhetném ki magam, aminél talán többet nem is mondhatunk: igazi művész. A varázslók közül való, aki hozzásegít bennünket a lélek katartikus élményeihez.

VÉSZI JÁNOS

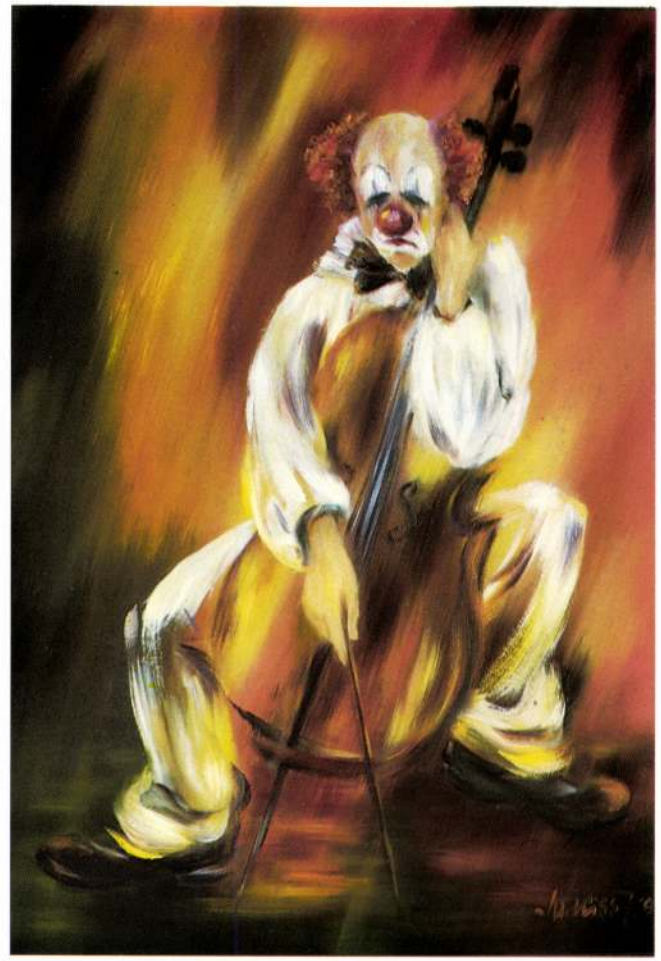

MEDITÁCIÓ

József MARCALI KISS (geboren 1936) hat seine Studien für schöne Künste als Privatstudent gemacht, nämlich in Ungarn und in Deutschland. Er is Mitglied des Künstlerfonds der Ungarische Republik. Er hat mehrere Preise gewonnen. Er nimmt regelmässig an kollektiven Ausstellungen teil, und zwar seit 1961. Sein wichtigsten individuellen Ausstellungen sind wie folgt: Keszthely: 1962, 1966; Budapest: 1977 und 1978; Szeged: 1979; Gödöllő: 1981; Budapest: 1982; Vác: 1982; Kecskemét: 1983; Pécs: 1983; Budapest: 1985; Museum des Plattensees in Keszthely: 1986; Stadtgalerie in Nagykanizsa: 1986; Csepel Galerie in Budapest: 1987; Budapest: 1988, 1989, 1990 und 1991.
Seine Werke sind in Privat- und öffentlichen Sammlungen zu finden, nämlich in Ungarn und im Ausland, wie in England, in den Vereinigten Staaten von Amerika, in Österreich, in Kanada, Deutschland, in der Schweiz und in Schwede.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1968 JÚN 30

tését, megbetegedett, magatehetetlen édesanya gondozását vállalják.

igazgató

1021

BÖSZÖRMÉNYI SZOBROK

Szovjet hősi emlékmű. Marcsa István szobrászművész alkotását a város legszebb terén avatták fel 1965-ben

Bocskai István szobra egy hajdú mellékalakkal. Országos gyűjtéssel állították fel 1907-ben. Holló Barnabás alkotása. Azt a jelenetet örökíti meg, amikor Bocskai földhöz juttatja a hajdúkat

(Fotók: Süli Andor)

BÖSZÖRMÉNYI KISLEXIKON

A déli órákban a KISZ
ra a Hajdúsági Iparművel
, ahová elkísérte Gál Ist
László. A gyárkapubar
ály a debreceni járási
ság titkára, Szabó Zo
SZ debreceni járási bizo
titkára, Szölgyéni Pál ig
vai Imre az üzemi pártbi
kára, Bartha István az üzemi
SZ-bizottság titkára köszöntötte
vendégeket. Majd Szölgyéni Pál
ott rövid tájékoztatót, az évente
) ezer háztartási gépet gyártó vál-
at fejlődéséről, dolgozóinak éle-
ről, munkájáról. Majd üzemláto-
tásra került sor. Méhes elvtárs
bb üzemrészben hosszasan beszél-
tett a fiatalokkal, a szocialista
rigádok tagjaival. Érdeklődött
unkájuk, életük az ifjúsági szö-
etség, a termelési mozgalmak iránt.
Különösen sokat időzött a korszerű
erendezésekkel ellátott, saját ter-
ezésű diszpécser teremben, vala-
nint a KISZ-fiatalok társadalmi
unkájával felépült ipari tanuló
anműhelyben.

A búcsúzásnál Méhes elvtárs az
elismerés hangján beszélt a látot-
takról, a gyári KISZ-szervezetek
munkájáról. Majd Szölgyéni Pál
igazgató — a gyár dolgozóinak ne-

ek.
barát
járá
sut
k o
nba
yűl
ja a

Köszöntjük az
rés

Ma reggel 12 különvonat fut be a
Szegedről, Győrből, Budapestről és az
tás és közlekedés más területén dolgoz
amelyet immár tizenharmadjára rendezn
Az előző években a vasutas, postás
környékén rendezték meg. Az, hogy a
tás Szakszervezet Elnöksége, valamint
helyéül, elismerése annak, hogy a haj
lalati dolgozók munkájukkal, több jel
lyet vívtak ki maguknak a KPM-hez tar
A mai találkozót a VIT jegyében re
a világ fiataljainak küldöttei Szófiában
sorok programja, a szakmai találkozók
békeakaratát, egységét és állásfoglalását
Debrecen azt kívánja fiatal vendégein

A VIT K

~~Marsch~~ Marchand J

Viselet. T. 1483. III.

A balra fordulva ágaskodó lovon ülő tiszt kaczagányt visel és tarsolyján kétfejü sas van koronával. A háttérben vágtató huszárok képeznek csoportot. Jelzése alól balra: C. Vernet del. jobbra: J. Marchand Sculp.

Rézkarcz, mér. a vk. 57.3 : 47.3 cm.

101-90-1491 (13)

MAGYAR NEMES TESTŐR

Mezzotinto. A.-Ch.-H. Vernet (1758—1836) rajza után Le Fèvre Marchand (XIX. század eleje)

vonzása« kissé misztikus formában fejezi ki azt, amit egészen józanul így lehetne mondani: »a sajátos magyar kultúra vonzása«.

Vendégeink — azok is, akiknek kedvéért ez a könyv készült — s azok is, akik bármikor máskor meg fognak tisztelni látogatásukkal, induljanak útra festői szinek, soha nem látott tájak látásának csábító reménységével. De amikor ez a remény megvalósult, a pusztaképen túl, a cigányzenén túl, a »daliás« és »büszke« magyaron túl keressék meg a lényeget, amely — nyugodtan ígérhetjük nekik — nem kevésbbé színes, nem kevésbbé megható és nem kevésbbé jelentékeny, mint az, amit reméltek.

Marchenke Vilmos

Vas. Ujs. 1888. 353. l.

Az épülő országház óriás gipszmintája, a mely 14 méternyi hosszuságában és 5 méternyi magasságával imponáló képét mutatja a leendőn nagyszerű építménynek, f. hó 17-ikétől (csütörtöktől) kezdve ki van állítva, s a «*Jó-szív*» javára eső 20 krnyi beléptidij mellett megtekinthető. Az V-ik kerületbeli Külső-Nádor-utcza során, a kereskedelmi és igazságügyi miniszteriumok palotájának átellenében külön deszkaépítményt emeltek e modell számára s minden vasárnap és ünnepnapon délután 3 órától 7-ig és minden csütörtökön délelőtt 9 órától 12-ig várják ott az érdeklődő közönség látogatását.

A nagy mintát *Steindl* Imre műegyetemi tanár felügyelete alatt *Marchenke* Vilmos szobrász készítette, s 12,000 frtba került. Négy hónapig húsz ember dolgozott rajta. Az országház huszszor lesz nagyobb a mintánál, mely 14 méter hosszú, 5 méter magas, s igen részletesen megismerheti belőle mindenki az épülő pompás palotát, annak nagy arányait. Érdemes tehát megnézni a jövendő e képét, melyben majd csak egy ujabb nemzedék fog gyönyörködni. Az építészekből és hirlapírókból megjelent társaságnak mutatták be először, s ott voltak: gr. *Tisza* Lajos, az épitő bizottság elnöke, *Steindl* Imre műépítész, és *Ney* Béla építészeti tanácsos, kik a meghivottakat fogadták, s az építkezésekhez is elvezették a társaságot. A minta a «Jó szív» javára az első napon 60 frtot jövedelmezett.

A leánynevelés érdekében Trefort miniszter

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

DECEMBER

31 nap 50. hét

10 Vasárnap	
11 Hétfő	
12 Kedd	
13 Szerda	
14 Csütörtök	
15 Péntek	
16 Szombat	

Marchenke Vilmos

Vas. Lap. 1875. 157. l

— **A főváros uj városházának** közgyülési disztermét s a diszlépcsőt szombaton a gázlángok ragyogó világa mellett mutatták mog a meghivott társaságnak. Két nagy csillár 144 légszeszlángja fényes világitásba helyezi az egész termet, mely a legpazarabb renaissance stylben van berendezve. A 306 ülőhely czélszerüen van elosztva, félkör alakban, fokozatosan, ugy mint a képviselőházban; az ülések fonatosak, a felsőrész kis asztalkává alakitható; az utczafelőli fal hosszán kétfelől tisztviselők és hirlapirók asztalai állnak, középen egy emelvény öt székkel az elnökség részére; az emelvény előtt külön asztal van az előadó tanácsnok számára. A termet széles karzat futja körül veronai és levantei márványból készült rácsozattal. A karzat rácsozata fölött tér van hagyva falfestmények számára, melyek a főváros és az ország történetéből vett eseményeket fognak ábrázolni, ha a közgyülés megszavazza a költségeket. A diszitmények mind aranyozva vannak; nagy szerepet játszik a teremben a márvány; körülbelül 48,000 forintba került egy maga a márvány, mely a terem diszitésére fölhasználtatott. — Az egész terem berendezésével együtt közel 130,000 frt értéket képvisel; a márvány munkákat Siletti Fortunato készité, az aranyozásokat Teichert Károly, a butorokat Kovács András, a szobrászmunkákat Marhenko Vilmos, mindannyian budapesti iparosok.

glevő, kipróbált formaszépségeknek. Így aztán a meré-
assanként belopódznak, a művészietlen hazugságok, a
tetni az emberrel, hogy kövek, melyek aztán játszi köny-
zes kész formáival vannak vegyesen feldíszítve. Gótikus
pfkapu, renaissance-oszlop, empire-rács, byzanti meny-
ek fantasztikus összevisszaságban keverednek oly biztos,
mcsak nem bántó, de még csak nem is föltünő. Nem,
észetéből s a művész bensőjéből fakadó új formaadás,
annyira lefoglalta feladatának másik része, hogy ezt
lehet, hogy az arisztokratikusan túlfinom művésznél ez
apódzott német irányzat ellen, mely csupán egyéni fel-
k újat, csak furcsát akarván nyujtani a legképtelenebb
föltevést látszik bizonyitani az is, hogy éppen a később
ertheim újabb szárnya is még sokkal inkább, majdnem
kodnak az archeológikus formaszépségekhez, lassankint,
részét, a célszerüséget is károsan befolyásolva. Az egy-
agánházak, de még inkább a bank épületei egész egy-
süllyedtek már.

mondható a jövő emberének. Olyas helyet foglal el a
lin vagy Lenbach, különálló, fénylő jelenség, melynek
z elmult idők utolsó üstökösszerű sziporkázó felvillanása,
dása. Egy fénylő, tiszteletet parancsoló egyéniség, kinek
gy ez az út, melyen még ő haladt, zsákutcába vezet,
nik, mint Messel, sem találhatnak közvetitő utat.

V. J.

Marschenke Vilmos
szobrász

Marschenke Vilmos a templom külsején és a szentély kupola boltozatán.

díszítő szobrász munka.

Thold Orbán Imre. A budapesti Szt István templom. Budapest, 1905. 56 l.

Magyar Nemzet

A **Magyar Nemzet** megkérdezte:

Ellenőrzik-e a valutakivitelt?

Bár az elmúlt időszakban a magyar állampolgárok valutaforgalmát jelentős mértékben liberalizálták, előfordulhat az: a vámvizsgálatnál kiüríttetik pénztárcáinkat, s megolvassák a nálunk lévő pénzt. Az új vám- és devizajogszabályok tükrében (és a bankkártyák világában) lapunk arra volt kíváncsi: *ellenőrzik-e, s ha igen, mely esetekben a valutakivitelünket?*

– A vám- és pénzügyőrség továbbra is ellenőrzi a forint- és valutakivitelt a szabálytalanságok és visszaélések kiszűrése céljából, *erre a jogszabályok lehetőséget biztosítanak* – válaszolta *Sipos* Jenő, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságának helyettes szóvivője. – Erre természetesen azért is szükség van, hogy az ellenőrző rendszerek hatékonyan működjenek. Ezek a szabályok egységesek, tehát nincsenek megkülönböztetve a közúti, légi, illetve vízi határátkelők.

– Milyen valutakiviteli szabályok vonatkoznak a magyar állampolgárokra?

– Valutakiviteli engedélyre ma *csak akkor* van szükség, ha – az engedélyezett – egyébként igen jelentős összegű – forint-, illetve valutamennyiségen *felül* kívánnak az állampolgárok pénzt külföldre vinni. Ez a készpénzkivitel esetében – az utasforgalomban – jelenleg bármilyen címletben történő *300 ezer forint*, illetve *50 ezer forintnak megfelelő valuta* korlátozás nélküli kivitelét jelenti. Valutakiviteli engedélyre tehát csak az ezen felüli összegek esetében van szükség. Ezenkívül kivihetők a forintalapú bankkártyák, illetve a forintra szóló utazási csekkek is.

– Beutazáskor is ezek a szabályok?

– Annyi kivétellel, hogy ebben az esetben *bármekkora összegű* külföldi valutát behozhatnak a magyar állampolgárok, s erről *nem kell számot adniuk* a vámhatóságnak. Természetesen 300 ezernél több forintot nem lehet behozni az országba, hiszen az már szabályellenes.

– Mi a helyzet a külföldi állampolgárokkal?

– Nekik, amennyiben 50 ezer forintnak megfelelő valutánál többet hoznak be az országba, érdemes kitölteniük egy *értékbehozatali tanúsítványt*. Ez elsősorban az ő céljukat szolgálja, illetve a fizetőeszköz problémamentes kivitelét.

(kálmán)

Rablás Debrecenben

Sírba rejtett pénz

Ez év augusztus 21-én este fél tízkor ismeretlen tettesek – kijátszva a diszpécser figyelmét –, behatoltak Debrecenben a Mák utcai Secab Rt. biztonsági szolgálat értékmegőrző raktárába. Az őrt lefegyverezték, az értéktárat kinyittatták, s onnan *35 millió 682 ezer forintot* elloptak.

A fegyveres rablók *olyannyira tisztában voltak* a helyi mechanikus és elektronikus biztonsági berendezésekkel, hogy távozásukkor az ellenőrző kamerák által rögzített kazettákat is magukkal vitték. A szolgálatot teljesítő balmazújvárosi *R.* János által elmondottak használhatatlannak bizonyultak. Mivel a belső szokásokat és technikai rendszereket a tettesek jól ismerték, a nyomozók a belső munkatársak ellenőrzésével kezdték a nyomozást. Augusztus 27-re R. János ellen annyi bizonyíték összegyűlt, hogy a rendőrség a férfit őrizetbe vette, majd a bíróság letartóztatta.

A Secab Rt. munkatársainak további ellenőrzésekor *M.* József nyírbátori lakos is gyanússá vált. Ő is diszpécserként dolgozott a cégnél, és az előkészületekhez számos tanácsot adott. Szeptember 18-án beismerő vallomást tett. Vallomásából kiderült, hogy a bűncselekményt *É.* Tamás és *H.* Csaba követték el. Alibit ugyan tudtak igazolni, de a nyomozás kiderítette: a hamis tanúkat a rablók „megvásárolták".

A bűncselekménykor használt ruháikat elégették, míg a megszerzett pénzt egy vendéglátós ismerősükre, *M.* Jánosra bízták, aki egymillió forintért cserébe a demecseri vendéglátó helyiségében eldugta. Amikor a lebukás veszélye már közvetlenül fenyegette a bűnbandát, és É. Tamás és H. Csaba is őrizetbe került, M. János a demecseri temetőbe, egyik hozzátartozójának sírjába rejtette a megmaradt pénzt. A nyomozás vezetői innen ásták ki a 19 millió 687 ezer forintot.

Tettükért akár 15 évig terjedő szabadságvesztéssel is sújthatók.

(k. z. t.)

gyar Nemzettel
ennap nyerhet!

vember 16-án, szombaton indul 3+1 játékunk. A játék során,
... a cím is jelzi, a Magyar Nemzet minden számában 3+1 kér-

Ma

Napkelte: 6 óra 46 perc, napnyugta 16 óra 10 perc.

Jónás, Renáta, Renátó és Jozafát
nevű olvasóinkat köszöntjük.

A Jónás héber, görög, latin név, jelentése: galamb. A Bibliából mindannyian ismerjük Jónás történetét, aki nem teljesítette Isten parancsát és büntetésként a halászok a tengerbe dobták, ahol egy cethal elnyelte. Három napig volt a nagy hal gyomrában és onnan szabadulva elvégezte a rárótt feladatot. Napjainkban ritkán találkozni e névvel, talán vezetéknévként gyakrabban fordul elő.

Mind a Renáta, mind a Renátó latin, olasz eredetű név, jelentésük: újjászületett. Mindkét nevet megtalálni a művészvilágban: Renáta Tebaldi olasz operaénekesnő és Renato Salvatori olasz filmszínész személyében. Az operairodalomban Verdi Álarcosbál című operájának kulcsfigurája is Renato.

A Jozafát héber eredetű név, jelentése: Jahve ítél. Szent Jozafát püspök, vértanú (15801623). Manapság ez a név igen ritka, nálunk nem honosodott meg.

Évforduló

Ma 160 éve, 1836. november 12-én alakult meg a Kisfaludy Károly tiszteletére létrehozott emléktársaság, amelynek célja a magyar irodalom fejlesztése és a műízlés nemesítése volt. Havonta felolvasógyűléseket rendeztek, évente közgyűlést hívtak össze, működésükről a Kisfaludy Társaság évlapjai című kiadványban számoltak be. Pályadíjakat, könyveket adtak ki. A társaság 1952-ben szűnt meg.

– **Marcali Kiss Melitta** festményeiből nyílik meg kiállítás ma este hat órakor a Volán Elektronika Rt. székházában (Budapest XI., Karolina u. 65.). A tárlat november 29-ig, munkanapokon 12–18 óráig látogatható

Bognár József temetése

Bognár József akadémikus temetése november 22-én, pénteken 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Bognár József 79 éves korában, november 3-án hunyt el.

– **Semmiféle eljárást nem kezdeményez** a Csongrád Megyei Bíróság a Szegedi Városi Bíróság bírája, dr. Németh Norbert ellen, aki a napokban azzal vádolta meg a rendőrséget, hogy hamis tanút küldött a szegedi olajper tárgyalására. Az Országos Rendőr-főkapitányság egyébként közleményben cáfolta az állítást, amely nagy port vert fel a városban.

– **Kétszer gázolt a metró** a Kossuth téri állomáson. Először hétfőn délelőtt 11 órakor a Déli pályaudvar felé haladó szerelvény alá került egy középkorú, ismeretlen nő, aki meghalt. Iratok nem voltak nála. A baleset miatt 45 percig metrópótlók jártak. Nem sokkal 12 óra után, szintén a Kossuth téren a Fehér út felé haladó szerelvény alá került egy 66 éves férfi. Súlyos sérülésekkel szállították kórházba. A forgalom 10–12 perc késéssel újra megindult.

Lóverseny

A nevető harmadik nyert

A Lovaregyleti Díjjal befejeződött az idei évad kiemelt versenyeinek sora. Látszólag a háromévesek voltak az esélyesek, de volt néhány friss formájú öreg ló, amellyel számolni kellett, így nem volt kizárt a vaskos meglepetés. A kvóták tanúsága szerint ez be is jött. A vezető My Colttól a befutó közepén átvette a vezetést Kulcskirálynő és Muraafq, és már nyerőnek látszottak, de mégis a nevető harmadik, Daniel the Fox győzött, mert Feketének volt a legtöbb türelme kivárni a kellő pillanatot. A keretprogramból csak egy futamra hívjuk fel az illetékesek figyelmét, a hetedikre. Az ilyen versenyek elüldözik a közönséget a pályáról.

A vasárnapi galoppversenyek eredményei:

I. 1. Ráró (5), 2. My Directed (3), 3. Gusty Lady (7). 10: 51, 12, 12. 11. Bef.: 142, 63. Hbef.: 1348. II. 1. Kerka (3), 2. Nosferato (6), 3. Galda (1). 10: 25, 13, 11, 11, Bef.: 33, 70. Hbef.: 182. III. 1. Revízió (5), 2. Gaucho (4), 3. Speedy Champion (1). 10: 10, 10, 16, 11. Bef.: 34, 28. Hbef.: 229. IV. 1. Kritikus (4), 2. Minor (8), 3. Big Band (2). 10: 29, 15, 32, 19. Bef.: 100, 61. Hbef.: 684. V. 1. Galita (8), 2. Kaven (9), 3. Bodzavirág (3). 10: 24, 12, 22, 24. Bef.: 51, 86. Hbef.:1006. VI. 1. Awful (2), 2. Melisseus (4), 3. Muskátlis (10). 10: 52, 15, 20, 10. Bef.: 477, 155. Hbef.: 5483. VII. 1. Westel (3), 2. Mór (7), 3. Ragyogás (8). 10: 88, 267, 31, 27. Bef.: 79, 102. Hbef.: 692. VIII. 1. Daniel the Fox (4), 2. Muraafq (3), 3. Kulcskirálynő (11). 10: 106, 72, 601, 30. Bef.: 2221, 1238. Hbef.: 8132. IX. 1. Mandarin (1), 2. Advantage (4), 3. Koko (3). 10: 59, 24, 43, 24. Bef.: 144, 64. Hbef.: 1448. X. 1. Danubius (6), 2. Sarlat (8), 3. Lobengula (5). 10: 213, 10, 10, 10, Bef.: 192, 167. Hbef.: 2168. XI. 1. Alkony vadász (1), 2. Ajtony (5), 3. Amazonas (3). 10: 95, 44, 23, 14. Bef.: 203, 87. Hbef. 1347.

Halálozás

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy

DR. PALOTÁS ZOLTÁN

kandidátus, az Árpád Akadémia tiszteletbeli tagja, életének 84. évében, 1996. november 5-én elhunyt. Hamvait 1996. november 13-án 14 órakor a Farkasréti temetőben helyezzük örök nyugalomra. Felesége, testvére, fia és családja.

Gyászoló gyemekei mély fájdalommal tudatják, hogy

DR. MARGITAY LORÁNDNÉ
sz. VÁSÁRHELYI MARIETTA

életének 83. évében csendesen elhunyt. Utolsó útjára november 15-én 13 órakor kísérjük Salgótarjánban, az Új köztemetőben.

MARCALI KISS József

MEGHÍVÓ

MARCALI KISS JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ JUBILEUMI TÁRLATÁRA

ÉRD VÁROS MŰVELŐDÉSI KÖZPONTJA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

MARCALI KISS JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ

JUBILEUMI TÁRLATÁRA

*

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
1996 MÁJUS 17-ÉN, 17 ÓRAKOR (pénteken)

DR KELÉNYI ISTVÁN MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK:
MIKÓ ISTVÁN SZÍNMŰVÉSZ

*

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
1996 JÚNIUS 15-IG
NYITVA: 10 - 18 ÓRÁIG

SZOMBATON ÉS VASÁRNAP ZÁRVA

A kiállítás megtekinthető:
1999. április 18-ig, 10-18 óráig

BANK CENTER GALÉRIA - Őri Barbara
Tel.: 302-9010/131

Marcali Kiss Melitta
painter / festőművész

Gallery: H-2049 Diósd, Hunyadi u. 3.
Tel./Fax: 0036 (23) 381-425
Add.: H-2030 Érd, Alsó u. 54.
Tel.: 0036 (23) 365-853

A BANK CENTER GALÉRIA tisztelettel meghívja Önt

MARCALI KISS MELITTA

festőművész kiállításának megnyitójára

1999. március 29-én, hétfőn, 17.30 órára
a BANK CENTER GALÉRIÁBA
(Budapest, V. ker. Szabadság tér 7.)

A kiállítást megnyitja:
PALOTÁS JÁNOS
közgazdász

Közreműködik:
HOLLÓ JÓZSEF
zeneszerző

BANK CENTER
GALÉRIA

Egy szürrealista művész textiltervei az Iparművészeti Múzeumban

1

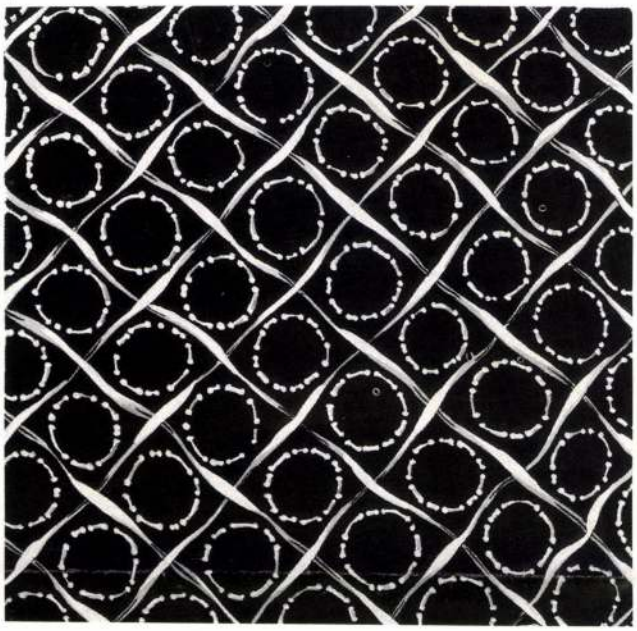

2

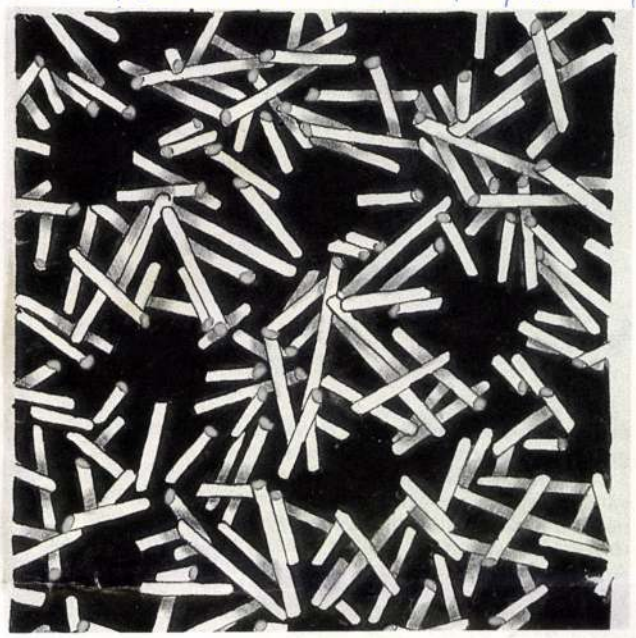

Mindig meglepetés, ha ismeretlen művek bukkannak elő, vagy esetleg olyanok, amelyekről tudjuk, létezniük kell valahol, de hollétük régóta a feledés homályába merült. Különösen így van az érdeklődés központjába kerülő korszakok, művészeti irányzatok alkotásaival.

Ezek közül is kiemelkedik az Iparművészeti Múzeum új szerzeménye, Marcel Jean szürrealista művész Magyarországon készült negyvennégy textilterve.

A Párizsban élő Marcel Jean, nyolcvanadik életévén túl is dolgozik. A Loire mentén (La Charité-sur-Loire) született 1900-ban, tanulmányait a párizsi École des Arts Décoratifs-on folytatta. A szürrealistákhoz 1933-ban csatlakozott a Pierre Colle Galériában rendezett kiállításon, majd többször szerepelt csoportos tárlataikon.

Művei szerepeltek a mozgalom több kiadványában, például: a Szürrealizmus a forradalom szolgálatában című folyóiratban, a „Néon" című füzetkékben. *Meghalni a házáért* címmel 1935-ben jelent meg Marcel Jean és fivére, André Marcel közös albuma, amely Marcel Jean husszonnégy rajzát tartalmazza (1935. Paris Ed. Cahiers d'Art). A látszat mögötti rejtett értelmet kereste a művész, kompozíciói magabiztos, erőteljes vonalakkal egymástól távoleső, összeférhetetlennek tartott tárgyakat, élőlényeket fűztek össze fantázia szülte, elvont képződményekké.

Marcel Jean meghitt barátja, *Oscar Dominguez* 1935 táján a decalcomanie-t, a képlevonást „előre elgondolt cél nélküli matricának" nevezte. Ez egy monotípiához hasonló, különleges eljárást, amelynek során festéket vittek fel a vászonra, majd egy másik vásznat helyeztek rá, összenyomták, amikor szétválasztották egymástól, különös, furcsa alakzatokat kaptak. A technikát Dominguez papírra alkalmazta, míg Marcel Jean vászonra. Az anyag, a technika esetlegességei elképesztő dolgokat, különös effektusokat hoztak létre, megnyitották az utat a képzőművészeti leleményekhez felé. A decalcomanie-t, mellyel előre nem látható festmények születtek, a két kísérletező kedvű művész festősablonok használatával kombinálta, mint kiadatlan közös művük, a *Grisou* című album lapjain. A Minotaure 1936-os júniusi, 8-as számában mutatták be a decalcomanie technikáját többek között Marcel Jean műveivel. (William S. Rubin: Dada and Surrealist Art, 1969. London 313. 439. p.)

Marcel Jean és barátai körében sokáig népszerű volt a „cadavre exquis"-nek nevezett kompozíciós módszer: a kollektív alkotásban részt vevők az éppen eszükbe jutó dolgokat, tárgyakat illesztették egymáshoz, így az egymásba kapcsolódó képi elemeket csupán a véletlen fűzte össze.

Festményeken, rajzokon kívül Marcel Jean képzelete furcsa, játékos, polgárpukkasztó ötletekkel kovácsolt köznapi tárgyakból, gyári tucattermékekből szimbolikus, rejtélyes tartalmat kifejező műtárgyakat, objekteket, excentrikus formavilágot alkotva. Közülük a *Gardenia kísértet* 1936-ban a New York-i nemzetközi szürrealista tárlaton aratott sikert, mert a Museum of Modern Art birtokában van. Még ebben az évben a párizsi Ratton galéria mutatta be a szürrealista objekteket. *Horoszkóp* című objektjét (torzó, törzsére festett világtérképpel) Marcel Jean Párizsban két év múlva a Galerie Beaux-Arts-ban állította ki.

Számos szürrealista politikai kiáltványt, röpiratot támogatott aláírással. Franciaországban a fasiszta államcsínykísérlet (1934. február 6.) után kapcsolódtak be a szürrealisták a politikai

1 Marcel Jean: Textilterv VIII, papír, tus, 12,7x11,2 cm, 1938–1945
Iparművészeti Múzeum
2 Marcel Jean: Textilterv VII, papír, tus, 19,5x19, 5cm, 1938–1945
Iparművészeti Múzeum

3

3 Marcel Jean: Textilterv I,
papír, tempera, fehér fedőfesték, 19x18 cm, 1938–1945

életbe, általános sztrájkra és munkásegységre hívták föl a dolgozókat a fasiszta berendezkedés ellen.

A gyárakban, ahol Marcel Jean az 1930-as években munkát vállalt, hogy megélhessen, a gyárvezetőség nem jó szemmel nézte politikai, baloldali tevékenységét. Munkahelyén gyakran törtek ki a sztrájkok, amikor Marcel Jean az üzemben volt. Az igazgatóság ismerte szélsőséges elveit, és föltételezte részvételét, irányító szerepét, bizonyítékaik nem voltak ellene, így eljárást sem indíthattak, ezért fölajánlották neki, hogy telepedjen le külföldön. Marcel Jean Magyarországot választotta.

1938 szeptemberében jött Budapestre, a Francia–Magyar Pamutipari Rt-nél dolgozott mint a tervezőműhely vezetője. Az 1920-as évek végén alapított francia érdekeltségű cég nevét a második világháború alatt német nyomásra Budapesti Pamutipar Rt-re változtatták, a főként franciákból álló vezetőséget a

4

4 Marcel Jean: Textilterv VI, papír, tempera, 25x25,5 cm, 1938–1945
Iparművészeti Múzeum

németek és a gyáron belül szervezkedő nyilasok folyton zaklatták. (Hanák Péter–Hanák Katalin: A magyar pamutipar története 1887–1962. Bp. 1964.)

Két évig Marcel Jean az üzemben készített textilmintákat, majd önállósította magát. Továbbra is rajzolt terveket, s Budapesten különböző textilvállalatoknál értékesítette őket, egészen 1944 végéig. 1945-ben, Magyarország fölszabadulása után elhagyta az országot.

Még a Francia–Magyar Pamutiparnál ismerte meg *Vén Magda* festőművésznőt, a gyár tervezőjét, *Lossonczy Tamás* festőművészt, aki a kékfestőműhelyben dolgozott, és Schütz Mihály vegyészmérnököt, zalai kékfestő ősök leszármazottját. A Shütz családdal meleg, baráti kapcsolatot létesített, és a kísérletező kedvű mérnök különleges textilfestő eljárást dolgozott ki, hogy barátja színekben pompázó textilmustrái eredeti frisseségüket évek múltán se veszítsék el.

A gyárbeli munkatársakon kívül főként írókkal, költőkkel, teoretikusokkal barátkozott, jól ismerte Illyés Gyulát, Radnóti Miklóst, Vas Istvánt.

A textilminták mindennapi megélhetését biztosították, rajtuk kívül a háború alatt Marcel Jean több szürrealista rajzot és objektet készített, közülük a *Fa* című kis fiókos szekrénykét a Museum of Modern Art (New York) vette meg. Budapesten Hattyú utcai lakásában alkotta és használta a híres *Szekrény*-t, az ajtószárnyakra félig nyitott ajtókat festett, mögéjük tájképet, amely 1959-ben jelent meg, Mezei Árpáddal együtt írt A szürrealista festészet története című könyvének címlapját díszíti. Képeit, rajzait 1945-ben részben magával vitte Párizsba, részben szétszóródtak, ismeretlen helyre kerültek, néhányat régi barátjának családja őrzött meg.

Mnésiques címmel 1942-ben Budapesten a Hungária Kiadó franciául adta ki esszékötetét, illusztrálva három, fantasztikus, képtelen, merész asszociációival megdöbbentő rajzával; megint visszatér műveinek gyakori motívuma, a kulcs. Ez a kis könyv hozta még közelebb Marcel Jeant és Mezei Árpád pszichológust. Lossonczy Tamáséknál ismerték meg egymást, barátságuk egyre szorosabb, mélyebb lett. Marcel Jean életművére a szürrealizmus mellett döntően Mezei egyénisége, gondolkodása hatott. Több könyvet, esszét, tanulmányt írtak együtt, 1947-ben *Maldoror* című művükben a szürrealizmus gyökereit keresik, föltárják az ún. Lautréamont-rejtélyt, szerintük a szürrealista irodalom Lautréamont-tal, a szürrealisták bálványával kezdődik, ő a huszadik századi művészet látnoki elődje, költeményeiben hemzsegnek a metamorfózisok, lidérces látomások, rémképek, és egyik könyve, *Maldoror énekei* (1869) alapozta meg a szürrealista művészetelméletet.

A francia romanticizmus – mint antiklasszikus irányzat – a szürrealizmus szellemi őse, bizonyítják tudós szövegmagyarázattal, sokoldalú irodalmi, történeti, pszichológiai, filozófiai és szociológiai kutatásokkal, érvekkel A modern gondolat eredete (1950, Paris) című kötetükben..

5 Marcel Jean: Textilterv V. papír, tempera , tus, 19x17 cm, 1938–1945 Iparművészeti Múzeum

5

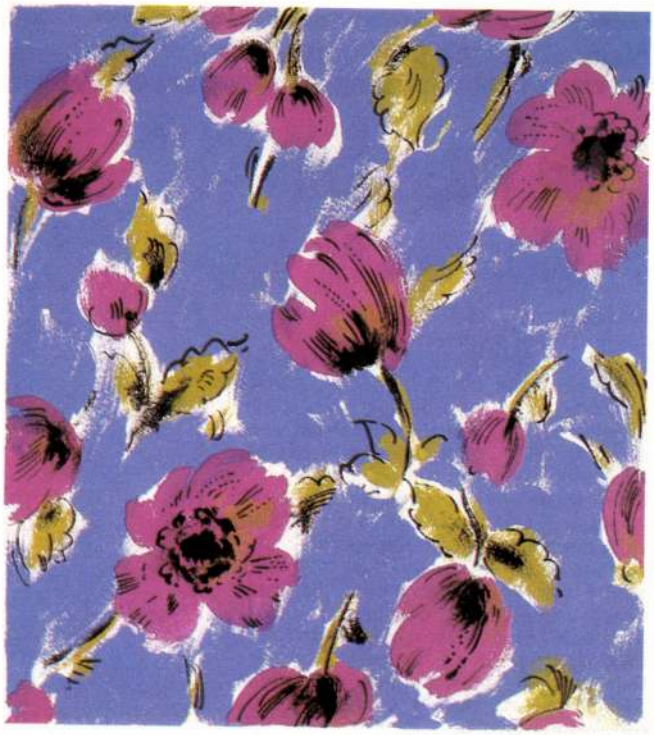

Marcel Jean, miután elhagyta Magyarországot, legjobb barátaival továbbra is kapcsolatban maradt, levelezett velük. Mezeivel levélváltásokkal egyeztették az 1950-ben és 1959-ben publikált két könyvet, valamint több folyóiratcikket. 1949-ben jelent meg Csontváry-tanulmányuk, melyben ország-világ elé állították az akkor még kellően meg nem becsült magyar festőóriás művészetét.

A háború után ismerte meg Marcel Jean a magyar festők közül *Korniss Dezsőt, Vajda Lajos* özvegyét, *Vajda Júliát* és *Bálint Endrét;* akik a népművészeti motívumok festői metamorfózisával alakították ki a szürrealizmussal és a nonfiguratív törekvésekkel rokon, sajátos hangvételű stílusukat. Marcel Jeant 1946-ban az Európai Iskola tiszteletbeli tagnak választotta meg. Feleségével együtt 1947-ben visszalátogatott Magyarországra, az Európai Iskola előadássorozata keretében a Pszichiátriai klinika előadótermében magyar nyelven ismertette a francia szürrealista költészetet. Marcel Jean magyarországi textilterveit festői kvalitásai kiemelik a kor szokványos megoldású, hasonló munkái közül.

Textilmintáinak jó részét színes virágkavalkád díszíti. Tervrajzain a virágok nem a valóság mögötti rejtett értelmet, a világ jelenségeit analizáló filozófáló hajlamot tükrözik – mint festményein –, hanem csupán ékesítik a papír, illetve majd a textil felületét. A képek motívuma sokféle: a virágoskerteket fölidéző, spontán virágkompozícióktól, a stilizált, óriásira nőtt, fölülnézetben ábrázolt virágokon, a túlzsúfolt levéldíszes rajzokon és a legmerészebb fantázia szülte növényi ékítményeken át a ritmikusan fölépített, végtelen geometrikus mustrákig és tárgyakból konstruált mintákig terjed. Motívumkincse révén kitűnik a habkönnyű textiltervek közül egy darab: a magyar népművészet két legelterjedtebb díszítőeleme, a rózsa és a tulipán látható rajta. A magyar paraszt virágkedvelő díszítőművészete nem maradt nyomtalan Marcel Jean oeuvre-jében, sőt nemcsak a motívum, hanem a stilizáló törekvés is a népművészetből fakad, miszerint a virágot úgy ábrázolják, amilyennek tudják, nem pedig amilyennek látják.

A művész szürrealista alkotói fantáziája változatos, formagazdag, képzelet-szülte díszítményeket alkot, amelyek távol állnak a sematizmustól. Néhány műve túllép a textilterv keretein, ezek még önálló festménynek foghatók föl. E fantázia alkotta különleges díszítmények készülhettek különleges ízlésűek számára, ugyanakkor Marcel Jean némiképpen alkalmazkodik korához, kielégíti a kispolgári igényeket a biedermeier mintákhoz hasonló tervekkel; a finom apró virágos, világos színekben pompázó kompozíciók elütnek a kortársak rajzaitól; alkotójuk mindig mesterségbeli tökélyre törekszik. Marcel Jean ugyanúgy mestere a halvány színárnyalatoknak, az áttetsző, pasztell színvilágnak, a fény-árnyék játéknak, mint az egymás mellett levő és egymástól élénken elütő, töretlen, világító színekből származó színkontrasztnak, valamint a fekete-fehér, sötét-világos ellentéteknek.

Stílusa a realizmusban gyökerezik, érinti a pointillizmust – egyik rajzán a háromdimenziós térélmény, a plasztikus fény-árnyék modellálás fölbomlik, semmivé foszlik, a kép tiszta, töretlen színfoltok, pontocskák halmaza, belőlük áll össze szemünkben a mustra. Marcel Jean eljut az absztrakt, kétdimenziós, síkszerű alkotásokig, ám nem következetes, az árnyékolás nyomai föltűnnek olykor-olykor. Elvont kompozícióit a végtelen mustra, a meghatározott ütem szerint ismétlődő minta jellemzi, szemben a spontán természethű rajzokkal.

Művein a nagyvonalú ecsetkezelés megfér a finomkodó ecsetvonásokkal. Több rajzon látható: ceruzával vázlatot készített, ám csupán a fontosabb vonalakat rajzolta meg, a végleges formát ecsettel alakította ki. Néhány rajzon a festő széles ecsettel festi a szirmokat, leveleket, másutt aprólékos, precíz vonásokkal az apró növénykéket, virágocskákat.

Horváth Hilda

6

6 Marcel Jean: Textilterv III. papír, tempera, tus, 25,5x22,5 cm, 1938–1945 parművészeti Múzeum (fotók Somfai)

KUNSTFORUM

A művészetek áruháza?

A *Kunstforum* 1984. június–augusztusi dupla száma részletesen foglalkozik a Velencei Biennáléval. *Maurizio Calvesi* itt is közreadott mindkét írása a biennálé katalógusában jelent meg. Először a mai művészet felosztásának nehézségeit veszi számba, rövid visszatekintéssel kezdve az eszmefuttatást. A Gesamtkunst igézetében fogant művek eleve egybemossák az egykor éles határokat, s ez a szétválaszthatatlanság pedig a legszemléletesebben a színházművészetben figyelhető meg. Ebben az irányban hatott a hatvanas években megjelenő pop art is, amikor a festészet és a szobrászat közötti válaszfalat döntötte le. A happening a térre terjesztett ki művészi akciót, a videó pedig az akciók és performance-ok rögzítésén kívül további távlatokat nyitott: képeket képes előállítani absztrakt formák vizuális és akusztikai frekvenciáinak kombinációival. A kísérletezéssel párhuzamosan a terminológia is változik: az „environment" használatát kiszorítja az „installáció", mely a térbe állítás aspektusát hangsúlyozza.

Művészet és médium, művészet és építészet, művészet és színjáték – összegzi a lehetséges megközelítési módokat Calvesi. Úgy gondolja, hogy a kiállítást kétfelé lehetett volna osztani, egy történeti és egy kortársi részre. Ám ez anyagi okokból megvalósíthatatlannak bizonyult, ezért kizárólag az utóbbi nyújthatott áttekintést – kissé antológiaszerűen – a vázolt polaritásokról. A pavilonokon kívül azonban láthatók voltak színjátékok is.

Gondolatmenetét Művészet a tükörben címmel folytatja a szerző. A kiállítás célját abban látja, hogy a kortárs művészetnek a közeli, illetve távoli múlt művészetéhez fűződő viszonyát bemutassa. Calvesi visszapillant a művészet – tágabban értelmezve: a nyugati kultúra – jellemző ősi vonásának érvényesülésére, az új keresésének folyamatára, melynek során nem mindig és nem okvetlenül szakítottak a művészek a múlt hagyományaival. Az antik műalkotásokat senkinek sem jutott eszébe „réginek" tartani.

A régi és új merőben más megítélés alá esett, és csak a századfordulóval került sor e téren radikális szemléletváltozásra. A régi és az új konfrontációja ekkor már a generációk szembenállására is kiterjed; új képlet válik érvényessé, miszerint az új egyenlő a fiatallal. Ez a felfogás a Jugendstil megjelenésétől datálható. A futuristák odáig merészkednek, hogy miközben helyet követelnek a fiataloknak, a múzeumok jelképes felgyújtására biztatnak.

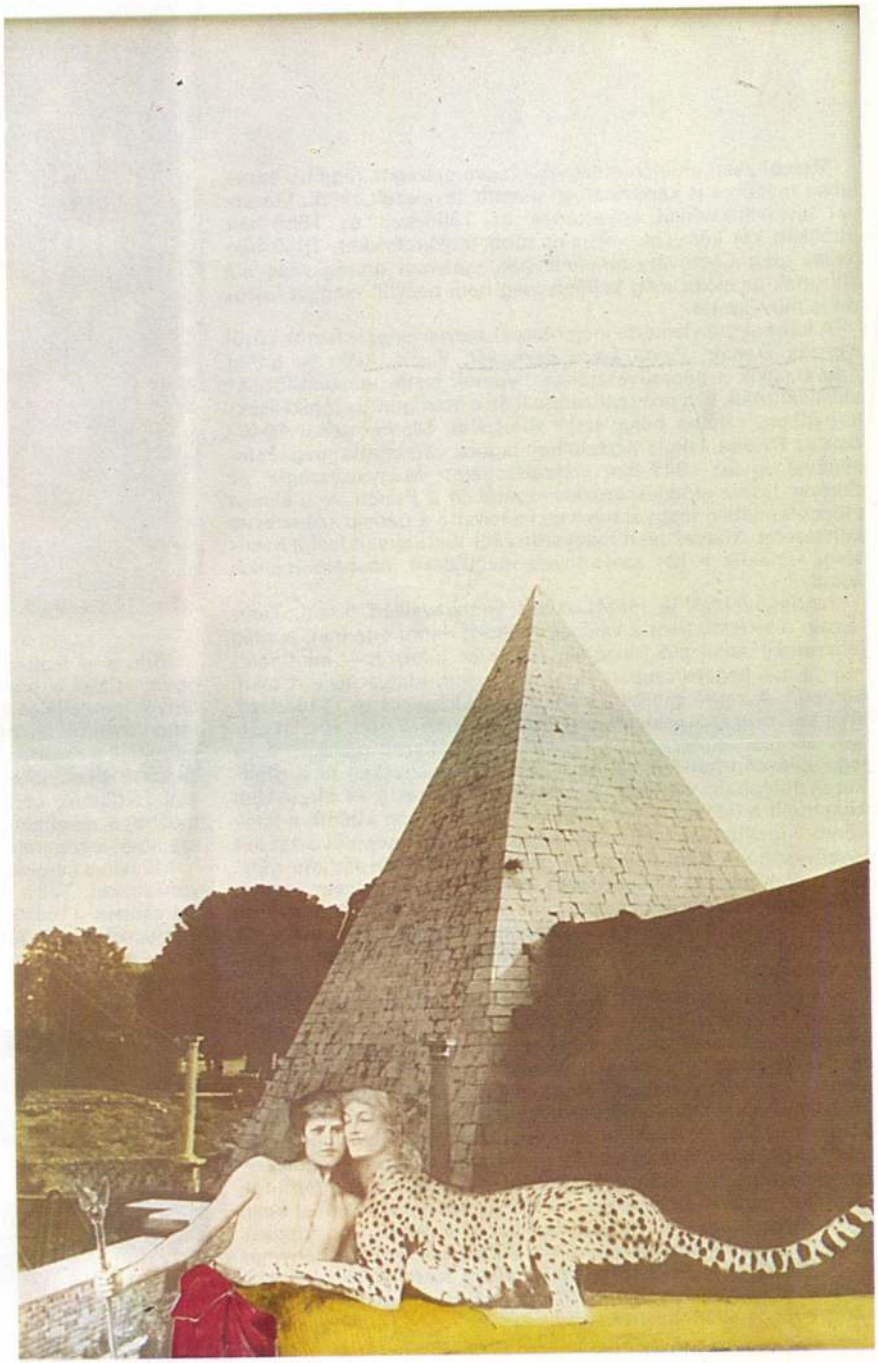

Vettor Pisani: Oidipusz és a szfinx, kollázs, üveg, 150x100 cm, 1980 (fotó Timár Á.)

Megszületik az avantgarde fogalma a tradíció antitéziseként. A független gesztus mennybemenetele a dadaizmusban a leglátványosabb. Ahhoz viszont – mondja Calvesi –, hogy a történelem értékét tagadni lehessen, a tapasztalat és a logika értékét is fel kell áldozni. Az összefüggések teljes mellőzése természetes következménye az új keresésének, ami immár magára az életre, az ember mindennapi tevékenységére is kiterjed. Arra is van azonban példa, hogy éppen a túlhajtott keresés eredményez jelentékeny visszafordulást ebből az irányból. Így járt a pop art, amely semlegesen viszonyul a múlt művészetéhez amikor a rendkívülit

Marcali Zsidó templom

Múlt és Jövő
1925. XV évf. febr. 7.
61. l.

ztergom. Marcali.

A marcali zsidó templom

Marbot Alfred

9114.

Bercsényi huszárok.

A dombos vidék előterében két huszár vágtat balra, a kik a háttér felé néznek és kinyujtott jobb kezükben görbe kardot tartanak. Felirata a kép alatt:

CAVALERIE
Hussards de Berchiny

alól balra: Alfred de Marbot del.
középütt: 99.
jobbra: G^be David lith.
fölül középütt: 1724. LOUIS XV.
jobbra: N° 150
legalól balra: Paris, Clement editeur, 3 Quai Voltaire
középütt: London pub.by Gambart, Junin & Co
25 Berners St Oxf S^t
jobbra: Imp.Lemercier à Paris.

Szines könyomat, méretei a vonalkeretnek 28.2:22.3 cm.

Szn. 18[illegible]-909
2118-909-8

BÁRKÁK

Marcali Kiss Melitta

JELENTŐSEBB KIÁLLÍTÁSAI:

Szt. János Kórház	Budapest	1992
Műv. Központ Galéria	Érd	1992
Alkotóház	Enying	1993
Magyar Földrajzi Múzeum	Érd	1993
Generali Galerie	Linz	1993
Bútorstúdió Galéria	Pécs	1993
Lord Major Galéria	Budapest	1994
Csontváry Terem	Budapest	1994
B. G. Közösségi Ház	Balatonföldvár	1994
Korall Galéria	Nagykanizsa	1994
Balatoni Múzeum	Keszthely	1995

Foto: Milos József

C.J. BLANKET Kft.

Marcali Kiss Melitta

Hungary - 2030 Érd, Alsó u. 54.
Tel.: 0036 (23) 365-853

Marcali Kiss Melitta a gyönyörű balatonparti városban, Keszthelyen született 1966-ban. Már 7 évesen elkészíti első linometszetét. Édesapja mütermében korán eszmél, beleszületik a művészet világába. Nem véletlen a vízhez való kötődése sem; bár kisgyermekként szüleivel Budapestre költözik, – ott végzi tanulmányait – de a családi vitorláshajó révén továbbra is kapcsolatban marad a Balatonnal.

Első diplomáját a Budapesti Tanítóképző Főiskola rajz-kollégiumán szerzi, majd Szegeden végzi a Tanárképző Főiskola Rajz-tanszakát.

Bejárta fél Európát, az északi Lappföldtől Itália régi korszakot idéző déli világáig. Szellemi íriszét nem hagyták nyomtalanul Róma boltívei, Franciaország gótikus katedrálisai - legszebb művei a régmúlt korok kultúrkincseiből táplálkoznak.

Nem kerülik el figyelmét az emberi test szépségei, harmóniái – aktjaiban a lélek csendje szól ünnepi áhitattal.

Kíméletlen belső szigora fegyelmezi munkájában – intellektusa legfőbb biztosítéka töretlen fejlődésének. Meditatív alkat – nemcsak a látvány szépsége pendíti meg – figyel a belső hangra – s ecsetjével imádkozik mindannyiunkért időtlenül.

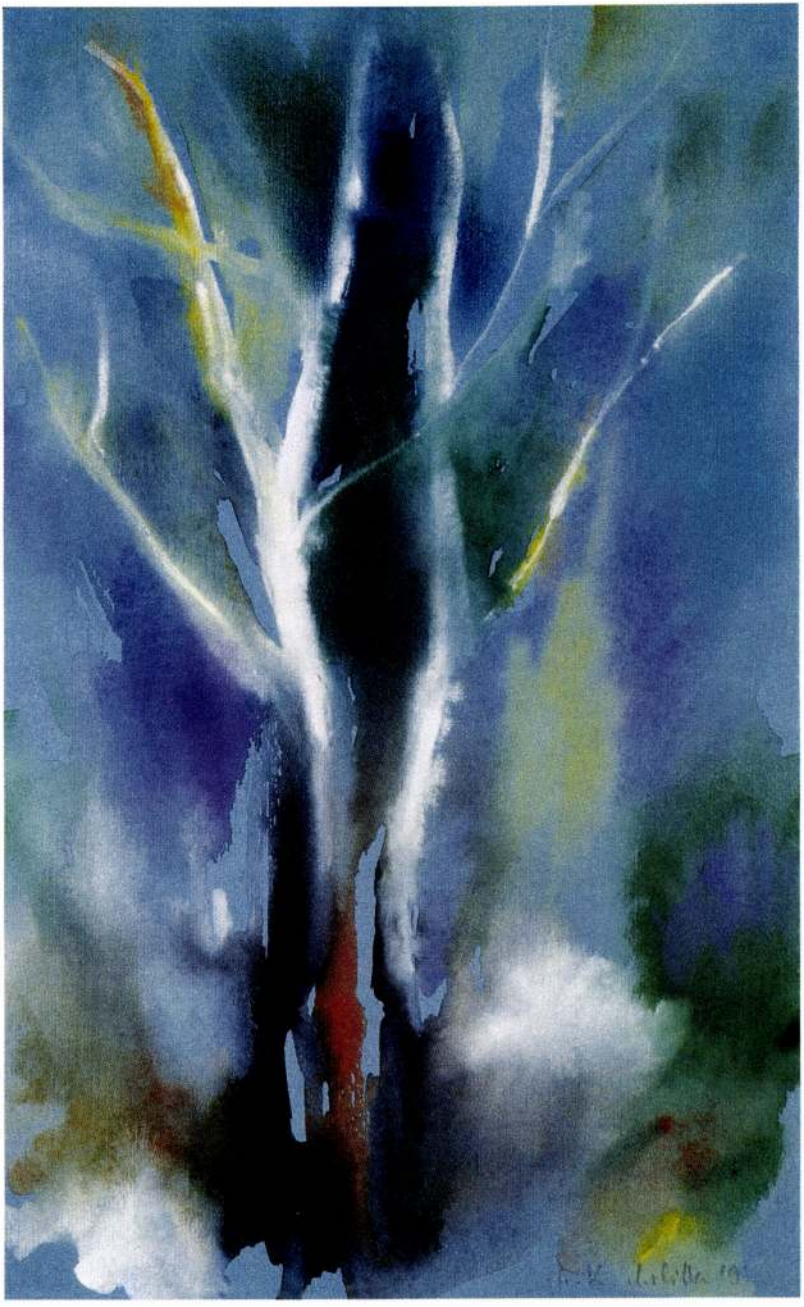

Tél

Melitta Marcali Kiss wurde 1966 in der wunderschönen Stadt am Plattensee, in Keszthely geboren. Bereits mit 7 Jahren fertigt sie ihren ersten Linoschnitt an. Im Atelier ihres Vaters erwacht ihr Interesse früh; sie wurde in die Welt der Kunst "hineingeboren". Auch ihre Bindung an Wasser, an den See ist nicht von ungefähr, obwohl sie noch als Kind die Plattensee-Nähe verläßt und mit ihren Eltern nach Budapest zieht, wo sie ihre Ausbildung macht. Ihre Bindung an der See bleibt aber – begünstigt durch den familien-eigenen Segler – weiter bestehen.

Ihr erstes Diplom bekommt sie an dem Zeichen-Kollegium der Budapester Hochschule für Pedagogie, danach besucht sie die Zeichen Fakultät der Hochschule für Pedagogie in Szeged.

Sie bereist halb Europa; vom Lappland im Norden bis zur sonnigen Italien der Alten Welt. Die herrlichen Dachbögen Roms haben ihren Geist genauso beeinflußt, wie die gothischen Kathedralen Frankreichs; ihre schönsten Werke nähren aus den Kulturschätzen längstvergangenen Zeiten. Ihrer Aufmerksamkeit entgehen auch die Schönheiten, die Harmonie des menschlichen Körpers nicht – ihre Aktstudien erzählen von der tiefen Stille der Seele.

Eine unnachgiebige innere Strenge leitet ihr Schaffen – ihr Intellektuel ist der höchste Garant ihrer Entwicklung. Nicht nur die äußere Schönheit – auch die innere Stimme berührt sie; mit ihrer Pinsel betet sie zeitlos für uns.

A kékszakállú vára

Melitta Marcali Kiss was born in 1966 in a beautiful town at Lake Balaton, in Keszthely. At the age of seven she made her first lino-cut. In her father's atelier she became conscious very early, she born into the world of art. It is not by chance that she is devoted to water; although as a child she moved to Budapest with her parents – she did her studies therebut since having a sailing-boat she still stayed in connection with Lake Balaton.

She graduated first in the drawing college of the Budapest Teacher-Training College and then got a degree in the Art Department of the Teacher-Training College in Szeged.

She travelled through Europe, from Lapland in the north to Italy in the south that reminds ancient eras. The arches of Rome, the gothic cathedrals of France did not left her spiritual iris untouched – her most beautiful works of art are fed by the cultural treasures of ancient eras.

The beauty and harmony of the human body did not escape her attention – the silence of soul appears in her nudes with solemn devotions. She is discipled in her work by her relentless inner severity – her intellect is the main guarantee for her unbroken development. She is a meditative character – it is not only the beauty of the sight that touches her – she also listens to the inner voice-with her bruch she prays timelessly for us all.

Meditáció

Kék gótika

Ravenna

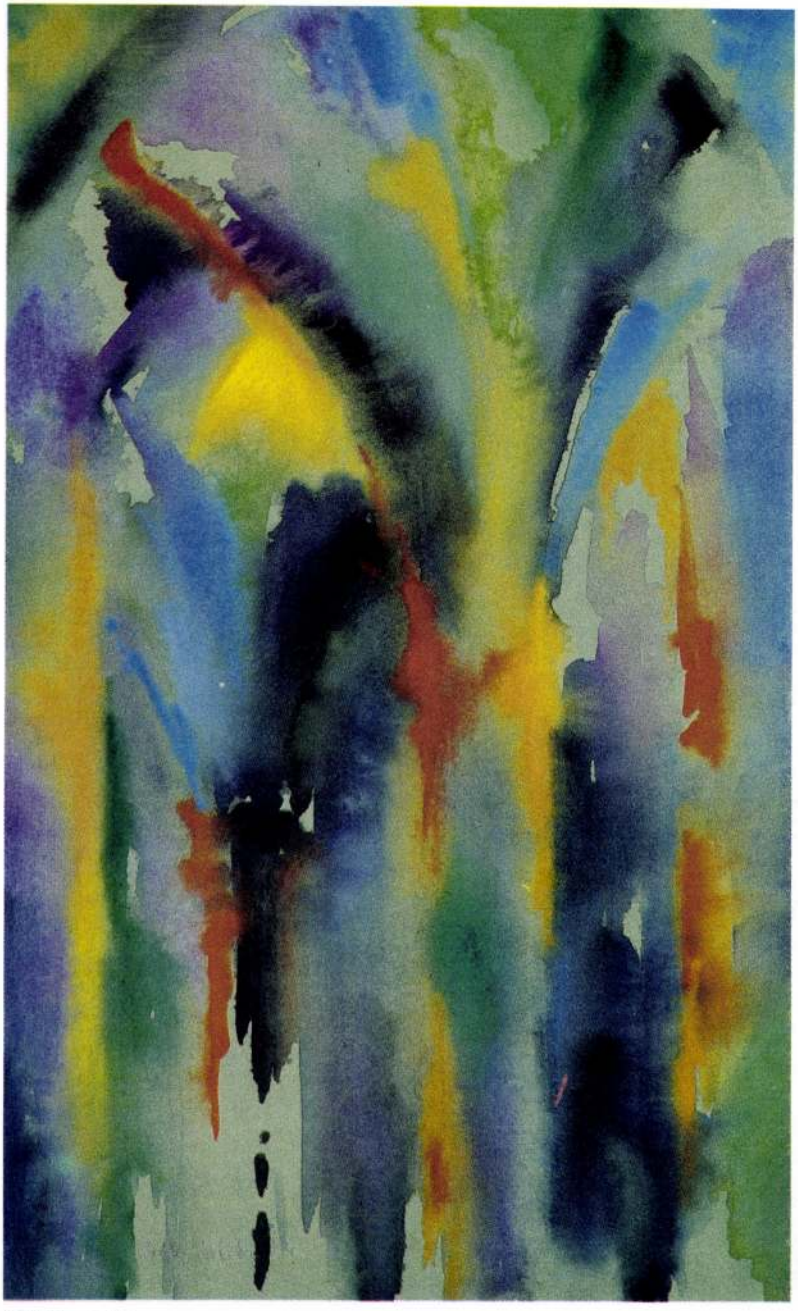

Zöld gótika

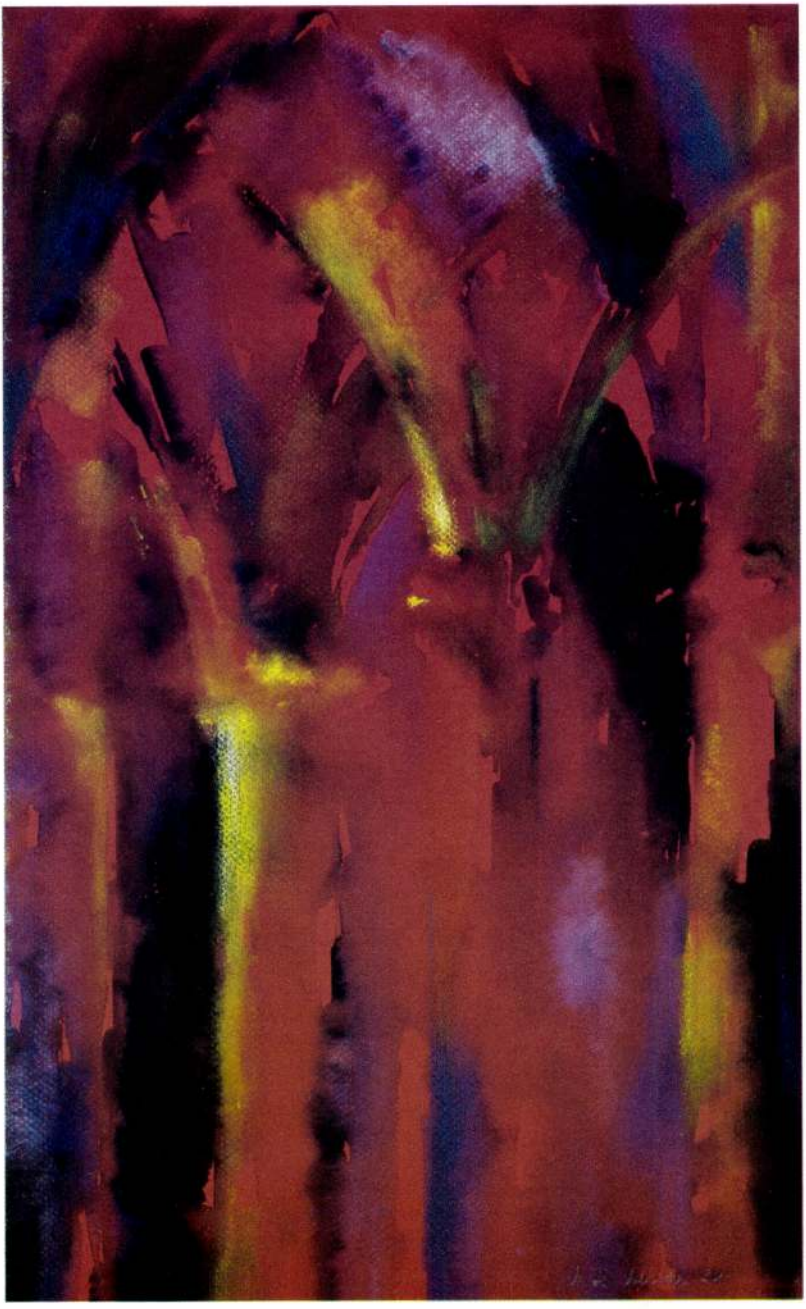

Vörös gótika

Firenze

Harangok

A művész iránti tiszteletből a kiadványt támogatta:

SziMa Paletta KFT.

Érd város Önkormányzata
Marcali város Önkormányzata

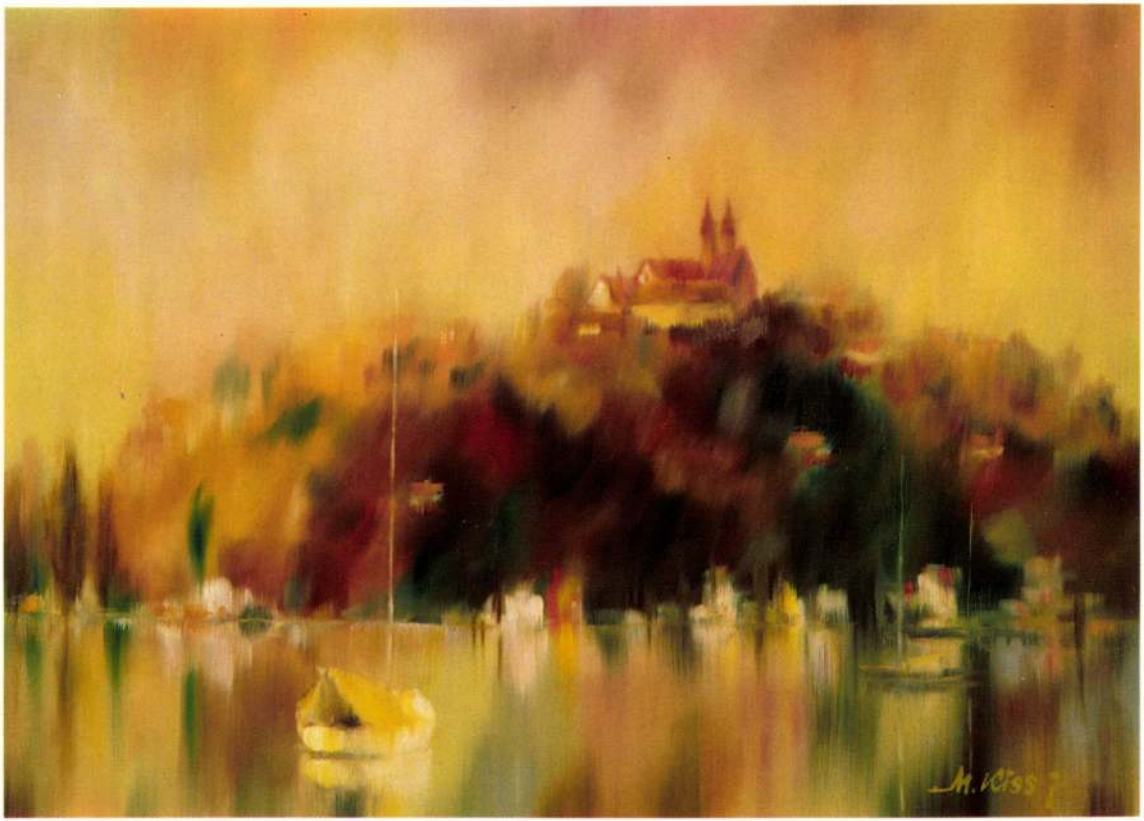

M. Kiss J.

Marcali Kiss József

Mottó: „ A legfontosabbat nem tudjátok rólam, nem tudom rólatok."

Somlyó György

Ha egy pontot megjelölök az üres, tiszta papírfelületen, a következő vonal, folt már ehhez a ponthoz viszonyul – jelent valamit. A rajz minden esetben információt hordoz. A pont – kezdet, születés – a vonal a kifejlődés folyamatát írja le. Így nyílvánvaló, hogy nem kézügyességről, hanem szellemi tevékenységről van szó. Engem mindig egy gondolat indít a rajzhoz, legritkábban a látvány. Elsősorban az ember érdekel, róla szeretnék minél többet megtudni, megfejteni: a születés titkaitól – a létezés harcain át – az elmúlás misztériumáig. Másképp fogalmazva az ember állandói, nyomai, érzésviharai foglalkoztatnak. Ezért nem izgat a divat, a hóbort, de nagyon érdekel a játékból ölni képes, s az életért halni tudó ember – minden gonoszságával – megható jóságával, örök ellentmondásosságával, változékonyságával, teljességével.

M. Kiss József

Marcali Kiss József

A művész magánkiadásában megjelent 1992-ben.

© Marcali Kiss József

Készült a Goldprint Kft. gondozásában
Cím: 1107 Budapest, Mázsa u. 9.
Táskaszám: 92. 218

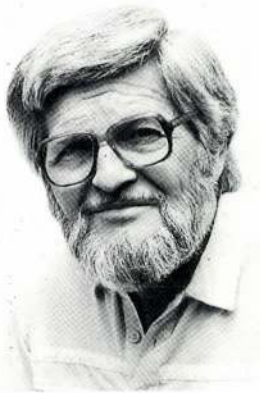

1936-ban született Marcaliban. Szűkebb hazáját nevével és művészetével egyaránt vállalja. A gyermekkor, a hazatérés az agráregyetemről, ahol tanult, számtalan kisugárzó emléke lelki palettájának, ennek a mágikus alkímiai eredménynek, a napba szállás, a napba vágyás lángvíziójának, ami e művek megalkotásának bizonnyal egyik hajtóereje. A rakéta első fokozata ez, ha szabad ezzel a hasonlattal élnem, ami a művészt a sztratoszféra elhagyásához, a fölülről látás képi kivetítéséhez eljuttatja. Elementáris erejű festő, grafikus, de egyértelműbb, ha azt mondom, képzőművész. Számtalan élmény fűzi őt egészen közvetlenül a *földhöz*, a röghöz, a fákhoz, a tájhoz, amit földmérőként – figuránsként – a mindennapok darabos, fárasztó és költői voltában egyaránt megismert. Ugyanígy szüntelen kötődés forrása azonban számára *a víz*, a keszthelyi időktől mindmáig égtelen változatosságával megnyíló Balaton. Vízi ember ő, talán méginkább, mint szárazföldi. Vitorlás hajója még most is készen áll, hogy bármikor befogadja.

Marcali Kiss Józsefnek is vannak mesterei. Nem a tiszteletlenség okozza hogy most nem nevezem meg őket – akár a hazaiakat, akár a németországiakat –, hanem az ő művészegyénisége iránti tisztelet. Sokat ta-

nult ugyan tőlük szellemben és technikában, de leginkább önmagától emelkedett. Az a *kín* nevelte, növelte és hajtotta fölfelé, amit átélt, amikor újra és újra keresztre feszítette önmagát a mondanivaló, a *küldetés* kifejezése érdekében, hogy áttehesse a felszívott világot képbe, színbe, rajzba. Az emberben megfogalmazódó, a természettel eggyéforró lét megjelenésének keresője és kifejezője.

Művészetének átélési módja, ha hagyjuk, hogy végigfusson rajtunk, ha nem állítunk a hatása elé a büszke ésszel botor határokat, gátakat.

Nála a víz és a légtér, *a levegő*, a vihar és a nyugalom, a ború és a derű, a komor bánat és a szivárványszínű remény – minden lelki árnyalat hű megfelelője. A villám hideg hatása, a nap vörös és sárga izzása, *a tűz*, a fehér és a szürke hullámhegyeket teremtő, a fekete és a zöld fákat hajlítószél izzík, süvölt és nyugszik egybeszövődött érzéshalmazataként a képein.

Marcali Kiss József *autonóm* művész, akiben egyesül és újjáalakul, akinek munkásságán át eljut hozzánk az elődök tudása – sajátosan egyedi, borzongató, szenvedést keltő, és a lélek vidámságát, a kiegyensúlyozottságot, az önmegismerés gyönyörét visszatükröző módon. Legegyszerűbben úgy fejezhetném ki magam, aminél talán többet nem is mondhatunk: igazi művész. A varázslók közül való, aki hozzásegít bennünket a lélek katartikus élményeihez.

Igazság, 1990.

Vészi János

Minél nyomasztóbb, minél zavarosabb a bennünket környező világ, annál hősiesebb a vele szembesülő művészet kihívása: végső lényegükben megragadni az ellentmondások drámáit, a lehető legkevesebbel a lehető legtöbbet mondani ....

M. Kiss József a fekete-fehér metszetek évtizedes erőpróbái, a monumentalitásra edző legszigorúbb kötöttségek vállalása után jutott el odáig, hogy vegyestechnikájú képekkel, ecsetrajzokkal, szitanyomatokkal bizonyítsa: továbblépett a maga választotta nehéz úton. A korábbi pozitív, negatív felületeket úgy tudta izgalmassá borzolni, gesztusok, színek új koeográfiájába kötni, hogy pillanatra se tévedt valamiféle semlegesen tetszetős artisztikumba. A tüllel áttört rétegek izgató plasztikitása épp oly virtuóz, mint az egymásnak feszülő, egymásból felszökő fekete sávkötegek dinamikája, vagy az irisz nyomások kékből sötétzöldbe, sárgából bíborvörösbe váltó színdramaturgiája. Mégis, az eszközök engedelmes pontossága és szépsége mögött mindig ott van az expresszív jelentés. Túlzás nélkül mondható, hogy halálos komolyan tükröződik bennük az alkotóművész egzisztenciális és társadalmi sorsa, a korszak legelevenebb probléma-képlete.

Felnyársalva, Kompromisszum, Antigenezis, Földfogyatkozás, Memento, Viharban, Egyedül, Félelem, Az öreg halász, Godot-ra várók, Viharmadár, Tűzmadár ... a címek önmagukban is elárulják: M. Kiss szemléletében, életérzésében jelenleg a természetet, humánumot, az organikus emberi létezést fenyegető katasztrófák aggodalmas kényszerképzetei erősebbek, mint az ösztöneiben hordott, hazai gyökerekből táplálkozó rend és harmónia bizodalma.

Az *Egyensúly* cím is csak a gúny és kétség macskakörmei közti, szarkasztikus látlelet a világ mai önámító – mert önpusztítással fönntartott – biztonságáról.

Ám a dehumanizálódás és degenerálódás kegyetlen őszintesége több a megdöbbentő tények leltárbavételénél. A magaemésztő lélek

Próféta

sugárzása, az amorf esetlegességet elvető, kompozícióba kivetített erőfeszítés személyes hite szinte zenei sugárzást kölcsönöz a képeknek. Az *Inmemoriam K. J.* és a *Napbaköltöző,* így válik a fizikailag elvesztett, de az elszakíthatatlan érzelmi kötődés jogán örökké élő apa átlényegülésének, ujjászületésének apoteózisává.

A képeken szinte mindenütt kísérő tragikus felhang, gyötrelmes indulat épp itt, a legfájdalmasabb egyéni élményből tud nemesen egyszerűt, emelkedetten tisztát felmutatni. Olyan félreérthetetlen közös jelképbe foglalja a szervest és szervetlent, a továbbélőt és holtat, a földi vegetációt és a kozmoszt, amilyen teljességet csak az „ős mezetlen korok", még belső kényszerből imádkozó embere ismert.

Katalógus, 1982.

Fodor András

E grafikai anyag, szűkre állított optikával, szűrőn keresztül készült, hiszen a látást, a láttatást megfosztja a megismerés egy igen lényeges érzéki mozzanatától: a színtől.

E célzatos hiány *„kényszeríti"* rá a műfajt arra, hogy a dolgokat fehéren-feketén, mindenféle idegen hozzátétel nélkül mondjon el.

Ezért tehát a grafika sokkal epikusabb karakterű, konkrét kimondásoknak és létrejött dialógusoknak kell, hogy megfeleljen.

M. Kiss József jelen kiállítása három csoportra tagolódik. E csoportok nemcsak technikájukkal, de lelki tükreiknek változatos domborulatai által is elkülönülnek.

Az első nagy csoportba tartoznak a vegyes technikával készített képek, amelyben viszonylag kis képfelületet szinte szétfeszíti azok időtlen heroizmusa, a kérdés, a valamit *(pl. „Földfogyatkozás")* elrontó-tönkretevő rútként való megjelenítésével, amelyben a rút nem kifejezetten esztétikai kategóriaként jelenik meg, hanem – az életben nem mindig pontosan körülvonalazhatóan – a GONOSZ.

A „csúnya vagy! – elrontottad a játékomat" – gyermeki kiszólásnak történő megfelelés, amiben a játék: *életünk.*

A grafikákon megjelenő tüll anyag és tus finom erezetei, mint az organikus egység működő vérkörei.

M. Kiss József munkáin sok az intés, a pátosz nélküli erkölcsi tanítás. Az öreg vándor, aki terhével később – valószínűleg – azonosulni fog. *(„Alternatívák")*

Nagy szerepe van e grafikában az átváltozásoknak. Mesterien megrajzolt torz figurái laza szerkezetűek, finom raszterekből építkeznek, amelyeknél az a benyomásunk lehet, hogy ami most sárkányként jelenik meg, az később más alakot ölt.

A jó és a rossz harca, amelyben – mint oly' sokszor a történelem során – szerepek felcserélődni képesek.

Másik csoportot alkotnak a metszetek, melyek precíz, ikonikus rendben letünt, de legalább is időben elmúlt kultúrákat jelenítenek meg.

Jó széllel

Erősen kapcsolódnak az előbbi képcsoporthoz – hiszen mindegyik az örök kategóriáján belül gondolkodik – csak ez utóbbi totemisztikusabban tárja elénk a mondandót, mintegy kutatja az archetípust.

Nem szorosan illeszkedik itt formailag a *Godot-ra várva* c. metszet, de szellemiségében feltétlenül.

M. Kiss sajátos Beckett-értelmezése: a megismerés beláthatatlan helyzetei – mintegy hitbuzgalma –, ahol a „várakozók" szükségképpen bohócok.

Harmadik csoportot az ecsetrajzok alkotják, ezek a lírai gesztusok, amelyben M. Kiss rendkívül őszintén rakja életét tükör elé, hogy viszontlássa annak nyílt sebeit.

Örülök annak, hogy e grafikáknak ezúttal Gödöllő városa adott megmutatási lehetőséget, hiszen a szecesszió szelleme és formanyelve alapvetően meghatározó M. Kiss József művészetében.

Az a Gödöllő, amely ma már több mint nyolcvanesztendős múltra visszatekinthetően a magyar szecesszió volt bölcsője.

Katalógus, 1981.

Sárközi Zoltán

Vajon mi van a túlsó parton? A lekűzdhetetlen áradatból vajon hozhatunk-e színes hírt a várakozóknak? Felfedező útjaink alamizsnái bírják-e a ránktörő – mind ismeretlenebb – kételyeket?

Az Assisi remete megpróbált beszélni a madarakkal, de boldogságát nem oszthatta a gyarlósággal, hisz az égi dallamok trillái csak kegyelmi állapotban élvezhetők. De ki és mikor értheti a gyötrődést azok közül, kik hímes tojásokból keltenék a káprázatot?

Már régen másról van szó a teremtés pillanataiban, mint hízelgő csicsázásról. Aki vállalja a szikkadt rögföldeken a zarándoklást, aki himnuszt énekel a vonagló gyökerekről, aki úszni tud az üvöltő viharhullámokban, aki orvul támadt griffmadarak segítségére siet; – már szilaj erők birtokában van, s harcában a démonok is segítik.

Olykor egy regény is kevés a világmegváltáshoz, sokszor egy szó is elég. A lángoló teremtők sorából ismerem e fiatal rajzolót, aki repertoárját kizárólag magának érzi és – mégis – munkássága egyre több érdeklődőt vonz.

Nézd és keresd horgolt vonalai, rángó ecsetjárása mögött a filozófiát. Biztos vagyok benne, Te sem találod magánügynek.

Katalógus, 1982.

Bakallár József

Ez úton mondok
köszönetet

Milos József
fotoművész

barátomnak a könyvhöz
készített foto-munkájáért

*

Marcali Kiss József

Az előrehaladás permanenciáját munkásságában a szakmai felkészültség rendszeres gyarapodása, a gondolkodás fokozódó elmélyülése, a műveltség szívós terebélyesülése biztosítja. Még valami. Sorsa. Fájdalom és megpróbáltatás is művészetének nyersanyaga. A haladás iránya és intenzítás mértéke párhuzamosan a technikai-szemlélődési emelkedésben M Kiss József problémáit is grafikai térnyerésre használja. Ez a jellem és a tehetség gazdaságossága.

Teszi dolgát, s közben, látszatra véletlenül – holott éppen e termő folyamatosság eredményeképpen – történik a rajz közegében a szellemi hódítás, nagyon is tudatosan, törvényszerűen.

„... Minden műve egy lépés előre, csöndes offenzíva. A „Fa" növényi lényegén túl emberi feszültséget is jelöl; a „Csellós" alakja Berényi Róbert megtalált alapmozdulatából indul ki, jó formai erőnléttel azt folytatja egyéni ösvényen. Ugyanígy meditál Nagy László versén is.

Elmélkedik életünk, lelkületünk „Egyensúly"-áról. Szörnyek és angyalok lakoznak e figuráiban, melyek az „Alternatívák", a „Genezis", az „Atavizmus" nyomába erednek. Ez mind – ez a sok deformáció, ez a sok púp, borzoltság, görcs, tuskóbog – ez lenne az ember? M. Kiss József rajzi vonalvezetése úgy hírdeti, hogy a múltja ez, s a jelen egyéni és közösségi küzdelmeiben dől el, hogy feltétlenül szebb és tisztább lesz a jövője. Nem maradhat állat az emberben – jelzi a „Földfogytkozásá"-ban és a „Viharmadár"-ban –, ez Zola, Ionesco látomása, mondanivalója volt. Illene már, hogy

Kakasviadal

ember lakozzon az emberben – ez az iránya, eszmei minősége a „Napba költöző" testetlen testiségének. Ez a mi időnk fő iránya még akkor is, ha M. Kiss József, az élet valóságának tisztelője, érzékeli a minden porcikát átható kűzdelem jelenlétét a „Kakasviadal"-ban, idézi azt is, hogy az emberi emelkedés még nem teljesen daidalosi, még tartalmaz ikarusi szárnyakat is. Olvadékony, romlásra ítélt erőfeszítéseket és energiákat.

Nem lehet azonban az ember önmaga szakadéka, vallja M. Kiss József hiteles reménnyel. Ő, aki ars poeticájának a mesterség és a költői állapot találkozását nevezi, sürgeti. Mivel titkának nyitjára bukkant, mostanság egyre többször találja meg a mű törvényeit, minden fáradozása értelmét, folyamatos fejlődését."

Katalógus – részlet, 1982.

Dr. Losonci Miklós

„... Öt évtizednyi életet, munkát tud maga mögött M. Kiss József. A szakma hosszú ideje mint tehetséges grafikusművészt tartja számon. Ezen értékítélet alapját az utóbbi közel másfél évtizedben alkotott lapjai jelentik, így méltán került a magyar grafika számontartott alkotói közé.

Számára a művészi alkotói munka feltételei csak a közelmúltban alakultak úgy, hogy visszatérhetett a pályakezdés „szellemi flörtjéhez", a festészethez. Ez a visszatérés pályáján nem a tényleges folytonosságot jelenti, hanem másfél évtizede lerakódott és most teret kapó festő jelentkezését. Hogy melyik lesz erőteljesebb, meghatározóbb, markánsabb: a grafikus, a festő? Ez olyan kérdés, amelynek feltétele sem igazán indokolt, de talán válaszolni sem lehet rá egyértelműen. Hagyni kell. A művészi pálya alakulására lehet és kell bízni. Hiszen M. Kiss József rendelkezik azzal a belső tudatossággal, amely nélkül elképzelhetetlen e elismerést ritkábban, megméretésre sem sokszor alkalmat nyújtó pálya vonzásában dolgozni.

E kiállításán így a néző, a grafikus M. Kiss mellett a festő M. Kisst is felfedezheti magának. A grafikus a fegyelem, a pontos fogalmazó, a feszesebben történő vázolásra vállalkozik. Különösen fekete-fehér grafikái lapjain képes drámai erővel szólni a világ kis és nagy dolgairól. Színes linói, szitái a természet nagy kérdéseire keresi a maga válaszát. A festészet révén mintegy kiszabadul a grafika szorításából és a színek gazdagabb lehetőségével mondja el véleményét az emberről, a környezetről. Vad pi-

Nagy László

rosaival, méregzöldjeivel, lebegő kékjeivel egyéni hangú színvilágot teremt. Hétköznapjaink nem mindig örömteli pillanatait oldja a mese világának jelképeivel: a tűzmadárral, a pávával. A visszatérő motívumok, a színek váltása más és más megfogalmazásra adnak lehetőséget.

M. Kiss József eddigi pályája, az alkotó útkeresései is azt sugallják, hogy sokféleképpen lehet eljutni a cél felé. Ezen a nem mindig egyenesívű úton, élve az újrakezdések lehetőségeivel azonban olyan emberi, szakmai tapasztalattal gyarapodott, amely nélkül ezt a mesterséget nem lehet és nem szabad művelni. Alkotásaival hitelesíti hovatartozását.

Az ösztönző társak jelenléte, az emberi örömök megbecsülése, a természet szeretete, a szakmai felkészültség együttes biztosítéka annak, hogy kemény nekifeszüléssel, konok kitartással vállalja és végigjárja a maga választotta utat."

(Katalógus–részlet – 1987.)

Fodor Péter

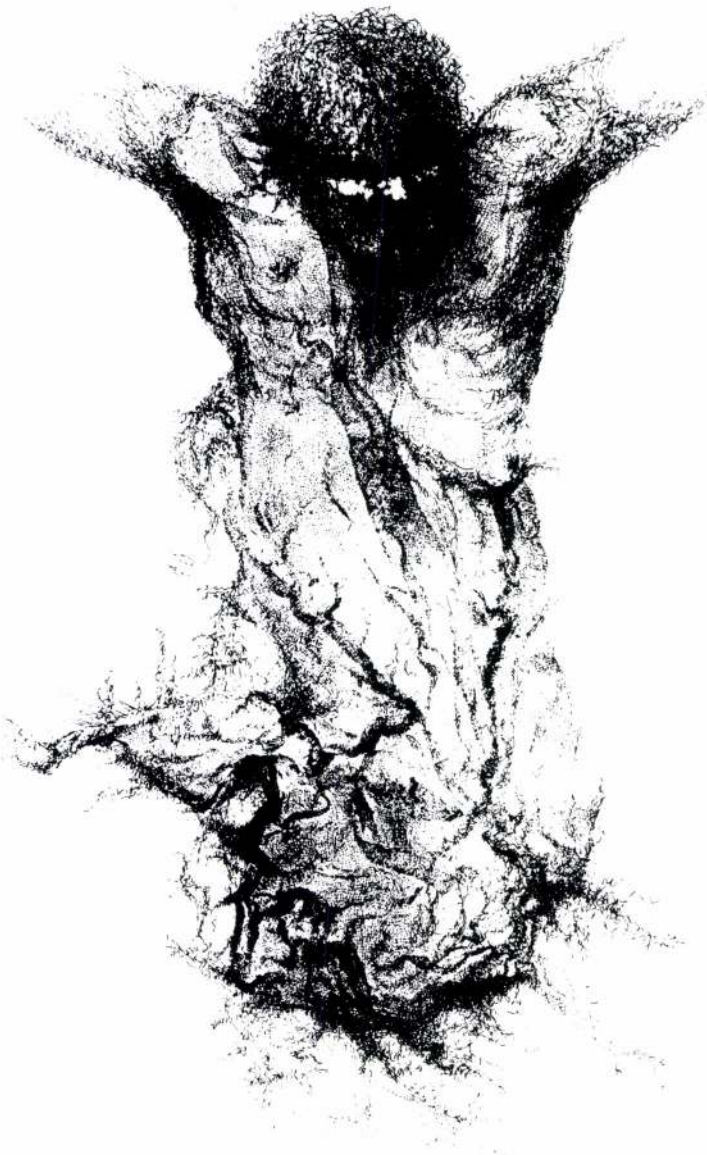

Első pillanatra sziven üt és megtorpanásra kényszerít az öröktől valónak tetsző, mozdulatlan suhanás *Marcali Kiss József* képein. Ez vagyunk: majdnem magatehetetlen zuhanás a létezésnek nevezett kontinuumban, időben és időtlenségben, láthatóban és láthatatlanban. Ami bizonyos, a zuhanás iránya, hogy *hazafelé* hullunk: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, az enyém vagy" *(Izajás 43, 1)*. Az idő rövidzárlatainak piktogramjain ez adja az öröm és a bánat, az élet és a lét fakulhatatlan koloritját, amely sugalmas aprólékosságával segít „belenőni a halálba" *(Pilinszky)*, tehát a teljes életet élni.

– Mióta tudod, hogy nem lehetsz más, mint festőművész?

– Lényegében három évtizede. 1960–64-ig, amíg a két lányom megszületett, már voltam szabadúszó. Azóta egyfolytában készültem a pillanatra, amikor kiválthatom magam. 1986-ban jött el ez a nap, amikor születésnapomon, ajándék gyanánt, kiléptem utolsó munkahe-

lyemről. 1961-óta rendszeresen kiállítok. Főleg egyénileg. Ösztönösen visszahúzódtam a kollektív szereplésektől. Párszor megpróbáltam egy–egy alkotóközösséghez csatlakozni, de rendre csalódtam. Magányos vadorzó lettem, aki a maga útját járja. Nem dörgölődzöm senkihez, nem kell megalázkodnom senki előtt. Ez többet ér minden vélt előnynél, karrier lehetőségnél. A műveken úgysem változtat, hogy az ember csillog-villog vagy éppen visszahúzódó.

– Voltak-e mesterek, akik segítettek megtalálni a magad útját?

– Keszthelyi pályakezdésemet és *Mikus Gyula* bácsit említem elsőnek. Tőle kaptam a legtöbbet szakmailag. A mai napig atyai jóbarátomként tisztelem. Tíz év alatt rengeteget okított, hiszen alapvetően autodidakta vagyok. 1964-ben vendéghallgató voltam a Lipcsei Képzőművészeti Főiskolán, ahol a grafika technikáit sajátítottam el. Később a zebegényi műhely egyik alapítójaként, ugyancsak tíz évig

Földfogyatkozás

munkálkodtam *Kórusz József* festőművész-grafikus irányítása mellett, aki második mesterem. Könyvtárosi életem során már kisgalériákat szerveztem, irányítottam. Több mint száz kiállítást hoztam tető alá olyanoknak, akik valamilyen okból háttérbe szorultak. Havonta három-négy galériában tudtam folyamatosan tárlatokat rendezni. Sok barátságot, jó ismeretséget

Viharban

adott ez a tevékenység. Lelkiekben, a kollégákkal való foglalatoskodás során temérdek olyan élményben volt részem, amit nem lehet másképp fölszívni.

– *Létezik-e nehézkedési pont, amely felé a műveid tartanak?*

– Engem (is) elsősorban az ember érdekelt, akkor is, ha tájat festettem. A születéstől a halálig minden döntő lépésünk örök. A két pólus között feszülő életív évezredek óta változatlan. Állandóságaink misztériuma, örök, visszatérő játékai foglalkoztatnak kezdettől. Legyen az a derű, sugárzó életöröm vagy a kűzdelem rengetege. Nemrégiben két és fél hónapot töltöttem kórházban, mellkasi daganattal. Hetekig néztem szembe a halállal, és végül fölépültem. A kórházból kijövet első dolgom volt, hogy köszönetképpen megfessem a keszthelyi Szent Mihály dombon álló kis kápolnát, vitorlással a vízen. Mivel vitorlázó ember vagyok, úgy éreztem, adóznom kell a vizen járók védőszentjének, s a képpel, legalább lélekben elzarándokolva a kápolnához, megköszönöm, hogy élek.

– *Hogyan befolyásoltak életed nehéz szakaszai a munkában?*

– Furcsa fintora az életnek, hogy minél nagyobb csapás ér, annál többet tudok dolgozni. Ösztönöznek a tragédiák. Átmenetileg leterítenek ugyan, de amint fölocsúdok egy kicsit, festésre indítanak. Úgy gondolom, a megszenvedett dolgok a legtanulságosabbak az életben.

– *Spontán módon festesz, vagy hosszan nekikészülsz?*

– Akkor nyúlok ecsethez, ha már pontosan tudom, mit akarok megfesteni. Nyolc-tíz éve dolgoztam

úgy, hogy a látható motívumot festettem. Azóta inkább belsőlátás, gondolati indíttatás alapján dolgozom. Mindig az „ürügy" kerül a képre akkor is, ha látványba ágyazom. Ha kész bennem a gondolat és megtalálom hozzá a motívumot, képzeletben sok változatban megfestem. Amikor kialakul a végleges „változat", akkor fogok neki, hogy manuálisan is megvalósítsam. Bizonyos részletek persze a vásznon alakulnak ki, de a kép lelke, érzelmi rezonanciája nem változhat. Úgy érzem azóta csinálok valamit, mióta így munkálkodom. Az előző húsz évet úgy tekintem mint nekikészülődést.

– *Vannak-e képálmaid?*

– Most, hogy néhány hónapja sarokba szorított az élet, és úgy nézett ki, nem lesz tovább, egyik legkínzóbb érzésem az volt, hogy mennyi minden van még bennem, mi lesz, ha mindezt magammal kell vinnem ... Rengeteg konkrét elképzelésem van. Még lábadozom ugyan, de a meglévő erőmmel teljes lendülettel nekiestem legsürgetőbb adósságaim megfestésének. Jó párat szeretnék ezekből bemutatni *október 31-én, a Metró klubbeli kiállításomon,* amelyet az elmúlt két évben készített képeimből válogatok. A festmények zöme az utóbbi hónapok eseményeinek lelki kitüremkedése, mint az 1956-os emlékképem is. Ezt a 70x100 cm-es művet a napokban fejezem be. Szeretném, ha tisztelgés sokak által megszenvedett megjelenítésén túl közvetítené azt a megszabadító feszültségfeloldást, ami festészetem egyik értelme.

Bartók Béla

Igazság, 1990

J. Király István

A teljességtől még távoli életművek is korszakolhatók. A szakaszolás köthető színekhez, fényekhez, tematikusan is meghatározó pontok jegecesednek ki. S ha most, ez összegző kiállítást, katalógust nézzük, mindenki időzhet a megkerülhetetlen állomásoknál. *Marcali Kiss Józsefnél* nem is szakaszokról kell szólnunk, sokkal inkább a párhuzamosan futó szálakról, amelyekre fölfűzhetők mindazok a gondolatok, amelyeket fontos, érdemes tudnunk életről, halálról, a *biztos pontról*, a *bizonytalan útról*.

Mert a már számtalanszor megfestett vízivilág sem csupán *Egry* káprázatát viszi tovább. Itt, ahol már szétroppant a hullámok csokra a csillogást pazarló tükör peremén, a hajókra zuhanó fény odüsszeuszi távlatok felé irányítja a tekintetet. Nincs jelentősége a horizontnak, hiszen a nyughatatlan, újabb célokra törő ember számára közelebb a parthoz a kikötők távolodnak. Így van ez akkor is, ha a hajós csak bensőleg magányos. Egymás mellett

sodortatunk, s szélbefogott vitorlánkra csak annyi válasz érkezik, ha egy–egy madár köszöntésül megbillenti szárnyát. Úgy vagyunk ezzel, mint a lét – nemlét partjai között evező révésszel, akit csak akarattal kényszeríthetünk küzdésre, s arra, hogy az árral szemben maradjunk élők.

Élők, miként Golgotáinak *Krisztusa*. Ő ugyanis azt a pillanatot festi meg, amikor Jézus szavai éppenhogy elhangzottak a keresztfán: *Éli, éli, lámma sábáktani!* (Istenem, Istenem, miért hagytál el?) Megnyíltak az egek, és ettől a pillanattól számít az örökkévalóság, mert a magára maradott Krisztus nem hagyta el az embert, aki pedig legnagyobb katarzisait magányosan éli meg.

Magára hagyatott, akár a cirkusz harsány, harsogó szín- és hangkavalkádjában a bohócok. Micsoda kettősség rejlik ezekben a képekben. Egyrészt látjuk a személyiségétől megfosztottat, akivel mindent meglehet csinálni. Bekenni mázzal, leönteni vízzel, arculcsapni habbal és tenyérrel, s láthattuk már számtalanszor miként billentik feneken okkal, ok nélkül. De másrészt a bohóc olyan is, akár az udvari bolond. Álarca mögé bújva mindent, de mindent elmondhat, talán még az *igazat is*. Megaláztatásai ellenére is birtokolja önmagát, s fontos ez azért, mert ahol megjelenik, ott mindig a figyelem fókuszába kerül.

In memoriam S.B.

Ugyanez a magányosság mennyivel másképp jelenik meg aktjain. Az évszakok mélységét színekben tárja föl, már feledve a vetkőzés utolsó lobbanata, s bár karnyújtásnyira a csípő ígérete,

a test mégsem kiszolgáltatott. Tárulkozó intimitásából ajánlja föl önmagát szemérmes bíztatással. A hallgatás, a szótlanság örvénylik ezekben a képekben, s az imbolygó lángok közt, akár a máglyán parázslik a test.

Don Quijote jelképpé nemesedett, a szélmalomharc és a szűntelen újrakezdés jelképévé. Az ő lovagja nem roskadt össze, egykedvűen szemléli a távolt, s nyilvánvaló, nincs az a bölcsesség, ami onnan eltántoríthatná. Magára utaltságát szinte fokozza, belénk szuggerálja a fegyvertelenség, hiszen amit kezében szorongat *Don Quijote,* az aligha alkalmas harcra, ütközetre.

Csodálatos sor áll össze madaraiból is. Nincs hiányérzetünk, ha egyik mellett sem látjuk a másikat, – mivel önmagukban is egyek és egészek. Mégis jó tudni és látni, miként jelennek meg újként, azaz miként születnek újjá. Nem hagy nyugodni: *Tűzmadara* e a későbbi, akár a napba is költöző *Kékmadár,* a kíméletlen vágyak megtestesítője?

Vagy csak a tűnékenység, a múlandóság röppenete? Madarai fölvetett fejűek, s az *Nemeskócsagja* is. Büszkesége már-már a páváéval vetekszik, s mint a vizimadarak fejedelme jelenik meg. Ez az a tartás, ami leginkább hiányzik belőlünk. Önnön tudatunk erősítése, ami nem engedi azt, hogy a szürkék közé vegyüljünk.

Sokszínűség uralja *Marcali Kiss József* képeit, de korántsem ismétli önmagát. S bár föntebb többször is hivatkoztam a magányosságra, képei arra sarkallják az embert, hogy legyenek nyitottak a kimondhatatlanra, azaz fogadják jószándékkal a festő tisztánlátását.

Nem hinném, hogy bárkit is bámulatba akarna ejteni, s ha mégis a lenyűgözés ereje hatalmasodik el rajtunk, akkor van értelme az álmok valóraváltásának. Az álom ugyanis éppúgy kevés, mint a látszat. A lényeg mindig a mögöttes, de mondhatjuk úgy is: a benső, amiből építkezünk.

Harmat Béla

Falubolondja

„Szükségem van tíz percre reggel / és tíz percre este, / hogy magam lehessek. / – Tervek nélkül. / Mindenki sorban áll mindenkinél. / Sokaknál. / Egyvalakinél." Egy svéd költő, *Tomas Tranströmer* (Pilinszky svédre fordítója) gondolataira találtam rá *Marcali Kiss József* festőművész legújabb szinte életmű gazdagságú tárlatának képei közt járva. *(Fáklya Klub, 1991. szeptember 24. – október 11.)*

Az élet „kiállítása" volt ez az ötven kép. A végzetes betegségén győzelmet arató ember és művész, és a győzelmet ajándékozó észrevétlen kegyelem közös, csendes megünneplése. Az újra meghódított létezés, a megharcolt teljesség fájdalmas, gyötrő, felszabadító és gyermeki örömét állítják emberöltőnyi világosságba és sötétségbe a festmények izzó játékosságú (narancs, vörös, sárga, kék) és apokaliptikus mélységű (sötétbarna, bronz és rozsda) árnyalatai.

Témái áttűnő suhanások rögzíthetetlen (...) pillanatfelvételei a vastagon ömlő időben, máshol a megállított (...) időfolyam titkozatos állandóságú metszetei. A vásznak kereszttüzében végletesen személyes feszültség keletkezik és növekszik, sőt túl is nő a szubjektumon, egészen a szemlélőig, a csak személyében ismeretlen, emberi mivoltában belülről érett-érzett szemlélőig.

Megállásra késztető feszültséggel találjuk szemben magunkat.

A mozdíthatatlan tér és a fékezhetetlen idő metszéspontjában a másik emberben lakó önmagunkkal és a magunkban lakó másik emberrel kell számot vetnünk.

Mennyi mindent nem tudhatunk magunkról... *A legfontosabbat?* Milyen sokat adatik tudnunk... *A legfontosabbat?*

Felad(hat)juk-e nyugalmunkat tudatlanságunk miatt? Felad(hat)juk-e nyugtalanságunkat tudásunkért?

Van-e különbség, és mi a különbség a válaszul adható igen és nem között?

Van különbség – emberi szemszögből. S ez az elhallgathatatlan differencia nem lehet más, mint az élettel megváltott elmúlás igenlése, a visszaszerzett és megőrzött kozmikus ártatlanság jogán.

Az ember él. Ezért és ezáltal ember. Marcali Kiss József fest. Évtizedek óta ezért és ezáltal üzeni magáról *a legfontosabbat*, amelyet még nem tudunk róla...

Élünk, 1991.

J. Király István

József MARCALI KISS (born in 1936) made his fine arts studies as a private student in Hungary as well as in Germany. He is a member of the Found of Artists of the Hungarian Republic. He got several prizes at competitions. He participates on a regular basis since 1961 in collective exhibitions. His most important individual exhibitions were as follows: Keszthely, 1962, 1966; Budapest, 1977 and 1978; Szeged, 1979; Gödöllő, 1981; Budapest, 1982; Vác, 1982; Kecskemét, 1983; Pécs, 1983; Budapest, 1985; Balaton Museum in Keszthely, 1986; Municipality Gallery in Nagykanizsa, 1986; Csepel Gallery in Budapest, 1987; Budapest, 1988, 1989, 1990 and 1991.

His works can be found private and public collections in Hungary, in England, in the USA, in Austria, Canada, Germany, Switzerland and Sweden.

Tűztánc

József MARCALI KISS (geboren 1936) hat seine Studien für schöne Künste als Privatstunden gemacht, in Ungarn und in Deutschland. Er ist Mitglied des Künstlerfonds der Ungarischer Republik. Er hat mehrere Preise gewonnen. Er nimmt seit 1961 regelmässig an kollektiven Ausstellungen teil. Seine wichtigsten individuellen Ausstellungen sind wie folgt: Keszthely, 1962, 1966; Budapest, 1977 und 1978; Szeged, 1979; Gödöllő, 1981; Budapest, 1982; Vác, 1982; Kecskemét, 1983; Pécs, 1983; Budapest, 1985; Museum des Plattensees in Keszthely, 1986; Stadtgalerie in Nagykanizsa, 1986; Csepel Galerie in Budapest, 1987; Budapest,1988, 1989, 1990 und 1991.

Seine Werke sind in Privat- und öffentlichen Sammlungen zu finden in Ungarn und im Ausland, wie in England, in den Vereinigten Staaten von Amerika, in Österreich, in Kanada, Deutschland, in der Schweiz und in Schweden.

Lovas

József MARCALI KISS (né en 1936) a fait ses études se beaux-tars en Hongrie et en Allemagne. Il est membre du Fonds artistique de la République Hongroise. Il a plusieurs prix à des concours. Il figure régulièrement à des expositions collectives depuis 1961. Ses expositions individuelles plus importantes ont été comme suit: Keszthely, 1962, 1966; Budapest, 1977, 1978; Szeged, 1979; Gödöllő, 1981; Budapest, 1982; Vác, 1982; Kecskemét, 1983; Pécs, 1983; Budapest, 1985; Musée du Lac Balaton à Keszthely,1986; Galerie municipale à Nagykanizsa, 1986; Galerie de Csepel à Budapest, 1987; Budapest, 1988, 1989, 1990, 1991.

Ses oeuvres se trouvent dans des collections privées et publiques en Hongrie et, en Angleterre, aux Etats-Unis d'Amérique, en Autriche, au Canada, en Allemagne, en Suisse et en Suède.

KÉPEK JEGYZÉKE:

1. Erdélyi harangszó. 1988. Olaj. 70×50cm – Magántulajdon
2. Meditáció. 1991. Olaj. 70×50cm – B. J. tulajdona
3. Kócsag. 1992. Olaj. 70×50cm – A művész tulajdona
4. Téli Balaton. 1990. Olaj. 50×70cm – D. R. tulajdona
5. Káprázat I. 1991. Olaj. 70×50cm – K. M. tulajdona
6. Halászok. 1992. Olaj. 50×70cm – A művész tulajdona
7. ... és újra hajnal. 1990. Olaj. 35×50cm – A művész tulajdona
8. A kékszakállú. 1990. Olaj. 70×50cm – A művész tulajdona
9. Nem adom fel. 1991. Olaj. 70×50cm – A művész tulajdona
10. Viharban. 1990. Olaj. 50×70cm – A művész tuljadona
11. Téli erdő. 1991. Olaj. 50×70cm – A művész tulajdona
12. Akt. 1989. Olaj. 50×35cm – A művész tulajdona
13. Téli madárijesztők. 1989. Olaj. – K. Á. tulajdona
14. Vihar. 1992. Olaj. 70×100cm –A művész tulajdona
15. Kharon ladikján. 1990. Olaj. 50×70cm –K. M. tulajdona
16. Dalmát utca. 1992. Olaj. 50×35mm – A művész tulajdona
17. Krisztus. 1990. Olaj. 50×35cm – A művész tulajdona
18. Eső után. 1988. Olaj. 70×50cm – A művész tulajdona
19. Bohóc. 1990. Olaj. 50×40cm – A művész tulajdona
20. Ragyogás. 1992. Olaj. 70×50cm – A művész tulajdona
21. Golgota. 1992. Olaj. 50×70 cm – A művész tulajdona
22. Boldog sziget. 1992. Olaj. 40×60cm – A művész tulajdona
23. Káprázat II. 1990. Olaj. 70×50cm – F. Á. tulajdona
24. Don Quijote. 1989. Olaj. 70×50cm – A művész tulajdona
25. Aranyköd. 1989. Olaj. 50×70cm – A művész tulajdona

A címlapon: Őszi Tihany. 1989. Olaj. 50×70cm.

Képek

Erdélyi harangszó

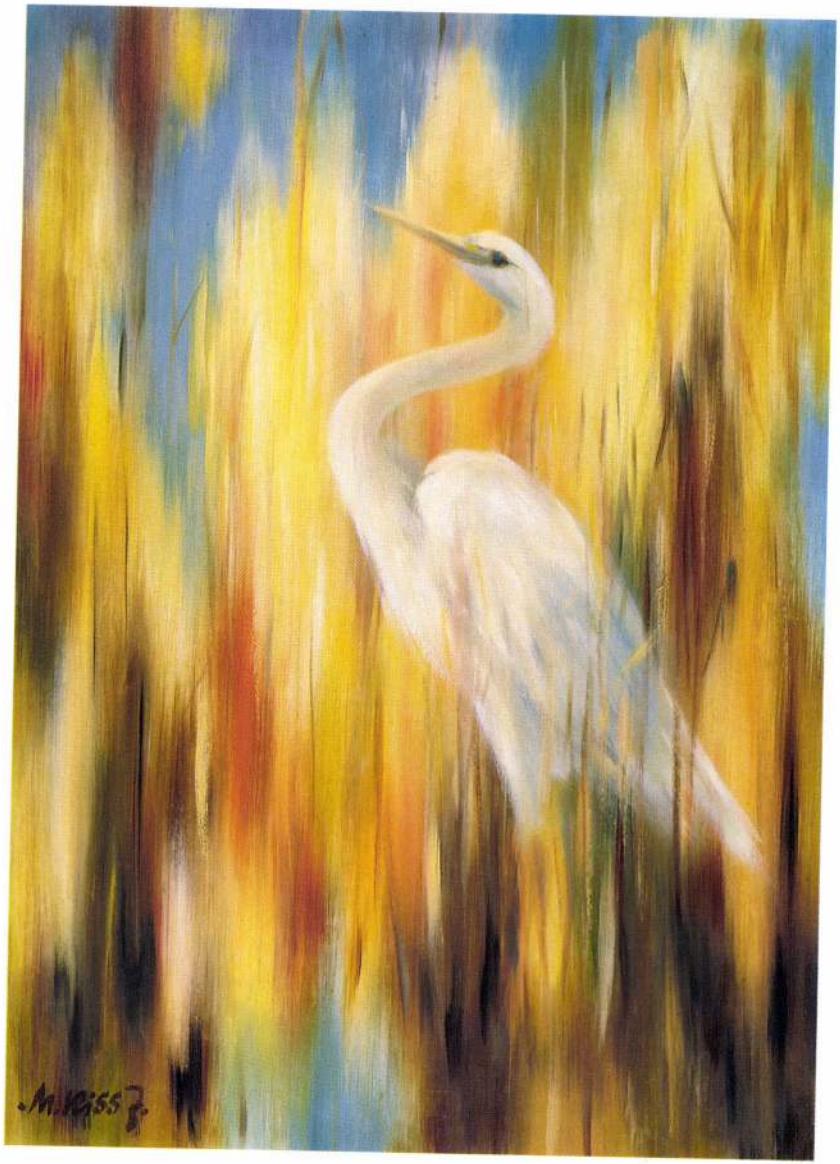

Kócsag

Téli Balaton

Káprázat I.

Halászok

... és újra hajnal

A kékszakállú

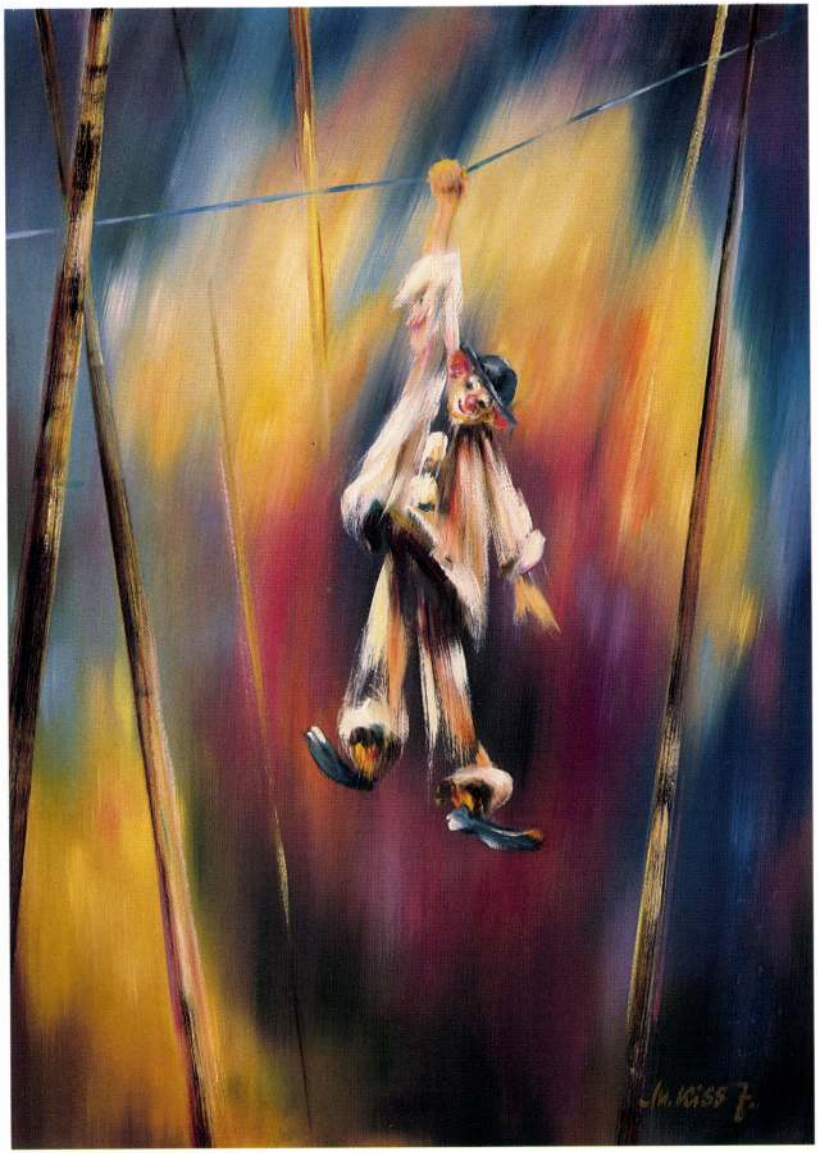

Nem adom fel

Viharban

Téli erdő

Akt

Téli madárijesztők

Vihar

Kharon ladikján

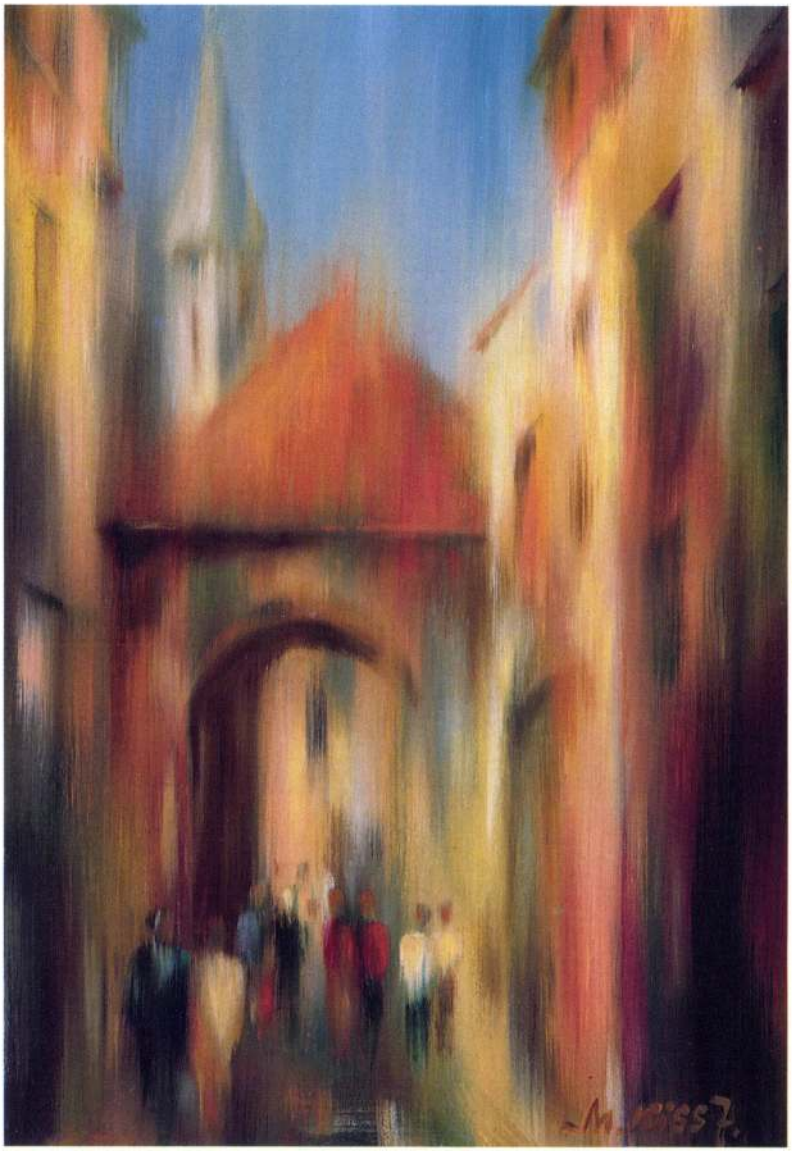

Dalmát utca

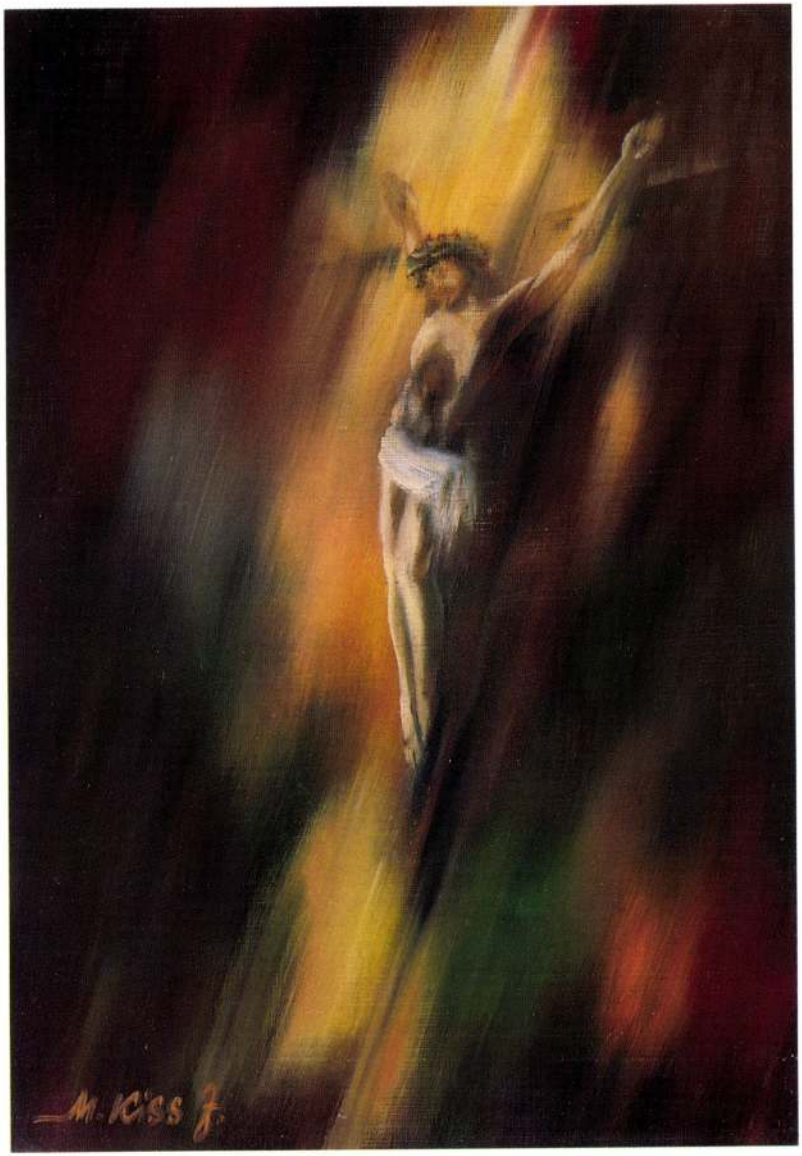

Krisztus

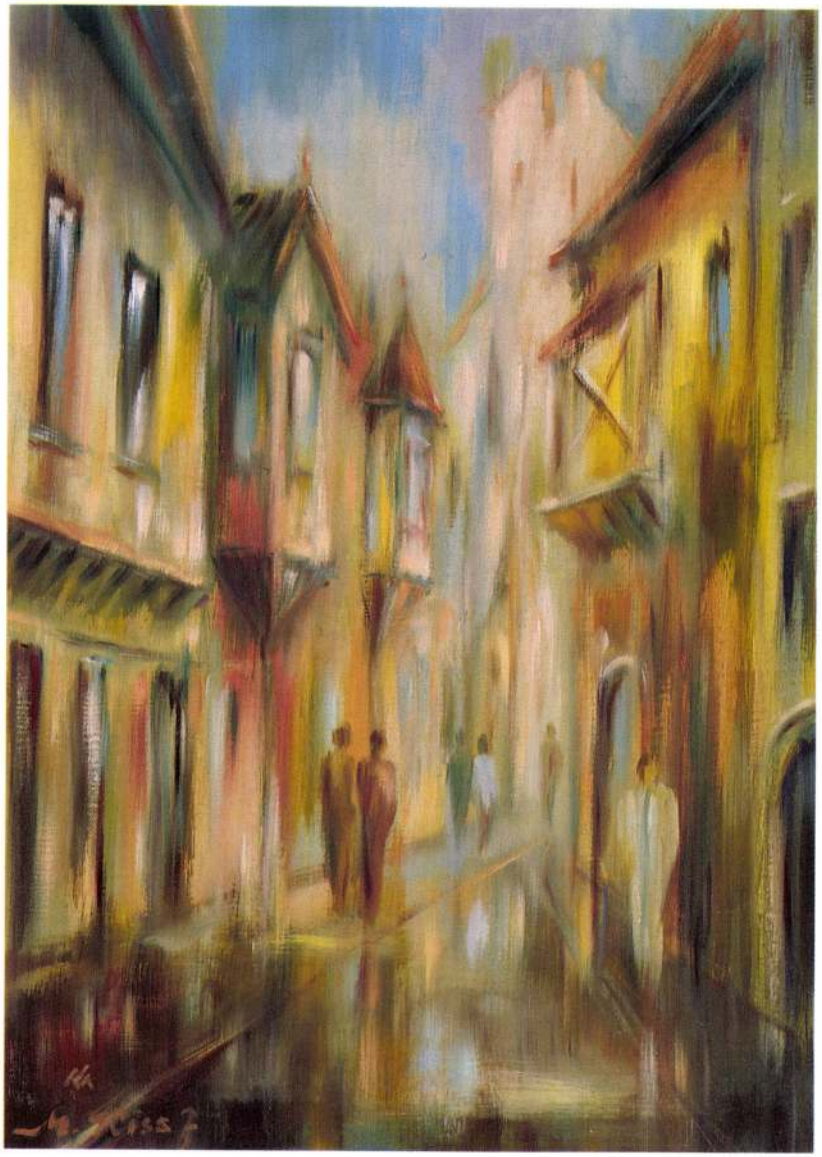

Eső után

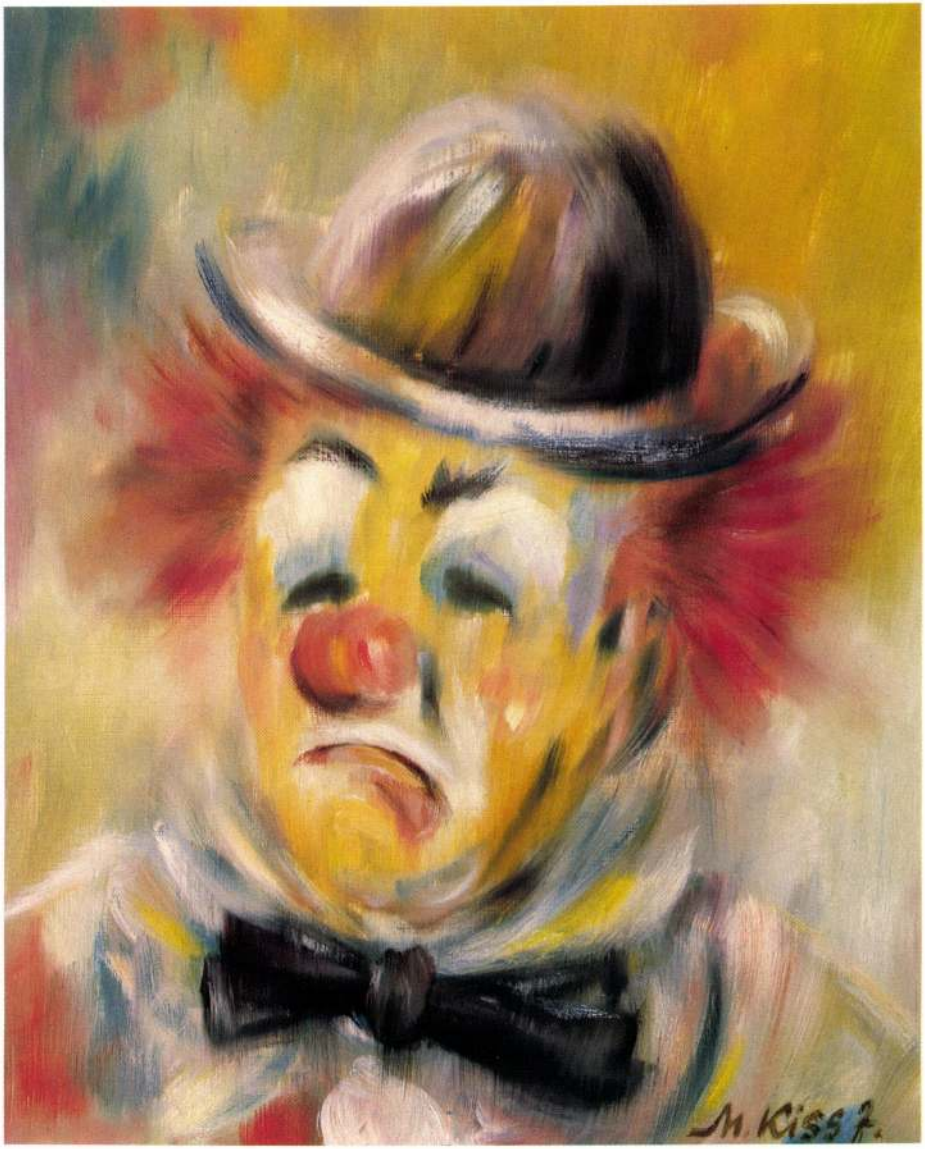

Bohóc

Ragyogás

Golgota

Boldog sziget

Káprázat II.

Don Quijote

Aranyköd

A művész iránti tiszteletből a kiadványt támogatták:

Érd város népfőiskolája
Érd város Önkormányzata
Marcali város Önkormányzata
Budapest Bank Marcali fiókja

MAGYAR TÁVKÖZLÉSI VÁLLALAT

SZERENCSEJÁTÉK RT

Balatel
BALATEL
TELEKOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ RT

Marcali Kiss József (1936) tanulmányait magánúton végezte, Magyarországon és Németországban. A Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának tagja. Számos pályázat díjának a nyertese. Kollektív tárlatokon 1961 óta rendszeresen szerepel. Jelentősebb egyéni kiállításai: Keszthely 1962, 1966; Budapest 1977, 1978; Szeged 1979; Gödöllő 1981; Budapest 1982; Vác 1982; Kecskemét 1983; Pécs 1983; Budapest 1985; Balaton Múzeum, Keszthely 1986; Városi Képtár, Nagykanizsa 1986; Csepel Galéria 1987; Budapest 1988, 1989, 1990, 1991; ezen kívül még kiállított Kanadában és Olaszországban is.

Művei megtalálhatók magán- és közgyűjteményekben, Magyarországon kívül Angliában, az Amerikai Egyesült Államokban, Ausztriában, Kanadában, Németországban, Svájcban és Svédországban.

Kapcsolat a Jövővel!

MAGYAR TÁVKÖZLÉSI RT.

Marcali Kiss József

Marczinka Simon

nobrain

1930 - 31

Iparm.Isk.Évk.
1930-34.46-1

— Johann Ignaz Bendl bécsi szobrász és éremművész (XVII—XVIII. sz. fordulóján) műve. Az érem a XVII. sz. 80-as éveiben készült, a bevésett évszám tanúsága szerint 1686 előtt.

•

6. ESTERHÁZY IMRE (1725—1745).

E) EMERICVS EC · ESTERHAZY · A · E · S · S · R · I · P · P · R · H · Mellkép jobbra kapuciummal, pallium archiepiscopale-val és mellkereszttel. Lent MD.

H) SACERDOS—ITERVM Talapzaton (oltár) égő láng, körül kalászok és szőlőfürtök. Lent MDCCXXXVIII.

Arany 23 mm. Tabulae Num. etc. Inst. Nat. *Széchenyiani* Misc. 4. n. 25., *Num. Közl.* X. 1911. 88. l. — Lepold Katalógus 86. sz. — A monogramm szerint Mathias Donner (1704—1767) bécsi éremművész műve 1738-ból.

•

7. KÁROLY AMBRUS (hg.) 1808—1809.

E) CAROLVS AMBROS · ARCH · AVST · REG · HVNG · ET BOH · PR · D · G · ARCHIEP · STRIG · REGN · HVNG · PRIMAS · Mellkép balra capuciummal, 2 rendjellel és mellkereszttel. Karszelvényben J · LANG · F · Lent NATVS · D · II · NOV · MDCCLXXXV · | OBIIT · D · II · SEP · MDCCCIX ·

H) Az érsek esztergomi síremlékének képe. Balra lent J · LANG · F · Szelvényben ECCE EGO APERIAM TVMVLOS VESTROS | ET INDVCAM VOS IN TERRAM ISRAEL

Ezüst, 54 mm. *Weszerle J.* Érmészeti Táblái G. VII. t. 1. sz. *Num. Közl.* X. 1911. 90. l. 17. sz. — — Lepold Katalógus 84. sz. — Josef Nicolaus Lang (1776—1835) bécsi éremművész műve 1809-ből.

•

MDK

Maréchal. 1845.

Pastellkopf

Wohl. S. 112.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. - Sonderabdruck aus d. Burgenländischen Heimatblättern. Jahrg. 1936. Hft. 2 S. 5ff.

AGM

MARECZÁK SÁNDOR, kovácsmester

Az 1860-as években Sajószentpéteren dolgozott. Hagyatékában voltak: Gyarmati Sándor: A Falusi Baromorvos Kassán 1832.; Dr. Wagenfeld: Általános baromorvoslási könyv. VI. kiadás Pest. 1848.; Közönséges Baromorvoslási könyv. Kiadta egy nagytapasztalatu baromorvos. Kassán 1836. 3. kép. 471. old. 30. jegyz

BODGÁL FERNC: A kovácsok lógyógyitása 457. old

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

MARECZÁK SÁNDOR, kovácslegény pecsétje

A 19.sz.elejére tehetjük a korát annak az egysterü ,k
kerek,csak lenyomatban megmaradt pecsétnek,amely Mare
czák vándorkönyvének 13.lapján,1850-ből maradt fenn.
Felirata:"N.KOVÁTS CÉH..MISKOLTZ".Közepén korona és eg
patkó van.Átm.2.5 cm. 42.jegyz. 200.old.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi,abaúji és zempéni céhpecsétek
189.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE,IX, 1970
Miskolc, 1971

Marcikowska-Brykner lengyel festő

Szabad Művészet. 1957 V. 3. 108-114

Pogány Ö. Gábor: A lengyel realista festőművészet kiállítása

mDK

Marczin Sános és Lencse Antal
nyomdászok

nyitrai meglivója. („remek" munka)
Technikai kivitel – tervezés, szedés

÷ Beerkezett nyomtatványok rövid méltatása

Grafikai Szemle 1908 évf 6 z 136 l.

MDK

Marczis Erzsi (Kóró Józsefné)

Summás volt Dráhapusztán, majd Nagyerdőpusztán. Most a mezőkövesdi háziipari szövetkezet elnöke (igazgatója).
(fényképe repr.) (más adat nincs.)

Sinkovics Ilona: Újra virágzik a matyó rózsa.

Nők Lapja, Bp. 1953. augusztus 20. [6-7. l.]

MARE Ida

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 95

Máré vára

Udvarhelyszék-

i.

Gyadi I. 64. c.

Márcvár

d.

Kiss Pécs

62. l.

búza *(Triticum monococcum)* és a piros A. v. tönköly *(T. opelta)*.

Alaktan. A nyelvtannak az a része, mely a képzéssel, ragozással és a szóösszetétellel foglalkozik.

Alakzat. A stilisztikában a stílusnak a beszélő vagy író lelkiállapotához való alkalmazkodása. A szóalakzatok (szóismétlés, szókihagyás, szórendi változtatás) egyes szavakra szorítkoznak, a gondolatalakzatok (felkiáltás, megszólítás, kérdés, visszavétel, ellentét, paradoxon stb.) egész szócsoportokra, gondolatra kiterjednek.

Alamizsnás szt. János († 619 kb.). Előbb családos férfiú, utóbb az alexandriai egyház püspöke. A szegények nagy jótevője. Ünnepe jan. 23.

Alán. Ázsiai eredetű szarmata nép, melyet a Volga és Don között elterülő európai hazájukban az előretörő hunok leigáztak. A népvándorlás forgatagában Germániába, Galliába, Hispániába, Itáliába, sőt Afrika területére is elkalandoztak. Visszamaradt törzseik a XIV. sz. körül enyésztek el.

Aland-szigetek. A Keleti-tengerben Finnországhoz tartoznak, de lakói svédek. 1442 km². 27.000 l.

Alantas tiszt, hajdan gyüjtőneve a főhadnagyoknak és hadnagyoknak.

Alany (subjectum). A mondat megnevező része; pl. *A virág* nyílik.

Alanyi jog. A tárgyi jog (l. Jog) szempontjából megengedett emberi cselekvés lehetősége (facultas agendi). Szorosabb értelemben az a megengedett emberi cselekvés, amelyhez egy másik személynek vmely jogi kötelessége fűződik; ekként igény vmely jogi kötelesség teljesítésének követelésére. Az ú. n. cselekvőképtelen személy is bírhat A.-okkal és gyakorolhatja is azokat törvényes képviselője útján, mert a képviselő cselekvését úgy tekinti a jog, mintha a képviselet cselekedett vmely síkhoz tartozó pontok összesége; a *sikpont*, vagyis vmely ponthoz tartozó (rajta átmenő) síkok összesége; a *sugársík*, vagyis vmely síkhoz tartozó sugarak összesége; a *sugárpont*, vagyis vmely ponton átmenő sugarak összessége. Háromméretűek: a *ponttér*, vagyis a tér pontjainak összessége; a *siktér*, vagyis a tér síkjainak összessége. Négyméretű a *sugártér*, vagyis a tér sugarainak összessége.

Alapi *Henrik*, (* 1859). Orvos, egyet. c. rk. tanár, az izraelitakórház igazg.-főorvosa. A húgyszervek sebészetével foglalkozik.

Alapítás. Vállalatoknál az életrehívás folyamata. Természetesen csak nagy vállalatoknál (főképen részvénytársaságoknál) szólunk A.-ról. Minthogy a kapitalisztikus vállalatok nagy tőkét igényelnek, ennek előteremtése az A. főkérdése. Maga az A. részvénytársaságoknál kétféleképen történhetik. Vagy egy csapásra, midőn t. i. az egész részvénytőkét egyszerre jegyzik le. Ez a *szimultán* A., mely nálunk, Ausztriában és Németországban, míg Angliában és az Északamerikai Egyesült-Államokban a *szukcesszív* (folytatólagos) A. uralkodik. Ez üzletszerűen az A.-sal foglalkozó egyének közreműködésével történik, kik a részvényaláírásokat folytatólagosan gyüjtik, úgy, hogy a részvénytársaság megalakulhat, mielőtt egész tőkéjét lejegyezték volna. A szimultán A. a bankok közreműködésének tág teret enged, mert nagy tőkét igényel már a részvénytársaság megalakulásánál. Innen nálunk és Németországban a bankok nagy befolyása az iparra.

Alapítási tervezet, l. *Részvénytársaság*.

Alapítóbankok. Oly bankok, melyek vállalatok alapításával foglalkoznak. L. *Bankok*.

Alapító levél (Litterae fundationales). Olyan oklevél, amellyel vki közcélok, közintézmények, régente egyházak, kolostorok stb. fenntartására bizonyos ingatlant (mint tőkét) kötött le, melynek jövedelme az illető intézményt szolgálta.

Mardeschek Péter

Spitész

laid

Berkeszi. Tem. univ.
118.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona ..... f-rő

ly összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190 · ... évi .....

Marczincsák Gyula

Autoterverő

1924 – 26.

Éimisk 1930. 86-l

Marcsek, szabó

A miskolci Pataki-Gerga, görög kereskedők közötti szerződésben szerepel 1778. márc. 1. után. "Ab Anno 1780. 26. Marty. Néhai Gyerga Gy. Uram Succcessorainak Expensái... Marcse Szabónak Bunda varrásért 1.30.". Rhft. kr. 308. old.
307. sz.

Komáromy József: A Pataky-Gerga üzleti Társasszerződés 1778-ból 285. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve, VIII. 1969. Miskolc

Marcsek Anikó (Szilágyi E. lic. VI. o).

Műcsarnok diákpályázatán dicséretben elismerésben kapott.

PH. 933. II. 22.

Marcsek Anikó

Műcsarnok diákpályázatán di-
cséró elismerést kapott.

NM. 933. II. 22.

Marcsek Anikó

Műcsarnok diákpályázatán díjérő elismerésben részesült.

8ó4.933.II.22.

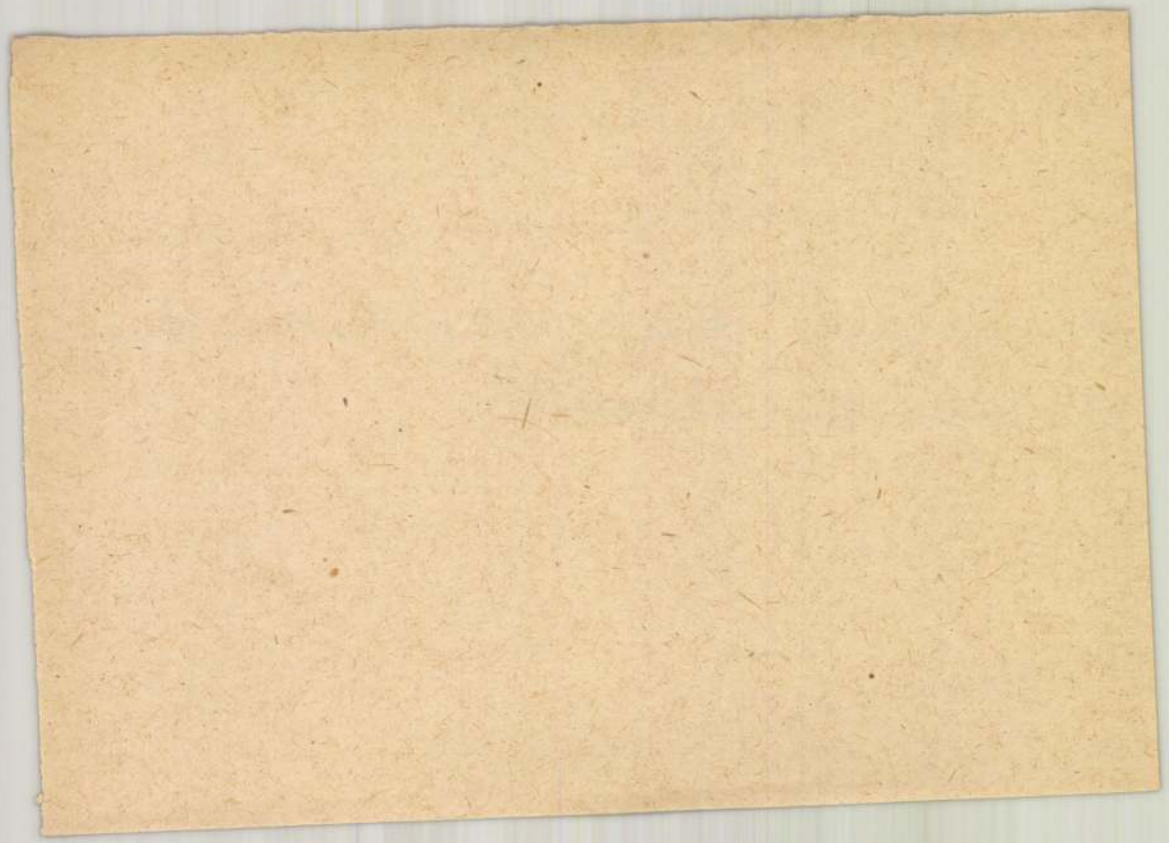

K ~~Hoffmann László~~

Marisekényi Imre, vitez

nincs céd

OTI pécsi tüdőbeteg-szanatórium terop-diéséret

MMÉEKözl

1940. 8. l.

Marcsinyi Sándor
mérnök MDK

lyukfuró berendezése
bevált a miskolci "Sötétkapu" bontásánál.

G e r ő : ÉpMüe 180.o.

MARCELL TAMÁS

Új művészet

1999. szept.

23.o.

Marcsáné Szűcs Ilona festő

a Medvyánszky-teremben látható a művész kiállítása.

Kiállítások, bemutatók.

Magyar Konzervipar, 1976. jún. 2.

MDK

Marczika -család

vízimolnár

apátfalvi vízimalmában, még 1931-ben is őröltek
bár ekkor az már igen rozoga állapotban volt.

133.1

JUHÁSZ ANTAL: VIZIMALMOK A TISZÁN.
A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE K:M_1958-1959.Szeged 1960.
127-141.1.

Marcsek Anikó

Műcsarnok diákpályázatán dicsérő elismerést kapott.

M. 933. II. 22.

Marcsek,szabó

A miskolci Pataki-Gerga,görög kereskedők közötti szerződésben szerepel 1778-máre.l.után. Néhai Gyerga Gy. családja számára kifizetett összegek."1789.20.Febr... Marcsek Szabó 4 E ztendőbeli házbérrel tartozik és mivel elszökött én P.taky gy.fizetem magam hogy az Árvák ne károsodjanak...számlálva esztendőnként á f.25-100.". Rhft,kr. 327.old

Komáromy József: A Pataky-Gerga üzleti társasszerződés 1778-ból 285.old.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

Marczibányi Imre

puchói, festő

l.

Szendviselet

179. l.

M.D.K.

Marczi József

Pécs-meszesi legénységszálló építésvezetője

Építész: Szigetvári János

Magyar Építőművészet 1967/6. 26-27.l.

Marczibányi Imre

Művének 1905. 210

Bleker Gerrit: As ebenezeri c
ta 51(60i), 308(9).

Marczibanyi Imre

festi.

laid

Czetter Sammelt

Marczi Edit

az Egerült Izzó Képzőművész kör és
Jozefka Antal, a Derkovits Gyula
Képzőművész kör tagja márc. 10-től
az újpesti mini-galériában mutatják
be munkáikat.

Kogyo Wenzel 1968. márc. 7.4.00.

MK

Marczi Edit

szerepelt a kiállításon és

a szobrászok számára kiadott egyetlen

harmadik díjat nyert.

--: A Tótfalusi kulturális szemle művészeti kiállítása Debrecenben.
Hajdúbihar megyei Népujság 1964 jun. 14.

Márczfalva

Sopron

Könyöki 1884.

1) alapraje $2\frac{1}{2}^{cm} = 10^{m}$

ajto és részletek $2\frac{1}{2}^{cm} = 1^{m}$

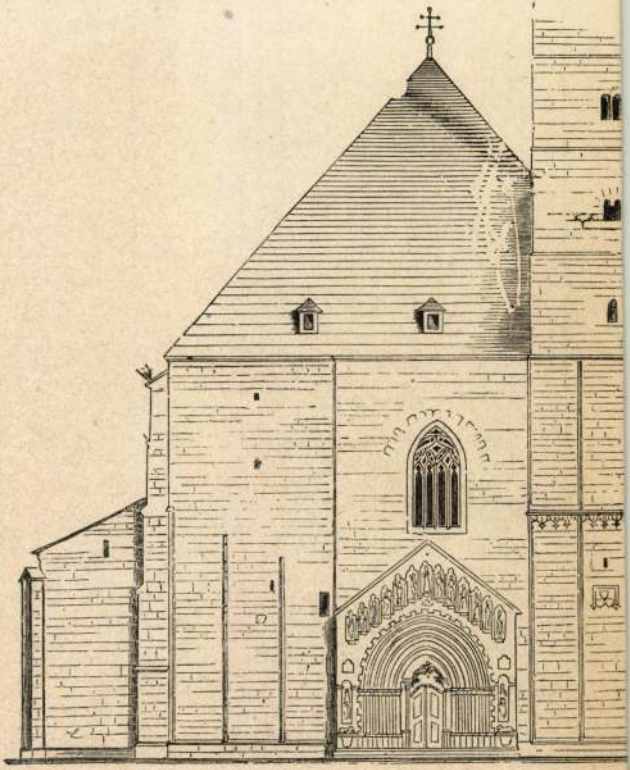

2.

M

MDK

Le Fevre Marchand, rézmetsző

Magyar testőr. /ágaskodó lovas, a háttérben vágtató lovasok/. Rézmetszet.
Jelz. a lu.: Dessiné par Carle Vernet.á Paris-
Gravé par Le Fevre Marchand. sby

Metszetek.- Tört. Képes. graf.kiáll. 19o7. 69-72.l.

MARCELL TAMÁS

Új művészet

1999/ szept.

23.0.

12o4. FÜLEP LAJOS - GILICZ

Kedves Sándor,

 csatoltan küldöm, ezútta

jelentést - gyönyörű dolog ez az egyhá

biztos benne, nem kell-e még negyedsze

los lap rendelete nem mondja, hogy ak

a jelentést most megismételnie mert a

(A mi jelentésünk a könyvtárról elment

nem volt vorschriftos, 2./ 59 sz. VII.

A reversális ügyről a jelentést v

hetem csak, de nem tudok kedd előtt gy

hímer-gyökérrel (most ezzel kúrálom s

MARCELL TAMÁS

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003
117.

MARCHENKE VILMOS

Prakfalvi E.: Röm. kat. templ.

2003.

16.o.

menyegző, Jairus lányának feltámasztása, a
meggyógyítása csak egy-egy emléken szerepel.
üdvözlet, a *Jézus születése,* a *Pásztorok imádá*
Menekülés Egyiptomba és *A tizenkét éves Jézus*
ciklussá rendezése a korszakunkat megelőző per
egyik-másik téma valamely műfajon belüli elő
változásáról lehet számot adni. Jelentős változ
romanika hieratikus, merev képe, melyen Mária
a barmok tesznek tanúságot, fokozatosan zsán
Jézussal foglalatoskodik: magához öleli, simoga
stb. A 15. században a misztika hatására a Szüle
1411, 1797 *Defensorium*-ábrázolás; *liptószentmáriai* és *néme*
a leggyakoribb témát *A királyok imádása* jelente
magyarországi tisztelet alighanem az aacheni za
által használt útvonal érintette a három király ku
falfestészetében a Királyok imádása-téma önál
713 architektonikus keretezést kapott. Ezt általá
kiindulópontot jelző várkastélya képezi, míg a m
oldali képét a királyok vonulása alkotja. Ez kísér
menet. Veleméren az egyik lovász éppen iszik,
kényszeríti a lovakat. A szereplők között élénk g
például a csillagot mutató angyal mozdulatát
mindkét emléken koronás, és méltósággal tróno
kompozíciók függönytartó angyalai emelik.

A 15. századi táblaképfestészetben *A királyok*
a *Vizitáció-* és a *Jézus születése*-képek valamelyik
tartalmi összefüggés; közös vonásuk ugyanis, h

MARCELL Árpád

62

Oltványi 1991

/Zolnay Lászlóval:/ A budavári szoborlelet, Budapest 1989.
Der Heilige Ladislaus als ungarischer Nationalheiliger.
Bemerkungen zu seiner Ikonographie im 14-15. Jh.,
Acta Historiae Artium XXXIII/1987-1988/ 211-256.

Nüvérjet. 1942. VII. c. 50 l.

Marczolik A-János,

Elhagyott Erdély

Marczali Marcel

Könyve.

Építőipari és műszaki
útmutató és címtár.
Bp. 1941.

Javítá

1933. ja

Folyószámla (Kis Pál Tihon

Pénztárnak

18. Küldtem a felestársnak k

lej. jan. 18.

Árú a méta Kis Pállal Tiho

2 számlának 8189 - P

Folyószámlának

20. Érkezett 100 g hal 8000 - P.

Szállítási költség 175 - "

Pénztárnak

20. Átvételi költségért lej jan.

Marczali Poly

Marczali Henrik tanár
leánya – szül. Buda-
pesten 1889 aug. 10.

uzv.
1909/10 I. első osztály-
beli rendes művésznőva-
dék –
6 leány gymnazium végzett
Tanára Olgyai Viktor

Marceli Polly

1909/10 I. és 1904/5 II –
1907/8 Deák Ébner isk.

Ferkèpzomfoiskòvk
111. l

tették közzé az Ő. akkor ismert emlékeit, ez a közlemény erős visszhangot keltett és főleg erős kételyeket támasztott, midőn 1882-ben pedig Don Marcellino és Sautuola az altamirai barlang falfestményeiről adott hírt, a kétkedés oly erővel támadt föl, kivált a kiváló paleontológus Harlé véleménye nyomán, hogy maga a felfedező is abban a hitben halt meg, hogy misztifikációnak esett áldozatul. A franciák 1895-től kezdve kezdtek ismét a barlangi festményekkel foglalkozni, amikor Rivière a Groue de la Mouthe falfestményeiről beszámolt. Ugyanekkor több oly francia kutató jelentkezett, akik már ismertek festett falú barlangokat, de attól félve, hogy kompromittálják magukat, nem mertek felfedezésükkel előállani. Ettől az időtől kezdve beható megvitatás tárgyát képezte a barlangi festészet és vele kapcsolatosan az őskor plasztikája és glyptikája. Az időközben előkerült szerencsés leletek folyton gyarapították a tanulmányozás anyagát. Déchelette 1912-ben már 20 festett falú barlangot ismer Spanyol- és Franciaországból. Obermaier alig pár évvel később már magából Spanyolországból huszat, összesen 38-at sorol föl Alcalde del Río, Breuil, Capitan, Cartailhac, Peyrony vállvetett kutatásainak eredményeként. A legfontosabbak Altamira mellett, Pasiegban Spanyolországban, Covala-

Marcus Halus

Lendai ötvös

l.

Baloghi Erdélyben

I. 150, 384. l.

mdk

Marcus de Nuremberga

budai kamaraispán (aranypénz-verő kamarái) 1399-ben

Huszár Lajos: A Budai Pénzverés Története a Középkorban.

1958, 122. l

MDK

Märcz Mátyás épitész, Pécs

Pécsi Képzőmüv. és Műbarátok Társ. kiáll.
Pécs, 1936. jun. 12 l.

homlokzati toronnyal. Sisakja
éleken vázákkal, 1852.

M.D.K.

Marczák Sándor, kovácslegény

Miskolci születésü. 1850-ben kapott vándorkönyvet. 1850-55 között Aradon, Pankotán, Nagyváradon, Komáromban, Fehérváron, Lovasberényben, Sopronban, Pozsonyban, Vácott Szegeden, Temesvárott, Lugoson, Orsován, ujaradon, stb. dolgozott.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh. 310.o.

A Herman Ottó Máz. Évkönyve. V. Miskolc, 1965

Kassa

Marcus Goldscmidt 1457

Arch.Közl.1899. 117.

Kassa

Marcus Goltschmid 1515-20

Arch.Közl.1899. XXI. 133

Marcus

l.

Csat – Frey 65 L Kunst

XXIV. K

297, 298. l.

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger,	Székesegyház hűlseje

Marcus aurifaber

v. argentarius 429

Nem ichetetlen, hogy ez két külön ember; mert ha két fele latin nevét németre forditjuk, az egyik Goldschmidt, a mark-Silberer. Müvei:

1535. Item Marco aurifabro pro duabus deauratis cuppis ad rationem regiae maiestatis paratis flor 56. asp. 12 (429l)

Y.

Marcus

ötvös

irod

G. Brassó. Káradok

234

1540 ichm
1541. ichm

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Marcus aurifaber

ötvös 1540

lasd

Gyárfás Brassó 88

MDK

Marcovic Iván, festö

Zsinoros pudli. Olf.

A "Visszautasítottak Szalonja" 1966 körül. Kat. 18.1.

Marcovics Iván MDK

Ritka élvezet, olf.

Mücsarnok 189o. téli kiáll.

Marcus argentarius

~~112, 232,~~

510

1537.

Item feria tertia ante purificationis pro una cupa a Marco argentario empta flor. 26. asp. 7 (510 l)

Ballagi Aladár Brassai

ötvösök és ötvösnüvek-Arch. Ert. 1890. 392 l

Marconi, Rocco

festo

Gentmüeml.

435. l.

15.430-1916. szám.

III.

2

A Műemlékek Orsz. Bizottságának, f. évi január hó 14-én 16. szám alatt kelt fölterjesztésére s a bemutatott két drb. számlának ide visszazárása mellett, tudomása s további eljárás végett másolatban kiadom.

Budapest, 1916. március hó 6.

A miniszter helyett:

Marcon Anton

Modelliever

XVII.–XIX.17

l.

Schirek Holitsch

120. l.

1937 szept. 26—október 11

Marchenke nobrász

Budapest, Hálap, 1881, XI. 12.

149. n. Melléklet, 1. o. Berényi László:

az operaház nobordiszítése

Marchenke Vilmos, szobrász M.D.K.

, mütermében egy nagyszabásu sírcsulár készült el, mely egy obeliszkhez támaszkodó 7 láb magas, idős férfialakot ábrázol, s amely a Kerepesi temetőben kerül felállitásra

Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger,
Bp.1874. III.évf. 26. sz. 183. old.

H.D.K.

M.D.K.

Marchenke Vilmos[x], szobrász

hesziti a Skalniczky Antal
tervei szerint épülő Egyetemi
Könyvtár szobrászi munkáit.

x) másutt Marchenke-ner irva

Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger,
Bp.1874. III.évf. 9. sz. 64 old. + 11. sz. 80 o.

MDK

Märckh /Merckhl/ János kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Marckhart, Konrád

(Contz, Koncz, Kontz)

gyulai puskaminves és

ágyuöntő

1520–1530.

Brandenburgi György

örgróf szolgálatában Gyulán

láisd

Veress Gyulavárs

76, 77, 104, 125, 131, 134, 142

144, 146, 157, 160. l.

MOB 3182

Tizenötödikén

jelenik meg a

BÚVÁR

új száma

Szerkeszti Dr. CAVALLIER JÓZSEF

Szerda

29

éter, Pál

sütörtök

30

ál emlék.

Péntek

1

us sz. vére

JÚLIUS

zombat

2

rlós B.-A.

MDK

Marco Casagrande

Gerevich László cikke. Corvina, 1939. május.
418-425 l.

Marchenke Vilmos sulelese és halála évé, több munkán

TAMÁS ERNŐ

A PESTI HIRLAP BELSŐ MUNKATÁRSA

Bajza-u 44

1934 ápr.
köste
és Kapta

M.D.K.

Marcherike Vilmos, épületszobrász

1915, márc. 3-án, 73 éves korában Budapesten meghalt.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1915.39.évf. 16.o.

94.0

Marchanke Vilmos szobrász

Pesti Hirlap. 1882. febr. 16. 3.

Munkácsy Budapesten

Marczell György

bb 83. /marczell györgy...1. fólyt./-lm

1964 jul 31

- marczell györgy képeit utoljára öt évvel ezelőtt csoportos kiállításon láthattuk ugyancsak az ernst muzeumban - mondotta. azóta a 62 esztendős mester művészpedagógiai munkássága mellett csendes elvonultságban dolgozott. míg az utolsó tárlatán szereplő képein elsősorban az élményadta pillanatnyi benyomás dominált, most bemutatásra kerülő alkotásainak leginkább a kompoziciók tisztasága, a lendületes vonalritmus és a világos színek mesteri alkalmazása ad különös művészi értéket.

1021

bb 81. „románia és csehszlovákia tájai" - a fényes adolf
teremben megnyitották károlyi ernő festőművész kiállítását

t tf/tné-tm la 1964. július 31.

„románia és csehszlovákia tájai" címmel károlyi ernő festőművész munkáiból rendezett kiállítást a műcsarnok a fényes adolf teremben. a péntek este tartott megnyitó ünnepségen - amelyen részt vett képzőművészeti életünk sok képviselője és a budapesti [illegible] testület több munkatársa - a kiállító művész munkássá- [illegible] budapesti napvkövet-

ben két kézzel fogja, miáltal annak baloldali elhelyezése már indo-
nak látszik. De sem ez a művelet, sem a sárkány- és lóábrázolás
avarja a bájos tájkép által megütött idillikus alapakkordot. Még
etősen hosszú az út ezen 1450—1455 között készült oltárműtől a
reliefig. De az utóbbival majdnem egykorú Szent Antal mesterének
oltártáblája sem jelent lényeges haladást. Ez esetben tekintetbe
nnünk, hogy ez a provinciális jellegű emlék nem jelezheti a kor
ek és tudásának csúcsát s elmaradottsága az ország fővárosának
ló korában is magas színvonala mögött, természetes adottság.
voi Szent György hangulatában már jobban közeledik a budai dombor-
, bár lendületének minden lehelletét nélkülözi. A lovag komor
jezése és a sárkánynak hatalmas idomai itt is élet-halál harcban
egymással szemben és nem a torna- vagy vadászjelenetek parádézó
zését mutatják. A lószerszám széles mellhevedere és az ott alkalmazott
ok minden alakos díszítést nélkülöznek. A ló táncoló testtartása és
áló páncél (hegyesorrú vascipők, a váll- és térdvédők stb.) viszont
15. századra utalnak. A faszobrászatban a jelenet inkább a régebbi
, a Kolozsvári testvérek által megjelölt utat követi. A lovasszobor

válik és csak az esetlenül táncoló lovacska alatti űr kitöltésére
A képsíkoknak a horror vacui-ig menő teletömése még tipikusan
jelenség, mely a renaissance pilaszterek között a szerves összhatás r
megy. Még olyan fajlagos renaissance részletek is, mint a képmezőket
virággirlandok elrendezése, csúcsíves mérművek benyomását keltik.
játék a mi darabunkon megnyilvánuló egység és cselekedet mellett

Hogy ez a felfogás volt az általánosabb, bizonyítja az a jele
hogy ez az elrendezés még az agyagművességig, a kályhacse
követhető. A pozsonyi városi múzeumban és a nagyszebeni Bruck
múzeumban vannak olyan kályhacsempék, melyeknek műtörténeti
ságára már Pulszky Károly felhívta a figyelmet.[25]) Ezek a 15. száza
ről és a 16. elejéről származnak és műipari egyszerűségükben is é
az új stílus fuvallatát. A különböző műfajokon belül tehát a fejlődés
(bár gótikus elemekkel ötvözve) célirányosan ilyen egységesebb és
képhatás felé mutat, mely aztán a budai domborműben klasszikus
ságban bukkan elő. Nem lehet véletlen az sem, hogy a Szent György
lások a 16. század elején mind sűrűbben lépnek fel. Olyan m
mint a budai csakis szélesebb mederben folyó tárgyi érdeklődésből é

Marchenke Vilmos

díszítőszobrász

Danubius kút
ornamentális díszé.
IX. Kálvin-tér.
Országház ornamen-
tális mundái

Medvey 123. l.

~~Vadi lelet VI. 14.~~

M a r c h e n k e V i l m o s
szobrász

Radó Richard: Nevezetes közkutak és régi pesti házak kutszobrai. Pesti Hirlap. (Képes melléklet.) 1934.okt.28. (Képekkel.)

Marhenke Vilmos

fővárosi szobrász

Szod

Telkes Simon. Agyagipari
tárlatunk. Budapesti Szem-
le. 1891. 67 ill. kötet. 130. l

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztai

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

Marchenke Vilno

rod

Fol. 48 v.

Marchenke Vilmos

Nobrán

l.

Lechner Jenő dr

A Magyar Nemzeti
Muzeum Épülete
1836 – 1926.
Bp. 1927
57. l –

Nagyságos

Dr. G e n t h o n I s t v á n műegyetemi tanár

úrnak

Budapest IX.

u. p. Rákos utca 10.

Müemlékek Orsz. Bizottsága. megye.

Hivatalból.

Egyházi ügyben.

Marchenke Vilmos

láid

György Géza

Marschenke Vilnius

Hobrau

Lärd Steindl Zurich

MDK

Marchenke/ Marchenke Vilmos

A kőbányai Szt László templom/Lechner/ szobordiszeit mintázta.

Dr. Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp. 1961.

72.l.

mdk

Marchenke Vilmos

„Gjönyörü" Majolika vázája a donga boltives fülkében.

Ybl Ervin: Az Operaház Bp. 1962.

14. l

MDK

Marchenke Vilmos

Valószinüleg ő a Veres Pálné u. 9. sz. ház szobrainak mintázója.

A Lechner családdal baráti viszonyban volt. Neki is Kőbányán a lechner téglagyár közelében volt tégla és kerámiaégető kemencéja és gipszöntőműhelye. Szentiványi adatai szerint dekorativ szobrászmunkákát végzett az Operaházon, a Parlament épületén, a Bazilikán és Lechner Ödön épületein is.

Dr.Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp. 1961. 15-16..1.

MDK

Marchenke-mühely

Lourisin: A m. Operaház. 1941. 36 l.

Marchenke Vilmos, szobrász M.D.K.

készítette az Ibl Miklós terve szerint kialakított Kálvin-téri Danubius-hút dekorációs faragványait.

Dr. Seenger Erwin: A Danubius-hút.

BUDAPEST, Bp.1966. IV.évf. 7. sz. 26-27. old.

MDK

Marchenke Vilmos

Az országház összes ornamentalis munkáját Marchenke Vilmos végezte.

Galgóczy István: Az új orszaghaz fobb vallalkozói.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 318.l.

Marhenke Vilmos Szobrász

Budapesti Szemle, 1891. LXVII.

105. – 133. l. Telkes Simon: Ugyag-ipari tárlatunk.

Marhenke Vilmos, szobrász M.D.K.

a magy. kir. dalmüszinház „díszitménye szobrászi" munkái-ért 13797 frt-ot kapott.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1884. V. évf.

jan. 23 sz.

M.D.K.

Marchenke Vilmos, szobrász

biztár meg az új országhár
építésénél előforduló orna-
mentalis szobrászmunkák
elhészítésével

Vállalkozók Lapja, Bp. 1891. XII évf.

okt. 13 sz. 2. old.

Marchenke Vilmos, szobrász

készítette a lipótvárosi bazilika „katakomb portaléját és párhány díszítését;" sóskuti höből 2540 frt-ért.

Vállalkozók Lapja.
Bp. 1882. III. évf. Jan. 18.

MDK

Marchenke Vilmos

diszitési szobrászmunkák

A szt.István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl.

1905. nov. 22. 3-5.l.

M.D.K.

Marchenke Vilmos, szobrász

Készítette a Meinig Artur tervei szerint felépült Wenckheim palota fafaragó munkáit

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1890. XIX.évf.

jan. 1. sz. 2. old.

M.D.K.

Marczenke Vilmos nobrász

résére az Országház
épitőbirottsága megszavar-
ta az első sororat nobrá-
szati mű után járó 96.700
ft-t honorárimmot.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1891. XX. évf.

nov. 10. sz. 253. old.

M.D.K.

Marczenke Vilmos, szobrász

nyert megbízást Jbl Miklós
révieről a budai Királyi Vár átépi-
tési terveinek modelljére. Ugyan-
csak ő hiszitette az Országház modell-
jét is „ami általános csodálatot
keltett."

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1888. XVII. évf.

aug. 10. sz. 189. old.

Mendelssohn Bartholdy, Felix

Privat-Eigentum der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften

Marchenkó Vilmos

végezte a pesti Ujvárosháza /Váci u.62-64./ épitkezésének mobráisz - munkáit.

Gábor István: Egy régi épület új élete; az Ujvárosháza. - Budapest, 1972. 5. sz. 22-23. l.

M.D.K.

Marchenke Vilmos, szobrász

Elhészült a Királyi Vár Ibl Miklós tervei szerinti átépítésének modelljével, mely 1:144-és léptékben 12 m²-rt foglal el.

Bauzeitung für Ungarn. Bp. 1889. XVIII. évf.

jan. 20. sz. 19. old.

.K.D.K.

Marchenke Viktor diszitö szobrász

Pesti Hirlap. 1881. jun. 18. 3.

Az opera épitése....

M.D.K.

Marchenke Vilmos, szobrász

mintázta a Petőfi szobor (Huszár Adolf) talapzatát (serv. Ilk Miklós) - át fonó hoszorút.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1882. XI. évf.

okt. 15. sz. 201. old.

MDK

Marchenke Vilmos szobrász

Marchenke Vilmos szobrasz készitette el az uj országház mintáját gipszből, amely tizennégy méter hosszú és öt méter magas.

Cikk: Az Uj Országház.

Vas.Ujs.1888. 22.sz. 361.l. Képekkel.

M.D.K.

Marchenke Vilmos, szobrász

a tervező építés, Bukovits Gyula tervei alapján egy majolika szobrot készít a Sugár-úton épült Karsay palota egyik fülkéjébe, mely a téli kertben kerül felállításra és Neptunt ábrázolja delfinek körött

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1882. XI.évf.

febr. 19. sz. 42. old.

MDK

Marchenke Vilmos, szobrász

az állandó országház épitése körül szerzett érdemeiért

a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta.

A hétről. Kitüntetések.-Lechner Ödön ünneplése. Vállalkozók Közlönye és a Magy .Épitök Lapja.Bp.1906 jan.24. 1.old.

Marchenke Vilmos

Rádl Antal zobrazz

Scholtz Róbert

diszitofestő

Schröfl Győrgy c. Hermann zobrazzok

Teuchert

becsi márvanyozó

Lechner Jenő dr

A Magyar Nemzeti Muzeum épülete 1836–1926. Bp. 1927.

57. l.

MARCHENKE Vilmos

RÁDAY Mihály: Unokáink sem fogják látni : Jöjjön ki Köbányára. Magyar Nemzet, LV.évf.155.sz.1992. julius 2. 7.p.

Bp. X. Szt. László templom
Őhegy u. 10. Fesel-villa
Maglódi u. 5. Lechner János háza
Harmat u. 38 Marchenke Vilmos háza
Halom u. 31 Sorry Antal villája
Maláta u. 14
Halom u. 40. Konyalgyár
Csajkovszkij park Dréher-kastély
Kápolna tér Conty-Kápolna
Kada u. 140. Szőlőfürtös Rezeszt
XII. Remete u. 18
+ Kauser villa (de nincs címe)

MTA
SZTAKI

MARCHENKE Vilmos

RÁDAY Mihály: Unokáink sem fogják látni. ÷ Egy helytörténeti kuriózum pusztulása. = Magyarv Nemzet, LV. évf. 141.sz.1992. junius 16. lo.p.

Bp.V.Veres Pálné u. 9. - homlokzati szobrok
Marchenke Vilmos szobrász

+ Bp.,V.Ferenciek tere 3.

Marchcuke Vilmos

---

ornamentalis dentes

irod

NB. 24 l

Marchenke

nobrin

II.sz.betétlap.

l.

Ráth György 1896

291. l.

II.sz.betétlap.

szükséges parthossz és
g megállapitása.

ek között a legkisebb térköz:
nakok között 15 m.,
nakok/:külmótor nélkül:/ és
n.
glet eszerint:
opnak kb.1/2 km.,
szlopnak 1/4 km.,
lopnak 1/2 km.
sonban csak mótoros áthajózásnál ele-
jozásnál a vizsebesség szerint még a
esét hozzá kell adnunk.
tt való átkelésnél az áthajózásra és a
iszaki anyagot helyezzünk készenlétbe.
résre készenlétbe helyezett anyag alkot-
nyag tartalékát,hodverés alatt pedig
résre rendelt anyag tartaléka.Ezenki-
a hidverésre külön-külön tartalék anyag
ert az áthajózás előrehaladásával a

Marhenke

szobrász

Az 1884–86. épült pozsonyi városi színház homlokzatán lévő öt fülkében Goethe, Vörösmarty, Liszt Ferenc, Schiller és Shakespeare mellszobrai fentitel.

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcáiá terei, Pozsony, 1905

284. l.

Marhenke Vilmos

szobrász

vegezte a bpest-kőbányai rk pléb. templom belső berendezésének szobrász munkait 1896–97.

Horvtemplép

44. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Marczali Henrik, volt tanuló, történetíró 2.) Folytatás.

Jávor Ottó: Trefort u.-i „Minta". Az Elte Szigetvi Endre Gyakorlóiskola
Története, téka.

1872. okt. 7.-én alakult meg a tanárképzőintézet gyakorlóiskolája, 25 tanulóval. A nevek, majd az iskola későbbi tanárainak névsora (csak úgy tallózva benne):
Négyesy László, Marczali Henrik és még többen.

Budapest folyóirat, 1988., 10., 46-old.

MDK

Marchini Tasso festő

Kéki Béla: Az erdélyi képzőművészet gondja.
Erdélyi Tudósitó, 1935. jan. 26 l.

Marchini, Tasso

festő -

szül. Anconában 1907
jun. 21. † Arcoban 1936.
A megszállott Erdélyben
élt, Kolozsváron a pia-
ristáknál érettségizett.
Budapesten végezte az
akadémiát, mint festő
Kolozsvárt és Marosvá-
sárhelyen dolgozott. 1935-ben
állami ösztöndíjjal Arco di
Trentóba ment s ott halt el.
Lásd ezt a cikket az élet-
rajz megírásánál.

Rozsos Etel: Marchini
Tasso emléke. Pásztortűz
1939. 117-119. l. képekkel.

maradtak. A bazilika romjait e
felemlíti, hogy egykor szép széke
jó épület, most romokba heve
Mátyás-kápolnát és Nagy Laj
végéig istentiszteleti célokra hasz
ciót, mint a székesfehérvári káp

A bazilika végleges pusztulá
XIX. század elején a püspöki
felhasználják a még álló falak
kápolnákat, sőt egyes helyeken
Alig pár évtized alatt tünnek el

[1] „Rendelet a budai beglerbéghez:
Levelet küldöttél, hogy Székesfeh
királyok temploma volt, a hitetlenek
ványok vannak még s meglehetősen vis
jesztést tetted, hogy mivel azok anyagár
jedelme is nagyobb lesz, ezen okból azok
Parancsolom tehát, hogy e rendelete
a hitetlenek síremlékeiből még meglévő
szükséges, eltávolíttasd és a szent dsán
Kelt a 976. évi Dsemáziül-ákhir hó 9-én.'
közlése és fordítása: *Királyaink siremi*
365—366. l.

[2] V. ö. az 55. lap 3. jegyzetét.

[3] KROPF LAJOS: *Clements Simon ut*
124. l.

Marchini Tasso

1907 – 1936.

erdélyi festő

magyar vonatkozás

Lásd ott

Forum (magyar rés.)

1936. 71. l.

Torontál vármegye IV. 182

MARCHINI, Tasso *59, 61, 69, 86, 87*
Ancona, 1907. június 21.–Arco, 1936.
Szépm. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Marchini Tasso

1.

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942.

41. l.

Marchi, Francesco da

várépítő

XVI – ~~XVII~~. 4.

l.

Hadtört. Közl.

1932. III. l.

Ferenczi Zoltán VIII. 230.

Marchi

XVI.

l.

Patakivarep

121. l.

Tasso Marchini, olasz festőművész

Szervatiusz Jenő szobrászművész 1927-ben az első erdélyi felsőfokú művészeti iskolába iratkozott be és Nagybányán, is eltöltött két ösztöndíjas hónapot. Ekkor már számos, erlelődő kolozsvári művészt ismert, az olasz származású Tasso Marchinivel barátságot kötött, – aki megfestette őt, és ő megmintázta a művészt. |említve|.

Nádor Tamás: 10 kérdés Szervátiusz Tiborhoz.

Magyar Ifjúság, 1983. dec. 30., 40-41-42-old.

MARCHINI Tasso

M.D.KM..

Nagybányán a Szépmüvészeti Iskola tagja

1922.

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 339.e.

MARCHINI Fasso

MARCHINI Manasse M.D.A

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Rédi: Nagybánya.... Bp. 1954 338.1.

Marchesi: Girolamo, másképp: MDK

Girolamo da Cotignola

Vasari tudósítása szerint készített egy portrét Gaston de Foix-ról, aki meghalt Ravenna ostrománál 1512-ben 23 éves korában. Azt nem tudjuk, hogy a mű rajz, vagy festmény volt.

Pigler, A. Portraying the dead
Acta Historiae Artium IV. Tom. 1956 1-2 sz.
4.0

Marchesi, Pompeo Ritter von MDK

(1789-1858)

milánoi szobrász

a bécsi Terenc emlékmű alkotója

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert Wien 1884, 606.o.

Marchesi, szobrász

Honderü, 1844. II. 257.

Heti Szemle

Marchesi Pompeo, szobrász

Honderü, 1846. II. 20.

Külhirek

Marchesi, Giuseppe

l.

Cincik

1p. 30. l.

G

M.D.K.

MARCHI, Francesco de badmérnök

Miksa

II. Hivatja szakértőként az országba

Gerő. Magyarországi várépítészet Bp. 1955.

336.

Marcheselli

l.

Cincik 19. l

Marchionini Péter

Bálint

ónöntő

Sopron

1803 jun. 30. polg.

eskü

Hári

Napóra, márványtáblára készített

IX. 115.

Marchionini Péter

soproni ötvösmester

1839.

Lásd

Soproni Szemle

1941. 228. l.

Csatkai: –,

Történetírás

1937. I. évf.

1. sz.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Marchionini Péter

XIX n

l.

Csatsoprázont

30 l -

Zsilinszky VII. 270.

Marchionini (Marchioniny) Péter
cinontó
stul 1773. k. Lago Maggioreban, megh. 1847. nov. 26. Sopronban, hol 1803 avatták polgárrá. 1839. készítette a harkai kovácsok korsóját, mely egyéb műveivel együtt a Soproni Városi Muzeumban van. Nehány cinedénye a kismartoni muzeumban

Csatkötl

Marchese Pietro, szobrász, XIX. sz.

Divatcsarnok, 1853. ápr. 10. 3. 57.

Iró- és müvészélet.

Plasztika, körplasztika, XIX. sz.

Marchese Psyche szobra KÉPMÁS

Divatcsarnok, 1853. ápr. 10. 3. 57.

Iró- és müvészélet.

Marchioni Károly

Önöntő

l.

Csatkai Sopron 1847

22. l.

ERSEMANN
D ANTIQUAR.

Leipzig, am 21. August 1914.
Königstrasse 29.

Kommission für Ungarn,

Budapest.

Marchionini

Károly

XIX. n

l.

Csatsoprónont

30. l —

~~Fabla vasból VII. 243~~

— ~~bronzból VII. 243~~

Marchionini C.

soproni ónöntő XVIII. sz.

6 db óntól készült ürmérték fentitől 1943 ban került a soproni Muzeumba.

Csipkés Kálmán:

Együteményeink gyarapodása az 1943. esztendőben.

Soproni Szemle

1944. 28. l.

Telefon: 148.

Az

„Europa" tek. Kiadóhivatala

Budapest

Visegrádi u 36

Marchionini Károly

cisröntő (Carl)

szül. 1816. ápr. 5. Sopronban.
M. Péter fia. 1846. szerzett
polgárjog ot. . . Egy
óntányérja a sopron-
horpácsi templomban.
Mesterjegye városci-
mer és C M, egyszerü
vonalkeretben. Egy ítcé-
je a kismartoni
Wolf-muzeumban.
(most Eisenstadt, Landes-
museum.) Csatkörl

Marchionini Károly

öröntő

Sopron

1846. jun. 24.

volg. esku

Hári

Népvándorláskori bronz Karperecz IX. 114.

Carl Marchionini

soproni ónöntő mester élt 1782 körül, meghalt 1846-ban soproni polgár.

Weiner Miklósné: Ötvösművesség, Budapest, 1971.

281

Marchionini Károly

ónöntőmester 1846-ban lett sop-
roni polgár.

Weiner Mihályné: Ónművesség, Buda-
pest, 1971

421

Peter Marchionini

sopron ónöntőmester 1803-1839.

Weiner Mihályné, Ónmüvesség, Budapest, 1971

281

MARCHOVSKY Ferenc epitan

Srönyi 1996 99.

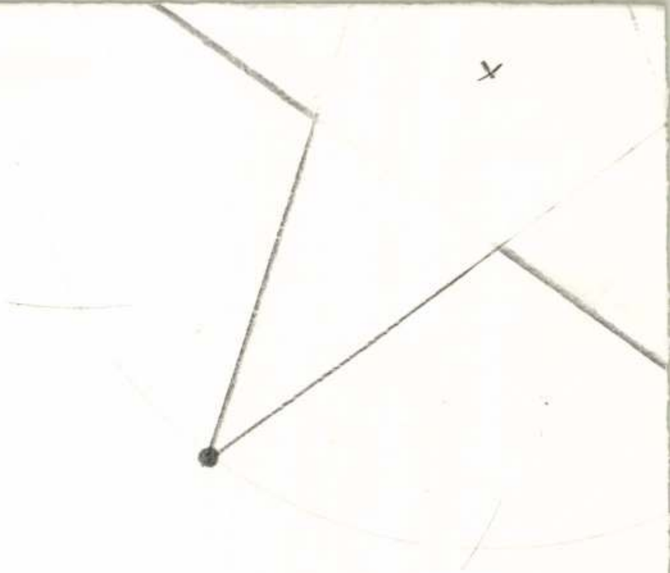
x

M D K

Marchvant Ferenc, festő, Szentgotthárd.

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 138 l.

mdk

Marcin: Michalcik

felirat 1825 évszám a habánjellegü korsón. Hasára pásztor-festve kutjavál bárányok között

Ditroiné Sallay Katalin: A Déri Muzeum késői habánjellegü fenékbélyeges fajansz edényei
Déri Muzeum Évkönyve 1962 249.l

Marcina Milán, szobrász

Nyőrben megnyílt kamarakiállítással fejeződött be az idei, sorrendben már a nyolcadik műnésztelep munkája. A műrész feleségével Macinova Zuzannával Nyitráról jöttek, mindketten szobrászok. Ujabb munkáihoz gyűjtöttek élményeket, készítettek vázlatokat.

K.A.: Eredményesen zárult a győri műnésztelep.

Kisalföld, 1976. júl. 28.

Cs. Marcinka Margit

Miskolci vasutas képzőművészeti kiállitáson szerepelt 1959-ben, mint a képzőművészkör tagja.

Hajdu Béla: Vasutas képzőművészeti kiállitás Miskolcon

Északmagyarország 1959. aug. 13. 2.l.

MARCIS Lipót egri asztalosmester, aki 1730-33 között szerepel az egri adóösszeirásokban. Feltehető, hogy --+ Nárcisz Lénárd Egerbe 1687-ben betelepedett asztalossal azonös, vagy annak, leszármazottja.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Marcis Lipót, egri asztalosmester

1730-33 között szerepel az egri adóösszeírásokban. Feltehetően azonos az 1687-ben bevándorolt Márcisz Lénárd asztalossal, vagy annak leszármazottja.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 364 old.

M.T.K.

Marchionini Károly cinöntő"

1846-ban ujert polgárjogot Sopron-ban. Számos termékeismert.

Weiner Piroska: Zinngießer, Zinngefäße und Zinnmarken aus Ungarn. Acta Historiae Artium, Budapest, 1969

1-2 sz.

153 l.

arcali
M.KISS István festő

M.Kiss István : Káprázat. Bev. Vészi János.
Bp. ; k.n., 1992 [6] p., ill.

Keszthely, Balatoni Múzeum,
1992. június 28-aug 20.

G.VASS István főigazgató ur

Kére

dr. Márffy Arbin, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese

Z. Soós István új rajzait 1968-ban bemutatta a Magyar Nemzeti Galériában. 1971-ben Nagykanizsán, Keszthelyen és Kaposváron ismerkedett a nagyközönség a műnézet egészen újszerű, modern műnészetével. A rajzokról dr. Márffy Arbin nyugat-európai útjáról küldött leveleben elismeréssel írt: „Itt kint sem találkoztam munkádhoz hasonló grafikai elképzelésekkel... viszont azok iránya nagyon is beleillik a legmodernebb grafikai irányvonalába."

Kellner Bernát: Somogyi tájak, emberek.
Somogyi Néplap, 1984. márc. 24. 6-old.

MDK

Márffy Oszkár dr.

Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 95.l.

M.D.K.

Márffy Albin

Illusztráció, az Asturias: Elnök ur cimü, az Európa Könyvkiadónál megjelent regényének boritólapján. Rajz.

Könyvek között c. rovat.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. febr. 26. IV. évf. 9. sz. 44. l.

Márffy Albin

Munkácsy és Paál kiállitás a Pesterzsébeti Múzeumban. - Ism: Márffy Albin, Népmüvelés, 1968.2.sz.39-41.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

172.l.

Márffy Albin,

1970-ben látott napvilágot Márffy Albin tanulmánya, mely Csontváry hét müncheni tanulmányrajzát ismerteti. Ezidáig tulajdonképpen ez volt az egyetlen olyan tanulmány, mely kizárólag a grafikákkal foglalkozott, ha nem is a teljesség igényével.

Romváry Ferenc: Csontváry grafikái.
Jelenkor, 1978. 8.

Márfy Ferenc festőművész.

Órai Ujság.
1929. X. 13., 4.
(:Kritika:)

Márffy.

Meyer Nimet.

1948. X. 21., 3. old.

(: Bezámolé :)

M.D.K.

Márfy János

Két rajz-repr.: Káldor Jenő - Schulte szerepében
Tarnai Mari - mint Strämchen ál-
drámairó.

Garai György: Shakespeare kerestetik.
Szinház és Mozi. Bp. 1954. nov. 5. VII. évf.
45. sz. 11. lap.

MDK

Mdrty János (képzőművész)

rajza: Edzőmérkőzés – rajz.

Szegedi paprika
(karikatúrák)

Tiszatáj, Szeged, 1958. márc. 11. 2.

Márffy József

festőművész

"[illegible]" Képzőművészek Új Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Megemlékezünk a társaság elnökéről, az élő magyar piktura legnagyobb mesteréről, aki kollektiv bemutatkozásra készül s ezért, hogy mint vezér ne hiányozzék, egy képpel adta le névjegyét, a Fésülködő nő c. képe azonban eseménye a kiállitásnak- látni kell.

Nemzeti Újság
1930.I.19.

Márffy Lajos
festő

M.D.K

Az 1948-as Biennalen
mutatták be képeit

L.S.: A XXXVI. Velencei Biennálé előtt
Élet és Irodalom, 1962. május 5 - 8 lap

Márffy Lajos
festő

M.D.Y

Méltatás.

Dévényi Iván: Bálint Aladár
Művészet, 1966. julius - 17 lap.

Márffy Albin

U. 905.

a minisztérelnökség
ny. államtitkára,
v. b. t. t. amióta a
közügyektől visszavo-
nult, fest. Tájképei-
ből egész gyűjteményt
állított össze, melye-
ket egyik művészeti
társulatunk kiállítási
termében fog közszem-
lére tenni.

Pesti Hirlap
1913. okt. 31.
(Államtitkárból
festőművész)

**chio (A. di Michele di Fr.
) modora.**

435-ben. † Veneziában 1488
25-én.

lköríves és kagylóval díszített
zeit összetette és égfelé néz.

ontott és vállaira omló hosszú
it öv szorítja.
a az alaknak 42·5 cm. — Lelt.
18-án E. Costantinitől 600 lírán,
ltatott 1894 deczember 17-én
nézve lásd az 1895 márczius
10-iki 22919 sz. min. előadmányi
yta az 1900 november 28-iki
gusztus 26-iki 373 eln. sz. leirat

tr. 4. l. — Verzeichniss N° 97. —

-6

Márffy Albin

Márffy Albin: Riportrajzok 1919. május elsejéről.
Művészet 1966. 7. évf. 7. sz. 18-20. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Irt. 1969. 3.sz. 243-284.l./

258. l.

Márfi Gyula festő

A newyorki Kossuth-szobor leleplezése (1928. március 15.) alkalmával kiállítása volt New Yorkban.

Liber Endre: A fővárosi kiküldöttségének amerikai útja.
Városi Szemle, Bp. 1928. 586. l.

Andrássy Album

1929/30 - 1930/31 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

112. l.

edényt használtak. Utószó[illegible]
művek ebből a korból olyan [illegible]
mal maradtak ránk, hogy stílusukat
rekonstruálni nem lehet, ellenben
nagy szeretettel készítettek nemes fé-
mekből szobrokat és alakos dombor-
műveket, melyek a nagyművészet kö-
rébe tartoznak.

A renaissance az Ö.-et is régi min-
ták után formálja. De mivel az an-
tik Ö.-ről egyáltalán nem volt al-
vépük, az edények formáit és díszét
kő- és főként agyagedényekről ma-
solták. Az agyagedények lapos, fes-
tett díszét trébelt, domború formák-
kal pótolták, a kővázák erősen dom-
ború ábrázolását pedig márványkelték.
Az, hogy az ötvösök többnyire egy
személyben festők és szobrászok is
voltak, elsőrendű művészi darabokat
eredményezett. Sajnos, ezek sem ma-
radtak ránk, csak az egykorú terve-
zetek (sok van az Uffiziben) számol-
nak be a nagy művészeti eredmé-
nyekről. Számos nagy művész foglal-
kozott ötvösművek tervezésével és
készítésével, így a XV. században
Michelozzi, Luca della Robbia, And-
rea Verrocchio, Antonio Pollaiuolo,
Domenico Ghirlandaio. A XVI. sz.-
ban Caradosso, Marco Dente, Vale-
rio Vicentino és mások, de mindnyá-
juknak dicsőségét túlszárnyalja Ben-
venuto Cellini.

Midőn a XVI. sz.-ban rajzokban és
egyes darabokban az új művészet el-
jutott a nagy délnémet kereskedő
városokba, ott hamarosan elkezdték
annak utánzását. Technikai fejlettsé-
gük nem ismert volna nehézségeket,
de az új formák és az új tartalom
igen sok fejtörést okozott a bibliai
ábrázolásokhoz szokott németeknek.
Sok bájos, kevert stílusú darab ké-
letkezett eleinte, csak a század köze-
pén tisztul és lesz uralkodóvá az új
irány. Nagyban hozzájárultak ehhez
az Ornamentstichek, melyek az új

Márffy Albin

festő

U. 905

Maretti MDK

olasz festő

Gázi Kásszim pasa dzsámiját /Pécs Belvárosi templom/ 1704-ben kifestette.

Gerő Győző: Pécs Török Műemlékei. Bp. 1960.

14.1.

Maretti -2- M.D.K.

A templomot 1712-ben építik és alakítják újjá, amikoris a régi Thüngen-féle szerény oltár helyébe emeletes rendszerű, sokkal nagyobb oltárt állítanak, Keszler hadbiztos oltárképének felhasználásával.

Gosztonyi Gyula: A várostemplom építéstörténete. Pécs müemlékei. Pécs, [1942]. 7.old.

M.D.K.

Maretti olasz festő

Szent Apollonia képével díszíti 1703-ban a pécsi, egykori Szent Bertalan, a török hódoltság alatt dzsámivá átalakított belvárosi templomot, melyet 1704-ben először a kurucok, aztán a rácok teljesen kirabolnak.

Gosztonyi Gyula: A várostemplom építéstörténete. Pécs müemlékei. Pécs, /1942/. 7.old.

L. Mórfai Rozália

tervezte a nyergesújfalui eternitmű-
vek új csőgyórót. 1962. Reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar épí-
tészet 1867–1967. Budapest 1970.

1571

L. Márfai Rozália

a lábatlani Eternit csógyártó
Csarnok építéseként említve

Magyar építészet 1945-70
198. old.

L. Márfai Rozália épitész M.D.K.

IPARTERV

Eternit Müvek uj Csögyára, Nyergesujfalu

repr.

Tervezés éve: 1960
Kivitelezés: 1962

Magyar Építőművészet 1964/2. 53-55.l.

Márfay Gusztáv

A II. kerületi rajztanárok munkaközösségének első kollektiv kiállitásán részt vett.

Akvarellek pl."Novemberi reggel."

Péter Imre: Jegyzetek csoportkiállitásokról
Rajztanitás 1962. IV.sz.28.l.

N. D. K

MÁRFAI Tibor építész

Részlet a Veszprém városközpontja rendezésére kiírt tervpályázaton

Társtervező: Lehóczky Pál, Lehóczkyné Márfai Mária

Magyar Építőművészet 1966. 1. sz. 64. l.

Márfay Tibor M.D.K.

UVATERV

Kaposvár közlekedésfejlesztési terve , 1954.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964 . 265.l.

Maretti

festette 1703-ban a
pécsi belvárosi, akkor még
jezsuita templom részére
sz. Apollonia képét, mely
akonban ma már sincs
meg.

Szö Pécs 38. l.

Maretti

olasz festő

Pécs 1703

l.

Gosztpécsbelot.

7. l

Márer Lajos
épitész

l.

Erődi-Bodnár

217 l.

26. kép. *Báti festő 1480 körül : Szent Borbála és Katalin.*

8. *Szent Jakab ravatalon*

Maier Margit

síkdíszítés

1918.

Építész 1930. 86. l.

MATT. M A R E N I T Z, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 393.- Herr MATT. M A R E N I T Z
Felvétel ideje: 1826. 30.dec.
Hová vették fel: Zukermandl,/Czuimantel,Czikmántor, Kisküküllő/ 162.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

B.MARREL, szobrász

Gruby David/1810.Kisbér-1898. Párizs/.Orvosi taúlmányait a pesti egyetemen kezdte,majd Bécsben folytatta,vé végül Párizsban kötött ki.Ott mikrobiológiai felfedezéseiért világhirnevet szerzett.Praxisát sem hanyagolta el A szellemi arisztokrácia is igénybe vette .Betegei érem mel ajándékozták meg.Ezt M.B.Marrel készitette. 27.old

dr.VARANNAI GYULA: Habent sua fata...nummi 27.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám. Bp

B.MARELL, szobrász

Gruby Dávid orvosról készitett érme Párizsban.-50 mm.br bronzérem.Elől diszes kigyós serleg,tölgyfalevél koszorú val övezve.Alul a művész neve:B.MARREL.A hátlapon a következő felirat:A/MONSIEUR/LE DOCTEUR/GRUBY/SES MALADES/ RECONNAISSANTS/PARIS 1851.-/Gruby doktor úrnak hálás betegei/.Az érem ma Amerikában,a Hopkins Egyetem tulajdonában van. 27.old

dr.VARANNAI GYULA: Habent sua fata...nummi 27.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám. Bp

MARETICS család fazekasok

A céhek idejében a céhmesteri rangot rendszerint a mester fia örökölte, mint Kaposvárott a Horváth család évtizedeken keresztül. Szigetváron a Gregorics, Maretics családok, stb. Persze volt kivétel is. 260.old

KNÉZY JUDIT: A Benesik fazekascsalád története
261.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf.
1969-1970, Pécs, 1974

Maróti István

Kovács Gyula: Maróti István fafaragásairól
Művészet 1974. 15. évf. 6. sz. 26-29.
Kappel

A magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája
1974 Művészettörténeti Értesítő 1977/1 1974 75. old.

M.D.K.

Mairet Ödön szobrán

A Hikisch tervezte „hösök csarnokát" díszíti — Beck Ö.F.-el együtt — körbe reliefekkel.

Beck Ö. Fülöp Emlékezései. Bp 1957
307

MARESOVITS TAMÁS

ötvös inasként müködött 1696 után

Budapest régiségei XIX. évf. 1959.221.1

M.D.K.

MARESCU Lelica

1926-ban nagybányán a zabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 337.1

MDK

Maretics Mari /Pilgerné/
festő, kivitelező

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1897-1905.

66.o.

NIKELSZKY GÉZA:A Zsolnay-gyár művészete. Pécs.1959.

Maretich, Br.

1841

l.

Epernay 1929

47. l.

Marek János

épitész

szul. 1893. Nyitra.

Templomépítő és restaurátor. Részleteket nem közöl. frakmába vágó szamos

Ha kell lásd salátmanya rob.

Pestszentersébeten lakik

Lad Perzsebet

260, 261. l.

(Személyi adatlár.)

…s hó 31-én.

Schwartz Róbert
szám. igazgató

MARÉK VERONIKA/

a "Süni és a barackok" c. bábjáték
írója és a bábok tervezője

Illustrációk: 7 bábfigura a
17-18. oldalon

A három jóbarát. Bábjátékok. Bp., 1966.
Bá bjá tékos kiskönyvtár 34.

/3

MARÈK MIHÁLY (bádogos)

Várady J * Dunamellék ref templ 1

Gyoma 1993

189.o.

Marék Veronika, grafikus MDK

Jóta és rajzolta a mesét.

H. B.: Marék Veronika: A Csúnya Kislány 34.

CSALÁD és ISKOLA, Bp. 1966. január XVII./1.

MDF.

Marenic Vladimir

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 okt.19.

M.D.K.

MAREK epítéz

Nagykanizsa, Zsinagóga

tervezőtársai: Vajta és Ehe-

mann

Grünwald Fülöp - Naményi Ernő: Buda-

pesti Zsinagógák Bp. 1949. 25. e.

MTK

Marek Ervin

III.e.ép. hallg. 1938-39. Kotsis-tanszék.

Bérházépületcsoportok az V. kerületben. Technika 1940. 170-172 l. alaprajzzal.

Marik Eszter

Miket a nyílt absztrakció képviselője szerepelt az 1. Fal- és Térterétil Biennálén Szombathelyen.

Szíj Rezső: 1. Fal- és Térterétil Biennálé Szombathelyen; Ipari Művészet, 1970. IV. 44. l.

M.D.K.

MAREK, Herman

Jerimy Herman fia Selmecbányá-
ról 1534-ben 4 évre tanoncnak megy
Andreas Marcinek krakkói ötvöshöz

Müvért. 1955. 1. sz.
Divéky Adorján: Magyarországi ötvösök Lengyelországban
A XIV-XVIII. században 53.1.

MDK

Marék Veronika

készítette a „Borikon" című rajzos mesét.

Földes Anna: Könyvet de mit?

Nők Lapja, Bp. 1958. december 18. [19.l.]

Marék Veronika, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

Marék Veronika: Doktor Marci

M. 11.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 8.

Marek János

épitész

Szombathely

l.

Váljubal

572. l.

Marek J. MDK

Repr:

A budavari főtemplom és környéke.

/Herler Ferenc rajzai/ :

a/Részlet j. de Hamy 1687-ben készült helyszíni rajzából.

b/Részlet Fr. Langer 1749-ben készült helyszíni rajzából.

c/Részlet a Marek J. vetetésével 1873-ban készült helyszínirajzból.

d/ A budavári főtemplom és környéke a két világháboru között.

16.o. 4. kép.

Csemegi: Budavari. 1955.

March

marburgi epitész

Az 1810-es évek közepén a nagyhanissai szv. hitközség megbízásából templom tervet készített, mely Ehmann bécsi építésztől készített templomterv figyelembe vételével 1817–1820-ban kivitelre került. A templomot 1844–45-ben átalakították

Barbarits

254. l.
255. l.

~~Rácz Béla, gard. naktudósító~~

V. 305.

Marek János

„Buda szab. kir. főváros egész határának másolati térképe": 1873 (Részlet: a Szt. György tér helyszínrajza).

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

153. l.

Országy István: A budavári palota és a Szent György
téri épületei. Bp. 1956. Műszaki K., 194 l., 212 kép

Marek

épitett

nagykanizsai zsidó

templom

A 90

25. l.

A szombathelyi
premontrei főgimnázium
igazgatóságától

—

A Műemlékek Orsz.

Méltóságos

Méltóságos Elnök

Vettem a nagyméltó

MDK.

Marek Benőné

Kiállitási hir

Orion 1967 jan.25.

Marek Eszter
Igazmüvész

M.D.K.

A hecskeméti Aranyhomok Szálló
társmüvésze volt.

Kovács Ilsuzsa: A hecskeméti Aranyhomok Szálló
Müvészet, 1963. december - 17 lap.

MDK

Marek Eszter

Társművészként szerepelt a kecskeméti Aranyhomok szálló építésénél. /Építésztervező Janáky István, Belsőépítész Király József/

Kovács Zsuzsa: A kecskeméti Aranyhomok szálló.
Művészet 1963.dec. 17-20. lap.
Kovács Gyula :A kecskeméti Aranyhomokszálló meg a képzőművészeti alkotások.
Művészet 1963. dec. 20-22. lap.

MAREK JÁNOS

TKM 481. 3.o.

Bp. XI. ker.

Marek János

1873. évi térképén jelzi a kiépített Nőegyler u-i szárnyat (Kiri u. 40.)

Szitt: Budai Kár 1957. 350. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MARÉES Hans von

NAGY Ildikó: Fémes Beck Vilmos kiadatlan irása Hans von Marées-ről + [Függelék: Fémes Beck Vilmos: Hans von Marées h hagyatéki kiállitása a müncheni Sezessionban]. = Ars Hungarica, XII.évf.1.sz. 1984 103 - 109.p.

Hans von Marées
Fémes Beck Vilmos

ZÁDOR 1935 Zádor A.: Építészeti tervek a 18. századból. = AÉ XLVIII. köt. 1935 157-177

ZÁDOR 1972 Zádor, A.: Zur Frage der französischen Revolutionsarchitektur in Ungarn. In: Actes du XXIIe Congres International d'Histoire de l'Art. Tome II. Bp., 1972 151-156

ZÁVADOVÁ 1974 Závadová, K.: Verny a pravy obraz Slovenskych miest a hradov, ako ich znázornili rytci a ilustratori v XVI., XVII. a XVIII. storici. Bratislava, 1974

ZSOLTOVSZKIJ 1978 Zsoltovszkij, P.: Ukrainszkij zsivopisz XVII-XVIII. szt. Kijev, 1978

Máréfalvai ref.

templom

kéje repr.

Malmagnépmův II

68 l.

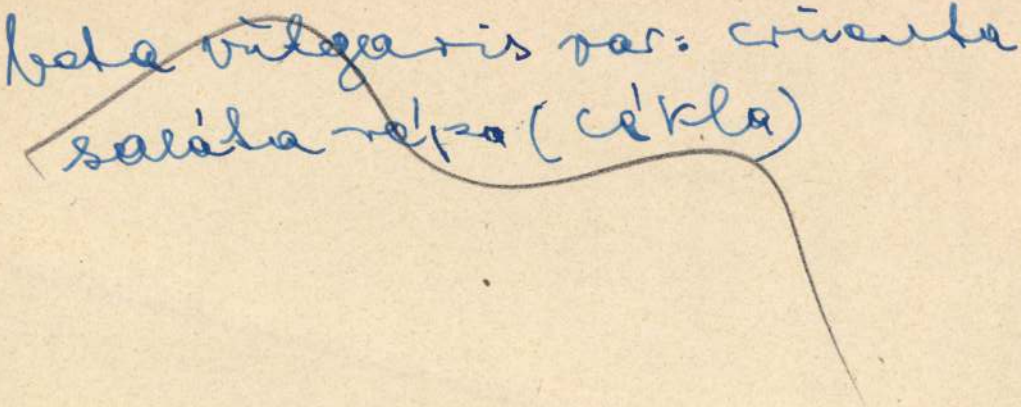

beta vulgaris var: criventa
saláta répa (cékla)

Hans v. Marées, festő

Kernstok Károlyt foglalkoztatta Marées lovaskép kompozíciói. Rokonság kétségtelen, de míg Marées-t főként az olasz reneszánsz festői., -Signorelli, stb.- monumentális alkotásai befolyásolták, addig a nyugodt, meztelen test ideális tárgyban, addig Kernstok a ~~xxxxxxxxxxxxxx~~, a uatrocentohoz és az 5-4. századi görög szobrászathoz tart kapcsolatokat. 455.old. 72. jegyz

~~xxxxxxxxxx~~ Horváth Béla: Kernstok Károly 1873-1940
457.old

Komárom Megyei Múzeumok Közleményei. 1. füzet. 1968

Hans v. Marées, festő

Márcsek János

mesterhegedű készítő

Kolozsvár

L.

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942

108. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

MARCALI KIS Melitta

1994

MARCALI KISS MELITTA festményeiből május 17-ig látható kiállítás a Lord-Major étteremben (Budapest, Városmajori Szabadtéri Színpad).

MAGYA
1035 BUDAP

Tisztelt Höl

A Hotelinfo Kft-vel kialakított jó kapcso
meg a **„HUNGARY INFO '94"** c. szakl
tartalmaz kulturális fejezetet.

Múlt évi felhívásunkra 104 szervezet ve
A nemzetközileg is elismert, **30 000**
szakkatalógus példátlan információs le
intézményét megismertesse itthon és k

Marcsa István

szobrász

MDK

Részt vett a tárlaton.

Garami: Drisgardag nap.

Dunántúli Napló, 1956. május 8-3 lap

Marcsa István, szobrász

Kiállítása lesz a Műcsarnokban.
(Dec. 21-től.)

– : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. nov. 23.

Marcsa István, szobrász
[Martsa]

Megemlítve. (Mladonyiczky B.)

Dr. Berzei J.: Mladonyiczky Béla kiállítása elé
146-147.

Új Auróra, Békéscsaba, 1979. ápr. 79/1.

Marcza István szobrászművész.

Esztergomból indult el a művész. A városban tervezik önálló kiállításának rendezését.

Kettőtől hatig

1973. III. 19. 14.00 Petőfi /11/ V.

Marcis Péter, amatőr képzőművész

Megnyílt Tatán a X. országos amatőr képzőművészeti kiállítás, melyen a környezi művész műve is szerepel.

Gombkötő Gábor: Merre tart az amatőr képzőművészet?
Dolgozók Lapja, 1978. júl. 6.

J. Marchand sculpt.

Comes Josephus (Cinar) Andrassij de / Csik-szentkijralij / 8 Krasznahorka.

Rezi. Agrahita

8°

F. Constant Lhe-man delt.

és fenti jelz.

Josephus helyett Leopoldus, egyébként mint a fenti.

J. Marchand

rézm.

Comes Josephus (czinér) Andrássy de / Csik-Szentkiyraly & Krasznahorka.

Rézm. 4°

Constant Lheman del.t J. Marchand sculp.

Le Marche

hadimérnök
1598-ban

(Részt vett a győri pe-
tárda támadásban,
sez év febr. 23-án ti-
tokban 10 drb petár-
dat szállított Bécsből
Augsburgba.

Kálmár János: A pe-
tárda a XVI–XVII. század
várostromainak szol-
gálatában. Különny.
a Hadtört. Közl. 1939.
3–4. füzetéből. Pécs 1939
6. l.

Marchardt Ferenc

hites mérnök

l.

Magyarországi

levtár 1845 re

154.1

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
45 g 1933.
1933 dec. 12.
Erk. ... Nr. ...

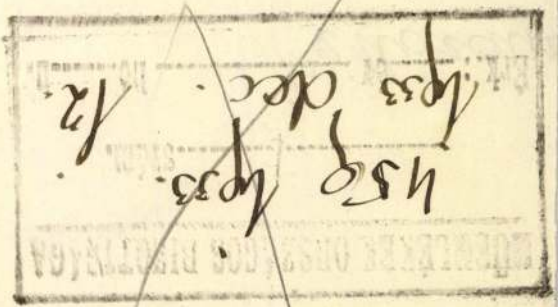

Méltóságo

Műemléktemplomu
a héten befejezést nyer
1933 dec. 17 én lesz.

Van szerencsém ez
godat, úgyis, mint a
nevében meghívni s ke
jelenésével ünnepélyünk

Hagyok Méltóságod

Marchardt Ferenc

hites mérnök, a víz és épiteszeti förgazgatóság rajzolója.

Névtország 1845. 154. l.

Vasárnap **9** Kláv. sz. P.	Ujhold 1 óra 20 pk.	**Protestáns** Adám **Görög** Joach. **Izraelita** Elul 29
Hétfő **10** Tol. Miklós hv.		**Protestáns** Erik **Görög** Menodóra **Izraelita** 1 Thisri 5695
Kedd **11** Protáz és Jác. vt.		**Protestáns** Teodóra **Görög** Teodóra **Izraelita** Ujév 2. n.
Szerda		**Protestáns** Guidó

March, Ernst

keramiai gyárós

l.

Divald Akad. palotája

25, 26, 27, 38. l

Márefalvai (Marz)

rk. templom

gótikus:

l:

Thirfelrödmaintul

~~135~~ 149. l.

150. l.

Római bronzszobor talapzata

VI. 270

Márcfalvi rk. templom

Némethy Lajós: A marcfalvi prépostság tört.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla.

Stephaneum r. t. Budapest.

MDK

Marcelli Joan, sculptor monet. Reg., Nagybánya.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Művv. Írt. 1952. 1. sz. 138 l.

MARCELL TAMÁS

Biennálé Békéscsaba

2002

< Marcell-vár és Már-

tens-vár >

Hradecky J.: < >

a Szepességben.

39 l. Lőcse, 1885.

Gent (1043)

rol-Kassára és vissza
felmerült utiköltségei
20 f., azaz: Ötvenegy
láját összesen tehát 1
vadalma terhére leendő
nökségnek tisztelettel

Budapest,

A

A Müemlékek Országos Bi

MDK

Marhenke szobrász

A lépcsőház, kupola és előcsarnok diszitésének bőven aranyozott kapiteljei és friesei Marhenke szobrász művei.

Cikk: A műcsarnok.

Vas.Ujs. 1877. 44.sz. 697-698.lap

M.D.K.

Marchenke Vilmos, bpesti szobrász

a Hermina téren épülő új Operaház szobrászmunkáit „mielőbben olcsó áron vállalja".

Bauzeitung für Ungarn. Bp.1877. VI.évf. 31.sz.

232. old.

Marchenke Vilmos szobrász

"Erzsébet királyné reliefképe" cimmel a lap bemutatja a müvész alkotását, beszámol kőb ányai mütermérőL, felsorolja müveit és i-gen nagy elismeréssel ir korábbi és jelenlegi müveiről.

A laphoz tartozó rendkivüli melléklet 45. oldalán bemutatja a müvész arcképét.

Repr.-ók.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. május 31. XXV. évf. 22. sz.-hoz tartozó rendkivüli melléklet 38-4o lapján.

MARCHENKE Vilmos szobrász

Falus János: Mátyás érctbrn és kőben.
Élet és Tudomány, 1990.50.s.
1577.p.

Ladiver Leonard, maliar v Levoči, doložený rok 1702, keď prešovskí maliari Ezaiáš Metzner a Ján Kro mer dali levočskej mestskej rade písomnú správu o jeh maliarskej kvalifikácii. V správe okrem iného uviedli že Leonard Ladiver pracoval ako maliarsky tovariš a v Poľsku a predpísaný učebný rok pôsobil v sedmohrad skom meste Hermanstadt (teraz Sibiu v RSR).[31]

Lapicida Andrej, kamenár v Bytči, doložený v ur bári bytčianskeho panstva z roku 1607, kde sa uvádza, ž už roku 1605 bol oslobodený od všetkých zemepanskýc dávok za povinnosť slúžiť remeslom pri stavbe a opravác budov tamojšieho kaštieľa.

Lapicida Juraj, kamenár v Piešťanoch, doložen roku 1637, keď mali v neďalekej Banke od tematínskeh panstva prenajatý kameňolom za ročný poplatok 10 zla tých. Možno je totožný s kamenárom Jurajom Köfaragóm ktorý je zapísaný ako richtár („judex Keofarago Gior gi") v piešťanských kúpeľoch v maďarskom urbári hloho veckého panstva z roku 1609.

Legéň (Legeny) Štefan, maliar v Trnave, pôvodor z Banskej Bystrice, doložený roku 1713, keď sa sta v Trnave mešťanom.

Lehner Šimon, murársky majster v Hlohovc („Mauermeister in Freystadtel"), doložený roku 1802 keď viedol stavebné práce pri prestavbe druhého poscho dia hlohoveckého kaštieľa. Pod jeho vedením pracova na prestavbe murársky palier Matej Schwartz spolu s ďal šími sedemnástimi murármi a murárskymi tovarišmi (Ja kub Rechtori, Ján Kuchárik, Andrej Palička, Jakub Ma dunický a iní). Šimon Lehner je aj staviteľom empírovéh divadla („Comoedie-Haus") pri hlohoveckom kaštiel

M.D.K.

Marhenke Vilmos, szobrász

készítette a Lipót-utcai Uj Városháza Steindl tervei szerint kialakított díszterme-nek szobrászi munkáit.

Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger,

Bp. 1875, IV.évf. 9. sz. 66. old.

MARCHENKE VILMOS rajzai

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 86, 133, 203, 235, 265. old

Markenke Vilnius

Środ

Galgóczy Istvan

Az ny orszaghai

M. Geniusz 1896.

I. 388. l. arcrep

pel a 393 lapon

Markenke Vilmos

wod

Steinhausz László.

Kapitelek és képszékek (fries) majolikából az állandó országház épületén. Épitő Ipar

1894. 7 szám.

..... *mühely.*

...őnökség!

.....hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....szamu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Marchenke

pesti szobrász

készítette az 1872-74-
ben épült aradi szinház
szobrász munkáit

Lakatos Arad

III. K. 223. P.

1691. Ligeti Miklós

Ádám és Éva

A piros gyümölcsökkel m
bevetett lábakkal ~~van ábrázo~~
hátát és baljával annak ~~kezét~~ érin
tőtt szemekkel hallgat~~ja~~. –
lábára nehezedik és kezeit
tűzve viseli. Mind a ket
csokor hever. Jelzése ~~adás~~

Fehérmárvány, m
Vetetett a 90432/9
tott 1899: IV. 6-án (14/99)
V. 25-én a 29855 sz. b

Ül Adám

A megoszlott koronájú Tilalom fán kilenc alma ~~van~~ olvasható mez.

T 1898: XII. 31-én

(Ut. [illegible]?)

Marchenke Vilmos

Hotan

vrod

Budapest Dombor-
művileje. Vaslyp
1894. 470. l.

Marchanke
Vilnos

část A

Ország Vitéz

1906. 94 l.

arczk

Marhenke Vilmos

Szobrász

ind

Építő Ipar. 1893. 3. l.

(A budapest-lipót-
városi templom le-
resztelő medencéje)

Jbl. luklos terve
utan futó kezi teddje

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztai

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Marchenke Vilmos

az alábbi kút ornamentális részét készítette.

A Pesti Hirlap Vasárnapja

1934. máj. 20. (Ötvenéves a Calvin-téri szökőkút.)

Ez a szerény monográfia az egri főszékesegyház művészettörténeti ismertetését kívánja adni, a rendelkezésre álló levéltári anyag, az eddigi csekélykörű irodalom és módszeres stíluskritika alapján.

Mint ez a tárgynál fogva kézenfekvő, e munkánál az építészet nyert elsőrendű szerepet s ez a szempont vezette a szerzőt akkor is, midőn a téma előzményeképp megkísérelte az egri székesegyház történetét a középkortól az elmúlt század elején bekövetkezett végső kialakulásig röviden ismertetni. Ez az építészeti szempont vezette továbbá arra, hogy a főszékesegyház szobrászati és festészeti díszének, csak az őket kvalitásuknál fogva is inkább megillető, mellérendelt szerepet juttasson és végül, hogy a liturgikus felszerelési tárgyakat munkaköréből kikapcsolja.

E dolgozat csak jelentéktelen szürke köve kíván lenni

Marchenke Vilmos

Calvinteri kut
dekorativ szobor-
disze Ybl Mik-
los terve utan

Liber Bpest szobrai

194-197. l

Marhenke Vilmos

ired

Épitő Ipar, 1893. 91 l.

(Az állandó ország-
ház belsejében al-
kalmazandó bronz-
sárgyak)

..... *mühely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Marchenke Vilnius

wód

z

Epitaphar 1891.438.l

(Ney Ferenc iwen-
leke)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Marchenke Viktor

Irod.

Vas. Ujs. 1881. 413 l.
(Az uj operaház és a
nemzeti színház.)

Marchenke Vilmos

Kéziratte az Operaházban
a belső díszítő nobrázz-
mudiát

Vas. Ujs. 1884. 616 l.

Marchenke Vilmos

Készitette a Kálvintéri szökőkuton az ornamentális diszitéseket 1883-ban.

Prein József. A Kálvintéri szökőkut (képpel). Vas. Ujs 1884. 249. l.

Készitette az operaház halain a diszitménji szobrász munkát.

Az operaszinház. Vas. Ujs 1884 616. l.

Andrássy Manó gróf megrendeléséből a Krasznahorkai várban a templom alatt sírboltot tervez te és készitette (?).

Az Andrássyak sírboltja. Országvilág 1884. 508. l

Marschenke Vilmos

irod

Anatole. A magyar dalmü-
vészet temploma. Képes Ga-
lédi Lapok. 1884. 810. 1

Marchenke Vilmos

szolnoz

ród

Épitő Ipar

1891. 289. l (Em-
lektábla már vinyból)

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
isa.

Endrényi Imre, Szeged.

Marhenke Vilmos

Irod

A fővárosi vaíroshára.

Vas-typ 1875. 157. l

Ő kegyelmetek a szobrát
mukakats

Marchenke Vilmos

zobrán

vid

Az Épitési Ipar

1887. 141. l

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó ____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ szamu _____

m.

évi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Marchenke Vilnius

notais

vrod

Der Bauunternehmer, 1883. 39.

l. (Kunstvolle Tischler- und Bildhauerarbeiten.)

ŰVÉSZEK LEXIKONA

TARTALMAZZA AZ ÖSSZES MAGYAR ÉPITÉSZEK,
B. ÉLETRAJZAIT A XII-IK SZÁZADTÓL NAPJAINKIG.

SZÁGI MŰVÉSZ ÉLETRAJZA.

ÖZOKT. M. KIR. MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL.

OS AKADÉMIA TAGJA, (LAKIK: BUDAPEST, I., ATTILA-UTCA 23. SZÁM ALATT)
: SZEGED, TISZA LAJOS-KÖRÚT 18. SZÁM ALATT.)

MŰVÉSZ ~~ÚRI~~ nő

ül a könyvpiacra kerül a
masodik
XIKONÁNAK ~~első~~ kötete,

Marchenke Vilmos

Keszítette az országház (gipsz) modell jét Steindl terveinten.

~~1883~~ 1884-ben.

2 hét alatt Keszítette

(2000 frtba Került.

íród (16 szobrámal)

Bauzeitung für Ungarn, 1884. 58. l. (Das Modell des Reichstagsgebäudes.)

Marchenke Vilmos

budapesti műmárvá-
nyozó, végezte az
alábbi templom e szakba
tartozó munkálatait.

Hod

Bagi László: A Kecs-
keméti róm. kath. nagy-
templom története és
belső díszítésének
kalauza. ~~Il. és. ...~~
Kecskemét, 1903.
3 i. l.

Marchenke Vilmos

Szobrász
a régi műcsarnok
lépcsőházának szobrá-
szati díszé fentitől
1877.

Thirring Bpest

85. l.

Marhenke Vilmos

rajzai

I.

Schoen Kőbányai

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Marchenke Vilnus

Lvod

Épitö Ipar

1892. 65 l. (Szalon osobornii)

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

wie später Miller, irrtümlich von einer Maria Magdalenen-Kirche, wo doch die mitt
alterlichen Quellen keinen Zweifel darüber lassen, dass der sobenannte Kirschenb
mit der heutigen Garnisons Kirche im Norden des Stadtplateaus identisch ist u
dass an der fraglichen Stelle — dem mittelalterlichen Forum Sancti Georgii
nur die St. Georgs Kirche gestanden haben kann. Unter den Besitzern der Hau
parzellen ist unter Nr. 10 »Herrn Baron de Werlein« genannt. Dieser ausgedehn
Grund war demnach in unmittelbarer Nähe, fast gegenüber der von Werlein a
getragenen Kirche gelegen. Unter den vorerwähnten Schriftstücken findet si
noch ein schematischer Situationsplan (Nr. 6. F.) mit der Inschrift »Delineat
nonnullorum aedificiorum Budensium.« Die Situation ist derjenigen auf dem erste
Blatte sehr ähnlich. Die erklärende Legende lautet : »Templum olim Sanctae Mari
Magdalenae nunc solo adaequatum.« Die nähere Bezeichnung des Platzes vor d
Kirche heisst : »In hoc spatio erant tempore turcico Domus aedificatae, quae nu
omnes sunt destructae et totum spatium in aream pro Parada militare applicatu
una cum supradicto templo S. Mariae Magdalenae.« Die hier beschriebene Situatio
dass nämlich in türkischer Zeit der ganze Platz mit Häusern verbaut war, welch
sodann mit der Kirche zugleich abgetragen worden seien, macht das durch alte Stich
vermittelte Bild verständlich, wo sich aus der Häusermasse bloss der schlanke Tur
hervorhebt. An derselben Stelle, wie bei Fortunato di Prati ist auch hier die fra
liche Hausstelle eingetragen : D(ominus) Werlein L(iber) B(aro) haered (es), ei
weitere Skitze (Nr. 7. F.) liefert die genauen Massangaben. In Anbetracht der u
günstigen topographischen Umstände, haben wir es mit einem verhältnismäss
grossen Hausgrund zu tun. Die beiden Langseiten betrugen 28 Klafter und 1 Fus

ənig gegen die Identität der von ihm erwähnten Darstellung und des in Frage ehenden Reliefs.

Die Ofener St. Georgskirche, welche schon im XVIII. Jahrhundert ständig it dem der Maria Magdalena geweihten Gotteshaus verwechselt wurde, stand n Treffpunkt der heutigen Úri- (Herren) Gasse und der Tárnok-Gasse, am heutigen ísz-Platz (dem mittelalterlichen St. Georgsplatz). Die Kirche dürfte im XIV. ıhrhundert erbaut und vermutlich mit dem im Jahre 1326 von König Karl Robert stifteten St. Georgs-Ritterorden in Beziehung gestanden haben. Eine erste doku-ientarische Erwähnung stammt aus dem Jahre 1381 und bezieht sich auf ihren ımaligen Rector Peter. 1391 wird sie im Zusammenhang mit dem Verkauf zweier achbarhäuser angeführt. Von diesen ist besonders die Nachricht von Belang, dass önig Sigismund das dem Chor der Kirche gegenüber liegende Haus dem Erzkapitel on Esztergom schenkte. Hieraus geht nämlich hervor, dass wir mit einem frei-ehenden, grosszügigeren Bau zu rechnen haben, worauf übrigens auch aus der enennung der Platzes (Forum Sancti Georgii) und aus den dortselbst stattge-ındenen Ereignissen geschlossen werden kann. Im Jahre 1464 wird in der Person es Johannes nochmals ein Rector erwähnt.[7])

Diesen wenigen, für das Aussehen der Kirche ziemlich belanglosen Daten egenüber bietet die Beschreibung des Evlia Cselebi mehrere wichtige Stütz-ınkte, besonders was die Ausdehnung der Kirche anlangt. Seinen Angaben nach etrug die Länge 200 Fuss, die Breite 100, worauf auf einen ziemlich massigen rundriss geschlossen werden kann. Von den nur mit Vorsicht heranzuziehenden ldlichen Darstellungen entspricht das Kirchengebäude zwischen der Königsburg

Marchenke Vilnus

l.

Medvey

36.l.

MDK

Marcel Jean, francia szürrealista müvész, lo évig élt yBpesten

xxxxxxxx, az Európai Iskola tagja , tiszteletbeli

- Pán I: Az Európai Iskola. Index, 21-24. 1947.

Marcel Jean

francia szürrealista
művész 10 évig élt
Budapesten

l.

Index 21-24. k.

Az Európai Iskola
Bp. (1947.?)

14. l.

Marcel

Kőműves (artifex)
Szőkefi fia.
A tihanyi apátság
Török birtokán élt a
XIII. sz. elején.

Erdőhasználat.

349. l.
575. l.

FŐVÁROSI MŰEMLÉKEK TANÁCSA
VII., Madách Imre-tér 3-4.
Budapest 4. Postaitók 2[illegible].

946 J[illegible]
CS.F.Z. 4 C[illegible]

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Hivatalból
díj átalányozva

B U D A

M.D.K.

Marcel Breuer, építész
[sz. 1902. Pécsen]

nevét említi a könyv "Szőpmüvészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint a Bauhaus egyik aktiv magyar tagját, aki korán kivándorolt magyarországról.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós
Kd.: Pannónia, 186. old.

MARCZELL György fertő

Szőke Sándorné: A dombóvári gimnázium secció. Dombovár, Vasszeptő Egyesület, 1997 67 p. ll (Helytörténeti sorozat)

Marczell György fertő

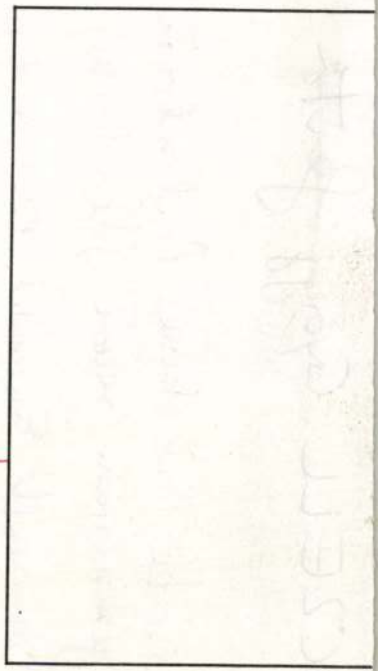

Ignaz Unterberger:
Koháry Ferenc gróf,
1795 körül,
Hontszentantal,
Múzeum

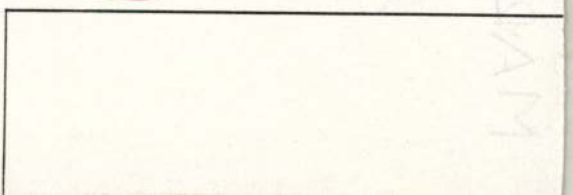

Johann
Rudolf Byss:
Madarak erdei
tájban, 1704,
Prága,
Národní galerie

M.D.K.

Marcel Jean festőművész

Tiz évig élt Magyarországon, mostani kiállitásának nagy sikere volt Párisban, s egyes képeinek reprodukcióját megküldte magyar szerzőtársának, Mezei Árpádnak, akivel együtt irt könyvet Lautréamont-ról, a titokzatos költőről. Párisban a legnagyobb barátja a magyar festőknek, akik közül Bán Béla, Bálint Endre és Marton Ervin müvészeket bemutatta André Bretonnak, a szürrealizmus megalapitójának, s ennek eredményeképen a három magyar müvész részt vett a szürrealista világkiállitáson.

Szinház, Bp. 1947. juli 15-21. III. évf. 29. sz.

JOANNES MARCEK, textilfestomester

Az 1805-ös céhtörvény alapjan a Gömöriek 1817-ben elvál tak Lőcsétől Jolsva székhellyel. Jolsva, Nagy-Röce, Kövi, Gömör-Panit, Kun-Tapolca, Ohtina, Ratkó, Csetnek 18 mestere vállalta a céhszabályok költségét. -Ezek egyike: Joannes Marcek, Eltschen Färber, /Jolsva/ 6.-

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MARCASOLI /MARKASOLY/ Károly és Vilmos egri bádogosok. A Markhot Ferenc u.2-4.sz.ház /hrsz. 898, 897, 896, un.Herner-ház/, amely Herner Ferenc serfőző tulajdona volt, hátsó részében 1840-87 között fenti bádogosok lakóhelye volt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből.Voit.

Pek

8 fl

Európa
Film-Könyv-Japterjesztő
és Könyvkiadó Vállalat R.T.
Budapest
V Visegrádi u 36

Marcantonio, Pigafetta

hadimérnök

irod

Hadtört. Közl.

1936. 71 — 74. l.

(Szemelvények Pigafetta Marcantonio Itinerariójából.)

Marcantonio,

Pigafetta [redacted]

hadimérnök

magyarországi

szerepléséről

Bascapè: Le

relazioni fra l'Italia

e la Transilvania

nel secolo XVI.

Roma 1931.

184-191. l.

Giacomo:

TREUER JÓZSEF
könyv- és papirkereskedése
PALÁNKA

Marcantonio Pigafetta

hadi mérnök

lásd okv

Banfi, Florio dr:

Pigafetta Marcanto-
nio.

Hadtört. Közl.

1936. 58 – 71. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MARCALTÓ (Veszprém)

RMV 5, 376 l.

AMADÉ – KASTÉLY angalherttel.

Marcaltó 5

Marcaltöi rk.

plébániatemplom

l.

Mihályfalucgyhm

32. l.

ng des hart belagerten, bestürm-
Faust erstiegenes OFEN czimű
homas von Wiering im gülden
6 [illegible]ésű röpiven Buda
aknák felrobbantak. Az elő-
olva és a Dunán hadihajók köz-

L jel

e

lich eroberte
Vestung OFEN.

4.8 cm.

Marcaltöi báró Amade

Kastélyés Kertje

Távlati kép 1750 körül.

Zeller Sebestyén pozsonyi

rézmetsző műve

Repr.

Magyarművelődtört

IV., 208, 640. l.

Marcali várom

MARCALI (Somogy)

Várom (áll?)

Folyóiratszemle. Századok, LII – 1918, 103 l

MDK

Marascher Sámuel, ép.
Budapest.

"Mit virága" jeligéjü 47.sz. tervét a III. díjjal - 1500 korona- jutalmazta a zsüri.

A második ruth.templom tervei.- A zsüri döntése.
Aradi Közlöny. 1913. máj. 18. 3.l.

Maráth Klára

1915/16 – 1918/19

Ferkèpzomfoiskòvk

111. l

Fekete-ten

Maráth József

l

Közlezrkiáll

1287. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Maráth József

a mágocsi agyagipar-
iskola igazgatója
az 1890-es években

Várady Baranya

I. 362. l

4891

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Ada-Kaleh Bács-Bodrog vm. (Orsova sziget)	Festung Carlsfried helyszínrajza.

Maráth József és fia

farekasok Mágocs.

l.

Kel. 1885

III. k. 2. f. 213 l.

életr. adatok is!

Marath Klára

1919

Kitud rõla?

Péter

szám v. főtanácsos
csoportvezető.

Maráth Róbert

kisplasztika
1892-1894

Éimisk 1930. 86 l.

Maratka Josef szobrászművész

Magyar Nemzet 1950.
május 6. 5. old.

A csehszlovák képzőművészet
50 éve

Végvári Lajos

Maratta Carlo, festő

Győri Szemle, III., 1932. 210-212.

Stengl Marianne: Győr müemlékei.

Maratoni József (1834-1905)

Ősrsi Nagy Leander.
Oljf.59x74 vászon Ltsz:5204.Sign.1858.

Női arckép.
Oljf.47.7x60.5 vászon Ltsz:2536.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Maratos János

latin feliratu
harangja (XVIII sz?)
Évszám nélkül-
a szalonnai (Szol-
nok Doboka vm)
gör. kat. templom
tulajdona

Kádár Szol Dob
VI. k. 136. l.

szükségem, egyúttal a pénztárcámat is kiüg
a zsebemből. Kár, hogy nem volt a tárcámba

Maratos János

hgöntö

Szalonnapataki g. k.
tpl. hgja.

mikori?

Jul

Napoli, olasz hadihajó V. 16.

M·D·K.

MARATTA, Carlo Festo"

Garas XVIII. 13, 206, 272. l.

Maratta, Carlo

fiori

C.

Brudinis Pr. C.

Maratta, Carlo

l. Cincik 18, 30. l.

Maratta , Carlo

MDK

Több példányban ismeretes képe
után készült
a"Királyok imádása"
XVII. sz.-i olasz festőtől

8.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Maratta , Carlo

Többször variált képe után készült
az egri képtár képa

" Pásztorok imádása"
24.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Maratta

festo

Gentmüeml

362 l.

A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁTÓL

BUDAPEST, VI., ÁLLATKERTI-UT 1. SZ.

..... szám.

Képeslapactio.

I. sorozat.

I – XII. elisme

Divald elszámolásai.

Hivatalból.

Műemléki ügyben.

portómentes.

MDK

Maray épitész

A párkányi közsági nagyvendéglő tervpályázatán...
Vállalkozók Közl. 1909. márc. 24. 5 l.

Máray János

Venekey Gyula és Kubik János vezetése mellett állitották helyre a nagytétényi kastély múzeumot.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, Budapest, 1972

74 l

M a r b a c h S á n d o r

aranymüves

Fővárosi Lapok.1867.jan.3. /Fővárosi hirek./ ~~Titokteljes gyürük.../~~

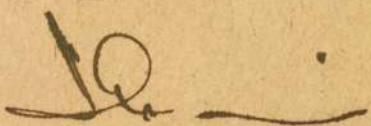

Marbach

aranyműs

Pest

1860-as évek

Horváth-Szentpéteri

254. l.

Morbitzer Nándor

tervezte a kiskunfélegyházai városházat
1911. 84. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet,
1867-1967 Budapest, 1970.

541

MDK

Marc Antonio rézmetsző

A mütörténelem 395 fenmaradt rézmetszetét ismeri s ezek közül 193 metszet van meg képtárunkban.

Vasárnapi Ujság Mell.-e. 1872.febr.25. 97.l.

Marc Quirin

reżim –

l –

Czanyi Ernst ipsarm

254. sz.

M.D.K.

Marcák Sándor, kovácslegény

Vándorkönyve 1850-ből. Fekete repr.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh.
306.old.5.kép.

A Herman Ottó Múz.Évkönyve.V.Miskolc,1965